

Bulletin advokacie

Informace o povinných platbách advokátů na rok 2016 • Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek • Právníká etika na univerzitách a v profesním školení • Ústav – nedostatky právní úpravy v praxi • Podnikání v bytě (§ 2255 odst. 2 o. z.) v souvislostech • Dění v regionech: Advokáti na severní Moravě •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**GALAVEČER
PRÁVNÍKA
ROKU 2015**

(Více informací
na str. 20 – 24.)

**Vše o oslavách 25 let obnovení
nezávislosti české advokacie**

čtete na str. 3 – 18.

Komentáře Wolters Kluwer

Nejrozsáhlejší komentářová řada

K dispozici také jako knihovna v systému ASPI

NOVINKA

Zákon o státní službě Komentář

Jan Pichrt a kolektiv

Komentář vychází z právního stavu účinného k 15. 5. 2015

Na komentáři k novému zákonu č. 234/2014 Sb., o státní službě se podílel početný autorský kolektiv představovaný uznávanými odborníky na pracovní právo a právo správní.

Cílem autorů bylo připravit komentář tak, aby byl čtenářům k dispozici již v létě 2015 a mohl být užitečnou pomůckou při krocích provázejících transformaci státně-zaměstnaneckých vztahů v České republice.

Komentář byl tvořen ve snaze „nekončit tam, kde začíná problém“ a autoři tak mnohdy vyjadřují v komentáři osobní názory na některé, literaturou dosud nezodpovězené, otázky či nabízejí alternativní pohledy k již publikovaným řešením problematických oblastí. Dílo tak jistě obohatí odbornou diskusi a napomůže k hledání optimálních řešení.

Celý komentář k dispozici
také v systému ASPI

Objednávejte na
www.wolterskluwer.cz/obchod

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČ 66 000 777)
v agentuře **impax**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Časopis zapsaný do Seznamu recenzovaných
neimpaktovaných periodik ČR.
Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla (1-2, 7-8).
Přetisk povolen jen se souhlasem redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16, 110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011, fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz, www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blaničský
Výkonné redaktorky: PhDr. Ivana Cihlářová,
JUDr. Hana Rýdlová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.,
JUDr. Vojen Güttler,
JUDr. Vladimír Jirousek,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
Mgr. Robert Němec, LL.M.,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
JUDr. Michal Žižlavský

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:
ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvýhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovního, balného a DPH. Advokátům
a advokátním koncipientům se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obračejte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby

zajišťuje agentura
IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 244 404 555 nebo
na 606 404 953. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na stránkách www.bulletin-advokacie.cz
a v právních informačních systémech
spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 20. 10. 2015 v nákladu
16 400 výtisků.

Obálka: konference na Žofíně 18. 9. 2015
– foto Jakub Stadler

Tisk: Impax, spol. s r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Aktuality

Projev předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně na oslavách 25 let obnovení nezávislosti české advokacie	3
Zdravice prezidentky CCBE Marie Slazak	6
Zdravice 1. viceprezidenta CCBE Michela Benichou	7
Konference na téma advokátní mlčenlivosti zahájila oslavy Ivana Cihlářová	8
Svobodné a nezávislé čtvrtstoletí oslaveno icha	12
Zdravice předsedů některých advokátních komor	16
Kaňkův palác ozdobily nové sochy sv. Yva a Viktorina Kornela ze Všehrd Ivana Cihlářová	18
Právník roku vstoupí v Brně do svého druhého desetiletí icha	20
Výzva vedení ČAK advokátům	25
Aktuálně v právu Hana Rýdlová	26
Pozvánka na 4. ročník konference „Nové soukromé právo“	27
Zastupování předluženého klienta Michal Žižlavský	28
Konference o aktuálních problémech obhajoby	28
Informace o povinných platbách advokátů na rok 2016	30

z právní teorie a praxe

Články

Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek Pavel Šámal	33
Právnícká etika na univerzitách a v profesním školení Jan Kober	46
Ještě o kárném řízení advokátů, soudců a státních zástupců Tomáš Friedel	49
Ústav – nedostatky právní úpravy v praxi Jiří Duba, Kateřina Šveřepová	53
Podnikání v bytě (§ 2255 odst. 2 o. z.) v souvislostech Stanislav Křeček	56

Z judikatury

Presumpce nevinny a svoboda projevu	59
K otázce náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem v případě zastavení správního řízení	61
Náhrada nákladů řízení – dědictví – § 150 o. s. ř.	64

Z odborné literatury

Draštík, Fremr, Durdík, Růžicka, Sotolář a kol.: Trestní zákoník. Komentář (Karel Hasch)	68
Markéta Selucká, Lukáš Hadamčík: Nájem bytu a domu po rekonstrukci soukromého práva (Vlastimil Vitoul)	69
Bulletin slovenskej advokácie prináša... ..	70

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Dante a krize středního věku (čtení z prvního zpěvu Pekla)	71
--	----

Z české advokacie

Děni v regionech: Advokáti na severní Moravě Aleš Vídenský	72
Z kárné praxe Jan Syka	75
Z jednání představenstva ČAK icha	76
Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných v I. pololetí roku 2015	77
Golfový turnaj advokátů ADVO-CUP již podeváté Kristýna Spurná, Radek Spurný	78

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	79
Pozvánka na Krakonošův pohár 2016	80
Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes – zpráva z konference Jaromír Tauchen	81
Pozvánka na 3. ročník festivalu „Kultura v srdci Prahy“	82
Pozvánka na 2. ročník tenisového turnaje ve čtyřhře „O vánoční pohár české a slovenské advokacie“	83

Nakonec

Právníkovy zápisky Petr Hajn	84
Kresba Lubomíra Lichého	85
Víte, že... Stanislav Balík	85
Inhaltsverzeichnis	86
Zusammenfassung/Summary	87
Table of Contents	88

ZIZLAVSKÝ

Insolvenční správci se zvláštním povolením

Testy insolvence

» příležitost ke spolupráci «

www.zizlavsky.cz

michal@zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu
Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasilaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložně, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky! Poznámky a vysvětlivky k textu tvořte výhradně pomocí funkcionality programu MS Word „Poznámky pod čarou“.

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasilané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nekládejte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případně vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Projev předsedy ČAK JUDr. Martina Vychopně

na oslavách 25 let obnovení
nezávislosti české advokacie

25 LET
OBNOVENÉ
NEZÁVISLOSTI
ČESKÉ ADVOKACIE

*Vážené kolegyně, vážení kolegové,
milí zahraniční i domácí hosté,*

dovolte mi, abych vás všechny jménem České advokátní komory přivítal na oslavách 25. výročí obnovení nezávislosti české advokacie. Se svými více než dvanácti tisíci advokáty je advokacie nejpočetnějším právnickým stavem, širší součástí justice jako takové. Jsme stavem svobodným a nezávislým a troufám si tvrdit, že advokátní stav je nezbytným předpokladem existence právního státu.

Před pěti lety jsem ve Španělském sále Pražského hradu u příležitosti 20. výročí obnovení samostatnosti a nezávislosti advokacie rekapituloval vývoj, jímž advokacie prošla od roku 1990 do roku 2010. Na podobnou rekapitulaci je pět let, které od té doby uplynuly, dobou příliš krátkou. Pokud jsem se tehdy snažil o hodnocení událostí uplynulých, dovoluji mi, abych se nyní pokusil o úvahu nad tím, v jakém prostředí dnes advokáti působí, jak vypadá, či měl by vypadat advokát dvacátého prvního století, a jak by měla vypadat advokacie samotná.

Druhé desetiletí tohoto století bylo v advokacii výrazně poznamenáno především tím, že počet advokátů přesáhl deset tisíc. To způsobilo přetlak na trhu právních služeb. Advokáti začali pronikat do oblastí, které dříve přehlíželi. Jednou z nich byla oblast vymáhání drobných pohledávek. Ve spojení s paušálním tarifem vznikla výbušná situace, která byla řešena až na politické úrovni, v českých poměrech ovšem způsobem, který musel znechutit jak věřitele, tak dlužníky. Poslední úprava advokátního tarifu v podstatě znemožnila drobné pohledávky vymáhat a výrazně tomu přispěly časté, možno říci chaotické změny předpisů exekučních. To je špatný signál pro právní stát. Lze mít totiž důvodnou obavu, že hranice tzv. drobné pohledávky bude stále vyšší a vyšší a postavení dlužníka, jako osoby porušující právo, bude výrazně silnější než postavení věřitele. A všichni víme, že pojmy dlužník a věřitel jsou obecnými pojmy závazkového práva. Kam až může vést tolerování porušování práva? Přestane platit okřídlené římské pravidlo: *pacta sunt servanda*? Současná úprava navíc postihne především drobné věřitele. Velcí věřitelé, zpravidla monopolní dodavatelé zboží a služeb, jednoduše promítnou své ztráty do cen a jejich pohledávky tak zaplatí všichni slušní lidé.

Legislativa o nás bez nás

Na advokacii bude, aby vytrvalým a soustředěným jednáním a vyjednáváním přispěla k dosažení rozumné a potřebné úpravy advokátního tarifu, aby ekonomické nastavení nákladovosti vymáhání pohledávek (a nejen bagatelních) bylo takové, aby tyto spory bylo možno vést a aby ve své podstatě neznamenal existenci likvidaci jedné či druhé strany sporu. Ekonomický rozměr spravedlnosti, který je představován výší soudního poplatku, advokátním tarifem, exekutorským tarifem a daněmi, stojí mimo centrum pozornosti – na rozdíl například od dopravních staveb – a v zájmu našich klientů i v zájmu nás samotných mu v budoucnu musíme věnovat náležitou pozornost.

S tím úzce souvisí problematika legislativního procesu. Jistě jste zaznamenali, že zástupci advokacie byli z legislativního procesu v podstatě vyřazeni personálními změnami v Legislativní radě vlády, aniž bylo jasně řečeno proč. Tento stav je pro nás nepřijatelný. Obrazně řečeno – právo máme deně v ruce. Vedle soudců se stěžij najde profese, která by měla mít větší vliv na tvorbu zákonů. Jako nepolitický subjekt máme obrovský potenciál významně přispět k obsahové kvalitě nových předpisů. Napříč profesí proto diskutujeme o tom, zda by Komora měla či neměla být připomínkovým místem –

většinový názor se kloní pro, nicméně nesmíme zapomenout, že pokud by k tomu došlo, Komora by byla žádána o vyjádření k návrhům zákonů, které s postavením advokacie či advokáta vůbec nesouvisí – to by mohlo být dvousečné. Ať tak nebo tak – stávající role advokacie v legislativním procesu je nedostatečná a v budoucnu bude nezbytné významně ji posílit, zejména pokud jde o právní předpisy, které s advokací nebo činností advokátů souvisí.

Podbízení se klientům a co s tím

Zmíněný vysoký počet advokátů na trhu vedl k pokřivení smluvních cen. Tím nekritizují cenový vývoj při převisu nabídky nad poptávkou. Kritizují to, že advokáti jsou schopni, v zájmu získání klienta či kauzy, doslova položit svoji kůži na trh a cenově se podbízet, resp. nabízet tzv. dumpingové ceny, a tím porušovat pravidla soutěže mezi advokáty. Jak jinak označit nabídky, z nichž některé nedosahují ani částky sto korun za hodinu práce? Při vši účtě k ocenění práce v jiných oborech – tato cena objektivně není schopna pokrýt ani nezbytné náklady naší činnosti! Nechci tím vyzývat ke kartelovým dohodám, ale apeluji na náš zdravý ekonomický rozum, na potřebu toho, co technické obory označují za „bezpečnou cenu“. To, co předvádíme ve výběrových řízeních podle zákona o veřejných zakázkách, je podřezávání větve pod klientem – slyšíte správně, pod klientem, protože pokud advokát nebude schopen z odměny zajistit a uhradit vše, co zajištěno a uhrazeno býti má, pak je to především nebezpečí pro klienta. A advokát, který neplní své závazky, nemůže být dobrým advokátem.

Jsmo svědky eroze pravidel a dodržování povinností. V zájmu rychlé tvorby zisku se z advokátů stávají *advocatus oeconomicus* namísto toho, aby byli *advocatus clientis*. Pokud je na obzoru zisk, je zapotřebí k němu hledat cestu, co nejrychlejší a nejpohodlnější, neboť na takové cestě je mnoho překážek. Překáží nám zákonná úprava? Změňme ji. Překáží nám etické pravidlo? Zrušme toto pravidlo. Překáží nám advokacie na cestě k zisku? Zrušme ji. Překáží nám spravedlnost? Zrušme ji. Právo na zisk a právo silnějšího stačí. Tudy ale asi cesta nepovede...

Nepamatují kárnou žalobu či kárné rozhodnutí, které by se podobnými problémy zabývalo. Budeme muset najít odvahu k řešení, což zřejmě nepůjde jinak, než prostřednictvím našeho kárného řízení. A kárné řízení je další oblastí, o níž bych chtěl mluvit.

Komora byla v minulosti veřejně kritizována za některá kárná rozhodnutí a uložená opatření, která laická veřejnost vnímala ve smyslu pořekadla „ruka ruku myje“, nikoliv jako kárný postih. Nečiní nám problém náležitě postihnout advokáta za zmeškání, za vnesení mobilního telefonu do věznice a jiné podobné, možno říci tradiční prohřešky. Rozpačitě ale rozhodujeme o porušování pravidel soutěže mezi advokáty, o nepřijatelném vystupování advokátů na veřejnosti, o nevhodné angažovanosti v politické sféře, o nepřijatelných zprostředkovatelských aktivitách, poskytování právních služeb anonymním nebo zastírajícím způsobem prostřednictvím internetu či tzv. obecně prospěšných společností a další. Jsem si vědom toho, že zesílení kárné represe a vyšší tresty nejsou všelékem, ale musíme v sobě najít odvahu jasně a důrazně po-

stihovat nezákonné a neetické jednání a chování některých našich kolegů. S tím bude určitě spojeno riziko – riziko náhrady škody i nákladných soudních jednání, ale na úrovni Komory jsme příslušným pojištěním vytvořili prostor pro odvahu v kárném rozhodování.

Právní vědomí v troskách

Procházíme dobou meteorologických legislativních období. Legislativní bouře a smršť ale nenechaly v justici kámen na kameni a vážně narušily právní jistotu a vnímání práva občany. Ve své advokátní praxi jsem často konfrontován s názory klientů a s hrůzou zjišťuji, že právo je pro ně něco, co existuje mimo ně, je to jakási virtuální realita, které netřeba se bát. Postačí Desatero a sem tam něco dodržet. Hlavně, pokud je správně vyplněný dotazník, nejlépe elektronický, razítko, nejlépe digitální a povolení. Na zbytku nezáleží. Změny zákonů, tedy pravidel upravujících naše chování, nikoho nezajímají. Bodejť by ano. Změn je tolik, že je nestačí vnímat profesionálové, natož laici. Právní vědomí laiků je v troskách a profesionálové jsou nejistí. K této nejistotě určitě přispěje – dojde-li k tomu za našeho aktivního profesního života, přijetí nových kodexů procesních – občanského soudního řádu a trestního řádu. Proces je obrazně řečeno cesta k právu. Laiky na této cestě provázejí advokáti, a proto nám nemůže být lhostejné, jak budou procesní předpisy vypadat. Bude naším úkolem na přípravě a tvorbě procesních kodexů intenzivně spolupracovat.

Nepříznivým způsobem se podle mého názoru vyvíjí i právo trestní. Málokdo z veřejnosti zaznamenává, že postupně, v tichosti, dochází k zužování katalogu práv obviněných. Omezují se prostředky a postavení obhajoby – zmínit mohu např. postupně omezování tzv. nutné obhajoby. Ale v centru pozornosti advokátů byly nepochybně v uplynulém období pravidelné domovní prohlídky v sídlech a bytech advokátů a s tím spojené porušování práv třetích osob – klientů advokáta, zejména těch, kteří s trestním stíháním nemají nic společného.

Aby nevznikl mylný dojem – advokát zločinec musí být stíhán, a pokud je usvědčen, má být spravedlivě odsouzen. Navzdory veřejnému přesvědčení advokáti nemají zájem o zločince ve svých řadách. Ale nelze připustit, aby při trestním stíhání advokáta docházelo k porušování práv jiných klientů advokáta. Úzce s tím souvisí otázka obsahu a rozsahu povinnosti mlčenlivosti a snaha státu tuto mlčenlivost prolomovat. Povinnost mlčenlivosti bude státu vždy nepohodlná, o to více tehdy, je-li státní rozpočet v hlubokém deficitu. Její prolomování je – řečeno chemickou terminologií – lakmusovým papírkem spravedlnosti. Advokacie proto přivítala poslední výkladové stanovisko Nejvyššího soudu České republiky, které, doufejme, poskytne pro tuto problematiku potřebné vodítko.

Založení Unie obhájců

Velkou pozornost nejen mezi advokáty vzbudilo založení Unie obhájců. Někteří namítali, že jde o útok na jednotu advokacie, jiní, že jde o nevhodnou osobní veřejnou prezentaci některých našich kolegů, další to považovali za nepřijatelný rozměr obhajoby v některých věcech. Je zajímavé, že podobnou pozornost nevzbudilo založení České asociace právní-

ček, Spolku pro rodinné právo a dalších. Osobně nevidím nic špatného v tom, že se advokáti, kteří se oborově specializují, sdružují do spolků a hájí a prosazují některé specifické, oborové hodnoty. Takový úkol Komore, jako orgánu veřejné správy na úseku advokacie a orgánu samosprávy, nepřísluší – Komora nemůže reagovat na konkrétní případy, nemůže se dostat do role politické strany či odborového hnutí. Nicméně zakládání těchto spolků může znamenat, že nastala doba pro řešení, které již dříve přijali naši němečtí kolegové – pro založení spolku pro obranu práv advokátů, podobného DAV na straně jedné a úpravě postavení ČAK, především jako správního orgánu, obdobně jako BRAK, na straně druhé.

Mediální obraz advokacie

Na tomto místě bude vhodné zamyslet se nad dalším jevem, s nímž se bude muset advokacie vypořádat. Jde o mediální obraz advokacie. Poslední sněm uložil představenstvu zlepšení mediálního obrazu. Otevřeně říkám, že se to zatím nepodařilo a nedaří. Osobně bytostně nesnáším řešení problémů, natož kauz svých klientů, mediální cestou prostřednictvím líbivých zkratk, bez znalostí detailů věci, s opomíjením podstatných souvislostí. Problémy se mají řešit u jednacího stolu nebo v soudní síni, nikoliv prostřednictvím novinových článků nebo televizních reportáží. Jenže problém je také konflikt, aféra, která patří na titulní stránky novin a do hlavního vysílacího času televizních a rozhlasových stanic. Jsme pak svědky toho, že téměř každá ekonomická aféra či trestní stíhání advokáta je vděčným mediálním soustem. A pokud advokát není, současně s obviněným klientem, trestně stíhán, je lump, protože je obhájce. Opakovaně a bezostyšně dochází k hrubému porušování pravidla, podle něžž platí, že pokud není člověk pravomocně odsouzen, hledí se na něj jako na nevinného! Podezřelého předem odsoudí sdělovací prostředky. Pokud soud rozhodne jinak, je to podezřelý a laická veřejnost, která rozhodnutí soudu obvykle nerozumí, si říká, jak je to možné, když už psali, že to udělal. Není-li témat, máme-li vztek, jsme-li frustrováni – kopněme mediálně do advokacie. Za této situace vyznívá naše snaha o věcnou mediální argumentaci a přiměřeně slušný obraz advokacie, naprázdno. Po špatných zkušenostech, po bouřlivých diskusích jsme zatím rezignovali na plošnou mediální kampaň, nicméně svá stanoviska řádně a včas zveřejňujeme ve svých médiích – BA, News, webové stránce a občas, bohužel jen občas, v celostátních a regionálních médiích. Budoucí představitelé advokacie budou zřejmě muset, za pomoci mediálních agentur, tréninků a školení, mediální prostor náležitě obsadit. Ale o úspěchu takového postupu pochybuji.

Dovolte malé odbočení. Advokacie to se svojí pověstí neměla nijak valně ani v historii. Jsme na půdě Národního divadla, vzpomeňme proto nesmrtelného Williama Shakespeara a jeho Hamleta:

Tady máš další. Že by to byla lebka advokáta? Kde jsou teď všechny jeho pře a rozepře, kličky a kauzy a triky? Proč dovolí tomu hrubiánovi, aby ho mlátil po makovici špinavou lopatou, a nezažaluje ho za ublížení na těle? Hm? Svého času to mohl být pozemkový magnát. Byl samý výpis a hypotéka, pachty a propadlá ručení a dlužní úpisy, pokuty z prodlení a exekuce.

Teď mu jako pokuta z prodlení a poslední penalizace nedobytné pohledávky zbyla jen trocha bláta v lebce. Všechna ta ručení, třeba i dvojnásobná mu nezaručila nic víc, než tuhle holou kvitanci. Veškeré jeho nemovitosti i movitosti se vešly do jediné truhly. A z ní ho musel krumpáčem vyhodit exekutor. Je to tak?!

Jak dál s bezplatnou právní pomocí

Vraťme se ke žhavé přítomnosti. Na rozdíl od mediálně prezentovaných afér bývá zcela opomíjena role advokacie při zajišťování bezplatné právní pomoci. Komora a jednotliví advokáti průběžně, a zdůrazňuji, svým nákladem, zajišťují poskytování bezplatné právní pomoci. V uplynulých pěti letech poskytli advokáti podle našich evidencí bezplatnou právní pomoc přibližně ve čtyřech tisících případech, kdy byli Komorou určeni, a Komora na to vynaložila částku řádově ve výši půldruhého milionu korun. Lze jen odhadovat, že mnohokrát více poskytli advokáti bezplatnou právní pomoc bez přímé intervence Komory, na své vlastní náklady. To jednoznačně vypovídá o tom, že advokacie plní své zákonné i stavovské povinnosti v této oblasti. Ač jsme opakovaně předkládali Ministerstvu spravedlnosti návrh na zákon o bezplatné právní pomoci, vyloučení o něm je stále odkládáno, neboť jeho přijetí by znamenalo rozšíření mandatorních státních výdajů. Velmi mě ale překvapují poněkud exotické, ale velmi nebezpečné názory, které zaznívají na různých úrovních při diskusích. Zvažují se různé seznamy poskytovatelů, licenční řízení, udílení grantů a další. To by mělo devastující dopad do stávajícího systému poskytování právních služeb a jejich kvality a znamenalo by další nejistotu, neprůhlednost při nakládání s finančními prostředky, prostředí pro korupční jednání a další. Podle mého názoru musí bezplatnou právní pomoc poskytovat především advokáti – s ohledem na kvalifikaci, odpovědnost, povinnost mlčenlivosti, povinné pojištění odpovědnosti za škodu.

Česká advokacie, byť je z hlediska mezinárodního advokacie malou, dovedla se prosadit na poli advokacie evropské i světové. JUDr. Antonín Mokřý byl zvolen viceprezidentem Evropské rady advokátních komor, jako evropské instituce, která zastřešuje evropskou advokacii, a ČAK zřídila v Bruselu své stálé zastoupení. JUDr. Martin Šolc byl pak zvolen generálním tajemníkem IBA – obdobné organizace celosvětové.

Postavení advokacie nejen v následujících letech ovlivní i stále rostoucí globalizace a problémy celosvětové. Zatím můžeme jen hádat, jaký dopad bude mít na postavení advokacie přijetí dohod TTIP a EU, a s tím související vývoj ekonomický a politický. Všichni víme, že poměry v dnešním světě jsou komplikované a bouřlivě se mění. Jejich řešení není úkolem advokacie – v bouřlivém světě musíme bránit právo, právní stát, své hodnoty kulturní a civilizační, a to způsobem nám vlastním a nejbližším – důsledným a kvalifikovaným prosazováním zákonných práv našich klientů, dodržováním povinnosti mlčenlivosti a při zachování naší svobody a nezávislosti. K tomu nám všem přeji dostatek odvahy, štěstí a zdraví.

(Mezititulky redakce.)

1 William Shakespeare, Hamlet, jednání V. scéna 1, překlad Jiří Josek, 1999, 2007, nakladatelství Romeo, druhé přepracované vydání, Praha 2007.

Zdravice prezidentky CCBE Marie Slazak

*Vážený pane předsedo, milý Martine,
vzácní hosté,
dámy a pánové,*

je pro mne velkou ctí, že mohu na tomto výročí, které připomíná obnovu nezávislé advokacie v Čechách po pádu komunismu, reprezentovat Radu evropských advokátních komor (CCBE).

Pokud je mi známo, letošní rok připomíná ještě jedno výročí – 400 let od první zmínky o advokátní profesi v oficiálním dokumentu Českého království. Příští rok navíc oslaví 235 let *constitutio criminalis Josephina*, trestní zákoník, který představil zásadu *nullum crimen sine lege* a poprvé popsal požadavky na kandidáty na povolání advokáta. Minulý rok jsme byli svědky 165. výročí prvního advokátního řádu v Čechách. Čeští advokáti mohou být na svou dlouhou historii hrdí. Dokonce ani temné časy nacistické okupace a komunistického režimu nezničily tradice a vzpomínku na jejich slavnou minulost. Proto po pádu železné opony v roce 1989 Česká advokátní komora rychle obnovila svou strukturu a svou roli ochránce základních hodnot spravedlnosti, občanského odporu proti dvěma totalitním režimům, ale prošla také obdobím proměny a obnovy svobodného státu a občanské společnosti. Jak řekl letos na plenárním zasedání CCBE v Gdaňsku Lech Wałęsa, nikdo nemůže ani pomyslet na to, čeho všeho v uplynulých 25 letech naše generace dosáhla.

Dnes je Česká advokátní komora silnou a nezávislou Komorou, jejímuž hlasu je velmi nasloucháno jak ve vaší zemi, tak i v zahraničí. Jasným důkazem vašeho silného postavení je zvolení mého kolegy a přítele, Antonína Mokrého, na pozici viceprezidenta CCBE. Za několik let se stane prezidentem CCBE a zástupcem milionu evropských advokátů. Čeští advokáti také podporují své kolegy z jiných zemí; dohoda s Arménskou advokátní komorou o podporování jejich aktivit je toho skvělým příkladem.

Václav Havel jednou prohlásil: „**Bez svobodných, důstojných a svéprávných občanů není ani svobodných a nezávislých národů. Bez míru vnitřního, tj. míru mezi občany navzájem a mezi občany a státem, není ani záruky míru vnějšího.**“ Je třeba dodat, že takového míru nelze dosáhnout bez dobře fungující spravedlnosti. A co je pilířem spravedlnosti? Silná, nezávislá advokátní profese, která chrání lidská práva a zaručuje všem občanům právo na spravedlivý proces. Ráda bych zdůraznila, že pouze silná, nezávislá a samosprávná komora může být strážcem existence advokátní profese, chránit ji před vnějším tlakem státních a jiných zájmů. Toto je základní povinností národních advokátních komor na vnitrostátní úrovni a zásadní činnost pro CCBE na evropské úrovni.

CCBE vznikla před padesáti lety a i když její tradice nesahá tak daleko, jako historie českých advokátů, dosáhla opravdových úspěchů při navrhování rámce předpisů pro evropské advokáty. S naším přispěním přijala Evropská společnost a Evropská unie směrnici o dočasném a trvalém výkonu profese v jiném členském státě; aktivně se také podílíme na legislativním procesu vedoucím k posílení procesních práv v evropských trestních řízeních. Momentálně je více než 30 výborů a pracovních skupin zapojeno do prací v mnoha oblastech evropského práva, lidských práv a mezinárodní spolupráce. CCBE se důrazně staví proti vládnímu hromadnému sledování, které je pravděpodobně největší hrozbou pro důvěrnost mezi advokátem a jeho klientem. CCBE také založila Evropský den advokátů – letošní ročník bude věnován svobodě projevu, základu demokracie. Díky vaší Komoře, která v této věci jednala jako jedna z prvních, je také všem českým advokátům a koncipientům doručován Newsletter CCBE.

CCBE bude vždy ochraňovat základní hodnoty advokátní profese a navždy zůstane hlasem evropských advokátů, sloužícím k ochraně práva občanů na přístup ke spravedlnosti. Jsem si jista, že při plnění těchto povinností se CCBE může vždy spolehnout na Českou advokátní komoru a její členy.

Děkuji vám za pozornost.

Zdravice 1. viceprezidenta CCBE Michela Benichou

*Vážený pane předsedo,
vážení kolegové,
dámy a pány,*

Je mi ctí, jakožto prvnímu viceprezidentovi, reprezentujícímu Radu evropských advokátních komor (CCBE), být zde přítomen, abych mohl popřát České advokátní komoře šťastné výročí. 25 let je významným milníkem, a proto vám přináším podporu ostatních 44 advokátních komor, členů Rady evropských advokátních komor, zastupujících více než milion advokátů, kteří jsou zde mým prostřednictvím v tento historický okamžik s vámi.

Rada evropských advokátních komor je kontinent advokátů, rozkládající se od Sevilly k Moskvě, od Atén k Helsinkám, od Dublinu k Istanbulu. Dnešní večer srdce tohoto kontinentu bije v Praze.

Oslava 25. výročí v první řadě znamená pohled zpět na dosažené úspěchy. Můžete být na tuto cestu hrdí. Vaše Komora byla a je postavena na hodnotách vaší profese, což jsou nezávislost, úcta k povinnosti mlčenlivosti a předcházení střetům zájmů. Tyto hodnoty nám činí velkou čest. Jakékoliv, byť i nepatrné, porušení těchto pravidel a hodnot nás promění v obchodníky, nezasluhující si úcty ve vztahu k našemu slibu a naší úloze ve společnosti.

Často se stáváme terčem kritiky a sledování, ale to považujeme za znak cti.

25 let je také dobrý čas k tomu představit si budoucnost. Jako advokáti jsme často vystaveni tlaku informačních technologií, nových způsobů komunikace, obchodních společností vstupujících na evropský trh s právními službami; ti všichni nás ženou k inovaci. Technologie advokáty nikdy nevyřadí, jejich odborné znalosti, poradenství a povinnost mlčenlivosti se stávají s narůstající spletností společenských vztahů čím dál více nezbytnými.

Advokáti jsou, díky své etice, pilířem demokracie. V mnoha zemích je naše funkce uznaná v ústavě. Máme svou roli, pokud jde o rizika technologických výstřelků. Jsme si vědomi toho, co za problémy může nastat s kybersledováním, hromadným sledováním občanů, vývojem biotechnologií, nedostatkem ochrany osobních dat atd.

Chtějí-li být advokáti konkurenceschopní, musí se během celého svého profesního života stále vzdělávat. Průběžné vzdělávání by proto mělo být povinné a podporované. Advokáti také budou muset, stejně jako to dělá Česká advokátní komora, přijmout nové postupy v soudních sporech, a to zejména prostřednictvím rozvoje mediace a alternativního řešení sporů. Nové obchodní společnosti nabízejí zajišťování právních dokumentů a řešení formálních záležitostí on-line, zabývají se vytvářením případů, aby mohly činit právní kroky a rovněž rozvíjet on-line mediaci. Odpovědí by mělo být, že my, advokáti, zůstaneme blíže svým klientům, poskytneme jim náležitě právní poradenství, právní jistotu a zjednodušíme vedení sporů.

V roce 2008 předpovídal Richard Susskind „konec advokátů“. Mýlil se.

Evropští advokáti, včetně advokátů České advokátní komory, před sebou mají ještě mnoho let. A já doufám, že za 25 let budu pozván na vaše 50. výročí.

25^{LET}OBNOVENÉ
NEZÁVISLOSTI
ČESKÉ ADVOKACIE

Konference na téma advokátní mlčenlivosti zahájila oslavy

„ADVOKÁTNÍ MLČENLIVOST – IMANENTNÍ SOUČÁST SPRÁVEDLNOSTI“ – TOTO TÉMA ZVOLILA ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA PRO ODBORNOU KONFERENCI U PŘÍLEŽITOSTI OSLAV 25. VÝROČÍ OBNOVENÉ NEZÁVISLOSTI ČESKÉ ADVOKACIE. KONFERENCE SE KONALA 18. ZÁŘÍ 2015 POD ZÁŠTITOU PREZIDENTA REPUBLIKY MILOŠE ZEMANA V PALÁCI ŽOFÍN NA SLOVANSKÉM OSTROVĚ V PRAZE.

Po úvodní advokátní hymně konferenci zahájil a celý den moderoval předseda České advokátní komory JUDr. Martin Vychopeň. Skoro dvě desítky řečníků zkoumaly pojem advokátní mlčenlivosti ve třech blocích a ve třech rovinách: nejprve obecně a v mezinárodním kontextu, dále z pohledu trestního řízení a konečně v oblasti civilního práva.

Z videozáznamu účastníky konference nejdříve pozdravil prezident Mezinárodní advokátní komory (IBA) David W. Rivkin. Kdo z domácích osobností otevře konferenci věnovanou advokátní mlčenlivosti, základnímu pilíři advokátní etiky, nebylo pochyb

„Probouzím se a mlčím. Usínám a mlčím a doufám jen, že mi zůstane zachován dosavadní stav, kdy nemluví ze spaní.“

Závěrečná slova z vystoupení dr. Jiřího Čisáře.

Čermák také odmítl rozšířený názor, že mlčenlivost slouží klientovi. „Mlčenlivost neslouží někomu, ale něčemu, a tím něčím je ochrana komunikace mezi advokátem a klientem,“ řekl. Jak zdůraznil, je třeba chránit to, co se advokát od klienta *dozvěděl*; pod to ale nespadá ani pistole, ani pytlík diamantů, ani milion dolarů zaslaný z neznámého konta.

Po Čermákovi se ujal slova jeden z přítomných zahraničních hostů, předseda Slovenské advokátní komory JUDr. Eubomír Hreždovič, který se ve svém příspěvku nazvaném *Mlčenlivost alebo svedomie?* věnoval dvěma velmi zajímavým kauzám, řešenými i SAK, ve kterých se střetla povinnost advokátní mlčenlivosti s „normálním lidským svědomím“.

V prvním, již starším případě, advokátka, které kolega advokát nabídl úplatek, pokud její klient změní výpověď ve prospěch jeho klienta, souhlasila, že se stane *agentem-provokatérem* a bude spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Za to byla v kárném řízení potrestána nepřísnejším trestem – vyškrtnutím ze seznamu advokátů, neboť kárný senát dospěl k jednoznačnému názoru, že je absolutně vyloučené, aby advokát mohl působit jako agent-provokatér (*o případu tehdy informoval i Bulletin advokacie v č. 7-8/2006 a kromě dalších materiálů publikoval i vyjádření Karla Čermáka a stanovisko ČAK - pozn. red.*).

Případ se dostal až před slovenský Nejvyšší soud, který poněkud utišil mediální bouři kolem případu, když potvrdil právní názor a argumentaci SAK. Protože ale do té doby neexistovalo v této věci ani žádné soudní rozhodnutí, ani stanovisko SAK, Nejvyšší soud se neztotožnil s uděleným nepřísnejším trestem a rozhodl o upuštění od uložení kárného opatření.

Ještě zajímavější ale je *druhý, dosud probíhající případ, který dr. Hreždovič popsal a který opravdu nepostrádá prvky antického dramatu*. Jak shrnul, kolega advokát poskytoval v minulosti právní službu společnosti s ručením omezeným se třemi společníky. Jak už to tak bývá, vznikly mezi nimi názorové rozpory, a tak společnost požádala advokáta o analýzu situace a vypracování právního stanoviska. Dva ze společníků závěry stanoviska odmítli a na třetího společníka podali trestní oznámení. Ten byl následně obžalován z trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku ve stadiu pokusu a hrozí mu deset až patnáct let vězení. Když obžalovaný navrhl advokáta jako svědka, který by mohl dosvědčit jeho nevinu, jeho dva bývalí společníci odmítli advokáta zbavit mlčenlivosti.

– kdo jiný, než bývalý dlouholetý předseda ČAK a exministr spravedlnosti JUDr. Karel Čermák. Ve svém příspěvku *Poctivost jako imanentní zásada výkonu advokacie* v brilantní a provokativní analýze hned na úvod zpochybnil samotné hlavní téma konference. Tak, jako pilířem zdravotnictví není podle Čermáka lékařské tajemství a pilířem křesťanské pastorace není zpovědní tajemství, *ani pilířem advokacie není advokátní mlčenlivost, ale je jím poctivost advokáta.*

Přednášející prvního bloku konference. Zleva: Maria Slazak, David Uhlíř, Stanislav Balík, Eubomír Hreždovič, Martin Vychopeň, u mikrofonu Antonín Mokry.

Advokát se proto obrátil na SAK se žádostí o názor, jak se zachovat, aby dodržel zákonnou povinnost mlčenlivosti a zároveň nedopustil odsouzení nevinného k mnohaletému žaláři. Opravdu pozoruhodné je, že o stanovisko Komory v této věci požádal dokonce i soud, který tento případ soudí.

„Sám sobě si kladu otázku, zda zachování advokátní mlčenlivosti s následkem mnoholetého vězení pro nevinného je obhájitelné,“ konstatoval Hreždovič. Jak dále řekl, podle jeho informací dotyčný advokát pravděpodobně dá přednost „zachování vyššího mravního principu“ před striktním dodržáním advokátní mlčenlivosti. V takovém případě bude SAK postavena před zásadní etické otázky a asi až v rámci kárného řízení na ně bude hledat odpověď. Myslím, že všichni, kteří na Žofíně o tomto pozoruhodném případě slyšeli, nezávidí ani advokátovi, ani orgánům Slovenské advokátní komory...

Jako další vystoupil svým nezaměnitelným „esejistickým“ stylem **bývalý předseda ČAK, emeritní soudce Ústavního soudu a především významný český právní historik JUDr. et PhDr. Stanislav Balík.**

V příspěvku nazvaném **Povinnost mlčenlivosti jako lakmušový papír pro posouzení společenského zřízení v minulosti a dnes** připomněl mimo jiné osobnost Jana z Pomuku jako vzor mlčenlivosti, byť nikoliv advokátní, ale kněžské, a vzpomněl také na letošní 600leté výročí upálení Mistra Jana Husa.

Na vystoupení bývalého ústavního soudce dr. Balíka navázalo vystoupení **ústavního soudce současného (jenž byl ještě vloni místopředsedou ČAK), JUDr. Davida Uhlíře, nazvané Advokátní mlčenlivost a právo na spravedlivý proces.**

Uhlíř se nejprve zamyslel nad otázkou, zda je advokátní mlčenlivost jen institutem přirozeného práva, v druhé části příspěvku pak zkoumal vztahy mezi právem na spravedlivý proces, advokátní mlčenlivostí a zákazem sebeobviňování.

Velmi zajímavé bylo vysvětlení toho, proč každý americký policista při zatčení zločince pronáší tu magickou formuli, známou ze všech amerických filmů či seriálů, to slavné „*Máte právo nevypovídat, ale všechno co řeknete, může být použito proti Vám u soudu. Máte právo na obhájce. Pokud si ho nemůžete povolit, bude Vám přidělen. Rozumíte tomu, co jsem Vám přečetl? Jste i přesto ochoten vypovídat?*“

Tato formule, zvaná Miranda warning, nese jméno Ernesta Mirandy, který v roce 1963 v Arizoně unesl a znásilnil mladou dívku. Za deset dní byl dopaden a i na základě svého přiznání byl odsouzen na dvacet až třicet let vězení; obrátil se ale na Nejvyšší soud, který v roce 1966 rozsudek zrušil, protože E. Miranda nebyl informován o svém právu odmítnout výpověď. Přesto byl na základě jiných důkazů znovu odsouzen, odseděl si asi patnáct let a po propuštění na podmínku se živil tím, že za peníze podepisoval policistům kartičky s natištěným textem Miranda warning. Ne ale dlouho. Byl ubodán v hospodské rvačce, jediný podezřelý se

při prvním výslechu odvolal právě na Miranda Law, odmítl vypovídat a nebyl ani postaven před soud.

A jak tedy souvisí povinnost advokátní mlčenlivosti se zákazem sebeobviňování? Obhájce je *alter ego* obviněného, má jako osoba vzdělaná v právu zaručit rovnost zbraní. Ale nejen to. Podle rozsudku ESLP Dayanan proti Turecku poslání obhájce zahrnuje i psychickou podporu obviněného či kontrolu podmínek zbavení osobní svobody. „Pokud bychom popřeli povinnost mlčenlivosti, tak by obhájce jako *alter ego* klienta musel vypovídat o tom, co se od něho dozvěděl, a to by bylo obcházení zákazu sebeobviňování,“ uzavřel Uhlíř.

Po něm, jako druhý „živý“ zahraniční host na konferenci, vystoupila **prezidentka Rady evropských advokátních komor (CCBE) Maria Slazak**, která ve svém příspěvku popsala **některé kroky a dosažené výsledky CCBE a evropských advokátních komor v boji za zachování advokátní mlčenlivost a proti hromadnému sledování.**

První blok konference uzavřel **třetí viceprezident CCBE a místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokřý**, který se věnoval evropskému kontextu úpravy advokátní mlčenlivosti, přičemž zmínil zejména dva základní dokumenty, jimž se řídí evropská advokacie – **Etický kodex CCBE a Chartu základních principů evropské advokátní profese.**

Jak Mokřý uvedl, i když jsou v rámci Evropy mezi státy rozdíly v pojetí advokátní mlčenlivosti, tři věci se ukazují jako shodné: za prvé, všude má advokátní mlčenlivost ústavní či zákonný základ, je zakotvena v ústavě či v zákoně; za druhé, všude má advokátní mlčenlivost profesní základ, stanovují ji pravidla určená příslušníkům advokátního stavu, včetně sankcí za její porušení; a za třetí, má i smluvní základ, je základem každé smlouvy advokáta s klientem.

Přednášející druhého bloku konference. Zleva: Robert Němec, Jiří Císař, Monika Novočná, Daniel Volák, Miroslav Krutina, Martin Vychopeň, u mikrofonu Tomáš Sokol.

Po krátké přestávce na kávu pokračovala konference druhým blokem věnovaným advokátní mlčenlivosti z pohledu trestního práva a nazvaným **Advokátní mlčenlivost a obhajoba v trestním řízení.**

Zahájil jej **prezident Unie obhájců ČR a bývalý ministr vnitra JUDr. Tomáš Sokol**, který se věnoval **Advokátní mlčenlivosti v trestním řízení z pohledu stanoviska trestněprávního**

kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 306/2014 ze dne 25. 6. 2015.
(BA je uveřejnil celé v č. 9/2015, str. 45-58.)

Jak Sokol zdůraznil, důležitost stanoviska NS je především v tom, že zaujal postoj, podle něhož soud musí vždy odmítnout návrh orgánů činných v trestním řízení na seznámení se s obsahem listin, pokud obsahují skutečnosti, o nichž je advokát povinen zachovávat mlčenlivost. Advokáti si budou muset do budoucna uvědomit, z **jakého důvodu dostávají do dispozice listiny, zda kvůli poskytování právních služeb, nebo je drží z jiného důvodu**, a také zástupce ČAK při prohlídkách tomu bude muset věnovat pozornost, uzavřel Sokol.

Na něho navázal **Mgr. Miroslav Krutina, člen sekce ČAK pro trestní právo a pro právo EU a zástupce ČAK v CCBE**, který se zabýval **Povinností vydat listiny klienta dle § 78 odst. 1 trestního řádu**. Upozornil, že byť § 78 odst. 2 trestního řádu výslovně uvádí, že povinnost vydat listinu neplatí, pokud obsahuje informace, na něž se vztahuje advokátní mlčenlivost, v soudní praxi tomu tak není, a když advokát odmítne listinu vydat, může mu být odňata. To potvrdil i dvěma příklady z praxe.

V následujícím příspěvku se **bývalý náměstek ministra spravedlnosti, advokát JUDr. Daniel Volák** zabýval **druhy tlaku státu na podstatu advokátní mlčenlivosti**.

Tyto tlaky státu podle Voláka existují ve dvou rovinách, systémové a individuální. Systémový tlak jde cestou legislativních změn, ale i méně viditelných interních akcí, jako jsou instrukce, či výklady zákonů, jak s advokáty zacházet. Individuální ataky pak podle Volákových osobních zkušeností zneužívají ustanovení § 35 odst. 2 písm. a) trestního řádu, podle něhož nemůže být obhájcem v trestním řízení ten advokát, který v něm má postavení svědka, obviněného nebo zúčastněné osoby.

Na Volákovu obecnou úvodní poznámku o systémovém tlaku na advokátní mlčenlivost, který jde cestou legislativních změn, navázala **členka kontrolní rady ČAK JUDr. Monika Novotná** rozbořem zcela konkrétní takové snahy při **přípravě novely trestního zákoníku, která měla zavést trestnost přípravy daňových deliktů**, již se ale i díky aktivitě Unie obhájců ČR podařilo stáhnout letos v únoru z projednávání na vládě.

Jako předposlední se v druhém bloku konference ujal slova **předseda odborné sekce ČAK pro trestní právo JUDr. Jiří Císař**, který se v příspěvku až filozoficky laděném zamyslel nad **vnitřními aspekty mlčenlivosti**.

Za vnitřní aspekt mlčenlivosti advokáta Císař pokládá **míru jeho osobní vnitřní svobody**, bez níž nelze tuto mlčenlivost zaručit jako právní a morální povinnost advokáta. Podle Císaře přitom nelze advokáta k vnitřní svobodě nijak vychovat, lze mu jen jít osobním příkladem.

Za situace, kdy je obhájci sděleno, že má na výběr, jestli vše o klientovi prozradí, nebo bude sám trestně stíhán, advokát podle Císařových slov ve skutečnosti před žádnou volbou nestojí. Jeho jedinou možností je absolutní mlčenlivost, která vede k osamělosti, ale nelze jinak.

S posledním příspěvkem „trestního“ bloku vystoupil **člen představenstva ČAK Mgr. Robert Němec, LL.M.**, když se v přednášce nazvané **Advokátní mlčenlivost a problematika domovních prohlídek u advokátů** dotkl již probíraných témat, především pak podrobněji popsal stanovisko trestněprávního kolegia Nejvyššího soudu Tpjn 306/2014.

Mě osobně ale nejvíce zaujalo jeho úvodní upozornění na další legislativní akt státu, kterým zcela nenápadně a bez povšimnutí došlo k okleštění advokátní mlčenlivosti, a tím je novela zákona o DPH, která od ledna 2016 zavádí kontrolní hlášení pro všechny plátce DPH včetně advokátů. „To znamená, že advokát odešle každý měsíc na finanční úřad kompletní seznam klientů, kterým od určité částky výše vystavil fakturu,“ konstatoval.

Předseda redakční rady BA Petr Toman (uprostřed) při diskusi.

Následující rozsáhlá debata k tématu potvrdila úvodem vyslovený názor doktora Sokola, že právě v oblasti trestního práva je téma advokátní mlčenlivosti a ataky vůči ní nejsilnější.

Reakcí na některá vystoupení v rámci druhého bloku zahájil svůj příspěvek **Mlčenlivost a výkon smluvní agendy** i první přednášející v rámci posledního, třetího bloku konference, nazvaného **Advokátní mlčenlivost v oblasti civilního práva**, kterým byl bývalý předseda ČAK JUDr. Vladimír Jirousek.

Přednášející tetího bloku konference. Zleva: Martina Doležalová, Alena Macková, Michal Žižlavský, Daniela Kovářová, Vladimír Jirousek, Martin Vychopeň, u mikrofonu Milan Kyjovský.

Jak Jirousek upozornil, při projednávání smluv a transakcí vznikají často složité problémy, kdy se do kolize dostává povinnost mlčenlivosti advokáta, zájmy mezi klienty a in-

formační povinnost smluvních stran, jak ji formuluje § 1728 odst. 2 občanského zákoníku.

Řešení takových situací se podle Jirouskových slov odvíjí od vyčerpávajícího informování klientů a seriózních přístupu všech zúčastněných; pokud to chybí, přijala Jirouskova kancelář zásadu, že v takové kauze nezastupují.

Na Jirouskovo vystoupení navázala **bývalá ministryně spravedlnosti, nyní znovu advokátka a dlouholetá členka sekce ČAK pro advokátní tarif JUDr. Daniela Kovářová**, která se ve svém příspěvku, nazvaném **Rub a líc povinnosti mlčenlivosti u odměny advokáta**, na advokátní mlčenlivost podívala ze zcela opačného úhlu než všichni dosavadní řečníci.

Podobně, jak o tom mluvil již doktor Císař, i podle Kovářové je základní nutnou vlastností advokáta odvaha. Ta se má podle ní uplatnit i v tom, že se advokát nebojí hovořit s klientem o tom, kolik budou jeho služby stát. Na druhé straně, na konci právní služby, když advokát svoje služby fakturuje, někteří advokáti podle Kovářové povinnost mlčenlivosti iniciativně porušují, když ve faktuře pečlivě popisují každý úkon právní služby.

Po vtípném a s mírnou nadsázkou proneseném vystoupení Daniely Kovářové přišel na řadu vážnější příspěvek **Advokátní mlčenlivost a insolvenční správci člena představenstva ČAK a předsedy Rady expertů Asociace insolvenčních správců JUDr. Michala Žížlavského**.

Ten se v něm snažil zodpovědět, zda insolvenční správce může požadovat po advokátovi zastupujícím dlužníka či člena orgánu korporace dlužníka v rámci insolvenčního řízení informace o majetku či přímo vydání majetku dlužníka, který se u advokáta nalézá, a po pečlivém rozboru dospěl k negativní odpovědi.

S dalším příspěvkem vystoupila **vysokoškolská pedagožka a advokátka doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.**, a nazvala jej **Právní pomoc osobám v nevýhodě a advokátní mlčenlivost**.

Popsala v něm dva možné přístupy k poskytování právní pomoci osobám v nevýhodě (často mylně označované jako bezplatná právní pomoc). První řeší tento problém jako problém sociální, druhé řešení, Mackovou označované jako juristické, vidí tento problém jako problém zajištění přístupu k právu, práva na právní pomoc, které je garantováno Listinou základních práv a svobod. A takovou pomoc může podle ní poskytovat pouze advokacie. Právě toto řešení považuje Macková za správné a hlavně, jak konstatovala závěrem s odkazem na mnohaleté odkládání zákona o bezplatné právní pomoci v ČR, toto řešení nemusí být ani zákonné, stačí k němu rozpočtové opatření.

Následující vystoupení **vedoucí sekce ADR při ČAK, advokátky a zapsané mediátorky JUDr. Martiny Doležalové, Ph.D.**, znovu potvrdilo to, o čem hovořil v druhé části konference doktor Volák, totiž o stálém systémovém tlaku státu na prolovení advokátní mlčenlivosti pomocí legislativních změn.

Jak Doležalová popsala, **ohrožení advokátní mlčenlivosti hrozilo v souvislosti s plánovaným nařízením mimosoudních řízení advokátů a jejich klientů u ČOI**.

Připravovaná novela zákona na ochranu spotřebitele (sněmovní tisk 445), která má od ledna 2016 implementovat tři evropské směrnice, má totiž umožnit spotřebiteli, aby se případný konflikt s poskytovatelem služeb, ke kterým patří

i advokáti, nejdříve řešil mimosoudně. A orgánem, kterým měl tyto spory mezi klientem a advokátem nově řešit, byla podle vládního návrhu Česká obchodní inspekce. To se členům sekce ADR podařilo v ústavněprávním výboru sněmovny odvrátit. Jaký orgán ale nakonec bude tyto spory řešit, dosud není jasné, zákon je dosud v legislativním procesu.

Závěrem konference vystoupil **předseda odborné sekce ČAK pro právo duševní JUDr. Milan Kyjovský**. Ten ve vtípném příspěvku **Mlčenlivost advokáta v online věku** upozornil, že dnes, v době online médií, advokát, který zarytě mlčí a s médii nekomunikuje, svému klientovi neprospívá, ale naopak mu škodí.

Poslední slovo patřilo moderátorovi, předsedovi ČAK Martinu Vychopňovi, který se velmi kriticky vyjádřil ke skutečnosti, že v sále na Žofíně chybělo po dobu konference kolem stovky účastníků. Jak zdůraznil, byl atakován písemnými stížnostmi i e-maily advokátů, že se na ně vstupenky na Žofín již nedostaly, což řešil poskytnutím vstupenek ze svého osobního fondu. Projednávaná problematika přitom podle něho patří k zásadním a Komora dostává na zde probíraná témata desítky dotazů. „Ten počet prázdných židlí v sále je pro mě zklamáním,“ konstatoval předseda ČAK.

Podrobnější zprávu z konference, včetně videozáznamu zdravice prezidenta IBA Davida W. Rivkina, powerpointových prezentací některých příspěvků a řady dalších fotografií najdete na www.bulletin-advokacie.cz.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

✦ Foto JAKUB STADLER

C. H. BECK DOPORUČUJE

Ondřej Hruša

Srovnávací reklama

Publikace podrobně rozebírá problematiku srovnávací reklamy a vykládá podmínky, za jejichž splnění je srovnávací reklama dovolena, včetně uvedení kontextu s evropským právem.

2015, brožované, 152 stran
cena 350 Kč, obj. číslo EPI82

Objednávejte na www.beck.cz

25 LET
OBNOVENÉ
NEZÁVISLOSTI
ČESKÉ ADVOKACIE

Svobodné a nezávislé čtvrtstoletí oslaveno

PO PRACOVNÍ KONFERENCI S TEMATIKOU ADVOKÁTNÍ MLČENLIVOSTI SE ADVOKÁTI A ADVOKÁTKY A POZVANÍ JUSTIČNÍ HOSTÉ SEŠLI KE SPOLEČENSKÉ ČÁSTI OSLAV. ABY SE OSLAVY MOHLO ZÚČASTNIT CO NEJVÍC ADVOKÁTŮ, FORMÁLNÍ ČÁST OSLAV PROBÍHALA NA OBOU SCÉNÁCH NÁRODNÍHO DIVADLA A POSLÉZE SE VŠICHNI SEŠLI K DALŠÍ ZÁBAVĚ NA SLOVANSKÉM OSTROVĚ.

○ bě scény Národního divadla čítají dohromady přes 1 400 míst. Během měsíce od avíza oslav nezbyla na Komoře jediná vstupenka, všechny byly zarezervovány a další zájemce jsme museli odmítnout. Přesto ti, na které se vstupenky dostaly, jimi na Nové scéně pohrdli tak, že téměř půlka hlediště zůstala neobsazená.

Jde o naprostou bezohlednost ke kolegům, kteří by bývali rádi přišli a kteří do poslední chvíle doufali, že někdo vstupenky vrátí. Při rezervacích bylo avizováno, že některé vstupenky jsou do historické budovy, některé na Novou scénu na balet. Byly sice distribuovány zájemcům o oslavy zdarma, ale to neznamená, že nebyly zaplacené z advokátních peněz, že nemají hodnotu a lze je bez uzardění klidně hodit do koše! Je nám to nesmírně líto, chování některých kolegů nechápeme a v budoucnu bude Komora zvažovat jiný systém rezervací vstupenek – s ohledem na ty, kteří mají opravdový zájem...

Na Nové scéně pro nás nejprve hymnu České republiky a hymnu advokátní zahrál jedenáctičlenný orchestr složený ze studentů Pražské konzervatoře, s níž ČAK před více než rokem navázala spolupráci. Na Historické scéně obě zahrál Kaňkův kvintet (spojení této rodiny profesionálních hudeb-

níků s „naším“ Kaňkou není možná až tak čistě náhodné...).

Pak v různém pořadí na obou scénách v průběhu večera zazněly skladby advokáta a téměř zapomenutého skladatele – „našeho“ Jana Nepomuka Kaňky. Česká advokacie si ho velmi považuje, mimo jiné proto, že advokátům odkázal sídlo – Kaňkův palác – na Národní třídě v Praze. A právě na motivy jeho nejslavnějšího klavírního koncertu vznikla v nedávné době i oficiální hymna České advokátní komory.

A protože je o něm z hudební historie známo, že komponoval hojně, požádali jsme studenty a pedagogy Pražské konzervatoře pod vedení prof. Aleše Kaňky, aby v archivech pátrali po dalších jeho skladbách a upravili je pro ucho posluchače 21. století. Jeho skladby pro nás nastudovali a předvedli je právě na oslavách advokacie (krom toho je i nahráli na CD, které bylo v upomínku na letošní oslavy vydáno pod názvem *Hommage à Jan Nepomuk Kaňka* a které účastníci oslav dostávali jako dárek na rozloučenou).

Nejvytíženější osobou slavnostního večera byl dozajista předseda ČAK, který proto, aby mohl projev přednést na obou scénách Národního divadla, musel v průběhu večera přejít (rozumějte v podstatě přeběhnout) z jedné scény na druhou, což bylo časově, organizačně, ale i orientačně v podzemí nové budovy velmi náročné. Ale, podařilo se! Předsedův projev nebyl možná až tak oslavným, jak mnozí čekali, ale o to víc otevřeně pojmenoval současné problémy české advokacie. Pro ty, kteří ho neslyšeli, jeho celé znění přinášíme na str. 3-5.

Na Nové scéně hosty následně pozdravil zdravící první viceprezident CCBE pan Michel Benichou, text jeho projevu najdete na straně 7. Na jevišti historické budovy Národního divadla pak s bušením srdce, jak se svěřila, vystoupala prezidentka CCBE paní Maria Slazak. Její projev v plném znění je k dispozici na straně 6.

Sólisté Národního divadla pro nás pak připravili skvělé výběry toho nejslavnějšího a nejlepšího, co mají v současné době na programu. Na Nové scéně pro advokáty tančila dvojnásobná držitelka ceny Thálie a primabalerína Národního divadla Tereza Podařilová s prvním sólistou Alexandrem Katsapovem a dalšími členy souboru Balletu Národního divadla. Přestože právě hlediště Nové scény nebylo zčásti zaplněné, ti, kteří přišli, hovořili nadšeně o výjimečném uměleckém zážitku.

Historickou budovou Národního divadla zněly slavné operní árie, a rovněž v podání těch nejlepších – slavnou árii z Carmen slyšeli hosté v podání Andrei Kalivodové, árie z Rusalky v podání Dany Burešové a Aleše Briscina a úryvky z Kouzelné flétny a La traviaty v podání Jany Sibery. Ústní gratulace advokátům k výročí pak nečekaně naživo zazněla i z úst dirigenta Orchestru ND Jana Chaluppeckého.

Po skončení programu v Národním divadle se hosté po deváté večerní přesunuli na Slovanský ostrov do parku před palác Žofín, kde na ně čekal netradiční welcome drink v podobě čerstvého burčáku z Valtic a slavnostní ohňostroj coby tečka za formálnější částí večera. Jeho příprava byla poněkud dramatická, neboť ponton, ze kterého měl být odstřelen, narazil na zavřenou plavební komoru, ale vše nakonec dobře dopadlo a za zvuku Dvořákovy Novosvětské rozehrály rachejtle na noční obloze nádherný barevný koncert.

A pak už se brána paláce Žofín otevřela dokořán a hosté si mohli začít užívat tanečního orchestru Josefa Hlavsy a jazzové kapely Rhythm Desperados, spousty dobrého jídla a pití. Největší úspěch sklízela „malá Paříž“ v zahradním altánu a exotické občerstvení v Garden Žofín. O skvělé víno se postaral Château Valtice, o báječné jídlo a drinky Catering Vyšehrad 2000 a „dobrou brazilskou“ kávu vařily hostesky společnosti De Longhi. Bezvadnou atmosféru setkání však vytvářeli hosté sami.

✿ icha

✿ Foto Jakub STADLER a Boris STOJANOV

Pokud by vizitkou stavu advokacie bylo to, jak se umí bavit, byla by česká advokacie ve skvělé kondici! Bylo pět nad ránem a Žofín opouštěli poslední rozjaření hosté. V této souvislosti žádáme jednoho z vtipálků, evidentně advokáta, který svlékl z vystavené figuríny advokátní talár a skočil s ním do taxíku, aby ho laskavě, třeba anonymně, vrátil vyčištěný na Komoru. Jeho kolega – druhý vtipálek – talár už s omluvou vrátil...

25 LET
OBNOVENÉ
NEZÁVISLOSTI
ČESKÉ ADVOKACIE

FESTIVAL NEJVĚTŠÍCH SLEV

Německé kuchyně Livanza od Oresi jsou teď nejvýhodnější!

Návrhy kuchyní ve 3D nezávazně a zdarma!

www.oresi.cz

Oresi – šampión v každé třídě kuchyní

Zdravice předsedů některých advokátních komor

**PŘI PŘÍLEŽITOSTI OSLAV 25. VÝROČÍ OBNOVENÍ NEZÁVISLOSTI ČESKÉ ADVOKACIE
OBDRŽELA ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA BLAHOPŘÁNÍ OD PŘEDSTAVITELŮ
NĚKTERÝCH EVROPSKÝCH ADVOKÁTNÍCH KOMOR, KTERÉ PŘETISKUJEME.**

25 LET
OBNOVENÉ
NEZÁVISLOSTI
ČESKÉ ADVOKACIE

Vážení kolegovia, drahí priatelia,

príležitosť zablahoželať spriatelenej Českej advokátskej komore k 25. výročiu prijatia zákona o slobodnom výkone advokácie ma naplňa ctou a radosťou. Čas neuveriteľne rýchlo plynie – za 25 rokov sa z môjho pohľadu z Českej advokátskej komory stala silná samosprávna stavovská organizácia, ktorej patrí z našej strany obdiv a úcta. Slovenskí advokáti vnímajú českú advokáciu ako najprirodzenejšie najbližšieho partnera. Teší ma, že naše kolegiálne vzťahy možno považovať za príklad spolupráce nielen pre ostatné advokátske komory v rámci jednotlivých európskych regiónov, ale aj v priestore celej Európy.

Vzhľadom na to, že vzťahy medzi Českou a Slovenskou advokátskou komorou sú veľmi blízke a majú pevný fundament v nedávnej minulosti, je prirodzené, že spolupráca vychádza zo vzájomného poznania historického a právneho vývoja výkonu advokátskeho povolania a právneho prostredia. Mnohí českí kolegovia sú členmi slovenskej Komory a naopak. Vzťahy by som prirovnal k rodine, a preto aj v súčasnosti považujem českú Komoru za najbližšieho pendanta. Navzájom sa rešpektujeme, inšpirujeme, obohacujeme riešením vlastných i spoločných problémov a naše vzťahy sú priam závideniahodné.

Som vďačný, že aj pri výkone funkcie predsedu Slovenskej advokátskej komory sa môžem kedykoľvek – bezprostredne a neformálne – obrátiť na českých kolegov pri riešení širokého spektra problémov a otázok, ktoré prináša advokátsky život a vedenie Komory.

Teším sa z doterajších úspechov Českej advokátskej komory. Želám jej, aby ďalej na prospech svojich členov upevňovala, rozvíjala a zvyrazňovala svoje postavenie, ktoré si vybuodovala v českom právnom systéme aj v európskom prostredí. Prajem si, aby aj nasledujúce roky a desaťročia bolo pre nás radosťou stretávať sa a spolupracovať – či už na odbornej alebo osobnej úrovni.

JUDr. Lubomír Hreždovič, predseda Slovenskej advokátskej komory

Vážení pane predsedo, vážení kolegové,

chtěl bych vám nejdříve poděkovat za pozvání na vaši oslavu 25 let obnovené nezávislosti české advokacie.

Česká advokátní profese má dlouhou a bohatou historii, a to přinejmenším v bouřlivé době posledního století, kdy naše obě země byly součástí sovětského bloku. Nicméně, díky tomuto obtížnému období, Česká advokátní komora je komorou silnou a nezávislou, hájící základní hodnoty profese, právního státu a lidských práv.

Silné pouto mezi polskými a českými advokáty je tvořeno na základě pevného základu vzájemné podpory, a to nikoliv pouze na regionální úrovni, ale i úrovni mezinárodní. Ta je obzvláště příhodná, pokud se jedná o naši společnou práci v rámci Rady evropských advokátních komor a jiných mezinárodních organizací, kde by hlas advokátů ze střední a východní Evropy měl zaznívat mnohem častěji. Význam naší vzájemné úzké spolupráce chápou jako zajištění toho, že naše spojení zůstane silné i v budoucnu.

Je mi však líto, že se nemohu zúčastnit vaší akce, neboť jsem nucen vstoupit v úvahu nečekané a velmi naléhavé závazky.

Nejenom jménem Národní rady právních poradců Polska, ale i jménem svým bych velmi rád popřál vám i vaší Komoře mnoho úspěchů ve všech vašich budoucích konáních. Přeji si, aby již tak silné vazby mezi oběma Komorami byly v budoucnu ještě silnější a my tím mohli přispět k organizaci a regulaci advokacie nejenom v Evropě, ale i ve světě.

S pozdravem

Dariusz Sałajewski, predseda Národní rady právních poradců Polska

Rakouská advokátní komora by ráda vyjádřila českým kolegům srdečnou gratulaci k příležitosti výročí 25 let obnovené nezávislosti české advokacie. Čeští kolegové jsou naši přátelé a podporují nás v našem společném ustavičném úsilí o zlepšení podmínek pro výkon naší profese a vytvoření společného „domu“ v rámci Evropské unie. Naše pravidelná setkávání na národních či mezinárodních akcích slouží k výměně našich stanovisek a diskusí o dalším vývoji. Ale mnohem důležitější je to, že slouží také k utužování našeho vzájemného přátelství.

Dovolte mi proto Vám jménem 6 000 rakouských advokátů a 2 000 advokátních koncipientů ze srdce popřát „krásné narozeniny“!

Rupert Wolff, předseda Rakouské advokátní komory

Vážený pane předsedo, vážení čeští kolegové,

z mé pozice předsedy bych vám rád za celou Maďarskou advokátní komoru z celého srdce poblahopřál k příležitosti oslav 25 let obnovení nezávislosti advokacie.

Maďarská advokátní komora již tradičně udržuje excelentní vztahy s vaší Komorou a jejími členy a velmi si toho váží. Jsme si vědomi toho, že vždy můžeme počítat s vaší pomocí v případech, kdy je zapotřebí zapojení obou zemí. Vážíme si vaší pohostinnosti a výborné společnosti při příležitosti návštěv ve vaší krásné zemi.

Rád bych poukázal zejména na jednotnou spolupráci mezi našimi příslušnými komorami v otázkách týkající se základních hodnot, výzev a budoucího směřování našich profesí.

Upřímně doufáme, že budeme mít v budoucnu příležitosti k další spolupráci mezi našimi komorami. Doufám, jménem všech našich členů, že vaše oslava bude nádherná.

S pozdravem

Dr. János Bánáti, předseda Maďarské advokátní komory

Vážení kolegové, vážení přátelé,

jako předsedovi Národní Rady advokátních komor mi dovolte jménem svým a jménem francouzských advokátů popřát vám velmi šťastnou oslavu 25 let obnovené nezávislosti české advokacie.

Česká advokátní komora by měla být potěšena prací, kterou do současné doby odvedla, a já nemám pochyb, že celá česká advokátní profese vyhlíží směrem k novým výzvám, kterým jsme, jako evropští advokáti, povinni čelit při ochraně našich společných hodnot a právního státu.

I když naše právní kultury mohou být rozdílné, zejména s ohledem na historii, setkáváme se jako advokáti na základě společných principů a zásad a chápeme stejně postavení a funkci advokáta v demokratické společnosti a v nestranném a dobře vyváženém soudním systému.

Advokátova nezávislost, vázaná respektem k etickým pravidlům, je především v srdci naší profese. Nezávislost je také prvním obecným principem, stanoveným Etickým kodexem Evropských advokátů, a též uznána Chartou základních principů evropské advokacie, přijatou Radou evropských advokátních komor. A co jsme všichni pochopili, je fakt, že neexistuje nezávislost advokáta bez nezávislé komory a naopak.

Poslední desetiletí v historii Evropy ukázala velké a zásadní zlepšení v případech spravedlnosti a právního státu. Musíme však zůstat ostražití. Nedávné události, současné trendy, pomalé, ale plynulé omezování občanských svobod zákony a praxí jako odpověď na některé hrozby, nám musí stále připomínat, že demokracie, spravedlnost a právní stát nejsou věčné. Je to přetrvávající a nikdy nekončící boj a francouzští advokáti jsou hrdí na to, že jsou s českými kolegy spolu s ostatními součástí Rady evropských advokátních komor a mohou tak společně bránit naše hodnoty a chránit právní stát.

S pozdravem

Pascal Eydoux, předseda Francouzské Rady advokátních komor

Byl prosinec 1989. Účastnili jsme se závěrečné gala večeře konané u příležitosti oslav Pařížské advokátní komory. Připravoval jsem se vystoupit s neformálním a zábavným proslovem.

Vtom povstal jeden mladý advokát. Byl to Čech. Hovořil o znovuoobnovené svobodě, o získané nezávislosti, nové naději, ale také o souvisejících těžkostech. Nové Pražské jaro.

Všichni jsme ztichli. Všichni jsme povstali. Všichni jsme začali tleskat.

Tehdy jsem se rozhodl proslov vynechat.

Dodnes vzpomínám na ono ticho plné respektu, které vyústilo v ohromnou radost.

Ať žije Česká advokátní komora!

Patrick Henry, předseda Rady frankofonních a germanofonních advokátních komor Belgie

Kaňkův palác ozdobily nové sochy sv. Yva a Viktorina Kornela ze Všehrd

V RÁMCI OSLAV 25. VÝROČÍ OBNOVENÍ NEZÁVISLOSTI ČESKÉ ADVOKACIE PŘEDSEDA ČAK JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ DNE 14. ZÁŘÍ 2015 SLAVNOSTNĚ ODHALIL V PRAŽSKÉM KAŇKOVĚ PALÁCI DVĚ NOVÉ SOCHY, KTERÉ VHODNĚ DOPLŇJÍ VÝZDOBU SÍDLA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY – SOCHU SVATÉHO YVA A SOCHU VIKTORINA KORNELA ZE VŠEHRD.

Neformální akce se zúčastnili především členové představenstva ČAK, čestným hostem byl dlouholetý předseda ČAK JUDr. Karel Čermák, který měl zásadní podíl při rozhodování o tom, jaké osobnosti pro sochařské ztvárnění vybrat.

Jak řekl ve svém krátkém vystoupení emeritní ústavní soudce a právní historik JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, to, koho si pozveme domů nebo jehož sochu si domů dáme, svědčí o tom, jací jsme. V případě sv. Yva Bretaňského (1253-1303), obhájce chudých, i Viktorina Kornela ze Všehrd (1460-1520), humanistického spisovatele a právníka, autora významného díla „O práviech, o súdiech i o diskách země české knihy devatery“ se podle Balíkových slov jedná o osobnosti, které braly advokacii jako službu, a nikoliv jako byznys.

Nová socha svatého Yva v Kaňkově paláci je teprve druhou sochou tohoto světce v Praze, po slavné soše Matyáše Bernarda Brauna na Karlově mostě z roku 1708, která byla vytvořena na objednávku pražské právnické fakulty a která se v posledních dvou desetiletích stala oblíbeným místem schůzek mladých zamilovaných právníků a studentů práv.

Jak poznamenal s úsměvem předseda ČAK, doufá, že i pod nově odhalenou sochou patrona všech právníků bude možné spatřit koncipientky a koncipienty v něžném objetí.

Sochy v nadživotní velikosti jsou umístěny ve výklencích na první podestě schodiště a dobře souzní s barokním Kaňkovým palácem. Jak vysvětlil jejich autor, sochař a malíř Václav Krob, modeloval je postupně z umělého kamene, materiálu, který na pohled připomíná pískovec, ale umožňuje vytvořit i detaily, které pravý kámen nedovolí.

Sídlo ČAK zdobí již od prosince 2011 také busta Jana Nepomuka Kaňky (1772-1865), významného pražského advokáta a hudebního skladatele; díky odkazu jeho vdovy je dům již přes sto let majetkem české advokacie.

Předseda ČAK Martin Vychopeň za dozoru autora odhaluje sochu sv. Yva.

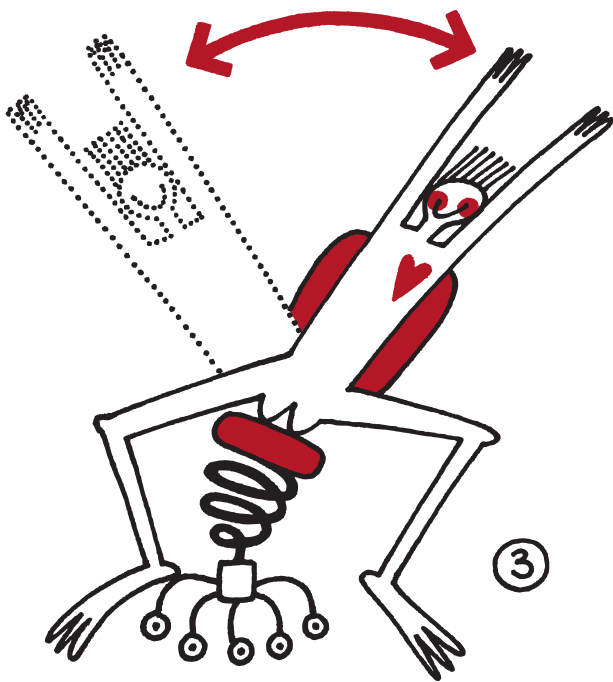

Martin Vychopeň a Stanislav Balík naslouchají výkladu autora soch Václava Kroba.

VÁŠ ŽIVOT S KANCELÁŘSKOU ŽIDLÍ:

VÁŠ ŽIVOT S ŽIDLÍ SPINALIS:

**ZBAVTE SE BOLESTÍ ZAD
- PŘESEDNĚTE NA SPINALIS
WWW.ZDRAVOTNI-ZIDLE.CZ**

VYZKOUŠEJTE ZDARMA: TEL. 840 60 40 60

PRAHA • BRNO • ČESKÉ BUDĚJOVICE • JIHLAVA • KOLÍN • LIBEREC • OLOMOUC • OSTRAVA • PARDUBICE • PLZEŇ • TEPLICE • VSETÍN • ZLÍN • ŽDĚŘ NAD SÁZAVOU

Právník roku vstoupí v Brně do svého druhého desetiletí

PAMATUJETE NA PRÁVNÍKA ROKU 2013 V BRNĚ? TEHDY JSME MUSELI PŘESÍDLIT ZE ZAVŘENÉHO HOTELU BOBYCENTRUM DO SICE SKVOSTNÉHO, ALE KAPACITNĚ MNOHEM MENŠÍHO HOTELU INTERNATIONAL. DOST JSTE NÁM TEHDY VY, NA KTERÉ SE NEDOSTALY VSTUPENKY, VYČINILI... JENŽE „BOBY“ BYLO V INSOLVENCÍ A NEBYLO KAM S GALAVEČEREM NARYCHLO PŘESÍDLIT. GALAVEČER PRÁVNÍKA ROKU 2015, KTERÝ SE BUDE KONAT 29. 1. 2016, SE ALE NA STARÉ ZNÁMÉ MÍSTO VRÁTÍ.

Jsme velice rádi, že hotel Bobycentrum znovu funguje, a, k naší radosti, snad i mnohem lépe. Na hosty tu čekají zrekonstruované pokoje, společenské prostory září čistotou a vítá vás příjemný personál. Tak proč se nevrátit a nedat šanci většímu počtu hostů galavečera? Zvláště, když navíc i Laser Show Hall (obří kulatá hala, kde se odehrává oficiální část večera a hlavní koncert) dostala investiční injekci do technického vybavení, které umí mnohá světelná, barevná a laserová kouzla. Rekonstrukci tu prošla i sociální zařízení a přizemní bary. Tak volíme návrat!

Určitě se máte na co těšit. Přivítá vás nový moderátor večera, jenž, jak ho známe, nebude jen mluvit... byť je svou základní profesí herec. Je to ale také showman a v poslední době ho můžeme potkat i v muzikálech – víc v tuto chvíli opravdu neprozradíme. Snad jen naznačíme, že nebude chy-

bět ani tolik oblíbená cimbálovka, která je na jižní Moravě doma, soul, jazz a blues i videodiskotéka. A pořádně to rozjedeme při hlavním koncertu galavečera v Laser Show Hall!

Na hotel International ale také nezanevřeme, vždyť, když jsme to potřebovali, přivítal nás s otevřenou náručí. Do Bobycentra přivezeme znamenitý a pověstný catering tohoto brněnského hotelu a doplníme ho dobrými víny – jak jinak než moravských vinařů.

Takže: neváhejte s rezervací vstupenek a ubytování!

Až do 31. října 2015 můžete ještě nominovat kandidáty na tituly Právníka roku 2015 v těch kategoriích, jak je celý rok sdělujeme v Bulletinu advokacie i na www.cak.cz. Využijte k nominaci přímo webové stránky www.pravnikroku.cz.

Organizační štáb udělá maximum pro další úspěšný ročník soutěže, kterou ČAK před jednácti lety společně s vydavatelstvím EPRAVO.CZ založila. Česká justice je svět, který společně vytváříme. Mít čas a prostor potkávat se, znamená budovat lepší justici. *Využijte k tomu i galavečer Právníka roku 2015!*

V lednu justice nejezdí lyžovat, v lednu jezdí na galavečer Právníka roku!

✿ Připravila: icha

Jak získat vstupenky na galavečer?

Kapacita kongresové haly LASER SHOW HALL v Brně má přece jen své meze. Máte-li chuť setkat se s kolegy z právnické branže a příjemně se pobavit, zatančit si, pak přijďte či přijďte (a zůstaňte v BOBYCENTRU či v hotelu AVANTI třeba i celý víkend za výhodnou ubytovací cenu, kterou jsme pro vás opět vyjednali). S případnou rezervací vstupenek však příliš neotálejte, každoročně se po nich jen zapráší a ti méně šťastní z vás nám pak v lednu jen bez naděje na úspěch spílají...

**REZERVACE VSTUPENEK – ELEKTRONICKÉ (PŘES WEB ČAK),
FAXOVÉ ČI POŠTOVNÍ BUDOU PŘIJÍMÁNY AŽ OD 30. 10. 2015.**

K rezervaci vstupenek využijte níže zveřejněný formulář, který vystřihněte a zašlete:

a) faxem na: +420 224 932 989

b) poštou na: Česká advokátní komora
sekretariát předsedy
Národní třída 16
110 00 Praha 1

c) elektronicky (formulář v elektronické podobě je k dispozici na [www.cak.cz/úvodní strana](http://www.cak.cz/úvodní_strana), rozkliknout banner Právník roku 2015) zašlete jako přílohu na: pravnikroku@cak.cz

**VSTUPENKY BUDOU ZASÍLÁNY NA VÁMI UVEDENOU ADRESU
POŠTOU ZDARMA V PRŮBĚHU LEDNA 2016.**

**KAŽDÝ AKTIVNÍ
ADVOKÁT MÁ NÁROK
NA VSTUPENKU
PRO SEBE A SVŮJ
DOPROVOD ZDARMA
– OVŠEM JEN DO VÝŠE
KAPACITY SÁLU.
VSTUPENKY JSOU
ZÁSADNĚ NEPŘENOSNÉ
NA KONCIPIENTY!**

REZERVACE VSTUPENEK

právníkroku²⁰¹⁵

GALAVEČER PRÁVNÍKA ROKU 2015 – 29. 1. 2016, 19 HODIN, BOBYCENTRUM BRNO

Příjmení a jméno advokáta:

Evidenční číslo advokáta:

Adresa AK:

Telefon:

E-mail:

Žádám o zaslání vstupenek
na galavečer Právníka roku 2015
(zvolený počet zaškrtněte)

 1 ks

 2 ks

Datum:

Podpis
advokáta

- Rezervace učiněné poštou či elektronicky budou přijímány od data: 30. 10. 2015 (v té době budou mít již všichni advokáti spolehlivě doručen i tištěný BA, tudíž ti, kteří si rezervují elektronicky na webu ČAK, nebudou zvýhodněni oproti těm, kteří se rozhodnou pro klasickou komunikaci poštou).
- **POZOR:** na poštou dříve doručené rezervace nebude brán zřetel! Jde nám o skutečně rovnou příležitost rezervací pro všechny advokáty.
- Pokud jsou advokáty manžel i manželka, pak mají dohromady jako manželský pár nárok společně na celkem dvě vstupenky, nikoliv čtyři.
- Vstupenky jsou zásadně nepřenositelné na advokátní koncipienty; jsou určeny pro aktivní advokáty s doprovodem.

Aktuální a spolehlivé informace o firmách v ČR

Služba, která vám pomáhá správně se rozhodovat

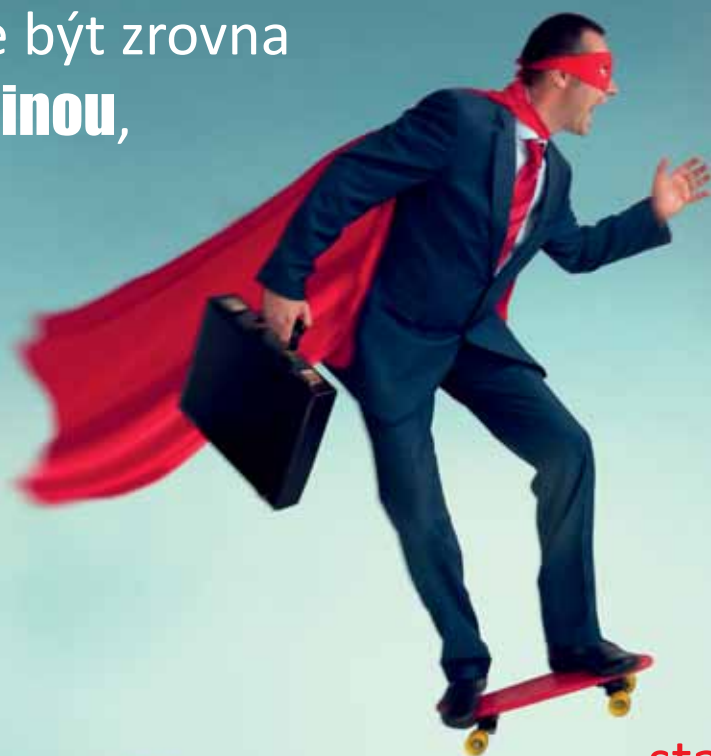
- Rychle naleznete adresu, IČO a DIČ a statutární orgány společnosti
- Snadno získáte důležité ekonomické informace
Zjistíte, zda je subjekt spolehlivý plátcce DPH a zda nemá tzv. negativní událost – například vyhlášení konkursu nebo jestli není vůči subjektu zahájeno insolvenční řízení
- Ušetříte čas při tvorbě smluv
Předem naformátovaný text „smluvní strany“ snadno okopírujete a vložíte do smlouvy.

Služba Bisnode je přístupná
všem uživatelům ASPI

 Wolters Kluwer
www.aspi.cz

Nemusíte být zrovna
superhrdinou,

stačí mít
srdce na dlani...

Jak se výhodně a pohodlně ubytovat v Brně?

...v BOBYCENTRU...

Česká advokátní komora sjednala pro účastníky galavečera Právníka roku 2015 jako každoročně exkluzivní zvýhodněné ceny ubytování, po čtyřech letech opět přímo ve 4* BOBYCENTRU v Brně a ve zrekonstruovaném, taktéž již 4* hotelu AVANTI v těsném sousedství BOBYCENTRA (protože máme zkušenosti, že kapacita vlastního BOBYCENTRA pro nás nestačí...).

Jak správně postupovat?

- Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete zaslat poštou s heslem „Právník roku 2015“ na adresu: **BOBYCENTRUM BRNO******
Rezervace ubytování
Sportovní 2a
602 00 Brno
- Máte možnost rezervovat si ubytování i telefonicky na telefonní rezervační lince: **+420 533 555 932**.
Nezapomeňte uvést heslo „Právník roku 2015“ pro získání výhodné ceny!
- Formulář ke stažení naleznete i na www.cak.cz/úvodní_strana, rozkliknout banner Právník roku 2015. Jako přílohu jej můžete zaslat na e-mailovou adresu: hotel@hotelbobycentrum.cz.

Hotel Bobycentrum Brno – 4* – je opět otevřen a nabízí nově opravené a zčásti i nově vybavené pokoje různých kategorií. Všechny pokoje jsou nekuřácké. Jsou vybaveny plochou televizí, trezorem, lednicí, vanou a vysoušečem vlasů. V celém hotelu je k dispozici zdarma wifi připojení. V cenách ubytování je bohatá bufetová snídaně. V hotelovém komplexu je možné absolvovat thajské masáže, zahrát si squash či zajezdit na motokárách. K dispozici ubytováním při příležitosti PR 2015 bude i cca 500 parkovacích míst se zajištěnou ostrahou od organizátorů galavečera.

UBYTOVÁNÍ SI ZAŘÍZUJE KAŽDÝ SÁM INDIVIDUÁLNĚ – DLE NÁVODU NA TĚTO STRANĚ A NA STRANĚ 24! REZERVAČNÍ FORMULÁŘ NA UBYTOVÁNÍ ROZHODNĚ NEZASÍLEJTE NA ČAK!

ZÁVAZNÁ REZERVACE UBYTOVÁNÍ právník roku 2015

CENÍK UBYTOVÁNÍ

CENA PRO ÚČASTNÍKY GALAVEČERA PR 2015

Jednolůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:	1 071 Kč
Dvoulůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:	1 341 Kč
Jednolůžkový pokoj SUPERIOR se snídaní/noc:	1 251 Kč
Dvoulůžkový pokoj SUPEROIR se snídaní/noc:	1 431 Kč
Apartmán se snídaní/noc:	2 241 Kč
Přistýlka:	400 Kč
Příplatek za zvíře:	200 Kč (za malé) 300 Kč (za velké)

Objednat ubytování

Jednolůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:

Počet pokojů:

Počet osob:

Dvoulůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:

Jednolůžkový pokoj SUPERIOR se snídaní/noc:

Dvoulůžkový pokoj SUPEROIR se snídaní/noc:

Apartmán se snídaní/noc:

Příplatek za zvíře (malé/velké):

Přistýlka:

Jméno advokáta:

Název AK:

Jména dalších osob:

Telefon:

E-mail:

Podpis:

Jak se výhodně a pohodlně ubytovat v Brně?

....a v hotelu AVANTI

Předpokládáme, že stejně jako v předchozích ročnících, ubytovací kapacita BOBYCENTRA nebude účastníkům galavečera stačit. Proto jsme dojednali i možnost ubytování v sousedním 4* hotelu AVANTI, vzdáleném jen pár metrů přes ulici od místa konání galavečera. Hotel AVANTI prošel během několika minulých let přestavbou a stal se prvotřídním certifikovaným čtyřhvězdičkovým hotelem, s jehož službami budete určitě navýsost spokojeni.

Jak správně postupovat?

- Níže zveřejněný vyplněný formulář můžete zaslat poštou s heslem „Právník roku 2015“ na adresu:
HOTEL AVANTI ****
Rezervace ubytování
Střední 61
602 00 Brno
- Máte možnost rezervovat si ubytování i telefonicky na telefonní rezervační lince: **+420 541 510 111**. Nezapomeňte uvést heslo „Právník roku 2015“, pro získání výhodné ceny!
POZOR: Tato výhodná cena je hotelem garantována při rezervacích učiněných do 15. 12. 2015.
- Formulář ke stažení naleznete i na www.cak.cz/ /úvodní strana, rozkliknout banner Právník roku 2015. Jako přílohu ho můžete zaslat na e-mailovou adresu: hotel@hotelavanti.cz

Špičkový 4* hotel je situovaný jen přes ulici od místa konání galavečera. Disponuje 90 dvoulůžkovými pokoji a 8 apartmá. Nově vybavené pokoje jsou klimatizovány, mají TV, SAT, wifi připojení, trezor, minibar a vysoušeče vlasů. K dispozici hotelovým hostům je venkovní hlídané parkoviště a zcela luxusní wellness centrum zdarma. Pro milovníky sportu a her je denně otevřen bowlingový bar se dvěma dráhami, zajít si po objednání můžete přímo v hotelu i na masáže. Pro bohatý snídaňový bufet je otevřena nová moderní restaurace Arkáda.

ZÁVAZNÁ REZERVACE UBYTOVÁNÍ právníkroku 2015

CENÍK UBYTOVÁNÍ

CENA PRO ÚČASTNÍKY GALAVEČERA PR 2015

Jednolůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:	1 071 Kč
Dvoulůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:	1 341 Kč
Jednolůžkový pokoj PREMIUM se snídaní/noc:	1 251 Kč
Dvoulůžkový pokoj PREMIUM se snídaní/noc:	1 431 Kč
Přistýlka:	318 Kč
Příplatek za zvíře:	200 Kč

Jméno advokáta:

Název AK:

Jména dalších osob:

Objednat ubytování

Počet pokojů:

Počet osob:

Jednolůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:

Dvoulůžkový pokoj STANDARD se snídaní/noc:

Jednolůžkový pokoj PREMIUM se snídaní/noc:

Dvoulůžkový pokoj PREMIUM se snídaní/noc:

Přistýlka:

Příplatek za zvíře:

Telefon:

E-mail:

Podpis:

Výzva vedení ČAK advokátům

Představenstvo České advokátní komory projednalo na svém jednání konaném ve dnech 14. až 15. září 2015 podněty, které se týkaly problémů se zajištěním práv pro imigranty z afrických a arabských zemí, kteří se již nacházejí na našem území.

Bez jakýchkoliv ambic řešit záležitost politicky Česká advokátní komora se znepokojením vnímá signály o možném porušování práv osob z uvedených zemí. Tyto osoby jsou leckdy shromažďovány v nedůstojných podmínkách, např. v bývalých věznicích. Často jim nejsou poskytovány dostatečné informace o jejich právním postavení, jsou jim odnímány finanční prostředky a opatření, která mají do určité míry represivní charakter, jsou uplatňována i vůči dětem imigrantů.

Každá osoba, která se nachází na našem území, má ústavní právo na právní pomoc. Za této situace je potřeba poskytovat těmto osobám zejména právní informace, které pomáhají pochopit postup státu, ale i možnost obrany proti opatřením, která by neodpovídala zákonu a mezinárodním normám a smlouvám.

Vedení České advokátní komory proto vyzývá všechny advokáty, zejména advokáty z regionů, kde se nacházejí zařízení, v nichž jsou tyto osoby umístěny, aby se zejména v rámci aktivit PRO BONO zapojili do poskytování právních služeb imigrantům.

Bude-li to zapotřebí, je Česká advokátní komora připravena advokátům přispět na úhradu hotových výdajů, případně tyto výdaje nahradit.

✦ vedení České advokátní komory

Organizačně k poskytování PRO BONO služeb uprchlíkům

V návaznosti na výzvu vedení ČAK informujeme, že byla ustanovena pracovní skupina advokátů, kteří mají za úkol koordinovat poskytování právní pomoci uprchlíkům. Žádáme tímto zájemce z řad advokátů, aby se obraceli se svými nabídkami či dotazy přímo na sekretariát ČAK, na e-mail: sekr@cak.cz.

Do e-mailu napište své stručné představení, jazykové znalosti a případné zkušenosti s poskytováním podobného poradenství a kontakty na sebe.

✦ Mgr. ŠTĚPÁN HOLUB, pověřený zástupce ČAK

inzerce

BMW Renocar

www.renocar-bmw.cz

Radost z jízdy

BMW NEJVÝHODNĚJI. PRO ČLENY ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

RENOCAR MÁ SPRÁVNÉ ARGUMENTY PRO VÁŠ NÁKUP NOVÉHO VOZU.

Pouze u BMW Renocar získáte kromě výhodné ceny také zdarma prodlouženou záruku na 5 let / 150.000 Km.*

Přijďte si vyzkoušet radost z jízdy v BMW, rádi vám poskytneme vůz dle vašeho výběru k testovací jízdě.

*Nabídka platí pro objednané vozy do 30.11.2015

Renocar Praha, Lipová 280, Praha - Čestlice (D1, EXIT 8), tel.: 261 393 600, info@renocar.cz

Renocar Brno, Řípská 5C, Brno - Slatina (D1, EXIT 201), tel.: 548 141 548, info@renocar.cz

Otevřeno 7 dní v týdnu, www.renocar.cz

25
LET
RENOCAR

§ Aktuálně v právu

Z legislativy

Návrh technické novely o. z. schválen

Vláda dne 5. října 2015 schválila návrh takzvané technické novely občanského zákoníku, která má odstranit nejzávažnější konfliktní situace vznikající při používání nového kodexu v praxi. Ministerstvo spravedlnosti původně plánovalo výrazně rozsáhlejší novelizaci, která však narazila na odpor odborné veřejnosti (mj. ČAK). Změny se tak dotýkají jen několika oblastí, například práce mladistvých, omezení svéprávnosti, předkupního práva u nemovitostí nebo pitev.

Placení daně z nabytí nemovitosti jen kupujícím

Daň z nabytí nemovité věci by měl od příštího roku platit pouze kupec. Počítá s tím návrh novely zákonného opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí, který dne 5. října 2015 schválila vláda. Podle dnes platné úpravy dává zákon prodávajícímu možnost dohody o tom, kdo nakonec poplatníkem bude.

Vláda schválila návrh zákona o zadávání veřejných zakázek

Vláda dne 5. října 2015 dále schválila návrh zákona o zadávání veřejných zakázek. Zákon má podle Ministerstva pro místní rozvoj zadavatelům poskytnout větší pravomoci, současně jim nařizuje postupovat transparentně a přiměřeně. Návrh zákona ale kritizuje Hospodářská komora.

Cizinci odsouzení k delšímu vězení ztratí v ČR právo k pobytu

Cizincům, kteří byli v Česku odsouzeni za úmyslný trestný čin k vězení delšímu než tři roky, nebo byli odsouzeni opakovaně, má být zrušeno povolení k pobytu. Rozhodla o tom dne 2. října 2015 sněmovna. Odmítla ale přímo uložit soudům, aby vyhošťovali recidivisty z řad cizinců. Správa uprchlických zařízení pak bude nově poskytovat propuštěným uprchlíkům bez peněz 400 korun na jízdenku a jídlo. Vládní novely zákonů o azylu a o pobytu cizinců ještě posoudí Senát a dostane k podpisu prezident.

Z judikatury

Justice musí znovu řešit žalobu Mašínové kvůli statku

Ústavní soud vyhověl dne 30. září 2015 stížnosti Zdeny Mašínové, jež bojuje o rodinný statek v Lošanech na Kolínsku. Žalobu musí znovu řešit Okresní soud v Kolíně, který postupoval

příliš formalisticky. Nepoučil Mašínovou o povinnosti jednat koordinovaně s ostatními dědici a rovnou její žalobu zamítl. Dva bratři Zdeny Mašínové vedli protikomunistickou skupinu a její otec Josef byl významným bojovníkem proti nacismu. Momentálně šest osmin nemovitosti drží stát, zbytek patří Mašínové.

Starší dluhy za poplatky lze vymáhat exekučně

Starší dluhy za neuhrazený pobyt v nemocnici v sazbě 60 korun za den lze vymáhat exekučně i poté, co Ústavní soud v roce 2013 regulační poplatek zrušil. Ústavní soudci vyhověli dne 30. září 2015 stížnosti Psychiatrické nemocnice v Bohnicích a vyslovili se k časovému účinkům svého staršího nálezu. Momentálně se v nemocnicích neplatí, vláda regulační poplatek za pobyt po jeho zrušení soudem už neobnovila.

Předběžná otázka kvůli zajišťování migrantů

Nejvyšší správní soud podal k Soudnímu dvoru EU takzvanou předběžnou otázku, jež má vyjasnit oprávněnost zajišťování migrantů za situace, kdy české právo nedefinuje objektivní kritéria „vážného nebezpečí útěku“. Otázka se konkrétně týká cizinců, kteří mají být podle dublinských nařízení přemístěni do jiného státu EU k posouzení jejich žádosti o azyl.

ÚS zamítl návrh na zrušení části daňového řádu

Ústavní soud dne 23. září 2015 zamítl návrh na zrušení části daňového řádu, která upravuje běh a délku lhůt pro vyměření daně. Sporné ustanovení specificky dopadá na období přechodu ze starého zákona o správě daní a poplatků na nový daňový řád platný od 1. ledna 2011. Podle Nejvyššího správního soudu ustanovení porušuje zákaz retroaktivity, když na neskončené lhůty započaté ještě v roce 2010 aplikuje novou úpravu, včetně možnosti prodloužení lhůty.

Ze světa práva

Jirsa ústavním soudcem

Bývalý prezident Soudcovské unie Jaromír Jirsa se stal ústavním soudcem. Senát jeho nominaci v tajné volbě dne 23. září 2015 schválil a prezident Miloš Zeman ho dne 7. října 2015 na Pražském hradě slavnostně jmenoval.

✿ JUDr. HANA RÝDLOVÁ

Bulletin advokacie online

Mnohem více z legislativy, judikatury a celého světa práva pro vás denně přinášíme na www.bulletin-advokacie.cz.

NOVÉ
SOUKROMÉ
PRÁVO
www.novesoukromepravo.cz 2015

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA
epravo.cz

POZVÁNKA NA 4. ROČNÍK ODBORNÉ KONFERENCE NOVÉ SOUKROMÉ PRÁVO

Česká advokátní komora a vydavatelství EPRAVO.CZ společně zvou advokáty a advokátní koncipienty na 4. ročník této odborné konference, kterou svou záštitou podpořil ministr spravedlnosti JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.

**Nové soukromé právo – 1. 12. 2015,
Clarion Congress Hotel Prague,
Freyova 945/33, Praha Vysočany**

**Registrační formulář naleznete na:
www.novesoukromepravo.cz**

Konference je připravena jako celodenní, včetně konferenčního oběda, k dispozici účastníkům je placený parking, advokáti a advokátní koncipienti mají účast ZDARMA, avšak upozorňujeme, že kapacita sálu je omezena a bude platit pravidlo včasější registrace.

Tématy konference budou zejména:

- Druhý rok účinnosti rekodifikačních předpisů
- Technická novela občanského zákoníku a diskuse o velké novele občanského zákoníku
- Obchodní korporace – adaptace na novou úpravu a vybrané zkušenosti podnikatelů s aplikací zákona o obchodních korporacích a dalších předpisů
- Využitelnost nových institutů soukromého práva v praxi (zejména svěřenských fondů)
- Praktické zkušenosti s novým katastr nemovitosti
- Nová judikatura a aplikovatelnost „staré“ judikatury, praktické poznatky soudců – vztah „nového“ soukromého práva a „starého“ procesního práva
- Nařízení eIDAS a jeho dopad v českém právním řádu
(detailní program bude upřesněn)

Moderování celého konferenčního dne se ujal bývalý předseda ČAK, advokát JUDr. Vladimír Jirousek.

Na konferenci vystoupí např. hlavní autor rekodifikace občanského práva prof. JUDr. Karel Eliáš, předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň, hlavní autor rekodifikace obchodního práva doc. JUDr. Bohumil Havel, Ph.D., bývalý náměstek ministra spravedlnosti Mgr. František Korbel, Ph.D., a další.

Jindřich Psutka

Společné jmění manželů

- Publikace pojednává o společném jmění manželů po přijetí občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. a komplexně postihuje právní úpravu tohoto institutu.
- V rámci úpravy manželských majetkových vztahů došlo k výraznému zohlednění principu smluvní autonomie a zásadním způsobem byla posílena i ochrana práv třetích osob.
- Zpracování vychází ze srovnání předchozí a nové úpravy a součástí výkladu je i průběžné vyhodnocování použitelnosti dřívější judikatury.

2015, brožovaná, 320 stran
cena 490 Kč, obj. číslo EPI79

Senta Radvanová kol.

Rodina a dítě v novém občanském zákoníku

- Publikace mapuje vybrané změny v úpravě právního postavení dětí.
- Klade důraz na nejvýraznější odlišnosti mezi dřívější a stávající právní úpravou.
- Novou právní úpravu podrobuje bližší analýze a zodpovídá teoretické i praktické otázky.

2015, brožovaná, 216 stran
cena 390 Kč, obj. číslo EPI84

Milan Trávníček

Střídavá péče

- Publikace se věnuje současné právní úpravě střídavé péče v občanském zákoníku.
- Shrnuje změny, ke kterým došlo oproti úpravě v zákoně o rodině, přičemž vychází z nejnovější judikatury Ústavního soudu.
- Seznamuje s faktory, které ovlivňují střídavou péči a zohledňují právní doktrínu a soudní judikaturu, a přehledně je člení.
- Formuluje doporučení, která mohou být vodítkem pro obecné soudy i samotné rodiče.

2015, brožovaná, 144 stran
cena 290 Kč, obj. číslo EPI81

Zastupování předluženého klienta

VE DNECH 14. A 15. ZÁŘÍ 2015 SE KONALA 21. SCHŮZE PŘEDSTAVENSTVA ČAK. PŘEDSTAVENSTVO ZAUJALO MIMO JINÉ STANOVISKO K NĚKTERÝM OTÁZKÁM, KTERÉ SE TÝKAJÍ ZASTUPOVÁNÍ KLIENTA V ÚPADKU.

**ČLEN PŘEDSTAVENSTVA
JUDr. MICHAL ŽIŽLAVSKÝ
K TOMU UVÁDÍ:**

Stanovisko zpracovala odborná sekce ČAK pro insolvenční právo, a to na základě dotazů z advokátní praxe. Představenstvo se se stanoviskem ztotožnilo a rozhodlo o jeho zveřejnění, jak je uvedeno dále.

Je možné zastupovat klienta

v úpadku a žádat a přijmout za toto zastupování odměnu?

Ano.

Ustanovení § 19 zákona o advokacii taxativně vypočítává situace, kdy je advokát povinen odmítnout poskytnutí právních služeb. O takový případ nejde, když se klient nachází v tísní či úpadku (naopak).

Pokud advokát neshledá důvody pro odmítnutí právních služeb, může dle právních předpisů o advokacii poskytnout právní služby tomu, kdo o ně žádá. Samo poskytnutí právních služeb a přijetí přiměřené odměny za ně advokátní předpisy nevylučují, naopak předpokládají.

Pokud však advokát ví o tzv. materiálním úpadku klien-

ta (klient je objektivně v úpadku, ale nebylo dosud zahájeno insolvenční řízení), musí svého klienta – právnickou osobu a podnikající fyzickou osobu – poučit o povinnosti podat dlužnický insolvenční návrh a řešit úpadek výlučně cestou insolvenčního řízení (§ 98 insolvenčního zákona).

Je třeba rozlišovat situaci, kdy advokát poskytuje klientovi právní služby mimoprocesního charakteru, od situace, kdy mu poskytuje kvalifikovanou právní pomoc v procesu insolvenčního řízení. V prvním případě se z pohledu pohledávky advokáta na odměnu může jednat o obdobný nárok jako u ostatních dodavatelů služeb, což někdy znamená (jen) poměrné uspokojení pohledávky spolu s ostatními věřiteli. Ve druhém případě advokát vystupuje jako garant ústavního práva dlužníka na spravedlivý proces a nelze jej vnímat jako běžného dodavatele služeb (jím poskytovaná právní pomoc musí být plně materiálně zajištěna).

Spáchal by klient uhrazením odměny advokáta trestný čin zvýhodnění věřitele?

ČAK nepřísluší závazným způsobem posuzovat trestněprávní otázky. Samo o sobě však uhrazení přiměřené odměny advokáta za skutečně poskytnuté právní služby nemůže být trestným činem.

Porušil by advokát, který přijme zastupování a odměnu za zastupování klienta v úpadku zákon o advokacii nebo stavovské předpisy ČAK?

Ne.

Jak je uvedeno výše, advokát je povinen odmítnout poskytnutí právních služeb jen v zákonem taxativně stanovených případech. Pokud se nejedná o některý z těchto případů, přijetím zastupování klienta a přijetím přiměřené odměny advokát neporušuje zákon o advokacii, ani stavovské předpisy.

Konference o aktuálních problémech obhajoby

UNIE OBHÁJCŮ ČR VE SPOLUPRÁCI S ČESKOU ADVOKÁTNÍ KOMOROU A PRÁVNICKOU FAKULTOU UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE USPOŘÁDALI DNE 1. ŘÍJNA 2015 NA PŮDĚ PRAŽSKÉ PRÁVNICKÉ FAKULTY ODBORNOU KONFERENCI NA TÉMA PRÁVO NA OBHAJOBU – TEORIE A PRAXE 21. STOLETÍ.

Příspěvky byly zaměřeny jak na teoretická východiska (např. svoboda jako základ spravedlnosti, právo na obhajobu a presumpce nevinny), tak i na konkrétní aplikační problémy (např. Listina základních práv EU v aplikační praxi, limity projevu obhájce v trestním řízení ve světle judikatury ESLP).

Samostatný blok byl věnován také teoretickým východiskům správního trestání (např. právo na obhajobu v řízení o správ-

ních deliktech) a právu na obhajobu v praxi stran trestního řízení (např. kontrast platné právní úpravy a reálných východisek obhajoby v praxi). Své poznatky přednesli jak čeští, tak i slovenští obhájci, kterým byl věnován samostatný tzv. „slovenský blok“, v němž seznámili posluchačstvo se svými poznatky z praxe.

Podrobnou zprávu z konference pro vás připravujeme do listopadového vydání Bulletinu advokacie.

EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR

Na Pankráci 1062/58, Praha 4

+420 515 917 586 evidence@ekcr.cz

vyhlašuje

VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

na obsazení uvolněného

EXEKUTORSKÉHO ÚŘADU PŘEROV

po JUDr. Tomáši Vránovi, kterému zanikne výkon úřadu k 31. březnu 2016.

PODMÍNKY

I. Čas a místo slyšení je předběžně určeno na den **24. února 2016** na adrese **Husova 16, Brno**, Hotel International.

II. Do výběrového řízení se může přihlásit **každý, kdo splňuje podmínky § 9 exekučního řádu**, tedy:

- je plně svéprávný,
- získal odpovídající vysokoškolské vzdělání v oboru právo,
- je bezúhonný,
- vykonal alespoň tříletou exekutorskou či jinou započitatelnou praxi, a
- složil exekutorskou či jinou uznatelnou zkoušku.

III. Exekutorská komora ČR přijímá přihlášky do výběrového řízení:

- **v listinné podobě** na adrese: Exekutorská komora České republiky, Na Pankráci 1062/58, Praha 4, nebo Exekutorská komora České republiky, Radnická 14/16, Brno.

- **v elektronické podobě**: Do datové schránky Exekutorské komory ČR (ID DS: vfrai9p).

IV. Lhůta k doručení přihlášky - **21. listopadu 2015**.

V. Účastnický poplatek za podání přihlášky činí 35.000,- Kč, je splatný do 7 dnů ode dne doručení přihlášky a lze jej uhradit:

- **v hotovosti na pokladně** v sídle či pobočce Komory

- **bezhotovostně**: Na účet Komory č. 27 – 8577110227 / 0100, VS: 062015

Sdělení ČAK o povinných platbách a pojistném

- o výši a splatnosti příspěvku na činnost České advokátní komory (dále jen „Komora“) za rok 2016
- o výši a splatnosti odvodu do sociálního fondu Komory za rok 2016
- o výši a splatnosti odvodu do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2015
- o výši a splatnosti pojistného pro rok 2016 – POZOR ZMĚNA!

I. Příspěvek na činnost Komory za rok 2016

Výše příspěvku advokáta na činnost Komory za rok 2016 činí

- a) 8 000 Kč,
- b) 3 000 Kč, byl-li advokátovi pozastaven výkon advokacie,
- c) 4 000 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2016.

Příspěvek je splatný do 20. ledna 2016.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2016, je příspěvek splatný do jednoho týdne ode dne zápisu. Tato lhůta platí při změnách v průběhu roku a u všech plateb.

II. Odvod do sociálního fondu Komory za rok 2016

Výše odvodu advokáta do sociálního fondu Komory za rok 2016 činí

- a) 500 Kč,
- b) 250 Kč, byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 30. červnu 2016,
- c) odvod neplatí advokáti, kterým byl pozastaven výkon advokacie.

Odvod je splatný do 20. ledna 2016.

Byl-li advokát zapsán do seznamu advokátů po 20. lednu 2016, je odvod splatný do jednoho týdne ode dne zápisu.

Výše a splatnost příspěvku na činnost Komory a odvodu do sociálního fondu Komory se vztahuje rovněž na usazené evropské advokáty a advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii.

Příspěvek na činnost Komory a odvod do sociálního fondu Komory se **platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který je příspěvek nebo odvod placen, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2016 je 201604876.

Příspěvek a odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

III. Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů za rok 2015

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů jsou povinni platit advokáti, usazení evropská advokáti a obchodní společnosti zřízené k výkonu advokacie, kteří zaměstnávají advokátní koncipienty.

Výše odvodu za jednoho advokátního koncipienta za rok 2015 činí

- a) 3 000 Kč;
- b) pokud pracovní poměr advokátního koncipienta netrval celý kalendářní rok, činí výše odvodu 1/12 z částky uvedené ad a) za každý započatý měsíc trvání pracovního poměru; povinnost platit odvod vzniká dnem zápisu do seznamu advokátních koncipientů;

c) pokud byl advokátnímu koncipientovi pozastaven výkon právní praxe, ale jeho pracovní poměr k povinnému advokátovi nadále trvá, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který pozastavení právní praxe advokátního koncipienta trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k pozastavení výkonu právní praxe advokátního koncipienta došlo;

d) pokud advokátní koncipient přeruší výkon právní praxe z důležitých osobních překážek v práci na dobu delší než 60 po sobě následujících pracovních dnů, snižuje se výše odvodu uvedená ad a) o 1/12 za každý kalendářní měsíc, po který přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu trvá, a to počínaje kalendářním měsícem následujícím po měsíci, ve kterém k přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta z tohoto důvodu došlo. Povinný advokát je na výzvu Komory povinen důvod a dobu trvání přerušení výkonu právní praxe advokátního koncipienta hodnověrně doložit; pokud tak neučiní, nárok na snížení výše odvodu mu zanikne.

Odvod je splatný do 20. ledna 2016.

Poměrná částka příspěvku do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů je splatná posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž pracovní poměr advokátního koncipienta skončil.

Odvod do fondu Komory pro vzdělávání advokátních koncipientů se **platí převodem na účet Komory č. 6724361087/2700**. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající z posledního dvojčíslí roku, za který je odvod placen (15) a pětímístného registračního čísla advokátního koncipienta.

Příklad: Variabilní symbol pro odvod za advokátního koncipienta s registračním číslem 14876 za rok 2015 je 1514876.

Odvod lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

IV. Pojištění profesní odpovědnosti pro rok 2016

1. Pojištění na základě Rámcové pojistné smlouvy č. 2904309313, ve znění pozdějších dodatků (dále jen „hromadné pojištění advokátů“), uzavřené mezi Generali Pojišťovna, a. s., a Komorou:

Hromadné pojištění advokátů se i pro rok 2016 vztahuje pouze na odpovědnost advokáta za škodu, kterou způsobí v souvislosti s poskytováním právních služeb on sám, tzn., že hromadné pojištění advokátů se u advokátů vykonávajících advokacii samostatně nebo ve sdružení bude vztahovat na odpovědnost za škodu, za kterou advokát sám odpovídá klientovi podle § 24 odst. 1 zákona o advokacii.

Výše ročního pojistného advokáta prostřednictvím hromadného pojištění činí 6 700 Kč a je splatné do 31. 12. 2015.

Toto pojistné se vztahuje na minimální limit pojistného plnění z pojištění advokátů podle § 24a odst. 1 zákona o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 5 000 000 Kč.

Pojistné se platí převodem na účet Komory č. 12432011/0100. Při platbě převodním příkazem je třeba uvést variabilní symbol, kterým je číslo nerozdělené pomlčkou nebo lomítkem, sestávající ze čtyřmístného čísla roku, na který se pojistné vztahuje, a pětímístného registračního čísla advokáta.

Příklad: Variabilní symbol advokáta s registračním číslem 04876 pro rok 2016 je 201604876.

Pojistné lze platit též v hotovosti v pokladně kanceláře Komory, Praha 1, Národní tř. 16 (pondělí – čtvrtek 8.00 – 12.00 hod. a 13.00 – 15.30 hod.; pátek 8.00 – 13.00 hod.).

Na advokáty s pozastaveným výkonem advokacie se hromadné pojištění advokátů nevztahuje, neboť v době pozastavení výkonu advokacie advokacii nevykonávají.

Hromadné pojištění advokátů se nevztahuje na advokáty zapsané do seznamu advokátů podle § 5a zákona o advokacii (tzv. zahraniční advokáti) a na usazené evropské advokáty. Ti jsou povinni pojistit se individuálně.

Účastníkem hromadného pojištění advokátů není ani advokát, který advokacii vykonává v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo ke společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie (dále jen „zaměstnaný advokát“). Za škodu způsobenou klientovi v souvislosti s výkonem advokacie zaměstnaným advokátem odpovídá jeho zaměstnavatel. Zaměstnaný advokát odpovídá svému zaměstnavateli za škodu takto způsobenou při plnění pracovních úkolů podle zákoníku práce.

Pro hromadné pojištění advokátů je rozhodný seznam advokátů s účinností k 1. 1. a 1. 7. kalendářního roku.

Podle pojistné smlouvy jsou hromadným pojištěním advokátů pojištěni advokáti zapsaní do seznamu advokátů v půlročním období od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12. příslušného kalendářního roku bez ohledu na to, zda v průběhu těchto období byli do tohoto seznamu zapsaní další advokáti nebo z něj byli někteří advokáti vyškrtnuti. Tzn., že účastníky hromadného pojištění advokátů do 30. 6. 2016 budou i advokáti zapsaní do seznamu advokátů v období po 1. 1. do 30. 6. 2016, aniž budou platit za toto období pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na II. pololetí roku 2016, a advokáti zapsaní

do seznamu advokátů v období po 1. 7. do 31. 12. 2016 budou účastníky hromadného pojištění advokátů do 31. 12. 2016, aniž budou na toto období platit pojistné, a budou povinni zaplatit pojistné až na rok 2017. Tzn., že advokáti, kteří jsou zapsáni do seznamu advokátů v období od 2. 1. do 1. 7. 2016, hradí tedy pouze poloviční pojistné ve výši 3 350 Kč. Toto poloviční pojistné je splatné do týdne po zápisu nebo změně ve způsobu výkonu advokacie.

Pokud advokát nechce být hromadného pojištění advokátů účasten, předloží nejpozději do 31. 12. 2015 Komoře stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy dosvědčující, že je pro rok 2016 individuálně pojištěn. Rozsah takového pojištění nesmí však být užší, než by činil v případě hromadného pojištění advokátů, a minimální limit pojistného plnění nesmí být nikdy nižší, než který stanoví usnesení představenstva č. 4/2009 Věstníku ze dne 15. září 2009, ve znění pozdějších předpisů. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

2. Pojištění individuálními pojistnými smlouvami:

- a) Advokáti vykonávající advokacii ve sdružení, kteří jsou účastni hromadného pojištění advokátů, jak je popsáno v bodě 1., jsou dále i pro rok 2016 povinni být pojištěni samostatně pro případ vzniku závazku, k jehož splnění je advokát podle zvláštních právních předpisů povinen z důvodu solidární odpovědnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako společník sdružení (§ 14 zákona) za újmu, za kterou advokát odpovídá podle § 24 odst. 1 zákona a podle zvláštních právních předpisů z důvodu solidární odpovědnosti, se s účinností od 1. ledna 2016 stanoví částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem všech společníků sdružení, a to u každého společníka sdružení.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník sdružení z důvodu solidární odpovědnosti, se vztahuje i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky sdružení.

Příklad: U tříletného sdružení je povinný minimální limit pojistného plnění pro každého ze společníků sdružení 3 x 3 000 000 Kč, tj. 9 000 000 Kč. Pokud je tento společník sdružení účasten hromadného pojištění s limitem pojistného plnění 5 000 000 Kč, je třeba, aby se dále připojistil do limitu 9 000 000 Kč, tj. zvýšil si limit o další 4 000 000 Kč.

- b) Advokáti vykonávající advokacii jako společníci veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementáři komanditní společnosti i pro rok 2016 nejsou účastni hromadného pojištění a jsou tedy povinni být pojištěni samostatně, včetně pojištění pro případ vzniku závazku k náhradě škody, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a advokát je podle zvláštních předpisů povinen k jeho splnění z důvodu ručení jako její společník.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii ve veřejné obchodní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2016 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem společníků veřejné obchodní společnosti, a to u každého ze společníků společnosti.

Minimální limit pojistného plnění advokáta vykonávajícího advokacii jako komplementář komanditní společnosti (§ 15 odst. 1 zákona) za škodu, za kterou odpovídá podle § 24 odst. 2 zákona společnost, a za kterou advokát odpovídá podle zvláštních právních předpisů z důvodu ručení jako její společník, se stanoví s účinností od 1. ledna 2016 částkou 3 000 000 Kč, násobenou počtem komplementářů této společnosti, a to u každého z komplementářů.

Povinnost být pojištěn pro případ vzniku závazku k náhradě škody, k jehož splnění je advokát povinen jako společník veřejné obchodní společnosti nebo jako komplementář komanditní společnosti z důvodu ručení se vztahuje také i na ty advokáty, kteří zůstávají po dobu pozastavení výkonu advokacie společníky příslušné obchodní společnosti.

Příklad: Společnost (veřejná obchodní nebo komanditní) se třemi společníky/komplementáři hradí pojistné pro povinný limit pojistného plnění 3 x 3 000 000 Kč, tj. 9 000 000 Kč za každého společníka/komplementáře. Pojistné platí přímo pojistiteli.

- c) Zahraniční advokáti (podle § 5a zákona o advokacii) a evropská usazení advokátů zapsaní do seznamu advokátů – minimální limit pojistného plnění s účinností od 1. 1. 2016 činí 5 000 000 Kč.
- d) Společnost s ručením omezeným a komanditní společnost musejí být od vzniku do dne svého zrušení pojištěny pro případ odpovědnosti za škodu, za kterou klientovi odpovídají podle § 24 odst. 2. Minimální limit pojistného plnění z pojištění společnosti musí činit nejméně 50 000 000 Kč za každého společníka společnosti s ručením omezeným, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie, nebo nejméně 10 000 000 Kč za každého komanditistu komanditní společnosti, kterému nebyl pozastaven výkon advokacie.

Individuální pojistné smlouvy sjednané pro pojistné období roku 2016 jsou advokáti povinni předložit Komoře nejpozději do 31. 12. 2015, bez ohledu na to, že již v předchozím roce či v předchozích letech doklad o individuálním pojištění Komoře předložili. Stejnopis nebo úředně ověřenou kopii pojistné smlouvy může nahradit „Certifikát“, v němž pojišťovna potvrzuje základní údaje uzavřené pojistné smlouvy.

Platné znění usnesení č. 4/2009 Věstníku s účinností od 1. 1. 2016 je k dispozici na webových stránkách Komory: www.cak.cz/ Pro advokáty/Předpisy o advokacii/Stavovské předpisy.

Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek

prof. JUDr. PAVEL ŠÁMAL, Ph.D.

1. Úvodem

Téma veřejných zakázek je nepochybně problematikou, která v posledních letech rezonuje v České republice jako jedna z nejdůležitějších, a velmi často je spojována i s trestněprávní problematikou. Současně je oblast veřejné správy při zadávání a realizaci veřejných zakázek často předmětem tvrdé a dlouhodobé kritiky. Neefektivita veřejných zakázek či přímo jejich ne hospodárnost, zdlouhavost zadávacích řízení a namítaná netransparentnost jsou jak ze strany laické, tak i odborné veřejnosti opakovaně namítány.

Česká republika vynakládá každoročně na veřejné zakázky přibližně 17,5 % svého HDP, což z ní činí druhý největší trh veřejných zakázek v poměru k HDP v rámci zemí OECD.¹ Podle údajů Úřadu na ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) se v posledních letech proinvestuje formou veřejných zakázek v průměru 650-700 mld. Kč ročně. Tyto veřejné finanční prostředky nejsou často vynakládány hospodárně a efektivně, s hlubším posouzením účelovosti a smysluplnosti těchto investic. Z rozhodovací praxe ÚOHS je možné konstatovat, že mnohé projekty ani neměly spatřit světlo světa. Často se jednalo o projekty v řádu desítek či stovek milionů korun, některé i mediálně známé. Řada z nich dokonce skončila v „péči“ orgánů činných v trestním řízení z důvodu podvodného nebo korupčního jednání.²

Z toho vyplývá, že s ohledem na uvedené množství finančních prostředků je trestná činnost se zadáváním veřejných zakázek do značné míry spojena, neboť kde jsou investovány veřejné peníze, vždycky se najdou osoby, které je chtějí i nezákonným způsobem získat. Současně je třeba zdůraznit, že se často jedná o trestnou činnost velmi závažnou, nezřídkou velmi sofistikovanou, která je páchána i organizovanými skupinami, a tedy s vysokou úrovní latence, což je dáno komplikovaností zadávacího procesu a absencí přímé oběti. Navíc odhalování a vyšetřování takového druhu trestné činnosti je

pro orgány činné v trestním řízení po personální i materiální stránce velmi náročné a vyžaduje vysokou odbornost a důslednost při výkonu jejich povinností.

Všechny tyto jen stručně uvedené skutečnosti vedou k tomu, že **postih trestné činnosti v oblasti veřejných zakázek je přes určitý nárůst v posledních letech zatím spíše ojedinělý a judikatura poměrně sporadická. Přesto se na druhé straně objevují vyjádření o kriminalizaci značné části veřejných zakázek,³ která v zásadě vůbec neodpovídají statistikám, a to nejen Ministerstva spravedlnosti ohledně trestných činů týkajících se specificky veřejných zakázek,⁴ ale ani policejním statistikám, byť ty trestné činy týkající se veřejných zakázek dostatečně nerozlišují a navzdory přijetí trestního zákoníku užívají i nadále souhrnné označení *pletichy při veřejné soutěži a dražbě*, které nesl již příslušný oddíl trestního zákona z roku 1961.**

Proto ze statistických údajů nelze určit, jak velký podíl zjištěných, případně objasněných skutků představuje oproti trestným činům podle § 128a tr. zákona č. 140/1961 Sb. (dále jen „tr. zák.“) a § 256 tr. zákoníku (dále jen „TrZ“), resp. § 128b tr. zák. a § 257 TrZ, trestný čin pletichy při veřejné dražbě podle § 258 TrZ, resp. § 128c tr. zák., což by však počet zjištěných a objasněných trestných činů týkajících se veřejných zakázek ještě více snížilo.⁵

1 Nikolová, P., Paľguta, J., Pertold, F., Vozár, M.: Veřejné zakázky: Co říkají data o chování zadavatelů, Cerge EI., Praha 2012, str. 1, dostupné na: http://idea.cerge-ei.cz/documents/studie_2012_05.pdf.

2 Blažek, J.: Veřejné zakázky – černá díra veřejných financí, Veřejné zakázky, 2014, č. 5-6, str. 53.

3 Srovnej např. Smejkal, V.: Proč je kriminalizována značná část veřejných zakázek, Veřejné zakázky, 2014, č. 5-6, str. 46-51. Je třeba se ptát společně s autorem tohoto příspěvku větou uvedenou v něm na konci: „Cui bono? Komu tato atmosféra vyvolávání strachu vyhovuje.“; byť v opačném smyslu, než zřejmě autor zamýšlel, zvláště když již nadpis tohoto příspěvku vůbec neodpovídá statistickým údajům – viz následující poznámka!

4 Podle statistiky Ministerstva spravedlnosti bylo pro předmětné trestné činy podle § 128a tr. zákona 1961 Sb. a § 256 tr. zákoníku, § 128b tr. zákona 1961 a § 256 tr. zákoníku v roce 2008 stíháno 11/0, obžalováno 11/0 a odsouzeno 2/0, v roce 2009 stíháno 1/0, obžalováno 1/0 a odsouzeno 0/0, v roce 2010 stíháno 1/12, obžalováno 1/12 a odsouzeno 1/2, v roce 2011 stíháno 55/3, obžalováno 55/3 a odsouzeno 0/0, v roce 2012 stíháno 22/1, obžalováno 8/1 a odsouzeno 0/0, v roce 2013 stíháno 51/0, obžalováno 38/0 a odsouzeno 4/1. Je sice pravdou, že tyto statistické údaje neobsahují trestný čin podle § 248 odst. 2 alinea druhá tr. zákoníku, který také postihuje porušení závazných pravidel zadávacího řízení závažným způsobem v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách, ale na druhé straně se uvedené trestné činy týkají nejen veřejných zakázek, ale i veřejných soutěží a veřejných dražeb.

Podle policejních statistik bylo shledáno, že v letech 2008 až 2013 bylo zjištěno 274 a objasněno 141 skutků, které se vztahují k uvedeným trestným činům. Ze statistiky Ministerstva spravedlnosti je možno uzavřít, že v letech 2008 až 2013 bylo celkem stíháno 154, obžalováno 130 a odsouzeno 10 osob pro uvedené trestné činy. Uvedené počty vykazují **značný rozdíl mezi obžalovanými a odsouzenými osobami**, což samozřejmě *a priori* neznámá, že by ve zbytku případů došlo ke zproštění obžalovaných osob, ale je zřejmé alespoň zčásti způsoben délkou trestního řízení, která je typicky u hospodářské kriminality delší, než je tomu u obecné kriminality.

Byť jsou v obou typech statistik porovnávány v zásadě obtížně srovnatelné hodnoty (skutky v policejní statistice a osoby ve statistice Ministerstva spravedlnosti), jisto je, že **se jedná o hodnoty, které jsou ve vztahu k jiným druhům trestné činnosti velmi nízké. Přestože je z uvedených čísel zřejmé, že v posledních letech zejména počet objasňovaných a stíhaných trestných činů narostl** (srov. zejména údaje z policejní statistiky), **rozhodně nelze vzhledem k počtu veřejných zakázek v České republice hovořit o kriminalizaci „značné části veřejných zakázek“**.

Toto zjištění však na druhé straně neznámá, že bychom se trestnými činy vztahujícími se k veřejným zakázkám neměli zabývat, zvláště když předpokládána latence této trestné činnosti, jak již bylo uvedeno, je zřejmě velká, a to i s přihlédnutím k právní úpravě veřejných zakázek v zákoně č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“), který, podle mého názoru, klade důraz na formální (procesní) stránku zadávání veřejných zakázek. Srov. např. § 6 odst. 1 ZVZ, který uvádí, že zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, ač by spíše měl klást důraz na vynakládání veřejných finančních zdrojů hospodárně, efektivně a účelně [v rámci Evropské unie se pro veřejné výdaje používají principy 3E – effectiveness, economy, efficiency. Zákon o veřejných zakázkách tyto principy nepoužívá, ale nalezneme je v zákoně č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů, srov. § 2 písm. m), n), o)].

Souhlasím s těmi, kteří uvádějí, že **současná díkce zákona o veřejných zakázkách zadavatele nijak neomezuje v realizování projektu, který je ve své podstatě neúčelný, neefektivní, a tím pádem i nevhodný**. Ani při případných dalších jednáních před ÚOHS, eventuálně při soudním přezkumu, není přezkoumáván zadavatelův postup z tohoto hlediska. Akcent je kladen na formální stránku zadávání veřejných zakázek, nikoli na stránku obsahovou. Za zmínku stojí i poznámka, že evropské právní normy ukládají povinnost při zadávání veřej-

ných zakázek postupovat podle principů 3E (např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb) a další předpisy.⁶

Proto je třeba sledovat vývoj právní úpravy veřejných zakázek, kde **v poslední době byla přijata tzv. technická novela provedená zákonem č. 40/2015 Sb., a připravuje se zcela nový zákon o veřejných zakázkách v souvislosti s transpozicí nových evropských zadávacích směrnic do českého právního řádu** (zejména pak Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES – k tomu viz článek Petra Rafaje a Vítězslavy Fričové: *Vybrané instituty práva veřejných zakázek v judikatuře Soudního dvora EU a jejich úprava v nových zadávacích směrnících*, BA č. 9/2015, str. 39-44 – pozn. red.). Proto někteří odborníci hovoří o roce 2015 jako o „klidu před bouří“,⁷ což nám umožňuje se zabývat právní úpravou trestněprávního postihu trestné činnosti v oblasti veřejných zakázek a navazující judikaturou. Současně je to vhodné i z toho hlediska, že koncem roku 2015 a počátkem roku 2016, tedy ještě před účinností zcela nového zákona o veřejných zakázkách, který by měl nahradit stávající zákon o veřejných zakázkách, lze očekávat dramatický nárůst vypsání veřejných zakázek, což může vést i ke zvýšené aktivitě orgánů činných v trestním řízení.

2. Trestné činy vztahující se k veřejným zakázkám

Trestní zákoník obsahuje celkem tři trestné činy, které se vztahují k veřejným zakázkám:

- **porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ,**
- **sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 TrZ a**
- **pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 TrZ.**

Všechny tyto skutkové podstaty navazují na zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, který zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje a) postupy při zadávání veřejných zakázek, b) soutěž o návrh, c) dohled nad dodržováním tohoto zákona, d) podmínky vedení a funkce seznamu kvalifikovaných dodavatelů a systému certifikovaných dodavatelů. Vedle toho vymezuje i základní pojmy, které slouží k vymezení jednotlivých znaků uvedených skutkových podstat trestných činů.

Podle § 7 zákona č. 137/2006 Sb. se *veřejnou zakázkou* rozumí zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem, kterým je veřejný, dotovaný nebo sektorový zadavatel (srov. § 2 a 3 zák. č. 137/2006 Sb.), a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy. Podle výše jejich předpokládané hodnoty se veřejné zakázky dělí na nadlimitní veřejné zakázky, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu.

Veřejné zakázky se podle předmětu dělí na druhy veřejných zakázek, kterými jsou:

5 Podle policejní statistiky bylo skutků kvalifikovaných jako některý z trestných činů spadajících pod trestné činy týkající se veřejných zakázek (souhrnně označovaných jako *pletichy při veřejné soutěži a dražbě*) v roce 2008 zjištěno 14 a objasněno 3, v roce 2009 zjištěno 9 a objasněno 5, v roce 2010 zjištěno 27 a objasněno 4, v roce 2011 zjištěno 34 a objasněno 14, v roce 2012 zjištěno 94 a objasněno 49 a v roce 2013 zjištěno 96 a objasněno 66 (zjištěné jsou skutky, u nichž byly zahájeny úkony trestního řízení, a objasněnými skutky jsou ty, u kterých byla podána obžaloba, ale i ty, u kterých bylo trestní stíhání zastaveno nebo došlo k odložení věci).

6 Blažek, J.: *Veřejné zakázky – černá díra veřejných financí*, *Veřejné zakázky*, 2014, č. 5-6, str. 54-55.

7 Eger, A. P.: *Veřejné zakázky v roce 2015*, *Veřejné zakázky*, 2014, č. 5-6, str. 32.

- veřejné zakázky na dodávky ve smyslu § 8 zák. č. 137/2006 Sb.,
- veřejné zakázky na služby ve smyslu § 10 zák. č. 137/2006 Sb. a
- veřejné zakázky na stavební práce ve smyslu § 9 zák. č. 137/2006 Sb. (dále jen „druhy veřejných zakázek“).

Zákon dále zvlášť upravuje veřejné zakázky v oblasti obrany nebo bezpečnosti (srov. § 10a zák. č. 137/2006 Sb.).

Zadáním veřejné zakázky je rozhodnutí zadavatele o výběru nejhodnější nabídky a uzavření smlouvy s vybraným uchazečem, uskutečněné v zadávacím řízení [§ 17 písm. k) zák. č. 137/2006 Sb.]. Od toho je třeba odlišit zadávání veřejné zakázky, kterým se rozumí závazný postup zadavatele podle tohoto zákona v zadávacím řízení, jehož účelem je zadání veřejné zakázky, a to až do uzavření smlouvy nebo do zrušení zadávacího řízení; zadáváním se rozumí i postup zadavatele směřující k zadání veřejné zakázky v dynamickém nákupním systému a řízení, ve kterém veřejný zadavatel zadává veřejnou zakázku na základě rámcové smlouvy (srov. zvláštní postupy v zadávacím řízení ve smyslu § 86 až 101 zák. č. 137/2006 Sb. a další zvláštní postupy podle § 102 až 109b zák. č. 137/2006 Sb.). Zadávací řízení zahajuje zadavatel buď odesláním oznámení o zahájení zadávacího řízení k uveřejnění, nebo výzvy o zahájení zadávacího řízení (srov. § 26 zák. č. 137/2006 Sb.).

3. Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ v oblasti veřejných zakázek

První z uvedených skutkových podstat trestných činů je *obecná skutková podstata trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ*, podle níž bude potrestán pachatel, který v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách, tedy v rozporu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, poruší závazným způsobem závazná pravidla zadávacího řízení. Objektem je *zájem na řádném a zákonném provedení* zadání veřejné zakázky, zejména zájem na dodržování závazných pravidel zadávacího řízení. Jde o úmyslný trestný čin (srov. § 13 odst. 2 TrZ). Pachatelem tohoto trestného činu může být jen kterákoli *fyzická osoba* (srov. § 7 TOPO); nemůže to být právnická osoba, byť to zejména z hlediska návaznosti na § 256 a 257 TrZ, pokud jde o veřejné zakázky, může v praxi činit potíže (srov. § 7 TOPO). Nevyžaduje se speciální nebo konkrétní subjekt (§ 114 TrZ), ale z povahy věci plyne, že **to může být jen osoba, pro kterou jsou pravidla zadávacího řízení závazná, tedy taková fyzická osoba, která z titulu svého zaměstnání, pracovního či funkčního zařazení, povolání nebo postavení atd. odpovídá za dodržení příslušného závazného pravidla.**

V případě rozhodování kolektivních orgánů právnických osob, např. valné hromady společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti, představenstva akciové společnosti nebo družstva, **přichází v úvahu individuální trestní odpovědnost jednotlivých členů těchto kolektivních orgánů**, ať už jako pachatelů, spolupachatelů nebo účastníků, a to podle konkrétních okolností případu, zejména podílu na spáchání trestného činu a míry jejich zavinění. Přitom je třeba mít

na paměti, že rozhodnutí těchto orgánů se v praxi často nepřijímá jednohlasně.

U těch členů kolektivních orgánů, kteří hlasovali proti rozhodnutí porušujícímu závazná pravidla zadávacího řízení (nebo se zdrželi hlasování pro takové rozhodnutí), nepřichází trestní odpovědnost v úvahu. **V praxi bude přicházet v úvahu trestní odpovědnost zejména u iniciátorů takového kolektivního rozhodnutí, a poté také u realizátorů takového kolektivního rozhodnutí, kterými budou zejména statutární orgány příslušné právnické osoby** (nezákonné, resp. protizákonné rozhodnutí kolektivního orgánu je nemůže zavazovat). Trestní odpovědnost zpravidla nebude dána u pouhých tzv. pomocných realizátorů, např. podřízených pracovníků, kteří provádějí jen dílčí úkoly při zajišťování provedení takového rozhodnutí narušujícího určitá závazná pravidla, kterým ale v zásadě není známa povaha a rozsah takového narušení.⁸

Pravidla zadávacího řízení jsou zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, stanovená závazná kritéria a podmínky jednotlivých druhů zadávacích řízení, jak pro zahájení konkrétního druhu řízení, tak i pro jeho průběh a ukončení zadávacího řízení. Tato pravidla jsou stanovena v kogentních ustanoveních tohoto zákona a je třeba je vykládat v souladu se zásadami zadávacího řízení stanovenými v § 6 zákona č. 137/2006 Sb., podle kterého je zadavatel povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Přitom je třeba rozlišovat *jednotlivé druhy zadávacích řízení*, jimiž podle § 21 zákona č. 137/2006 Sb. jsou:

- a) otevřené řízení (§ 27 zák. č. 137/2006 Sb.),
- b) užší řízení (§ 28 zák. č. 137/2006 Sb.),
- c) jednací řízení s uveřejněním (§ 29 zák. č. 137/2006 Sb.),
- d) jednací řízení bez uveřejnění (§ 34 zák. č. 137/2006 Sb.),
- e) soutěžní dialog (§ 35 zák. č. 137/2006 Sb.),
- f) zjednodušené podlimitní řízení (§ 38 zák. č. 137/2006 Sb.).

Zadavatel může pro zadání veřejné zakázky použít otevřené řízení nebo užší řízení a za podmínek stanovených v § 22 a 23 zákona č. 137/2006 Sb. rovněž jednací řízení s uveřejněním nebo jednací řízení bez uveřejnění; otevřené řízení se nepoužije v případě veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti. Veřejný zadavatel může pro zadání veřejné zakázky použít za podmínek stanovených v § 24 zákona č. 137/2006 Sb. soutěžní dialog a za podmínek podle § 25 zákona č. 137/2006 Sb. zjednodušené podlimitní řízení.

Pravidla pro zahájení a průběh zadávacího řízení jsou stanovena v § 26 až 38 zákona č. 137/2006 Sb. Lhůty, zadávací dokumentace, stanovení technických podmínek a požadavky zadavatelů na kvalifikaci jsou upraveny v ustanoveních § 39 až 67 zákona č. 137/2006 Sb. Pravidla pro otevírání obálek s nabídkami a posouzení a hodnocení nabídek jsou stanovena v § 71 až 80 zákona č. 137/2006 Sb. Ukončení zadávacího řízení s nejdůležitějšími pravidly pro výběr nejhodnější nabídky, uzavření smlouvy a oznámení o výsledku zadávacího řízení obsahují ustanovení § 81 až 85 zákona č. 137/2006 Sb. Zákon o veřejných zakázkách upravuje ještě i zvláštní postupy v zadávacím řízení a soutěž o návrh, ohledně nichž pak stano-

⁸ Srov. Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník II. Zvláštní část (§ 140–421), 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 2535.

ví další pravidla zadávacího řízení (srov. § 86 až 101 a § 102 až 109 zák. č. 137/2006 Sb.).

Pokud však pachatel naruší závazná pravidla zadávacího řízení *některým z jednání popsaných v ustanoveních § 256 nebo 257 TrZ*, bude jeho jednání posouzeno jen jako trestný čin sjednání výhody při zadání veřejné zakázky při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 TrZ nebo jako trestný čin plechty při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 TrZ. Ustanovení o těchto trestných činech jsou *speciální* k trestnému činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea 2 TrZ.

K trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 248 odst. 2 alinea 2 TrZ musí být závazná pravidla zadávacího řízení *porušena závažným způsobem*, což bude naplňovat takové porušení těchto pravidel, které se podstatně odchyluje od stavu vyžadovaného konkrétním porušením ustanovením zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Ne všechny způsoby porušení závazných pravidel zadávacího řízení mají stejnou intenzitu, avšak z povahy věci vyplývá, že **při posuzování závažnosti protiprávního jednání pachatele je třeba zvážit zejména rozsah a závažnost porušení konkrétního závazného pravidla pro průběh a výsledky zadávacího řízení a pro soutěžící dodavatele**. Velmi důležité bude rovněž posoudit, zda šlo o ojedinělé porušení takového pravidla nebo součást širšího podobného jednání pachatele. V neposlední řadě bude třeba uvážit *i rozsah porušení takového pravidla či pravidel*.

4. Sjednání výhody při zadání veřejné zakázky podle § 256 TrZ

Další z uvedených skutkových podstat trestných činů je speciální skutková podstata trestného činu sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 TrZ. Tohoto trestného činu se ve vztahu k veřejným zakázkám dopustí ten, kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou, v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch sjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů. Objektem z hlediska veřejných zakázek je *zájem na řádném a zákonném provedení zadání veřejné zakázky, zejména zájem na dodržování stanoveného postupu při zachování zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace*.

Skutková podstata trestného činu sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 TrZ **nemá tzv. blanketní nebo odkazovací dispozici a dopadá na jakoukoli veřejnou zakázku, resp. na souvislost s jejím zadáním** (srov. usnesení NS ze dne 24. 6. 2009, sp. zn. 5 Tdo 572/2009, uveřejněné pod č. T 1208, v sešitě 57/2009 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, str. 26). Také u této skutkové podstaty je ve smyslu § 13 odst. 2 TrZ požadován *úmysl*, který musí zahrnovat všechny uvedené znaky. Navíc však zde musí být *úmysl způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch* (tzv. druhý úmysl), přičemž však ke způsobení škody ani k opatření prospěchu v majetkovém smyslu nemusí dojít. **Minimální výše u škody či u prospěchu, ke kterým úmysl směřoval, není stanovena, ale bu-**

de mít zásadní význam z hlediska povahy a závažnosti trestného činu ve smyslu § 39 odst. 1, 2 TrZ pro stanovení druhu a výměry trestu. Pachatelem tohoto trestného činu může být kterákoli *fyzická nebo právnická osoba* (srov. § 7 TOPO). Nevyžaduje se speciální nebo konkrétní subjekt (§ 114 TrZ). Zpravidla však pachatelem bude osoba (fyzická nebo právnická), která má určité povinnosti v zadávacím řízení týkajícím se veřejné zakázky, ale není vyloučeno, aby to byl kdokoli jiný i mimo osoby podílející se na zadávání veřejné zakázky.

Pachatel trestného činu podle § 256 odst. 1 TrZ tedy ve specifickém úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch sjedná některému dodavateli ... přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů. *Předností* se tu rozumí jakékoli zvýhodnění některého dodavatele, pokud jde o časový předstih. Může se jednat o časový předstih v tom smyslu, že některým dodavatelům je termín zahájení zadávacího řízení oznámen dříve, ještě předtím, než je veřejně vyhlášeno, což jim umožní se na ně lépe připravit, tedy u zadávacího řízení se připravit k jednání v jednacím řízení nebo k podání nabídek. Tento časový předstih může být ještě zvýrazněn pozdním oznámením zahájení zadávacího řízení. Časový předstih však může být i při vlastním průběhu zadávacího řízení.

Výhodnějšími podmínkami jsou jakékoli jiné podmínky, které zvýhodňují některého či některé dodavatele, soutěžitele nebo účastníky před ostatními. Může to být např. u zadávacího řízení stanovení výhodnějšího způsobu podání nabídky pro některého dodavatele (uchazeče), sdělení mu určitých bližších podmínek nebo realizačních či cenových nabídek jiných dodavatelů.

Přednost nebo výhodnější podmínky pachatel zajistí pro některého dodavatele na úkor jiných dodavatelů. *Dodavatelem* se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce, pokud má sídlo, místo podnikání či místo trvalého pobytu na území České republiky, nebo zahraniční dodavatel, jímž je zahraniční osoba podle zvláštního právního předpisu, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce [srov. § 17 písm. a), o) zák. č. 137/2006 Sb.]. *Uchazečem* v zadávacím řízení, jehož účelem je zadání veřejné zakázky, je *dodavatel*, který podal nabídku v zadávacím řízení [§ 17 písm. j) zák. č. 137/2006 Sb.].

Prísnejší bude potrestán pachatel, který se dopustí tohoto činu jako člen hodnotící komise ... nebo jako člen organizované skupiny, způsobí-li takovým činem značnou škodu, která činí 500 000 Kč, nebo získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, který zde také činí 500 000 Kč (odstavec 2 § 256). *Členem hodnotící komise* je fyzická osoba jmenovaná veřejným zadavatelem do ustanovené hodnotící komise pro posouzení a hodnocení nabídek v otevřeném řízení, užším řízení, soutěžním dialogu a ve zjednodušeném podlimitním řízení a pro předběžné hodnocení nabídek v jednacím řízení s uveřejněním. Veřejný zadavatel ustanoví podle § 74 zákona č. 137/2006 Sb. hodnotící komisi. Hodnotící komise musí mít alespoň pět členů. Je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, musí mít hodnotící komise nejméně jednu třetinu členů s příslušnou odborností ve vztahu k předmětu veřejné zakázky. Členem hodnotící komise musí

být vždy zástupce veřejného zadavatele. U významných veřejných zakázek zadávaných veřejným zadavatelem podle § 2 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 137/2006 Sb. musí mít hodnotící komise alespoň devět členů. Je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, musí mít nejméně dvě třetiny členů hodnotící komise příslušnou odbornost ve vztahu k předmětu veřejné zakázky.

Za okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby podle odstavce 2 písm. a) § 256 TrZ se také považuje, pokud pachatel spáchal trestný čin podle § 256 odst. 1 TrZ jako člen organizované skupiny. Tímto zpřísněním postihu je vyjádřena větší závažnost takového činu, pokud jej pachatel spáchá v rámci svého zapojení do organizované skupiny. Organizovanou skupinou se rozumí sdružení více osob (nejméně tři trestně odpovědných osob), v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu, čímž jsou umocněny jeho škodlivé dopady pro společnost. Skupina nemusí mít trvalejší charakter a tímto způsobem lze spáchat i jen ojedinělý, jednorázový trestný čin. Nevyžaduje se výslovné přijetí za člena skupiny nebo výslovné přistoupení ke skupině, ale postačí, že se do ní pachatel včlenil a aktivně se na její činnosti podílel jako spolupachatel, účastník, resp. další osoba mající podíl na trestném činu (srov. č. 53/1976-II., č. 45/1986 a č. 22/2011-I. Sb. rozh. tr.). K tomuto znaku musí být dán vzhledem k povaze této zvlášť přitěžující okolnosti úmysl [§ 15 TrZ a § 17 písm. b) TrZ].

V odstavci 3 § 256 TrZ je stanovena další okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve vztahu k odstavci 1 tohoto ustanovení spočívající v tom, že pachatel v souvislosti se zadáním veřejné zakázky ... v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch sjedná některému dodavateli přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů a přitom žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch. Ve vztahu k těmto okolnostem je třeba z hlediska *zavinění* úmyslu, neboť z povahy věci lze žádat, přijmout nebo si dát slíbit prospěch jen úmyslně [srov. § 15 a § 17 písm. b) TrZ]. Pod pojmem *majetkový nebo jiný prospěch* se zde rozumí jakákoli výhoda. Zpravidla spočívá v přímém majetkovém prospěchu (např. v penězích nebo naturálním plnění), avšak může jít také o výhody jiného druhu (vzájemná protislužba, získání vhodného a dobře placeného zaměstnání apod.). V případě, že by poskytnutý majetkový či jiný prospěch byl zcela nepatrný, mělo by to význam ve smyslu § 39 odst. 1, 2 TrZ z hlediska povahy a závažnosti trestného činu při stanovení druhu a výměry trestu.

O *přijetí* prospěchu půjde vždy, jestliže se pachateli s jeho vědomím dostane neoprávněné výhody. Není třeba předchozího výslovného souhlasu ani dohody. Stačí skutečný stav a okolnost, že pachatel prospěch neodmítl. Skutkový znak „*žádá prospěch*“ předpokládá, že pachatel dá sám podnět k poskytnutí prospěchu nebo ke slibu takového prospěchu. Lze tak učinit výslovnou žádostí nebo takovým jednáním, z něhož je patrné, že pachatel prospěch očekává a chce. V případě *přijetí slibu* jde vlastně o přípravné jednání, které je zákonem postaveno na roveň dokonatého trestného činu, zde ovšem jako znak kvalifikované skutkové podstaty. Pod pojmem „*dá si*

slíbit majetkový nebo jiný prospěch“, je třeba rozumět stav, kdy pachatel sice ještě nepřijme prospěch, ale z jednání jiné osoby je zřejmé, že mu chce v budoucnu poskytnout prospěch, a pachatel takový slib neodmítne. Je nerozhodné, zda a kdy došlo ke splnění slibu.

Poslední okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 256 odst. 4 TrZ je spáchání činu v odstavci 1 § 256 TrZ úřední osobou při současném žádání, přijetí nebo dání si slíbit majetkový nebo jiný prospěch (k těmto pojmům viz předchozí odstavec). Úřední osoby vymezuje ustanovení § 127 TrZ, které vychází z výčtu konkrétních osob ve spojení s plněním úkolů státu nebo společnosti a používáním při tom svěřené pravomoci pro plnění těchto úkolů. K trestní odpovědnosti úřední osoby se podle jednotlivých ustanovení trestního zákona vyžaduje, aby trestný čin byl spáchán v souvislosti s její pravomocí a odpovědností.⁹

5. Pletichy při zadání veřejné zakázky podle § 257 TrZ

Třetí z uvedených skutkových podstat trestných činů je další speciální skutková podstata trestného činu pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 TrZ, které ho se ve vztahu k veřejným zakázkám dopustí pachatel, který se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že

- lsti nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,
- jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,
- žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, nebo
- na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu.

Ustanovení § 257 TrZ chrání *zájem na řádném a zákonném provedení jakéhokoli zadání veřejné zakázky a veřejné soutěže*, zejména z hlediska, aby nedocházelo k ovlivňování zájemců nebo uchazečů v zadávacím řízení s veřejnou soutěží, čímž jsou chráněny zájmy těchto osob na rovnosti přístupu k veřejným zakázkám a veřejným soutěžím (*objekt trestného činu*).

V písm. a) § 257 odst. 1 TrZ jde o pletichy spočívající ve lsti, pohrůzce násilím nebo jinou těžkou újmu, aby se jiný zdržel účasti v zadávacím řízení. *Lest* je způsob jednání, záležející ve vyvolání nebo využití omylu u jiné osoby. V tomto případě musí být *lest* použita s cílem přimět jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení. Pod *pohrůzkou násilím* se rozumí jak pohrůžka bezprostředního násilí, tak i pohrůžka násilím, které má být vykonáno nikoli ihned, ale teprve později. Ve srovnání s pohrůzkou bezprostředního násilí (např. v § 173 TrZ) je tedy pohrůžka násilím širší, poněvadž může obsahovat hrozbu, že násilí bude použito až s odstupem času. Nevyžaduje se, aby pohrůžka násilím směřovala přímo proti tomu, kdo se

⁹ Blíže srov. Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník II. Zvláštní část (§ 140–421), 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 2618 až 2627.

Ilustrační foto

má zdržet účasti v zadávacím řízení (např. může směřovat proti jeho příbuznému nebo jiné blízké osobě). Osoba, vůči níž pohrůžka násilí směřuje, nemusí být ani fyzicky přítomna, neboť vyhrožovat lze též v dopise. Pohrůžka se může týkat i násilí na majetku. *Pohrůžka jiné těžké újmy* může spočívat v hrozbě způsobení majetkové újmy, ztráty zaměstnání, vážné újmy na cti a dobré pověsti, může směřovat k rozvratu manželství nebo rodinného života apod. Při posuzování, zda jde o těžkou újmu, je nutno přihlížet k osobním poměrům osoby, která je nucena, aby se zdržela účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, k její vyspělosti, zkušenostem, psychickému stavu apod.

K dokonání činu je třeba, aby pachatel skutečně docílil, že poškozený se *zdržel účasti v zadávacím řízení* (arg. „přiměje“), tj. skutečně se zadávacího řízení nezúčastnil pod vlivem lsti, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy ze strany pachatele. Pokud by se poškozený přesto veřejné soutěže zúčastnil, bylo by možno jednání pachatele posoudit jako pokus trestného činu pletich při zadání veřejné zakázky podle § 21 odst. 1, § 257 odst. 1 písm. a) TrZ.

V písm. b) § 257 odst. 1 TrZ jde v podstatě o aktivní úplatkářství ve formě poskytnutí, nabídnutí nebo slíbení majetkového nebo jiného prospěchu za účelem, aby se účastník zdržel účasti v zadávacím řízení. O *poskytnutí prospěchu* půjde nejen v případě přímého předání peněz nebo jiné věcné hodnoty jinému, ale i tehdy, jestliže byla poskytnuta jinému za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, jiná hodnota či výhoda nepřímou nebo protislužbou. *Nabídkou prospěchu* je třeba rozumět jakýkoli ať výslovný, či konkludentní konkrétní návrh na poskytnutí prospěchu. *Slibem prospěchu* směřuje do budoucna a má se realizovat až při splnění další podmínky či podmínek. Oproti nabídce je slib zpravidla méně konkrétní. **Čin je zde však dokonán již poskytnutím, nabídnutím nebo slíbením prospěchu jinému ze strany pachatele.** Není nutné, aby se pachatel podřídil odvrátit jiného (zájemce nebo uchazeče v zadávacím řízení) od účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži.

V písm. c) § 257 odst. 1 TrZ jde naopak o pasivní úplatkářství ve formě žádání nebo přijetí majetkového nebo jiného prospěchu za účelem, že se účastník zdrží účasti v zadávacím řízení. Skutkový znak „*žádá prospěch*“ předpokládá, že pachatel dá sám podnět k poskytnutí prospěchu nebo ke slibu takového prospěchu. Lze tak učinit výslovnou žádostí nebo takovým jednáním, z něhož je patrné, že pachatel prospěch očekává a chce. Pachatel *přijme prospěch*, jestliže se pachatel s jeho vědomím dostane neoprávněné výhody (prospěchu). Není třeba předchozího výslovného souhlasu ani dohody. Stačí skutečný stav a okolnost, že pachatel prospěch neodmítl. **Čin je i v tomto případě dokonán již požádáním nebo přijetím prospěchu ze strany pachatele. Nezáleží na tom, zda se poté pachatel skutečně nezúčastní zadávacího řízení.**

V písm. d) § 257 odst. 1 TrZ jde o vyvíjení činnosti, aby došlo k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu. K *vyvíjení činnosti* musí dojít na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem, aby došlo k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu. Trestní zákoník žádným způsobem vyvíjení činnosti nespécifikuje, a proto může jít jak o činnost v rámci jednacího řízení (srov. § 22, 23 a § 26 a násl. zák. č. 137/2006 Sb.) nebo v soutěžním dialogu (srov. § 24 a § 26 a násl. zák. č. 137/2006 Sb.), tak i při podávání nabídek (srov. § 68 a násl. zák. č. 137/2006 Sb.).

Dohodou je jakékoli výslovné nebo konkludentní ujednání pachatele s jiným zájemcem nebo uchazečem směřující k tomu, aby došlo k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu. Samotná dohoda mezi nimi ovšem ještě nestačí k trestní odpovědnosti, ale je třeba, aby pachatel alespoň započal takovou dohodu realizovat (zákon používá dikci „vyvíjel činnost“) – jde o důsledek zásady subsidiarity trestní represe.

Zájemcem je dodavatel, který podal ve stanovené době žádost o účast v užším řízení, v jednacím řízení s uveřejněním nebo v soutěžním dialogu, nebo dodavatel, který byl zada-

vatelem vyzván k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění, k podání předběžné nabídky v dynamickém nákupním systému, k podání nabídky ve zjednodušeném podlimitním řízení, k podání nabídky v řízení na základě rámcové smlouvy, nebo k potvrzení zájmu o účast v případě zadávacího řízení zahájeného uveřejněním pravidelného předběžného oznámení [srov. § 17 písm. n) zák. č. 137/2006 Sb.].

Uchazečem se rozumí dodavatel, který podal nabídku v zadávacím řízení [srov. § 17 písm. j) zák. č. 137/2006 Sb.], přičemž dodavatelem je fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce, pokud má sídlo, místo podnikání či místo trvalého pobytu na území České republiky, nebo zahraniční dodavatel [srov. § 17 písm. a), o) zák. č. 137/2006 Sb.].

Trestný čin podle § 257 odst. 1 TrZ je ve všech písmenech a) až d) ve smyslu § 13 odst. 2 TrZ *úmyslným*, přičemž úmysl musí zahrnovat všechny znaky objektivní stránky v návěti i v jednotlivých písmenech. Pachatelem může být kterákoli *fyzická* nebo *právnická osoba* (srov. § 7 TOPO). Nevyžaduje se speciální nebo konkrétní subjekt (srov. § 114 TrZ). Zpravidla to však bude fyzická osoba – zájemce nebo uchazeč v zadávacím řízení veřejné zakázky, anebo fyzická osoba jednající za zájemce nebo uchazeče – právnickou osobu, ale není vyloučeno, aby to byl kdokoli jiný i mimo tyto osoby.

Pokud jde o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, jedná se obdobně jako u předchozích trestných činů o spáchání činu uvedeného v odstavci 1 v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo úřední osobou (srov. odst. 2 § 257 TrZ), popř. v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo úřední osobou v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch (srov. odst. 3 § 257 TrZ).¹⁰

6. Nad některými rozhodnutími Nejvyššího soudu, týkajícími se trestné činnosti související s veřejnými zakázkami

Z judikatury Nejvyššího soudu je možné poukázat především na usnesení ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 5 Tdo 746/2014, kterým byla odmítnuta dovolání obviněné M. K., jež byla mimo jiné odsouzena pro pokus zločinu sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 21 odst. 1 a § 256 odst. 1, 2 písm. a), b) TrZ, a obviněného L. J., jež byl odsouzen pro pomoc k pokusu zločinu sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 24 odst. 1 písm. c), § 21 odst. 1 a § 256 odst. 1, 2 písm. a), b) TrZ, a to k nepodmíněným trestům odnětí svobody v trvání tří let u obviněné M. K. s výkonem podle § 56 odst. 2 písm. b) TrZ do věznice s dozorem, resp. dvou let u obviněného L. J. s výkonem podle § 56 odst. 2 písm. b) TrZ také do věznice s dozorem.

Uvedený trestný čin spočíval v tom, že poté, co byla dne 11. 1. 2010 v 8.56 hodin do sídla Úřadu městského obvodu v O., doručena poslední ze čtrnácti obálek s nabídkami uchazečů o veřejnou zakázku „Rekonstrukce bytových domů J.“, jejímž zadavatelem bylo město O., a téhož dne v 10.00 hodin byly tyto obálky otevřeny při jednání komise pro otevírání obálek, jejíž členkou byla i obviněná H. K., vedoucí právního odboru Úřadu městského obvodu v O., jednající též jako zástup-

ce zadavatele veřejné zakázky a současně i členka hodnotící komise, vědoma si své povinnosti vyplývající z ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků, podle něhož byla povinna dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jí vykonávané, dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jí vykonávané, jednat a rozhodovat nestranně bez ohledu na své přesvědčení a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování, jakož i vědoma si toho, že podle ustanovení § 6 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, je zadavatel povinen dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace, a ustanovení § 71 odst. 2 téhož zákona, podle něhož jsou členové komise pro otevírání obálek povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli v souvislosti se svou účastí v komisi, i přesto v rozporu s těmito zákonnými ustanoveními a po předchozí dohodě s obviněným L. J., obchodně-technickým náměstkem obchodní společnosti B. P., a. s., která byla jedním z uchazečů o zmíněnou veřejnou zakázku, po jednání komise pro otevírání obálek seznámila s obsahem nabídek jednotlivých uchazečů obžalovaného L. J., načež dne 12. 1. 2010 v době mezi 15.20 hodin a 16.00 hodin v sídle Úřadu městského obvodu v O. obviněni H. K. a L. J. společně upravili nabídku obchodní společnosti B. P., a. s., tím způsobem, že vyměnili v originálu nabídky stranu č. 9/11 v návrhu smlouvy o dílo, kde namísto původní hodnoty smluvní pokuty za pozdní odstranění z reklamované vady ve výši 10 000 Kč nově uvedli částku 350 000 Kč, což mělo obchodní společnosti B. P., a. s., podle jejich vlastních výpočtů zaručit druhé místo v konkurenci ostatních uchazečů, a to za obchodní společnosti T. O., a. s., s tím, že při jednání hodnotící komise bude tato společnost na návrh obviněné H. K. navržena k vyřazení pro formální nedostatky, k čemuž pak i došlo, neboť nabídka obchodní společnosti T. O., a. s., byla dne 20. 1. 2010 spolu s dalšími šesti uchazeči navržena k vyřazení pro nesplnění kvalifikačních předpokladů podle § 53 odst. 1 písm. c), d), e), g), i) a § 53 odst. 1 písm. f), h) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ač bylo možno takového uchazeče vyzvat k doplnění informací v jeho nabídce, přičemž s vědomím těchto následků dne 13. 1. 2010 v době kolem 11.00 hodin převzal obviněný V. S. od obviněného L. J. celou novou kopii nabídky obchodní společnosti B. P., a. s., s již zakomponovanou změnou výše smluvní pokuty za pozdní odstranění z reklamované vady a tuto pak téhož dne v době od 11.00 do 17.25 hodin obviněný V. S. v kanceláři Ing. L. B., zástupce vedoucího investičního odboru, kde byly kopie všech nabídek uloženy, vyměnil za původní kopii nabídky obchodní společnosti B. P., a. s., když navíc již ode dne 3. 12. 2009 byli obviněni H. K. a L. J. smlouveni na tom, že obviněná H. K. zajistí, aby součástí kvalifikační a zadávací dokumentace k této veřejné zakázce, která byla následně dne 10. 12. 2009 Radou městského obvodu v O. i akceptována, bylo namísto dvou dílčích hodnotících kritérií – ceny a délky realizace díla, celkem sedm dílčích hodnotících kritérií, zahrnující v to i smluvní pokutu za pozdní odstranění z reklamované vady. To se jí podařilo dosáhnout,

¹⁰ Blíže srov. Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník II. Zvláštní část (§ 140–421), 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 2627 až 2633.

neboť své podřízené dala pokyn, aby požádala investiční odbor Úřadu městského obvodu v O. o zahrnutí dalších hodnotících kritérií do návrhu zadávací dokumentace, přičemž navazujícími zásahy do originálu a kopie nabídky jednali vedení záměrem zajistit pro obchodní společnost B. P., a. s., vítězství v zadávacím řízení, neboť podle vlastního propočtu obviněných H. K. a L. J. by se jinak obchodní společnost B. P., a. s., s nabídkovou cenou 9 483 784 Kč bez DPH umístila až na pátém místě, když první místo by podle jejich propočtu zaujímal obchodní společnost T. O., a. s., s nabídkovou cenou 8 726 080 Kč bez DPH, přičemž si současně museli být vědomi, že provedeným zásahem způsobí statutárnímu městu O., městskému obvodu v O., škodu ve výši 757 704 Kč, představující rozdíl mezi cenovými nabídkami obchodních společností T. O., a. s., a B. P., a. s.

Ze starší judikatury je možno poukázat také např. na **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2010, sp. zn. 5 Tdo 505/2010**, v trestní věci, ve které byl obviněný Ing. P. K. uznán vinným trestnými činy pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1 tr. zák. (nyní sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 odst. 1 TrZ), a zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Těch se dopustil tím, že v postavení náčelníka Vojenské ubytovací a stavební správy Praha v hodnosti plukovníka, v němž byl podle rozkazu ministra obrany č. 36/2001 účinného od 21. 12. 2001 odpovědný za zadávání, organizování a vypořádávání veřejných zakázek v souladu s právními a vnitřními předpisy a podle směrnice č. 50221/14/2001-ES ze dne 21. 12. 2001 za komplexní realizaci veřejných zakázek a plnil funkci zadavatele veřejné zakázky ve formě zjednodušeného zadávání podle § 49a zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění účinném do 30. 4. 2004, na výstavbu technických prostředků zabezpečení objektu vily v ulici N. M. v P., která je ve vlastnictví České republiky a ve správě Ministerstva obrany České republiky, tedy v rámci akce „VUSS Praha – Technická bezpečnost, III. etapa, dílčí akce (útvár) 7103 – vila M.“, dne 19. 5. 2003 určil tři členy výběrové komise ve složení Ing. J. B., Ing. P. K. a T. Š., a tři obchodní společnosti k obelání výzvy k podání nabídky, jimiž byly T. F., a. s., T., s. r. o., a GT, a. s., a tyto obchodní společnosti také vyzval k účasti na výběrovém řízení na uvedenou zakázku. Následně obviněný na návrh výběrové komise ze dne 13. 6. 2003, s nímž vyjádřil písemný souhlas, jako nejvhodnější vybral nabídku obchodní společnosti T. F., a. s., která nabídla ve výběrovém řízení nejnižší nabídkovou cenu ve výši 5 206 959 Kč. S posledně jmenovanou obchodní společností pak obviněný uzavřel dne 17. 6. 2003 smlouvu o dílo, přestože jí fakticky umožnil provedení značné části prací na instalaci technických prostředků již v průběhu stavební rekonstrukce objektu vily v ulici N. M., kterou realizovala obchodní společnost V. P., s. r. o., v období od 10. 3. 2003 do 29. 5. 2003. Současně bylo obviněnému známo, že tyto práce byly prováděny a ze značné části dokončeny ještě před výzvou k účasti na zmíněném výběrovém řízení. Popsaným způsobem obviněný porušil zákon o zadávání veřejných zakázek a při srozumění s tím, že zisk z realizace dané zakázky provedené v rozporu se zákonem o zadávání veřejných za-

kázek případně obchodní společnosti T. F., a. s., vyhlásil uvedenou veřejnou soutěž za situace, kdy posledně jmenovaná obchodní společnost byla popsáním způsobem zvýhodněna před dalšími účastníky výběrového řízení.

Zajímavé je také **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2014, sp. zn. 5 Tdo 178/2014**, ve kterém posuzoval trestnou činnost obviněných Ing. R. S., J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M., kteří byli za skutek popsany pod bodem I. uznáni vinnými trestným činem pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. spáchaným ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák. Obviněného Ing. R. S. kromě toho za skutek pod body I. a II. uznal vinným i trestným činem zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. a), c), odst. 2 písm. a), c) tr. zák., dílem ukončeným ve stadiu pokusu podle § 8 odst. 1 tr. zák., přičemž jeho dílčí útok pod bodem II. současně kvalifikoval i jako zvlášť závažný zločin poškození finančních zájmů Evropských společenství (nyní poškození finančních zájmů Evropské unie) podle § 260 odst. 1, 5 TrZ dílem dokonaný, dílem nedokonaný, ukončený ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 TrZ.

Obviněného Ing. R. S. Krajský soud v Hradci Králové za všechny výše uvedené trestné činy odsoudil podle § 260 odst. 5 TrZ za použití § 43 odst. 1 TrZ k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let. Podle § 56 odst. 3 TrZ ho pro výkon trestu zařadil do věznice s dozorem. Vedle toho mu uložil podle § 73 odst. 1 TrZ trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce ve státní samosprávě a člena hodnotící komise ve výběrovém řízení na dobu šesti let. Zbylým obviněným Krajský soud v Hradci Králové shodně každému vyměřil podle § 128a odst. 2 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání dvou let a jeho výkon podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu tři let. Všem rovněž uložil podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu člena hodnotící komise ve výběrovém řízení na dobu pěti let.

Podle zestručněných skutkových zjištění soudu prvního stupně spáchali obvinění trestné činy tím, že:

I. Dne 23. 10. 2009 v Městském úřadu v Ž. obvinění J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. jako členové hodnotící komise pro posouzení nabídek podaných v zadávacím řízení na výběr dodavatele stavby k veřejné zakázce „Regenerace a revitalizace veřejného prostranství včetně veřejné zeleně a parkovacích ploch – pěší zóna Ž. – dodavatele stavby II“, které bylo vyhlášeno veřejným zadavatelem městem Ž. formou podlimitního řízení podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a obviněný Ing. R. S., který byl do této komise jmenován jako zástupce veřejného zadavatele z titulu funkce místostarosty města Ž., jehož povinností podle § 38 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, bylo spravovat majetek obce účelně a hospodárně, jako předseda této hodnotící komise, úmyslně jako nepřijatelnou vyřadili ekonomicky nejvýhodnější nabídku obchodní společnosti A., spol. s r. o., s nabízenou cenou 10 816 868 Kč pod záminkou, že jí uváděné datum zahájení prací nezaručuje dokončení díla v zadavatelem stanoveném termínu, ačkoli fakticky nabídka tohoto uchazeče splňovala veškeré požadavky uvedené v zadávací dokumentaci včetně zahájení a ukončení stavby, a tím umožnili ve výběrovém řízení zvítězit obchodní společnosti T., s. r. o., se kterou byl osob-

ně i ekonomicky provázán obviněný Ing. R. S., jenž zbylé členy komise upozornil na údajnou možnost nesplnění časového termínu obchodní společností A., spol. s r. o. V důsledku jednání obviněných dne 19. 11. 2009 město Ž. uzavřelo smlouvu o dílo až s druhým ekonomicky nejvýhodnějším uchazečem – obchodní společností T., s. r. o., za cenu 18 151 078 Kč, přičemž tato firma vzápětí dne 11. 12. 2009 uzavřela smlouvu se subdodavatelem, kterým byla právě neoprávněně vyřazená obchodní společnost A., spol. s r. o., o realizaci předmětu veřejné zakázky za 12 298 950 Kč, čímž bezpravně pro sebe získala prospěch ve výši 5 852 128 Kč.

II. Obviněný Ing. R. S. téhož dne a na stejném místě na počátku jednání výše uvedené hodnotící komise vědomě podepsal písemné prohlášení o nepodjatosti člena hodnotící komise, přestože fakticky měl osobní vazby na jediného jednatele a společníka obchodní společnosti T., s. r. o., která byla jedním z uchazečů, a současně pro tuto společnost od roku 2008 vykonával za úplatu na základě příkazní smlouvy účetní a ekonomické poradenství, zpracovával mzdovou agendu a personalistiku a zastupoval společnost před orgány státní správy. Ing. R. S. se nechal zvolit předsedou hodnotící komise, vedl průběh jejího jednání a podílel se na výběru nejvýhodnější nabídky i na nezákonném vyřazení té ekonomicky nejvýhodnější z nich.

Uvedeného jednání se dopustil s vědomím, že veřejná zakázka má být financována na základě již uzavřené smlouvy o poskytnutí dotace z finančních prostředků strukturálního fondu Evropské unie – Evropského fondu pro regionální rozvoj, a to až do výše 19 627 429 Kč, a že jím nepravdivě vyplněný doklad o nepodjatosti bude příjemcem dotace předložen jejímu poskytovateli jako pravdivý, dokladující zákonný průběh výběrového řízení o veřejné zakázce. Mimo jiné i z titulu jeho postavení druhého místostarosty města Ž., v jehož působnosti byly investice včetně dotací, mu přitom bylo známo, že příjemce dotace je povinen postupovat při výběru dodavatelů pro uskutečnění projektu v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a že svým jednáním zákonný průběh výběrového řízení porušil. Z finančních prostředků Evropské unie následně došlo po uzavření smlouvy o dílo s obchodní společností T., s. r. o., k vyplacení částky 724 795,40 Kč a další úhrady byly Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zastaveny poté, co vyšlo jednání obviněných najevo. Dne 25. 1. 2011 navíc zmíněný úřad uložil městu Ž. za porušení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, pokutu ve výši 250 000 Kč.

Vrchní soud v Praze, který rozhodoval jako soud odvolací, rozsudkem ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. 12 To 33/2013, z podnětu odvolání obviněných zrušil napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e) TrŘ a podle § 259 odst. 3 písm. a) TrŘ ve věci sám znovu rozhodl. Obviněného Ing. R. S. uznal vinným stejně jako soud prvního stupně, jehož skutková zjištění převzal beze změny, oproti rozsudku soudu prvního stupně ale opravil nepřesně citovaný název trestného činu pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. a upřesnil, že trestný čin poškození finančních zájmů Evropských společenství (název trestného činu ponechal beze změny) podle § 260 odst. 1, 5 TrZ zůstal ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 TrZ (soud prvního stup-

ně tento trestný čin chybně označil za dílem dokonáný). Obviněnému Ing. R. S. odvolací soud uložil o rok mírnější trest odnětí svobody a omezil mu dříve obsáhle uložený trest zázkazu činnosti jen na zákaz výkonu činnosti člena hodnotící komise ve výběrovém řízení (vypustil zákaz výkonu funkce ve státní správě) a zkrátil jeho výměru na pět let. Oproti tomu obviněné J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. Vrchní soud v Praze podle § 226 písm. b) TrŘ zprostil obžaloby pro skutky pod bodem I., v němž byl spatřován trestný čin pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák.

Na základě dovolání nejvyššího státního zástupce Nejvyšší soud v této věci podle § 265k odst. 1, 2 TrŘ zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 16. 7. 2013, sp. zn. 12 To 33/2013, ve výroku, kterým byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 1. 2013, sp. zn. 6 T 8/2012, ohledně obviněných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M., ve zprošťujícím výroku týkajícím se vyjmenovaných obviněných, včetně všech rozhodnutí na tyto zrušené výroky obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 TrŘ Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc obviněných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

K tomu Nejvyšší soud zejména uvedl, že námitky nejvyššího státního zástupce směřující vůči právnímu závěru odvolacího soudu o nenaplnění subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. odpovídaly uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ. Přitom je třeba mít na paměti, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a jsou blíže rozvedena v jeho odůvodnění. V tomto smyslu je třeba vždy posuzovat i případný extrémní rozpor skutkových zjištění soudu s provedenými důkazy a navazující extrémní rozpor skutkových zjištění s právními závěry učiněnými v napadeném rozhodnutí (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 17. května 2000, sp. zn. II. ÚS 215/99, uveřejněný pod č. 69 ve sv. 18 Sb. nál. a usn. ÚS ČR, nebo nález Ústavního soudu ze dne 20. června 1995, sp. zn. III. ÚS 84/94, uveřejněný pod č. 34 ve sv. 3 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

V napadeném rozsudku absentuje poukaz na konkrétní okolnosti případu, pro které odvolací soud oproti soudu prvního stupně dospěl k jinému právnímu závěru o formě zavinění obviněných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. ke škodlivému následku, který nastal v důsledku toho, že úmyslně neoprávněně vyřadili ekonomicky nejvýhodnější nabídku.

Odvolací soud sice konstatoval na straně 11, že shledal vady v hodnotícím postupu soudu prvního stupně, který některé důkazy hodnotil nesprávně a přiřadil jim neadekvátní důkazní váhu, které takové konkrétní důkazy však měl na mysli, náležitě nespecifikoval. Zprošťující výrok odvolací soud odůvodnil jen takto: „...po opakovaném rozboru důkazů, které provedl soud prvního stupně a jejichž rozsah lze mít za konvenující § 2 odst. 5 TrŘ, dospěl odvolací soud k odlišným skutkovým zjištěním a právním závěrům. U obžalovaných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. neshledal ani srozumění, ani smíření, ba ani lhostejnost ke skutkovou podstatou předpokládanému následku, jímž je způsobení

škody jinému nebo opatření prospěchu sobě nebo jinému ...“ (viz strana 15 rozsudku odvolacího soudu). Bližší vysvětlení, v čem se jeho skutková zjištění liší od těch, která učinil soud prvního stupně, z odůvodnění napadeného rozsudku vyčíst nelze. Navíc je tvrzení o odlišných skutkových zjištěních v rozporu s tím, že na jiném místě odůvodnění svého rozsudku odvolací soud konstatoval: „soud prvního stupně provedl důkazy v potřebném rozsahu a zjistil skutkový stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti“ (viz strana 11 shora rozsudku odvolacího soudu), a dále s tím, že popis skutkových zjištění v odsuzující části napadeného rozsudku, která se týká spoluobviněného Ing. R. S., doslova odpovídá skutkovým zjištěním popsaným ve výrokové části rozsudku soudu prvního stupně, a to včetně popisu jednání a formy zavinění u zbylých obviněných.

Je zde uvedeno, že všichni obvinění úmyslně nedodrželi postup stanovený v § 76 odst. 1 zákona o veřejných zakázkách a že neoprávněně vyřadili ekonomicky nejvýhodnější nabídku uchazeče obchodní společnosti A., spol. s r. o., čímž umožnili zvítězit obchodní společnosti T., s. r. o., a opatřili jí prospěch ve výši nejméně 5 852 128 Kč. Navíc v posuzovaném případě odvolací soud ve veřejném zasedání zásadní důkazy ohledně subjektivní stránky neprovedl a z důkazů provedených soudem prvního stupně znovu přečetl jen rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 6. 12. 2012, sp. zn. 62 Af 66/2011. Tento listinný důkaz, z něhož vyplývá, že obchodní společnost A., spol. s r. o., byla vyřazena z veřejné soutěže neoprávněně, správnost skutkových zjištění soudu prvního stupně rozhodně nepochybná a pro závěr o subjektivní stránce neměl zásadní význam. Za tohoto stavu věci, když odvolací soud znovu nebo nově neprovedl důkazy přímo ovlivňující závěr o vině, nebyl oprávněn vytvářet vlastní závěry o skutkovém stavu věci jen na základě toho, že jinak hodnotil důkazy provedené nižším soudem a v návaznosti na to činit odlišné blíže neodůvodněné závěry o subjektivní stránce posuzovaného trestného činu pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. (shodně srovnej rozhodnutí publikovaná pod č. 57/1984 a č. 20/1997 Sb. rozh. tr.).

Vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud při hodnocení postupu odvolacího soudu z hlediska, zda v posuzované věci je právní posouzení skutku odvolacím soudem správné, vycházel ze skutkového stavu zjištěného nalézacím soudem. Podle něj byli všichni obvinění jmenováni dne 1. 10. 2009 veřejným zadavatelem městem Ž. do hodnotící komise pro posouzení nabídek podaných ve zjednodušeném podlimitním řízení na výběr dodavatele stavby k veřejné zakázce, týkající se regenerace a revitalizace pěší zóny města.

Při jednání této komise dne 23. 10. 2009 všichni obvinění úmyslně označili za nepřijatelnou ekonomicky nejvýhodnější nabídku obchodní společnosti A., spol. s r. o., ačkoli jmenovaný uchazeč splnil veškeré zadavatelem stanovené požadavky, a umožnili tím zvítězit ve výběrovém řízení obchodní společnosti T., s. r. o., která by jinak v pořadí stanoveném podle hledisek daných zadavatelem skončila až na druhém místě. S touto obchodní společností uzavřelo město Ž. dne 19. 11. 2009 smlouvu o dílo, a to za částku ve výši 18 151 078 Kč. Obchodní společnost T., s. r. o., následně uzavřela na realizaci celého předmětu zakázky dne 11. 12. 2009 smlouvu s neoprávněně vyřazenou obchodní společností A., spol. s r. o., která proved-

la stavbu v zadavatelem stanoveném termínu, tedy do 15. 12. 2010, (přestože zahájila práce až po 11. 12. 2009), a to za cenu 12 298 950 Kč. Obchodní společnost T., s. r. o., tak v příčinné souvislosti s jednáním obviněných pro sebe bezprácně získala finanční prospěch ve výši 5 852 128 Kč.

Obhajoba obviněných spočívala v tom, že A., spol. s r. o., ucházející se o zakázku s ekonomicky nejvýhodnější nabídkou cenou za dílo ve výši 10 816 868 Kč, nevyřadili s cílem prospět jinému uchazeči, a to obchodní společnosti T., s. r. o., o jejímž propojení na předsedu komise obviněného Ing. R. S. ani nevěděli, ale výlučně z obavy, že nedodrží zadavatelem stanovený termín dodání díla do 15. 12. 2010, na což byli při jednání komise upozorněni jejím předsedou Ing. R. S. a Ing. J. Š., který byl jednání komise rovněž přítomen z titulu svého postavení vedoucího odboru regionálního rozvoje a územního plánování Městského úřadu v Ž.

Argumentovali tím, že A., spol. s r. o., plánovala realizovat zakázku za 59 týdnů a zahájení prací stanovila na 2. 11. 2009, ovšem k tomuto datu by se smlouva o dílo nestihla uzavřít, protože podle zákona o veřejných zakázkách smí zadavatel uzavřít smlouvu s uchazečem, jehož nabídka byla vybrána jako nejvhodnější, až uplynou lhůty pro podání námitek neúspěšných uchazečů o zakázku, a jakékoli pozdější datum zahájení prací vylučovalo při plánované době trvání stavby 59 týdnů dodržení stanoveného termínu dodání stavby. Obvinění obhajovali svůj postup dále tím, že stavba měla být primárně hrazena z evropských dotačních prostředků a oni se obávali toho, aby tyto finanční prostředky město nemuselo vracet, pokud by stavba nebyla včas ukončena. Soud prvního stupně obhajobu obviněných neakceptoval s poukazem na to, že všichni obvinění měli z dřívějšíka četné zkušenosti s prací v hodnotící komisi a v hlavním líčení uvedli, že měli při svém rozhodování k dispozici celou zadávací dokumentaci i kompletní nabídku všech uchazečů, takže si mohli samostatně utvořit názor na to, zda je vyřazení obchodní společnosti A., spol. s r. o., v souladu se zákonem o veřejných zakázkách.

Pro posouzení subjektivní stránky jednání obviněných, kteří od počátku popírali úmysl zvýhodnit jednoho uchazeče na úkor jiného, byla pro soud prvního stupně podstatná skutečnost, že pokud by obvinění nahlíželi stejnou optikou na nabídku obchodní společnosti T., s. r. o., pozdějšího vítěze, ani ona by nesplňovala podmínku včasného dokončení stavby. V jejím případě ale časové rozpětí pro zahájení prací obvinění neoprávněně nezúžili a zvažovali pouze příznivější variantu, že k podání námitek neúspěšných uchazečů o zakázku nedojde (blíže srovnej stránku č. 36 rozsudku soudu prvního stupně).

Soud prvního stupně dále poukázal na argumentaci uvedenou v rozhodnutích Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (srovnej listy č. 803 – 817 a 835 – 837 spisu) a také v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 6. 12. 2012, sp. zn. 62 Af 66/2011, se kterou se plně ztotožnil. Jmenovaný úřad i správní soud jasně konstatovaly, že nabídli vyloučený uchazeč zahájení plnění ke dni 2. 11. 2009, byl to termín odpovídající podmínkám zadavatele, které zněly tak, že práce mají být zahájeny v období od listopadu do prosince 2009, a uchazeč proto neměl být vyloučen. Zadavatel nemohl argumentovat tím, že termín zahájení prací, jak jej ve své nabídce vyloučený uchazeč uvedl, tedy 2. 11. 2009, není fakticky možný (s ohledem na lhůty stanove-

né zákonem o veřejných zakázkách k podání námitek apod.), neboť tento stav vyvolal sám tím, že zahájení zadávacího řízení umístil do doby, která zahájení realizace plnění podle návodu plynoucího z výzvy k podání nabídek znemožňovala. Takový stav se nemůže projevit k tíži uchazeče tak, že bude jeho nabídka vyřazena a uchazeč vyloučen. Uchazeč totiž jen reagoval na zadavatelův požadavek. Pro posouzení věci tak není rozhodující, že teprve dne 1. 10. 2009 bylo zadávací řízení na veřejnou zakázku schváleno usnesením Rady města Ž. č. 3578/09 a že zadávací řízení bylo zahájeno výzvou k podání nabídek ve zjednodušeném podlimitním řízení dne 5. 10. 2009.

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší soud zdůraznil vázanost skutkových zjištění soudu prvního stupně na důkazy provedené v hlavním líčení, přičemž upozornil na znění bodu č. 3 Výzvy k podání nabídky a k prokázání splnění kvalifikace k předmětné veřejné zakázce (č. l. 325 spisu), z něhož jasně plyne, že město Ž. jako zadavatel mělo právo změnit termín zahájení plnění veřejné zakázky, ovšem pouze tak, aby byl dodržen, s ohledem na uchazečem uvedenou dobu plnění, limitní termín pro dokončení předmětu veřejné zakázky a pro její předání. V kontextu uvedeného Nejvyšší soud připomíná, že jako limitní termín pro dokončení zakázky zadavatel stanovil den 15. 12. 2010 a jako limitní termín pro předání zakázky den 23. 12. 2010, a podle návrhů na smlouvu o dílo a časových harmonogramů, které byly nutnou součástí nabídek všech uchazečů o zakázku, vyřazená obchodní společnost A., spol. s r. o., a vítězná obchodní společnost T., s. r. o., shodně plánovaly počátek přípravných a bouracích prací na listopad 2009, dokončení prací na den 15. 12. 2010 a předání díla na den 23. 12. 2010. Za zaznamenání v souvislosti s výsledkem této veřejné zakázky nepochybně stojí i znění bodu 5.11 shora citované výzvy, z něhož vyplývá, že zadavatel požadoval, aby uchazeč ve své nabídce specifikoval ty části veřejné zakázky, které má v úmyslu zadat subdodavatel, a uvedl identifikační číslo tohoto subdodavatele, a jeho konfrontace se zněním návrhu smlouvy o dílo zpracovaným uchazečem T., s. r. o., ve které není o tom, že by v podstatě celý předmět zakázky byl realizován subdodavatelem, a to konkrétně dalším z uchazečů o zakázku obchodní společnosti A., spol. s r. o., ani zmínka, přestože posléze právě ona celou zakázku zrealizovala, a to v termínu od 11. 12. 2009 do 15. 12. 2010.

Nejvyšší soud na základě toho shrnul, že odvolací soud zatím neprovedl, a ani nenaznačil či neuvedl žádný důkaz, pro který by shora popsána skutková zjištění soudu prvního stupně neobstála z hlediska jejich správnosti, úplnosti a návaznosti na deklarovaný obsah provedení dokazování, které je zachyceno ve spisovém materiálu, s nímž se Nejvyšší soud seznámil. Odvolací soud proto neměl důvod skutková zjištění soudu prvního stupně přehodnocovat, a to ani v rámci úvah o tom, jaká forma zavinění byla prokázána u obviněných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. ve vztahu k vyřazení ekonomicky nejvýhodnější nabídky obchodní společnosti A., spol. s r. o., a neoprávněnému zvýhodnění obchodní společnosti T., s. r. o.

Přestože závěr o zavinění je závěrem právním, musí vycházet ze skutkového stavu věci a mít oporu v provedených důkazech. Jestliže skutková zjištění soudu prvního stupně nedoznala v odvolacím řízení změny a vyznívají podle jeho závěrů tak, že obvinění J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. úmyslně

vyřadili na popud obviněného Ing. R. S. nabídku A., spol. s r. o., o které věděli, že je podle všech hodnotících kritérií nastavených zadavatelem veřejné zakázky ekonomicky nejvýhodnější, jsou právní závěry odvolacího soudu o tom, že obvinění svým jednáním nenaplnili subjektivní stránku skutkové podstaty trestného činu pletichy při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., nepřesvědčivé a ve skutkovém ději nemají oporu.

Pokud bylo podle nalézacího soudu bez pochybností prokázáno, že všichni členové hodnotící komise jednomyslným rozhodnutím znemožnili uchazeči s ekonomicky nejvýhodnější nabídkou, který splnil všechny podmínky zadavatele, pokračovat v soutěži o veřejnou zakázku a úmyslně ho pod zcela nedůvodnou záminkou vyřadili, pak lze z jejich jednání usuzovat nejen na srozumění s tím, že dalším uchazečům, kteří by jinak v soutěži neuspěli, dali přednost na úkor uchazeče neoprávněně vyřazeného, ale logicky i s tím, že pozdějšímu vítězi soutěže opatřili finanční prospěch plynoucí ze získání zakázky. Z pohledu naplnění subjektivní stránky činu je přitom nerozhodné, co obviněné k takovému kroku motivovalo, zda znali propojení předsedy komise Ing. R. S. na uchazeče, kterému pomohli zvítězit, a zda si byli vědomi výše finančního prospěchu, který tím zvýhodněnému uchazeči zajistili. Prvně zmíněné okolnosti totiž nacházejí svůj odraz až v úvahách o míře škodlivosti spáchaného trestného činu a přiměřeném trestu za něj, výše prospěchu je pak okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby a u ní postačí, je-li pokryta zaviněním ve formě nevědomé nedbalosti.

Nejvyšší soud proto uzavřel, že napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze v části týkající se obviněných J. V., J. B., Ing. M. S. a Ing. J. M. trpí vadou, pro kterou nelze mít právní posouzení skutku za správné ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ.

Naproti tomu **Nejvyšší soud v usnesení ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 5 Tdo 1555/2012**, shledal postup odvolacího Městského soudu v Praze v rozsudku ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 9 To 90/2012, kterým zrušil rozsudek nalézacího Obvodního soudu pro Prahu 4 a zprostil obviněné Ing. V. J. a Ing. J. D. podle § 226 písm. b) TrŘ obžaloby, správným a zákonným.

Zrušeným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 33 T 101/2010, byl obviněný Ing. V. J. uznán vinným trestným činem pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., a obviněný Ing. J. D. byl uznán vinným pomocí k tomuto trestnému činu podle § 10 odst. 1 písm. c) a § 128a odst. 1, 2 písm. a) tr. zák. Trestné činnosti se měli obvinění dopustit tím, že naposledy dne 7. 5. 2008 ve 14.52 hod. v P., K., obviněný Ing. V. J. jako zaměstnanec v postavení vedoucího oddělení správy majetku a veřejných zakázek Ministerstva vnitra České republiky – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru, jako zadavatele veřejné zakázky ev. č. VZ 6-3/PSM-2008 s předmětem plnění spočívajícím v dodání 33 330 ks ochranných oděvů pro hasiče, která byla podle České pošty, s. p., zveřejněna v informačním systému VZ US dne 15. 5. 2008 s číslem veřejné zakázky IS VZ US: 60017680, zneužil možnosti vyplývající z jeho pracovního zařazení zasahovat do tvořené zadávací dokumentace k uvedené veřejné zakázce v úmyslu zvýhodnit v zadávacím řízení obchodní společnost D. F-M, s. r. o., prokazatelně kontaktoval ze své soukromé e-mailové adresy se žádostí o po-

slední kontrolu technické specifikace a parametrů v tabulkách k připravované zadávací dokumentaci v rámci uvedené veřejné zakázky na ochranné oděvy pro dobrovolné hasiče obviněného Ing. J. D., jednatele obchodní společnosti D. F-M, s. r. o., který mu dne 8. 5. 2008 v 11.20 hod. ze své e-mailové adresy na jeho dotazy odpověděl a řešil závady v zadávací dokumentaci, následně v průběhu zadávacího řízení dne 9. 6. 2008 v 14.29 hod. ze své soukromé e-mailové adresy obviněný Ing. V. J. přeposlal obviněnému Ing. J. D. na jeho e-mailovou adresu dotaz dalšího uchazeče v rámci zadávacího řízení Ing. M. P., zástupce družstva V., oděvní družstvo v T., se sídlem T., F. K., ohledně širší reflexních pruhů reflexních oděvů, certifikátů a zkušebních protokolů, přičemž na tento dotaz dne 10. 6. 2008 v 10.03 hod. odpověděl obviněný Ing. J. D. zpět na e-mailovou adresu obviněného Ing. V. J. a tato odpověď byla v tentýž den zpracována jako dodatečná informace k zadávací dokumentaci podle § 49 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných zakázkách“), předána jménem zadavatele veřejné zakázky všem uchazečům, kteří si převzali zadávací dokumentaci k uvedené veřejné zakázce, a to za situace, kdy obchodní společnost D. F-M, s. r. o., se stala uchazečem o tuto veřejnou zakázku.

Nejvyšší soud k tomu zejména zdůraznil, že v dané věci je nepochybné, že obviněný Ing. V. J. nebyl osobou, která stanovila podmínky předmětné veřejné zakázky (soutěže) – zadávací dokumentace k veřejné zakázce. Podnět k jejímu vyhlášení totiž vzešel ze strany Ministerstva vnitra České republiky (viz č. l. 313 trestního spisu vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 33 T 101/2010). V návaznosti na požadavky této organizační složky státu pak Ministerstvo financí České republiky uvolnilo ze státního rozpočtu v průběhu roku 2008 peněžní částku ve výši 300 000 000 Kč určenou na zajištění ochranných oděvů hasičů (viz č. l. 316 trestního spisu). S ohledem na časový rámec tohoto rozpočtového opatření (učiněného v dubnu 2008 s nutností realizace do konce roku 2008) vyvstala potřeba urychleně zahájit úkony, které směřovaly k vyhlášení veřejné soutěže. Proto Ministerstvo vnitra České republiky zpracovalo zadávací dokumentaci k veřejné zakázce ze dne 14. 5. 2008 a současně stanovilo podrobné podmínky jejího průběhu. Odbornou garancí za ni přitom převzal obviněný Ing. V. J., který byl v té době vedoucím oddělení správy majetku a veřejných zakázek Ministerstva vnitra České republiky – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru. Tento obviněný však nebyl osobou oprávněnou rozhodovat o podmínkách veřejné soutěže, kterou ani sám nevyhlásil, takže nemohl ani nijak zásadně ovlivnit její již dříve stanovené zadání. Podle názoru Nejvyššího soudu z provedeného dokazování rovněž nevyplývá, že by jmenovaný obviněný bez souhlasu zadavatele podstatně měnil tyto podmínky, doplňoval je či upravoval v tom smyslu, aby tím bylo zpochybněno původní zadání veřejné soutěže a aby byla zvýhodněna obchodní společnost D. F-M, s. r. o., na úkor ostatních soutěžitelů.

Jednání obviněného Ing. V. J. se tedy omezilo pouze na technické zajištění zmíněné veřejné soutěže, což zřejmě také vyžadovalo doplnění některých informací v rovině obecné komunikace se subjektem, který má určité zkušenosti s výrobou ochranných hasičských oděvů, jejichž dodávka byla předmětem výše uvedené veřejné zakázky. Pokud tento obviněný v po-

psaných souvislostech poněkud nestandardně zahájil elektronickou komunikaci s obviněným Ing. J. D. jako statutárním orgánem obchodní společnosti D. F-M, s. r. o., Nejvyšší soud sice nepovažuje takový postup za vhodný, ale nejde bez dalšího o postup, který by byl sám o sobě trestně postižitelný. Ostatně ze zmíněné elektronické komunikace zařazené zejména na č. l. 151 trestního spisu nelze vůbec dospět k závěru o tom, že by šlo o nějakou předběžnou dohodu o podmínkách veřejné soutěže, v níž by se obvinění domluvili na znevýhodnění ostatních soutěžitelů, anebo která by svou podstatou představovala takové zvýhodnění obchodní společnosti D. F-M, s. r. o., jak naznačuje nejvyšší státní zástupce ve svém dovolání.

Z obsahu elektronické komunikace mezi obviněnými totiž vyplývá pouze tolik, že obviněný Ing. V. J. zjišťoval u jednoho z dosavadních významných výrobců ochranných oděvů pro hasiče (tj. u obchodní společnosti D. F-M, s. r. o.) stanovisko k některým technickým otázkám souvisejícím se zadáním uvedené veřejné zakázky, což však rozhodně nelze považovat za snahu o ovlivnění veřejné soutěže. Navíc v kontextu všech zjištěných okolností bylo pochopitelné, že tento obviněný jako osoba odpovědná za průběh dané veřejné zakázky zjišťoval některé technické podmínky ještě před tím, než došlo ke zpracování zadávací dokumentace k veřejné zakázce, resp. že tak dokonce činil i v jejím průběhu za situace, kdy se vyskytly určité nejasnosti a bylo nutné se s nimi vypořádat.

Proto postup obviněného Ing. V. J. nelze považovat za protiprávní a odůvodňující jeho trestní postih, třebaže může vzbu-
zovat určité pochybnosti ohledně profesionality tohoto obviněného při plnění jeho pracovních povinností. Požadavky posuzované veřejné soutěže však byly natolik specifické, že zmíněný postup jmenovaného obviněného mohl svědčit také o jeho nejistotě stran schopnosti zpracovat některé související technické otázky, které byly předmětem popsané elektronické komunikace mezi oběma obviněnými. Jak přitom mimo jiné vyplývá z obžaloby státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 4 ze dne 30. 7. 2010, sp. zn. 1 Zt 55/2010, obviněný Ing. V. J. „... kontaktoval obviněného Ing. J. D. ... s žádostí o poslední kontrolu technické specifikace a parametrů v tabulkách k připravované zadávací dokumentaci ...“ a „... přeposlal Ing. J. D. ... dotaz dalšího uchazeče ... ohledně širší reflexních pruhů ochranných oděvů, certifikátů a zkušebních protokolů ...“. Z obžaloby ovšem nevyplývá, že by snad taková kontrola technické specifikace a parametrů a zaslání dotazu dalšího uchazeče směřovaly k tomu, aby byly upraveny podmínky veřejné soutěže v rozporu s jejím zadáním a v zájmu jen jednoho uchazeče, resp. soutěžitele, a to obchodní společnosti D. F-M, s. r. o., na úkor ostatních.

Lze tedy uzavřít, že zmíněné konzultace obviněného Ing. V. J. s obviněným Ing. J. D. se týkaly upřesnění některých technických parametrů předmětu veřejné soutěže, ale nijak neovlivnily její základní zadání, ani rovnost všech v úvahu přicházejících soutěžitelů. I když taková komunikace obou obviněných nebyla vhodná z hlediska subjektivního vnímání nestrannosti zadavatele veřejné zakázky, resp. vyhlášovatele veřejné soutěže, nelze ji samu o sobě považovat za dostatečný důvod pro založení trestní odpovědnosti obviněných za trestný čin pleťích při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 128a odst. 1, 2 písm. a) tr. zák., jehož spáchání bylo navíc podmíněno úmy-

slem pachatele způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch. Podle názoru Nejvyššího soudu není možné na podkladě rozhodných skutkových zjištění dospět k závěru, že by obvinění jednali v tomto specifickém úmyslu a že by svým jednáním naplnili i ostatní zákonné znaky žalovaného trestného činu, resp. pomoci k němu, zejména pokud jde o zjednání přednosti nebo výhodnějších podmínek jednomu soutěžiteli na úkor jiných soutěžitelů. Ostatně, jak v této souvislosti správně zdůraznil již odvolací soud v napadeném rozsudku, pouze obchodní společnost D. F-M, s. r. o., byla schopna dostat časovým a dalším kritériím dané veřejné soutěže a technickým požadavkům na ochranné oděvy, které nestanovil žádný z obviněných, nýbrž zadavatel veřejné zakázky – Ministerstvo vnitra České republiky a příslušná norma. Přitom elektronická komunikace, kladená za vinu oběma obviněným, nemohla být příčinou vyřazení ostatních dodavatelů hasičských oděvů z účasti ve veřejné soutěži, protože se neucházeli o tuto veřejnou zakázku z jiných důvodů (např. s ohledem na chybějící certifikaci oděvu, nedostatek potřebné látky k jeho ušití, malý dosavadní obrat apod.), na něž ovšem neměl vliv obviněný Ing. V. J., a to ani v součinnosti s obviněným Ing. J. D.

Nejvyšší soud na podkladě všech uvedených skutečností dospěl proto v této věci k závěru, že nejvyšší státní zástupce podal proti napadenému rozsudku Městského soudu v Praze dovolání, které sice v zásadě vycházelo z námitek, jež odpovídají uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) TrŘ, ale tyto námítky nebyly shledány opodstatně-

nými. Nejvyšší soud proto odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 písm. e) TrŘ jako zjevně neopodstatněné.

7. Závěrem

Závěrem lze shrnout, že v tomto příspěvku jsem se pokusil vymezit, za jakých podmínek přichází v úvahu trestní odpovědnost v oblasti veřejných zakázek pro specifické trestné činy vztahující se na veřejné zakázky (v úvahu však mohou přicházet i další trestné činy – např. úředních osob apod.), a to jak fyzických, tak i právnických osob, přičemž jsem se pokusil doložit její uplatnění na některých konkrétních případech, jimiž se Nejvyšší soud v posledních letech zabýval. Myslím si, že v tomto směru může tento příspěvek sloužit k diskusi nad dynamicky se rozvíjející oblastí veřejných zakázek, se kterou je trestná činnost, jak již bylo shora zmíněno, do značné míry spojena. Judikatura je ovšem poměrně sporadická, a proto je třeba vyčkat na další rozhodnutí, která lze v dalších letech očekávat s ohledem na uvedené statistické údaje, které signalizují určitý, byť nikoli nějaký značný nárůst vyšetřovaných trestních věcí. Závěry zde učiněné je ovšem třeba vnímat též s vědomím, že i v této oblasti je trestní odpovědnost limitovaná zásadou subsidiarity trestní represe (§ 12 odst. 2 TrZ).

✦ Autor je předsedou Nejvyššího soudu.

Tento příspěvek byl přednesen v rámci XXII. Karlovarských právnických dní v červnu 2015.

inzerce

LA CRONE

Bydlení u Ladronky. Bydlení bez kompromisů

BM DEVELOP

www.lacrone.cz

Právnícká etika na univerzitách a v profesním školení

Mgr. JAN KOBER

1. Nač to všechno?

Se spojením právnícká či profesní etika¹ se může všímavý pozorovatel setkat poslední dobou častěji než dříve. Například při čtení seznamu kurzů školení ČAK, kde se etika objevuje několikrát do roka. Těm, kdož neztratili zcela z očí zdejší univerzitní prostředí, nemusel zase uniknout **poměrně výrazný nástup dovednostních a právoetických předmětů v posledních několika letech. Dnes se takový předmět stabilně vyučuje na všech čtyřech našich fakultách.**

Je dobře možné, že nad tím zdánlivě novopečeným tématem leckdo zakrouží v pochybnostech hlavou. Je to ještě právo? Je to skutečně potřebné? Neměli by si lidé osvojit etické chování podstatně dříve než na fakultě nebo dokonce v době koncipientství? **Proč mají být podobnými tématy zatěžováni studenti na fakultách nebo koncipienti ve svém školení v profesní komoře? V mnohém ohledu jsou podobné otázky založeny na pojmovém nedorozumění. Předně to, co se stalo zvykem nazývat právníckou/profesní etikou nelze zaměňovat s etikou všeobecnou, s etikou běžného lidského života. Pohlédneme-li na ustanovení Etického kodexu ČAK, je patrné, že se nejedná o promítnutí všeobecných etických norem na dílčí profesní po-**

le, ale o řešení jejích zvláštních právních problémů, o vyvažování zájmů, o jemné dílčí otázky profese a kvality jejího výkonu.

Prakticky je právnícká etika důležitá tím, že se výrazně pojí s právem na spravedlivý proces (dostupnost právní pomoci, mlčenlivost advokáta atd.), s otázkami kvality advokátní práce, kterou klient-laik zpravidla postrádá schopnost hodnotit, a tlak kodexu profesní etiky i možnosti disciplinárního řízení v tomto směru chrání jeho zájmy. Další rovinnou celé problematiky právnícké etiky je to, že se jistě zcela nevyčerpává s kodifikovanými pravidly. Každá právní profese má – v různé míře, dané i kulturními, společenskými a historickými okolnostmi – svůj určitý vnitřní étos, některé nepsané, převažující způsoby smýšlení a chování. Není to kategorie právní, ale právněsociologická, což však neznamená, že by se do způsobu aplikace práva, resp. výkonu profese neotiskovala.

Právnícká etika může být samozřejmě pojata jako akademická disciplína. Mnohem užitečnější se však zdá být pojímat ji jako **soustavu problémů, okolo nichž dlouhodobě existují dílčí diskurzy o tom, jakým způsobem je řešit. Takto nahlédnuto je profesní etika či deontologie² záležitostí nikoli odtážitou a teoretickou, ale mimořádně důležitou a praktickou advokátní každodenností, byť třeba jen občas zahrocenou do vědomého řešení dilematu, jakým způsobem se zachovat ve vztahu k dosud nepoznané situaci.**

2. Etické kodexy

Některé právní profese si vytvořily základní soubory určitých pravidel či imperativů, nazývané etickými kodexy. V USA takový kodex vznikl z iniciativy American Bar Association roku 1908 a nově roku 1969 a 1983.³ Snahy o vytvoření pravidel advokátní etiky se vyskytovaly již v meziválečném období. Ve střední Evropě byl první etický kodex advokacie vytvořen právě na základě předválečného sepsání roku 1961 v Polsku,⁴ roku 1972 v Maďarsku a roku 1974 v Litevské SSR;⁵ etický kodex měla rovněž Chorvatská republika SFRJ.⁶ V Československu byla možnost jeho sepsání diskutována v 70. letech, některé dílčí zásady byly dokonce zkusmo formulovány v naukovém diskurzu;⁷ roku 1988 vznikl takový kodex v části federace, když přijala republiková rada slovenských advokátů Pravidla správania advokátov při výkone profesie.⁸ Významný byl i postup Rady advokátních komor Evropských společenství (CCBE), která přijala pro své členy roku 1988 kodex chování.

U nás si takový kodex sepsala a přijala ČAK až roku 1996,⁹ coby „nejvýznamnější počín v rámci stavovské legislativy“ s „nespornou preventivní a výchovnou rolí“,¹⁰ přičemž se v dobovém oficiálním stanovisku mj. uvádělo, že „(v)lastním a základním rámcem činnosti advokáta jsou etická pravidla, která v kodifikované podobě představují v mnoha zemích jediné pravidlo advokátního práva.“¹¹ Při psaní pravidel byla patrně vedle amerických a západoevropských etických kodexů věnována

1 Přehled v článku užitých zkratk: BA – Bulletin advokacie, BRAK-Mitt – Bundesrechtanwaltskammer-Mitteilungen, BSA – Bulletin slovenskej advokácie, ČPVP – Časopis pro právní vědu a praxi, KPD – Karlovarské právnícké dny, LegEdRev – Legal Education Review, PO – Právní obzor, SFRJ – Socialistická federativní republika Jugoslávie. – Článek vznikl v rámci projektu Pro bono aliance podpořeného AK Kinstellar a velvyslanectvím Spojených států amerických v České republice. Za podnětné poznámky děkuji Maximu Tomoszkoovi.

2 Pojem deontologie, tedy nauky o (profesních) povinnostech, se u nás příliš neujal. Srov. rovněž pojednání o deontologii in Krsková, Alexandra: Etika právníckého povolání, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, Bratislava 1994, str. 27-30.

3 Freedman, Monroe H./Smith, Abbe: Understanding Lawyer's Ethics, 2nd Ed., Lexis Nexis, Newark 2002, str. 2-5. U nás srov. Tichý, Luboš: Vzorová pravidla profesionální etiky amerických advokátů, BA 34 (1989) č. 3, str. 68-72.

4 Srov. např. Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu, Wydawnictwo prawnicze, Warszawa 1988; Krzemiński, Zdzisław: Prawo o adwokaturze, C. H. Beck, Warszawa 1998.

5 Krsková, Alexandra: Potřebují právníci profesijní etiku? PO 73 (1990), č. 10, str. 846, 861.

6 Třesoňavský, Karel: Etika povolání. BA 22 (1977), leden-červen, str. 20, 24.

7 Srov. např. pokus formulovat „jednotlivá etická pravidla správania sa advokáta voči proti strane“ v podobě osmi článků in Bertha, Gejza/Elan, Vojtech/Čendula, Ladislav: Advokát vo vzťahu k proti strane, BA 22 (1977), leden-červen, str. 54-60.

8 Krsková, Alexandra: Etika právníckého povolání, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, Bratislava 1994, str. 32-33.

9 Usnesení představenstva ČAK ze dne 31. 10. 1996, č. 1/1997 Věstníku ČAK. Již předtím bylo usnesení přetištěno v komorním časopise, srov. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky. In: BA 41 (1996), zvláštní číslo – listopad, str. 3-16. Tamže byl vydán i komentář ustanovení etického kodexu od Karla Čermáka, str. 17-70.

10 Tichý, Luboš: Zpráva představenstva advokátní komory, 41 BA (1996), č. 10, str. 37.

11 Tamže, str. 36.

pozornost i úpravě polské.¹² Od počátku byla zdůrazňována role profesního školení, v případě této nové normy i pro stávající členy komory.¹³

3. Jak může být právní etika začleněna do univerzitní výuky práva?

Přestože se právněetická témata vyskytovala v univerzitní výuce práva tu a tam již dříve,¹⁴ v posledních několika letech došlo na našich právnických fakultách k poměrně nemalému posunu. Na třech z nich byla založena zvláštní centra, zabývající se výukou dovednostních předmětů, právní etiky a někde i klinickým právním vzděláváním a organizací studentských praxí. Při zpětném pohledu se zdá být výrazným předělem založení Centra pro klinické právní vzdělávání na olomoucké právní fakultě roku 2006.¹⁵ Tento projekt, poučený ze zahraničních vzorů, v sobě spojoval vzájemně propojený blok dovednostních předmětů, od právních klinik až právě po výuku profesní etiky, cílicích i k posílení hodnotových aspektů výuky práva. Do určité míry podobný model později převzala i brněnská fakulta založením Ústavu dovednostní výuky a inovace studia a také fakulta pražská založením Centra praktických právních dovedností.¹⁶

Na našich právnických fakultách převládá model jednosemestrálního předmětu.¹⁷ Pozoruhodné je, že na všech čtyřech fakultách je předmět vyučován jen jednou ročně, a to zvláštní shodou okolností v letním semestru. Vedle něj se však na některých fakultách učí i další předměty s částečně právněetickým obsahem. V Plzni jsou např. dvě přednášky právní etice věnovány i ve zvláštním volitelném předmětu o advokacii,¹⁸ v Olomouci existuje další volitelný teoreticky zaměřený předmět o etice. Na všech fakultách se jedná o předmět volitelný. Lze se však setkat s veřejně vyslovenými požadavky na jeho přeměnu v předmět povinný.¹⁹ Vyjma plzeňské fakulty se na předmět uplatňuje numerus clausus (většinou 25 osob). Podle sdělení vyučujících jednotlivých předmětů je o předmět zpravidla vyšší zájem,²⁰ než je možné uspokojit. Doporučitelné by tedy bylo především rozšíření možnosti studentů se tohoto předmětu vůbec zúčastnit, a to nejspíše jeho výukou také v zimním semestru, čímž by se počet míst v předmětu v jednom akademickém roce zdvojnásobil.

Ke zmíněnému předmětu dále mnohde volně přistupují další segmenty. Nejpropracovanější se zdá být tzv. olomoucký model, v zásadě trojsegmentový. V tomto modelu se studentům umožňuje první krátké setkání s problematikou právní etiky již v prvním roce studia v rámci povinného předmětu Úvod do studia, obsahujícího i jeden tematický blok o profesní etice.²¹ Studující tak získají přiblížením skrze praktické příklady základní povědomí o tom, že právní etika jako problémové pole vůbec existuje; může se také zvýšit jejich schopnost si etických problémů povšimnout, identifikovat je jako etické. Navazuje pak – již zmíněný – volitelný jednosemestrální podrobnější předmět o profesní etice (3. či 4. ročník) a jako třetí segment pak možnost zúčastnit se práce v některé z řady fakultních klinik anebo absolvovat právní praxi. V obou prostředcích se mohou studující setkat s určitými právněetickými problémy „naživo“ a hovořit o nich se svým supervizorem. Uvedený třetí segment se v současnosti vyskytuje v různých

podobách. Právní praxe existuje ve dvou modelech: model nepovinné právní praxe zajišťované fakultami má dlouhou tradici v Praze (kde v poslední době dochází k pozoruhodnému úsilí zintenzivňovat a zkvalitňovat práci supervizorů), naopak v Brně kráčí fakulta cestou pouhého předepsání povinné právní praxe fakultou nezajišťované. Právní kliniky představují jev stále ještě poměrně nový, avšak existující dnes stabilizovaně a v rozsáhlejší míře na fakultách v Olomouci a Brně.

V zahraničí je situace právní etiky ve výuce na fakultách velmi různá. Předně to souvisí s odlišností národních právněvýukových tradic. Výrazně působí rovněž faktor dělenosti či nedělenosti právního studia na dva samostatné bloky podle tzv. boloňského modelu. Tento vcelku nechvalně proslulý model – u nás na právní studia neuplatněný – vedl různými svými důsledky (těžká obsahová přeplněnost bakalářského stupně; tendence k předčasné specializaci v magisterském stupni; rezignace na ideál všeobecného právního vzdělání) v některých zemích k vytlačování právní etiky z výuky, popřípadě může někde vést k jejímu omezenému zařazení pouze ve shodě s dílčím vymezením magisterské spe-

- 12 Srov. dokument Soubor zásad advokátní etiky polské advokacie – výňatek. BA 40 (1995), č. 10, str. 43-45.
- 13 „K tomu, aby mohl být aplikován a aby si ho jak orgány advokacie, tak především samotní advokáti osvojili (a to s větší naléhavostí, neboť mezi úrovní kodexu a residui etických norem obsažených v doposud platných předpisech, je podstatný rozdíl), je zapotřebí, aby Komora vyvinula značné úsilí a v poměrně krátké době vypracovala a uskutečnila režim školení a osvětových akcí, dále průběžně podávala informace o tomto předpisu.“ Tichý, Luboš: Zpráva představenstva advokátní komory, BA 41 (1996), č. 10, str. 37.
- 14 Většinou se tak dělo v souvislosti s výukou o právních profesích. Tak vznikla roku 1988 celostátní učebnice, ve svých kapitolách zaměřena na široké spektrum právních profesí (Slunéčková, Jana et al.: Profesionální etika socialistického právníka, Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1988). Roku 1996 byla na brněnské fakultě uspořádána mezinárodní konference věnovaná profesní etice [Jílek, Dalibor (Ed.): Conference Papers on Professional Ethics, Masarykova univerzita, Brno 1996]. Od 90. let byla profesní etika přednášena advokáty Karlem Čermákem a později Stanislavem Balíkem ml. na plzeňské právní fakultě, srov. Balík, Stanislav: Vybrané otázky právní etiky, KPD XIX (2011), zejména str. 386-388; Čermák, Karel: Profesionální etika advokáta – předpoklad řádné funkce právního státu, KPD VIII (1998), str. 29-32.
- 15 Srov. např. Vlčková, Veronika/Rentková, Lucia: Praktické formy výuky na právní fakultě, Univerzita Palackého, Olomouc 2007, str. 3. Sluší se dodat, že prvně se o zavedení klinického právního vzdělávání díky zprostředkování rektora univerzity a jednoho ze strůjců obnovy olomoucké právní fakulty, literárního vědce Josefa Jařaba, snažili učitelé z Hofstra University (olomoucká klinika bytového práva v akademickém roce 1996/97 s deseti studenty); projekt však dále nepokračoval. Krieger, Stefan H.: The Stories Clinicians Tell. In: Tomoszek, Maxim (Ed.): Complex Law Teaching: Knowledge, Skills and Values, Palacký University, Olomouc 2013, str. 12-15.
- 16 Kloubová, Kateřina/Urban, Michal: Etika v právní teorii a praxi. In: Honusková, Věra/Kuklík, Jan/Urban, Michal (Eds.): Metodologie praktických forem právního vzdělávání, Právníká fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2013, str. 83-90.
- 17 Nazván je různě: Profesionální etika v právní teorii a praxi (Praha), Právní etika (Plzeň), Profesionální etika (Brno), Profesionální etika (Olomouc).
- 18 Předmět Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Uvedené přednášky se týkají povinností advokáta a etického kodexu.
- 19 Tak Balík, Stanislav: Vybrané otázky právní etiky, KPD XIX (2011), str. 386, 387) a Kopa, Martin: Profesionální etika v české právní praxi a právním vzdělávání aneb měla by profesní etika být povinnou součástí právnických studií? ČPVP 21 (2013), č. 1, str. 21, 26 (pravý sloupec).
- 20 Je třeba upozornit, že se jedná o zájem v systému, založeném na sběru kreditů. Zájem studentů o předmět tedy vždy nemusí vypovídat o zájmu v pravém slova smyslu, ale i jen o preferenci předmětu před jinými předměty, za něž lze kredity získat.
- 21 Ke kurzu vznikla i na míru šitá učební pomůcka, jejíž příslušná kapitola dává i představu o obsahu tohoto bloku, Hamul'áková, Klára: Profesionální etika. In: Tomoszková, Veronika/Tomoszek, Maxim (Eds.): Kurz právnických dovedností. Učební pomůcka pro studenty PF UP v Olomouci, Iuridica Olomucensis, Olomouc 2008, str. 45-66.

cializace. Výrazně se právní etika uplatňuje na vysokých školách v USA, kde její výuku vlivem požadavku standardů American Bar Association na právní vzdělávání a vlivem přítomnosti profesní etiky ve zkouškách k výkonu profese absolvují všichni studenti. Výuka právní etiky se poměrně značně rozšířila na polských právnických fakultách. Domácí tradice a zařazení předmětu pod určitou katedru ovlivňuje i jeho pojetí, např. je teoreticky orientován vlivem zařazení pod katedru právní teorie či filozofie.

4. Jak může být profesní etika začleněna do profesního školení?

Národní advokátní modely se přes dalekosáhlé obsahové podobnosti v povinnostech advokátů poměrně výrazně odlišují způsobem pojmání samotných těchto pravidel – jeden směr je označuje za etická pravidla, kodifikovaná především na základě profesních zvyklostí i širších etických zásad, druhý směr je pak pojímá jednoduše jako předpisem uložené povinnosti advokáta převážně bez tematizování etických otázek.

Druhou rovinnou, na níž se národní modely výrazně odlišují, je způsob začlenění zmíněných obsahů do profesního školení, míra důrazu, který je na tyto obsahy kladen, a také didaktický způsob jejich osvojování (teoretický popis versus řešení příkladů). Na tomto omezeném prostoru krátce přiblížíme tři národní modely²² začlenění profesněetické tematiky do profesního školení.

Francouzský model, disponující poměrně precizním předpisem, kodexem advokátní deontologie,²³ a odděleným systémem profesního školení advokátů (trvajících dva roky), které probíhá ve třech časových úsecích jednak na Advokátní škole (École d'avocats), decentralizované v jednotlivých regionech, jednak v advokátní kanceláři a jednak na dalším třetím mís-

tě (jímž může, avšak nemusí, být rovněž advokátní kancelář). Školení je ukončeno zkouškou a certifikátem,²⁴ který následně opravňuje k zapsání se k výkonu advokátní profese. První část, v rozsahu asi 320 hodin výuky během prvních šesti měsíců, uskutečňovaná v malých skupinách školenců, je zaměřena prakticky: sepisování dokumentů, advokátní rétoriku, práci se spisem, správu advokátní kanceláře, profesní etiku (deontologii) a dále hmotné právo a proces vybraných oblastí. Deontologii je v tomto úseku určeno 35 vyučovacíh hodin, z toho 20 hodin teoretické a 15 hodin praktické výuky.²⁵ Druhou část tvoří šestiměsíční individuální stáž, uskutečnitelná zejména u soudů, ve státní správě, v advokacii, v politických institucích apod. Třetí, šestiměsíční část školení tvoří práce v advokátní kanceláři advokáta, oprávněného být školitelem,²⁶ zaměřená na praktické dovednosti (styk s klienty, správu kanceláře a opět také na profesní deontologii).

Radikálně odlišný je systém německý. Profesněetický obsah v rámci profesního školení je vesměs přítomen jen ve zcela omezené míře. Školení, neprakticky sdružené již od XIX. století pro všechny právní profese do jednotného dvouletého referendariátu, je složeno z několika povinných praxí v předem daném pořadí.²⁷ Advokátní školení je pouze menší částí referendariátu (buď 1/5 či 1/4), a je uskutečňováno nezávisle a do značné míry i různorodě 28 advokátními komorami, odpovídajícími zhruba okrskům vrchních zemských soudů.²⁸ Pohlédneme-li například na profesní školení nedaleké drážďanské advokátní komory,²⁹ uskutečňované ve dvou blocích (na počátku a ke konci) v rozsahu celkem čtyř celých dní a jedenácti dopolední, nalezneme profesní témata teprve v bloku ke konci advokátní části, a sice jedno dopoledne věnované všeobecně celému právu advokátní profese a jedno odpoledne, věnované odpovědnosti advokáta za škodu; ostatní školení jsou věnována hmotnému a procesnímu právu. Předmětné povinnosti nejsou v Německu tematizovány jako „profesní etika“, ale jednoduše jako povinnosti uložené Spolkovým advokátním řádem (BRAO) nebo Profesním řádem (BORA). Přestože § 59 BRAO ukládá mj. školení referendářů v právu advokátní profese, fakticky zůstává tato oblast spíše na okraji,³⁰ jednoduše proto, že netvoří klíčový objekt zkoušek, zatímco celý německý systém právního vzdělávání včetně referendariátu je velmi jednostranně orientován na modlu zkoušek, což je také patrně jedna z hlavních příčin jeho úpadku.

Reprezentantem třetího přístupu je polský model, v lecčems poměrně blízký modelu našemu. Polská advokacie³¹ má vedle již zmíněné dlouhé tradice etického kodexu v současnosti i pozoruhodný systém vzdělávání advokátních koncipientů. Vzdělávací element profesního školení je v Polsku decentralizován na úroveň 24 okresních advokátských rad, tedy regionálních komor.³² Jako příklad uveďme advokátní koncipienty jedné z nich, početné rady varšavského advokátního okresu. Jejich etické školení je založeno na malých, šestičlenných skupinách, vedených učitelem-advokátem. Každou středu po celý rok se tito mladí lidé na hodinu a půl pozdě odpoledne a v podvečer scházejí v prostorách Okresní advokátní rady, aby ve své šestici analyzovali a řešili případy z advokátní etiky a disciplinárního řízení. Každý pátek po celý rok se na více než tři hodiny schází opět v šestičlenných skupinách pod vedením učitele-advokáta, aby se věnovali deontologii advokátní profese (deontologia zawodu adwokackiego) řešením praktických pří-

22 Na rozdíl od předešlého oddílu o univerzitní výuce práva se zde nezmiňujeme o způsobu začlenění výuky profesní etiky ve školeních ČAK, neboť tyto informace jsou hlavně čtenářskému okruhu tohoto časopisu dobře známé, často v rámci komorního života zmiňované.

23 Décret n°2005-790 du 12 juillet 2005 relatif aux règles de déontologie de la profession d'avocat et Règlement Intérieur National.

24 Certificat d'aptitude à la profession d'avocat.

25 Décision à caractère normatif définissant les principes d'organisation et harmonisant les programmes de la formation des élèves avocats. Dostupné na http://cnb.avocat.fr/docs/formation/DCN2014-003/CNB-DCN-FORM-INIT_Consolide.pdf.

26 Tzv. maître de stage může být advokát po čtyřech letech samostatné advokátní praxe, tedy po nabytí určitých zkušeností.

27 (1) Civilní oddělení soudu, (2) trestní oddělení soudu nebo státní zastupitelství, (3) správní část na úřadě nebo správním soudu, (4) advokátní část a (5) poslední část na místě podle libosti. Zde se dále zaměřuji pouze na profesní etiku advokátní.

28 K historickému vývoji tohoto systému srov. např. Baatz, Gerhard: 125 Jahre Geschichte deutscher Rechtsanwaltskammern, BRAK-Mitt 2008, č. 5, str. 190-195.

29 Obvod vrchního zemského soudu v Drážďanech (tvořený zemskými soudy v Budyšině, Saské Kamenici, Drážďanech, Zhořelci, Lipsku a Saském Cvikově).

30 Ke snahám o změnu a k určitým posunům v delším časovém horizontu srov. ze strany advokacie např. Kääb, Ottheinz: Ausbildung – Fortbildung 1979-2004. In: Staehle, Hansjörg (Ed.): Festschrift zum 125-jährigen Bestehen der Rechtsanwaltskammer für den Oberlandesgerichtsbezirk München; Boorberg, Stuttgart 2004, str. 72-75.

31 Je třeba upozornit, že tento pojem se zcela nekryje s českým pojmem advokacie: vedle advokátů existuje v Polsku ještě další (a početnější) regulovaná právní profese právních poradců (radca prawny).

32 Pro představu o rozsahu obvodů a lokaci jejich sídel jde o rady v Bělóstoku, Bělsku-Bělé, Bydhošti, Čenstochově, Gdaňsku, Katovicích, Kělcích, Košalíně, Krakově, Lublíně, Lodži, Olštýně, Opoli, Plocku, Poznani, Radomi, Řešově, Sédlicích, Štětíně, Toruni, Valbřichu, Varšavě, Vratislavi a v Zelené Hoře.

kladů „etických dilemat v profesi advokáta“ ve vztahu k polskému advokátnímu etickému kodexu.

Polský model školení se českému v mnohém podobá: svými tématy i strukturou. Oproti českému je však podstatně intenzivnější (malé, šestičlenné skupiny, každá s jiným vyučujícím-advokátem³³), vzhledem k rozsahu časové dotace a celoročnímu průběhu **podrobnější** a konečně **interaktivnější** (důraz na aktivní řešení praktických příkladů). V malých, šestičlenných skupinách je vyučována i část dalších praktických předmětů, tentokrát však již ne po celý rok, ale blokově; výjimku tvoří klasické výkladové předměty, např. historie advokacie, mající běžnou formu blokové přednášky pro neomezený počet osob. Polský model je decentralizovaný, což s intenzitou a interaktivitou souvisí, neboť mají-li se školenci každý týden pravidelně vzdělávat v malých skupinách, bude se tak muset dít v relativní blízkosti jejich domova.

Místo závěru: Právní etika na univerzitách a v profesním školení jako otevřený problém

Pohled na problematiku právní etiky jako součásti studia na právnických fakultách a jako součásti profesního školení ukazuje, že různá národní řešení – z nichž některá byla stručně představena výše v textu – vycházejí dalekosáhle z místních tradic i z dalších daností (společenské klima, míra otevřenosti inovacím apod.), ze struktury advokátních organizací a jejich školicích možností atd. Lze zaznamenat **sílící konsenzus na tom, že výuka právní etiky by neměla probíhat teoretickým způsobem, ale naopak způsobem interaktivním, na případových studiích a profesních dilematech z praxe.**³⁴

Otázkou zůstává rovněž vztah, resp. koordinovanost či provázanost mezi výukou právní etiky na fakultách a v profesní přípravě. Nemalejším problémem je i skutečnost, že zatímco některé právní profese (typicky právě advokacie) disponují propracovanou profesní přípravou, jiné profese ji v zásadě postrádají (např. právníci ve veřejné službě, podnikoví právníci). Konečně se pak ve vztahu k předmětu právní etika na fakultách nabízí výše zmiňovaná otázka, zda by nebylo vhodné v určitém minimálním rozsahu přistoupit k jeho povinné výuce, mimo jiné i s ohledem na to, že mnohé právní profese postrádají vlastní školení. Při přemýšlení o vhodném domácím modelu – na rovině univerzitního i profesního školení – se přesto zdá být velmi užitečné věnovat pozornost způsobům, jakým řeší obdobnou problematiku jiné země, aniž by to však znamenalo nutnost jejího slepého napodobování. Podobná srovnávání by měla znamenat především podnět pro vlastní přemýšlení a pro vlastní domácí debaty o této problematice, bedlivě vážící a neukvapeně zkoumající možnosti domácího řešení. Některé debaty již dříve proběhly,³⁵ jiné budou jistě v budoucnu následovat.

❖ Autor je doktorandem Právníké fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

- 33 Skupiny jsou rozděleny podle abecedy. Dbá se na to, aby jeden učitel-advokát neměl více než jednu skupinu na týž předmět. Všechny skupiny jsou vyučovány většinou ve stejném denním čase v různých učebnách, jimiž je komora (rada) vybavena.
- 34 Moliterno, James E.: Experience and Legal Ethics Teaching. LegEdRev 12 (2001), 3-10. Dostupné na: <http://www.austlii.edu.au/journals/LegEdRev/2001/2.html>.
- 35 Srov. např. sborník Kuklík, Jan (Ed.): Reforma právního vzdělávání na prahu 21. století, Auditorium, Praha 2009, či zprávu o diskusním setkání in BA 59 (2014), č. 5, str. 78-79.

Ještě o kárném řízení advokátů, soudců a státních zástupců

Mgr. TOMÁŠ FRIEDEL

Polonahá soudkyně účastníci se soutěže Miss monokiny,¹ státní zástupce, který ukradl v samoobsluze čokoládové figurky,² advokát namítající před soudem znalcův (údajný) židovský původ.³ Co mají řečené případy společného?⁴ Všechny byly (odbornou) veřejností přijaty s povytaženým obočím – nesluší se přeci, aby členové právnických profesí vypadali jako exhibicionisté, lapkové a neonacisté. Ve všech uvedených případech bylo navíc povytažené obočí doprovázeno i reakcí formálnější – s každým z aktérů bylo vedeno kárné řízení, přičemž ve dvou případech došlo k odsouzení a v jednom k zastavení řízení.⁵

Je jistě chvályhodné a žádoucí, že se kárným řízením se soudci, státními zástupci a advokáty věnuje i pozornost ne-

- 1 Němeček, Tomáš: Kárná řízení od Miss monokini k alkoholu v síni. lhned.cz [online]. [navštíveno 2015-08-24]. Dostupné z [www: http://m.ihned.cz/c6-10003560-20252110-700000_d-karna-rizeni-od-miss-monokini-k-alkoholu-v-sini](http://m.ihned.cz/c6-10003560-20252110-700000_d-karna-rizeni-od-miss-monokini-k-alkoholu-v-sini).
- 2 Golis, Ondřej: Státní zástupce ukradl čokoládové berušky, i tak může zločince žalovat dál. Lidovky.cz [online]. [navštíveno 2015-08-24]. Dostupné z [www: http://www.lidovky.cz/statni-zastupce-ukradl-cokoladove-berusky-zlocince-i-tak-muze-zalovat-dal-1ti/zpravy-domov.aspx?c=A130326_164146_ln_domov_ogo](http://www.lidovky.cz/statni-zastupce-ukradl-cokoladove-berusky-zlocince-i-tak-muze-zalovat-dal-1ti/zpravy-domov.aspx?c=A130326_164146_ln_domov_ogo).
- 3 Šťastný, Jiří: Námitka kvůli údajnému židovství znalce Mazla je nesmysl, rozhodl soud. Idnes.cz [online]. [navštíveno 2015-08-24]. Dostupné z [www: http://zpravy.idnes.cz/stiznost-na-udajne-zidovstvi-je-irrelevantni-rozhodl-soud-p39-/domaci.aspx?c=A120123_173125_domaci_js](http://zpravy.idnes.cz/stiznost-na-udajne-zidovstvi-je-irrelevantni-rozhodl-soud-p39-/domaci.aspx?c=A120123_173125_domaci_js).
- 4 Za cenné postřehy a připomínky k textu děkuji doc. JUDr. Janu Kyselovi, Ph.D.
- 5 Po řadě rozhodnutí kárného senátu krajského soudu v Plzni Spr. 3132/90 ze dne 7. srpna 1990 (nepublikováno) ukládající soudkyni důtku, rozhodnutí kárného senátu NSS 12 Ksz 10/2012-41 ze dne 13. září 2012 (dostupné z [www: http://nssoud.cz/](http://nssoud.cz/)), jímž se řízení zastavuje, neboť postih uložený státnímu zástupci ve správním řízení (bloková pokuta) za tentýž skutek byl postačující, a rozhodnutí odvolacího kárného senátu ČAK ve věci pod sp. zn. K 65/2012, jímž se advokátovi ukládá pokuta ve výši 100 000 Kč (Sbírka kárných rozhodnutí České advokátní komory 2012-2013, str. 78, citováno dle Motyčka, Petr: Kárná řízení advokátů, soudců a státních zástupců anebo měří se všem stejným metrem? Bulletin advokacie, roč. 2015, č. 1-2, str. 46-52). Nepublikovaná rozhodnutí uvedená v tomto textu obdržel autor textu na základě žádosti dle zákona č. 109/1999 Sb.

novinářská, odborná. Jejich výsledky totiž mohou být (nejen pro členy té které profese) zdrojem mnohého poučení a případně stejně tak podnětem ke kritice nebo chvále fungování kárných systémů.⁶ Avšak veškeré příspěvky by při zpracovávání tématu měly brát na zřetel, že kárné řízení je látkou citlivou. Látkou, která si vyžaduje zvlášť obezřetného zacházení (stejně jako jakékoli podobné snahy o analýzu soudního a srovnatelného rozhodování). Řečené pak platí zejména pro příspěvky, které se nevěnují kárným řízením v jednotlivých právnických profesích odděleně, ale snaží se je dávat do vzájemné souvztažnosti, neboť nesnáze, spočívající v neshodnosti analýzy v rámci jednoho povolání, se zde násobí.

Chce se věřit, že text autora *Petra Motyčky* s názvem *Kárná řízení advokátů, soudců a státních zástupců aneb měří se všem stejným metrem?*, jenž vyšel v úvodním dvojčísle *Bulletinu advokacie* tohoto roku, měl ambici být takovým příspěvkem (dále též „článek“). Ambice však zůstala ne zcela naplněna. **Text následující si proto klade za cíl přispět do diskuse zahájené autorem, a to poukazem na některé nesnáze plynoucí z porovnávání kárných praxí jednotlivých právnických povolání.**

Pro začátek se jeví být účelným stručně připomenout obsah nadepsaného článku. V něm autor vyslovuje u příležitosti publikace Sbírkky kárných rozhodnutí za období 2012-2013 otázku, „...zda přisnost kárných opatření uložených Českou advokátní komorou je srovnatelná s přisností postihů obdobných jednání soudců a státních zástupců“.⁷ Dále čtenáře stručně uvádí do problematiky právní úpravy kárných řízení a statistik s nimi spojenými a následně představuje čtyři okruhy příkladů kárných řízení a jejich výsledků (okruhy nesou názvy *Nečinnost; Neomluvené absence v zaměstnání/při soudním jednání; Nezákonné ponechání osoby ve vazbě/úschova; Etika, nevhodné chování a alkohol*). V rámci okruhů má dojít k porovnání (přisnosti) kárných praxí jednotlivých právnických povolání, přičemž popisované případy měly být vybrány pře-

devším z období let 2012 a 2013. Na závěr textu autor uzavírá, že „...lze sledovat výrazně přísnější posuzování jednání advokátů (o kterém rozhodují příslušné orgány ČAK) ve srovnání s jednáním soudců i státních zástupců (o kterém rozhodují kárné senáty Nejvyššího správního soudu)“.⁸

Imperativ metody srovnávací – srovnávej jen srovnatelné

Za základní vadu článku lze považovat nedostatečné vyjasnění metodologických východisek, které se projevuje ve dvojí podobě. Za prvé, v obecném přístupu, který článek zaujímá ke srovnávací metodě, a za druhé v tom, jakým způsobem je srovnávací metoda použita v konkrétních případech.

K prvně jmenovanému lze dodat, že toliko lakonické vyjasnění metody, na jejímž základě dochází k popisu skutečnosti, respektive k porovnávání kárných praxí, se nejeví být dostačující.⁹ Článek bez dalšího vychází z představy, že kárná řízení s advokáty, soudci a státními zástupci jsou porovnatelná. Avšak v základu srovnávací metody se nachází konstatování, že má-li dojít ke srovnání dvou (či více) prvků, musí mít tyto „... rozumné tertium comparationis, tj. ...společný rys, podle něhož lze srovnávat“.¹⁰

Jsou si však kárná řízení (respektive praxe kárných řízení) s jednotlivými právními profesemi natolik podobná, abychom je mohli porovnávat? Při hledání odpovědi na tuto otázku by článek musel nejprve jednotlivá kárná řízení důkladně popsat (kdo je kárným soudem, kdo kárným žalobcem, jaké jednání se stíhá jako kárné provinění apod.) a následně zhodnotit, zda se sobě natolik blíží, že případné odlišnosti lze zanedbat. V popisovaném případě přitom rozdílnosti jistě nalézt svedeme (např. rozdílné složení kárných senátů pro jednotlivé profese či (ne)podrobnost určení jednání, které může být kárným proviněním). Nic z řečeného však čtenář v článku nenalezne.

Nicméně, i kdyby autor po úvaze došel k závěru, že kárné praxe jednotlivých povolání porovnávat lze,¹¹ nemělo by dojít k takovému způsobu porovnání, ke kterému došlo v článku. Vyberme pro ilustraci několik příkladů.

Jablka a hrušky na stejné misce vah

Už samotné dělení kárné praxe do čtyř okruhů vyvolává pochybnosti. Ne snad, že by řečené okruhy nemohly být funkčně využity. Takové využití by nicméně vyžadovalo přesvědčivější (respektive zřetelnější) vymezení hranic jednotlivých oblastí. Jako nezřejmé se proto jeví, že v okruhu *Neomluvené absence v zaměstnání/při soudním jednání* se jako příklad objevuje případ advokátky, která „poté, co byla opatřením obvodního soudu ze dne 13. 9. 2010 ustanovena obhájkyňou obž. B. D., t. č. ve věznici, v jeho trestní věci, [...] svého klienta nekontaktovala, ve věznici ho nenavštívila a neinformovala ho o stavu jeho věci“ a dále „jako obhájce obž. B. D., t. č. ve věznici, v jeho trestní věci, u které se jednalo o důvod nutné obhajoby, se bez řádné omluvy nedostavila k hlavním líčením [...]“¹², přičemž je zjevné, že první část popisovaného jednání by skutkově měla spadat do okruhu *Nečinnost*.¹³

Otázky budí i další kategorie, *Nezákonné ponechání osoby ve vazbě/úschova*. Tu autor zahajuje popisem jednání státního zástupce, který pro opomenutí ponechal obviněného nezákonně 11 dnů ve vazbě. Následně se konstatuje, že „V případě neoprávněného zadržování osob ve vazbě je relativně obtížnější

6 V nedávné době k tématu vyšlo Vrbík, Marek: *Rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, jakožto kárného soudu, v řízeních o kárné odpovědnosti státních zástupců*, Státní zastupitelství, roč. 2015, č. 2, str. 29-37 a Friedel, Tomáš: *Jak čeští soudci (ne)smí jednat? Praxe kárného soudu ve věcech kárných řízení se soudci v letech 2008-2014*, Jurisprudence, 2015, č. 1, str. 24-36. Bulletin advokacie nabízí svým čtenářům přehled vybraných kárných řízení s advokáty již dlouhá léta, ať už v podobě zvláštních vydání neveřejné Sbírkky kárných rozhodnutí nebo na stránkách běžných vydání v tradiční rubrice *Z kárné praxe*.

7 Článek str. 46.

8 Článek str. 52.

9 Stranou zde ponecháváme skutečnost, že zaměření článku na léta 2012 a 2013 umožňuje jen obtížně vytvoření reprezentativního vzorku případů, což platí (přínejméně) pro kárnou praxi státních zástupců, která je v absolutních číslech (vzhledem k řádově nižšímu počtu státních zástupců) méně častá.

10 Knapp, Viktor: *Vědecká propedeutika pro právníky*, Eurolex Bohemia, Praha 2003, str. 87.

11 Což je jistě téma k diskusi. Zajímavým příspěvkem do ní, byť v obecnějším duchu, byl nedávný seminář s názvem *Kárná odpovědnost právnických profesí*, pořádaný na půdě České advokátní komory. Více v *Kárná odpovědnost právnických profesí* [online]. Epravo.cz. [navštíveno 2015-08-06]. Dostupné z www.youtube.com/watch?v=2CDEcXmYuNE&feature=youtu.be.

12 Článek str. 49, pozn. pod čarou 20.

13 Alespoň tak lze soudit na základě popisu jiných dvou případů, které jsou do této kategorie zařazeny, přičemž v nich došlo k tomu, že (1) advokát jako obhájce po několika měsících nenavštívil svého klienta přes jeho přání ve věznici, (2) advokát téměř dva měsíce otálel s informováním a předáním zamítavého rozhodnutí Nejvyššího soudu o dovolání. Viz článek str. 48, pozn. pod čarou 15.

najít srovnatelný případ jednání, kterého by se mohl dopustit advokát. Lze však nicméně připomenout mimo jiné případy týkající se úschov.¹⁴ Připomínat lze jistě leccos na leccakém místě. Jakým způsobem spolu však souvisí nezákonná vazba a chybné nakládání s advokátní úschovou, zůstává neobjasněno.¹⁵

Pocit nejasnosti se navíc prohlubuje, když text pokračuje popisem případu, který se měl advokátní úschovy týkat a ve kterém „kárně obviněná advokátka nesplnila povinnost uloženou jí soudním rozhodnutím, podle kterého byla povinna zaplatit svému bývalému klientovi částku 105 315 Kč s příslušenstvím jako škodu, kterou mu způsobila vadně poskytnutou právní službou, a na náhradu nákladů částku 30 276 Kč. Její bývalý klient musel splnění povinnosti vymáhat cestou exekuce, neboť zmíněná advokátka nesplnila soudem uloženou povinnost dobrovolně“.¹⁶ Čtenáři tak nezbyvá nic, než se opět ptát: Jakým způsobem spolu souvisí advokátní úschova a výše popsáný případ nesplnění povinnosti náhrady škody uložené soudem?

Ani znění poslední kategorie, *Etika, nevhodné chování a al-kohol*, nelze přijmout bez výhrad. Dochází zde například k porovnání případů opilých státních zástupců a mediálně vědeckého případu advokáta, který na pokyn klienta odůvodnil námitku podjatosti soudního znalce jeho údajným židovským původem. Souvislost mezi státními zástupci požívajícími alkohol a přehnaným zapálením advokáta pro klientovu věc se znovu nezdá být jasná.¹⁷ Rozporuplně zde působí i konstatování, že „Závěrem této části lze doplnit, že ČAK hlídá velmi přísně i jednání svých členů v jejich soukromém životě, kam v případě soudců a státních zástupců „ruka“ kárného senátu Nejvyššího správního soudu nedosáhne“.¹⁸ Není totiž zřejmé, co má být oním „soukromým“ životem. Pokud by se – pro zjednodušení – mělo jednat o dobu, ve které „soudci soudí“ a „státní zástupci zastupují stát“, respektive o dobu, ve které činí kroky s těmito činnostmi související,¹⁹ citované konstatování není platné. Sám autor uvádí příklad citát vyvracející, a to onu v úvodu tohoto textu zmiňovanou krádež čokoládových figurek státním zástupcem. Zde rozhodně nemohlo jít o činnost související s výkonem povolání, přesto byl státní zástupce kárně stíhán. Kárná praxe však nabízí i další případy – např. státního zástupce, který v době, kdy byl státním zástupcem, vykonával současně tlumočnickou činnost.²⁰

Ďábel se skrývá (i) v detailu

Konečně, na příkladu státního zástupce, jenž odnesl ze supermarketu bez zaplacení sáček s čokoládovými figurkami v hodnotě 24,90 Kč,²¹ můžeme demonstrovat ještě poslední připomínku, týkající se vzájemného porovnání kárných rozhodnutí (a to nehledě k tomu, jestli mezi jednotlivými povoláními, nebo uvnitř jedné profese). Zdá se totiž, že právě na úrovni detailní kazuistiky se projevuje vratkost jakéhokoli srovnání, byť by si porovnávané příklady byly ve výročních rozhodnutí sebeblíží. Jedinečnost případu se zkrátka jen obtížně vměstná do několika vět a ještě obtížněji pak do tabulky či statistiky. Tím se nechce říci, že by podobné snažení naprosto postrádalo smysl. Při každém takovém postupu by však měl být čtenář na riziko zkreslení převodu konkrétního na obecné upozorněn.

Případ zmiňovaného státního zástupce skončil konstatováním, že postih, kterého se mu dostalo na místě v rámci bloko-

vého řízení, byl postačující, a proto došlo k zastavení řízení. Vedle toho soudkyně, která ze supermarketu chtěla bez placení odnést salám paprikáš v hodnotě 50 Kč, byla v kárném řízení odvolána z funkce.²² Neuvážené hodnocení řečeného by znělo, že jedno z rozhodnutí je příliš tvrdé, respektive mírné (případně, že obě jsou zbytečně vychýlena do extrémů). Mluvíci by si pak mohl vybrat, které hodnocení jak označí, a to v závislosti na tom, zda by chtěl hanit kárnou praxi soudců či státních zástupců (nebo obojí). Podíváme-li se však na obě řízení blíže, zjistíme, že při úvahách o uložení kárných opatření kárné senáty vycházely z významně se lišících skutečností, stáli před nimi totiž dva výrazně se lišící lidé.

Státní zástupce se předně po zastavení ostrahou supermarketu a následném příjezdu hlídky městské policie choval slušně (byť zdrceně), za čin se omlouval a roztržitě vysvětloval, že neví, jak k situaci došlo. Uloženou pokutu na místě zaplatil. V následném řízení se doznal a vyslovil nad svým jednáním lítost, přičemž poukázal na své rozrušení způsobené nedávným narozením dítěte v jeho rodině a dále tím, že se stará o těžce invalidní manželku, kterou se snaží plně podporovat a které věnuje veškerý mimopracovní čas. Za státního zástupce se navíc připsal postavili pracovníci celního ředitelství, kteří státního zástupce ve svém sdělení označili za zásadového člověka stojícího na straně práva. Kárný senát proto konstatoval, že „nemůže odhlédnout od těžkostí osobního života, které se nevyhýbají ani státním zástupcům a kterým musí kárně obviněný čelit a které za souhry určitých okolností mohou vést ke zcela nepředvídatelným dějům“ a řízení zastavil, neboť postih ve správním řízení shledal za postačující.

Vedle tohoto státního zástupce pak stála soudkyně, která se podobně jako v předcházejícím případě hájila odkazem na roztr-

14 Článek str. 49.

15 Přičemž se čtenář nemůže ubránit dojmu, že bude-li souvislost mezi advokátními úschovami a nezákonnou vazbou existovat, bude zřejmě třeba rozsáhlé argumentace k jejímu odůvodnění. Za společnou bázi by snad bylo možno považovat skutečnost, že u kárných řízení týkajících se vazby, stejně jako u kárných řízení týkajících se úschov, zůstává „objekt“ tam, kde nemá. V prvním případě je „objektem“ člověk, v druhém zpravidla finanční obnos, tj. „objekty“ nelehko srovnatelné. Další nesnáze spočívá v tom, že v popisovaném případě vazby došlo k opoždění, zatímco v jednom z popisovaných případů úschov došlo k výplatě obnosu předčasně (před splněním podmínek uvedených ve smlouvě). Motiv nedůvodného zadržování je tedy oslaben. Viz článek str. 49, pozn. pod čarou 22.

16 Článek str. 49.

17 Článek str. 50 a 51. Naopak pozornost si zasluží autorovo upozornění na rozdílnost hodnocení dvou podobných případů opilosti státních zástupců kárným soudem.

18 Článek str. 51.

19 K podrobnější úvaze o nesnázích při určování hranice, kde končí soudcův výkon povolání, více v Mates, Pavel a Šemík, Karel: Nad důstojností soudcovského stavu, *Jurisprudence*, 2014, č. 2, str. 40-45.

20 Rozhodnutí kárného senátu sp. zn. 12 Ksz 2/2009 ze dne 16. 9. 2009. Kárná rozhodnutí z doby před přenesením působnosti kárného soudu na specializovaný senát NSS pak nabízejí ještě další případy, ve kterých byl soudce nebo státní zástupce postížen za svou soukromou činnost, přičemž, jak vidno, tato možnost zůstala zachována i v současné právní úpravě. Otázkou jinou, avšak související, je, zdali se možnosti postihu za mimopracovní jednání v kárné praxi řádně využívá.

21 Viz pozn. pod čarou č. 4.

22 Rozhodnutí kárného senátu Vrchního soudu v Praze jakožto odvolacího soudu sp. zn. Ds 9/2000 ze dne 23. listopadu 2000 (nepublikováno). Čtenáře je zde třeba upozornit, že uvedený případ byl rozhodován ještě v době, kdy pravomocí kárného soudu pro soudce okresních soudů náležely v prvním stupni soudům krajským, v druhém stupni pak soudům vrchním. Taktéž se rozhodovalo podle dnes již neúčinné právní úpravy. Tyto odlišnosti však v tomto případě hrají roli spíše marginální, neboť se můžeme oprávněně domnívat, že soudce páchající přestupky proti majetku by byl kárně stíhán dle staré i nové úpravy.

žitost a duševní rozpoložení. Avšak v jejím případě kárný senát obhajobě neuvěřil. Vedle toho, že se zabýval (ne)pravděpodobností situace, kdy veškeré ostatní zboží vložila soudkyně do nákupního košíku, zatímco salám byl nalezen v její tašce, kárný senát poukázal na reakci soudkyně bezprostředně následující po odhalení pokladni supermarketu (respektive následně přivolaným vedoucím). Soudkyně totiž v odpověď na konfrontaci mlčela, nechtěla uvést své jméno a zdráhala se předložit občanský průkaz, přičemž tak učinila až po pohrůzce, že bude na místo přivolána policie. Po návratu domů navíc telefonovala vedoucímu prodejny a teprve tehdy se snažila svoje jednání nějakým způsobem popsat, přičemž se především snažila o to, aby vedoucí prodejny případ nikde neoznamoval, a požadovala ujištění, že věc je již uzavřena. Následně pak na dotaz místopředsdkyně soudu lhala, že salám vložil do tašky bez jejího vědomí její syn. V kárném řízení dále sice potvrdila skutkový děj, současně ovšem tvrdila, že nic neukradla. V řízení odvolacím navíc zpochybňovala věrohodnost vedoucího obchodu s tím, že proti ní podává křivě svědectví.²³

23 Odůvodnění vychází z rozhodnutí kárného senátu Krajského soudu v Budějovicích sp. zn. Spr. 730/2000, se kterým se výše uvedený odvolací senát ztotožnil (zprávil pouze trest z finanční sankce na odvolání z funkce).

24 Viz např. konstatování Davida Kosaře, jenž v posudku k diplomové práci s názvem Kárné stíhání soudců, státních zástupců a soudních exekutorů autorky Veroniky Langerové, obhájené dne 13. 5. 2014 na Právnické fakultě MU, označuje téma za náročné a v České republice nedostatečně probrané. Práce i posudek jsou dostupné z [www: http://is.muni.cz/th/348527/pravf_m/](http://is.muni.cz/th/348527/pravf_m/).

25 Článek str. 52.

I po bližším představení se může čtenář ptát, zdali v prvním případě měl kárný soud být příkřejší, respektive v druhém měl být mírnější. Přísnost posouzení je dozajista do určité míry otázkou citu. Co jsme se však snažili ukázat, je to, že i dva na první pohled si podobné případy se mohou v detailu od sebe významně lišit, což následně může mít vliv na jejich hodnocení. Jedná se – pravda – o poznatek skoro až banální, nicméně přesto (či právě proto) by na něj mělo být upozorňováno a měl by být na něj brán zřetel vždy, když dochází k převodu konkrétní situace na abstraktnější rovinu.

Namísto závěru

Na konec tohoto textu je třeba zopakovat, že je zapotřebí ocenit veškerou snahu, jež směřuje k tomu, posunout téma kárné odpovědnosti právníků do popředí odborného zájmu. Vždy by se však mělo jednat o snahu rozváženou, jejíž kroky jsou pokud možno čtenáři zjevné nebo odůvodněné. Analýza kárných rozhodnutí není jednoduchou látkou.²⁴

Z výše představených důvodů však k hlavnímu závěru článku, totiž že „[U výsledků kárných řízení] lze sledovat výrazně přísnější posuzování jednání advokátů (o kterém rozhodují příslušné orgány ČAK) ve srovnání s jednáním soudců i státních zástupců (o kterém rozhodují kárné senáty Nejvyššího správního soudu)“,²⁵ nezbyvá než dodat, že by hypoteticky platit mohl, nebyl ovšem dokázán.

✦ Autor je interním doktorandem katedry politologie a sociologie právnické fakulty UK.

inzerce

Pojištění profesní odpovědnosti pro kvalifikované profesionály

Sjednejte si pojištění pro případ povinnosti k náhradě škody či jiné újmy způsobené v rámci vašeho povolání.

generali.cz

Ústav – nedostatky právní úpravy v praxi

Mgr. JIŘÍ DUBA, Mgr. KATEŘINA ŠVEŘEPOVÁ

Rekodifikace soukromého práva zavedla nový typ právnické osoby – ústav, který spojuje osobní složku typickou pro korporace s majetkovou složkou charakteristickou pro nadace.¹ Ústav tak představuje sdružení činností a majetku a je obdobou obecně prospěšných společností podle dřívější právní úpravy. Právní úprava ústavu však není příliš podrobná, v důsledku čehož vznikají aplikační obtíže, se kterými se musí právní praxe vypořádat.

Úprava ústavu v občanském zákoníku

Občanský zákoník obsahuje toliko základní pravidla založení, vnitřní organizace, fungování a zrušení ústavu. Zásadní je proto zejména § 418 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), podle něhož se na právní poměry ústavu použijí obdobně ustanovení o nadaci. Obdobné použití znamená, že se ustanovení o nadaci na ústav použijí, neodporují-li speciálním ustanovením a nevyklučuje-li to povaha ústavu. Analogické užití pravidel vztahujících se k odlišnému typu právnické osoby,² která má jinou úpravu vnitřních poměrů a odchylně vymezený účel, však v praxi vyvolává řadu interpretačních obtíží.

Forma zakladatelského právního jednání ústavu

Podmínky založení ústavu upravuje § 405 občanského zákoníku. V souvislosti s odkazem na úpravu nadací ovšem vyvstává otázka, jakou formu by mělo mít zakladatelské právní jednání. Ustanovení § 309 odst. 4 občanského zákoníku totiž požaduje pro zakladatelské právní jednání nadace formu veřejné listiny. Lze se setkat s názorem, že i v případě zakládání ústavu je nutné trvat na zakladatelské listině ve formě veřejné listiny.³

S tímto názorem se však autoři tohoto článku neztotožňují. Užití ustanovení o nadaci přichází v úvahu pouze za předpokladu, že jejich použití neodporuje speciálním ustanovením. Za to ovšem lze považovat právě § 405 občanského zákoníku. Nasvědčuje tomu srovnání způsobů, jakým jsou ustanovení upravující podmínky založení obou typů právnických osob do příslušných oddílů zařazena.

V případě nadace následují za rubrikou „Založení nadace“ ustanovení § 309 až 313, upravující náležitosti zakladatelského právního jednání nadace, stejně tak je tomu u ústavu s tím rozdílem, že veškeré náležitosti zakladatelského právního jednání ústavu jsou upraveny v jediném ustanovení. **Systematickým výkladem lze dospět k závěru, že zákonodárce v § 405 označeném rubrikou „Založení ústavu“ taxativně vypočítává, jaké minimální náležitosti má zakladatelské právní jednání ústavu mít. Ostatní je ponecháno na dispozici zakladatelů. Ustanovení § 405 občanského zákoníku je proto nutné chápat jako speciální právní úpravu, která má přednost před podpůrným užitím ustanovení o nadaci.**

Při řešení otázky formy zakladatelského právního jednání ústavu se uplatní pouze § 123 odst. 2 občanského zákoníku, který stanovuje jako obecné pravidlo, že pro formu zakladatelského právního jednání právnických osob se obligatorně vyžaduje písemná forma. Správnosti názoru o tom, že postačuje i prostá písemná forma, svědčí i praxe aplikovaná rejstříkovými soudy, kdy je při nahlédnutí do sbírky listin rejstříku ústavů zřejmé, že soudy akceptují jako podklad pro provedení zápisu ústavu i zakládací listiny, které nebyly sepsány ve formě notářského zápisu.

Pro založení ústavu lze tudíž považovat za dostačující, pokud bude zakládací listina pořízena v prosté písemné formě; forma notářského zápisu by neměla být vyžadována.

Jmenování a odvolání ředitele ústavu

Ustanovení § 410 občanského zákoníku svěřuje pravomoc volit a odvolávat ředitele ústavu správní radě. Rejstříkovému soudu se dokládá rozhodnutí o volbě (příp. odvolání) ředitele jakožto statutárního orgánu ústavu, které se zakládá do sbírky listin dle § 66 písm. b) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“).

Nastíněný postup nicméně komplikuje § 123 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého je minimální náležitostí zakladatelského právního jednání (mimo jiné) určení, kdo jsou první členové statutárního orgánu. Toto obecné ustanovení má v případě zakladatelského právního jednání ústavu za následek, že první ředitel musí být uveden již v zakládací listi-

1 Důvodová zpráva k občanskému zákoníku uvádí: „Pro ústavy je typická kombinace věcného základu s osobním prvkem za účelem trvalé nebo dlouhodobé služby nějakému prospěšnému účelu. Od korporace se ústav liší tím, že jejich osobní prvek zajišťuje řízení a fungování ústavu a není nutně spojen s členstvím (takže rozhodování v něm podléhá principu hierarchie, nikoli demokracie). Od nadace se ústav liší tím, že věcný substrát není nezczitelný, takže jmění ústavu může být případně i zkonsumováno. Definiční význam pro ústav má zejména jeho účel spočívající v poskytování služeb, takže z tohoto hlediska jsou pro ústav významní ti, kdo služby ústavu užívají (destinátáři).“

2 Lze se nicméně setkat s názory, že se nejedná o samostatnou kategorii právnických osob, ale jen o subtyp fundace.

3 Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář, Svazek I., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 922. Obdobně viz Svejkský, J., Kabelková, E., Vychopeň, M. a kol.: Vzory smluv, petičů a zakládacích listin dle nového občanského zákoníku, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 96.

ně ústavu.⁴ **Zákonná úprava tedy vyžaduje, aby byl první ředitel uveden v zakládací listině, ačkoliv jeho jmenování přísluší správní radě, která ještě nemohla být ustavena.**⁵

V praxi se nabízí tři možnosti: (i) ustanovení § 123 odst. 1 občanského zákoníku se neaplikuje a ředitel bude jmenován správní radou až po založení ústavu; (ii) první ředitel se v zakládací listině uvede, čímž bude jeho jmenování (pouze prvního ředitele) svěřeno zakladateli ústavu; nebo (iii) prvního ředitele v zakládací listině určí zakladatel a jeho jmenování „potvrdí“ správní rada. Variantu ad (i) nelze doporučit, jelikož se jedná o obecné ustanovení, jehož nerespektování může mít zásadní právní následky z hlediska zápisu ústavu do rejstříku ústavů. Varianta ad (ii) sice může působit jako jediné možné východisko, jak vyhovět požadavku zákonodárce, nicméně naráží na nemožnost založit jmenovací listinu do sbírky listin (jmenování nebylo v souladu se zákonem, tj. správní radou). Z obavy před odmítnutím návrhu na zápis na základě § 86 zákona o veřejných rejstřících je patrně nevhodnější přiklonit se k variantě ad (iii) s tím, že **nejlépe ještě v den založení ústavu rozhodne správní rada o osobě ředitele (quasi jmenování), čímž jej potvrdí.**

Nastíněným postupem bude zřejmě vyhověno požadavkům právních předpisů z hlediska podkladů, které bude zkoumat rejstříkový soud. Teoretický problém může nastat ohledně určení prvního ředitele, jestliže správní rada prvního ředitele „nepotvrdí“ a jmenuje ředitelem osobu, která není uvedena v zakládací listině. V takovém případě by měl rejstříkový soud zapsat osobu jmenovanou správní radou, přičemž důvod k odmítnutí návrhu na zápis dán nebude, jelikož osoba prvního ředitele je obsažena v zakládací listině.⁶

Otázky vyvstávají i ohledně odvolání ředitele ústavu, resp.,

4 Zvláštní ustanovení upravující náležitosti zakládací listiny ústavu (tj. § 405 občanského zákoníku) o uvedení prvního ředitele ústavu nic neuvádí.

5 Obdobná situace nastane v případě, kdy je pravomoc jmenovat členy představenstva svěřena dozorčí radě akciové společnosti.

6 Zůstává však otázkou, zda rejstříkový soud zapíše jako prvního ředitele osobu jmenovanou správní radou nebo osobu uvedenou v zakládací listině (kterou však zároveň nahradí novým ředitelem jmenovaným správní radou).

7 Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář, Svazek I., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 935.

8 Např. Dědič, J. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, Díl III, Polygon, Praha 2002, str. 2407, nebo Pokorná, J., Kovařík, Z. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, I. díl, Wolters Kluwer, Praha 2009, str. 945.

9 Např. Řeháček, O.: Představenstvo akciové společnosti a postavení jeho členů, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 159, nebo Štenglová, I., Plíva, S. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, 13. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 715.

10 Analogicky lze zřejmě vycházet z usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 10. 2000, sp. zn. 29 Cdo 968/2000, které s odkazem na kogentnost § 125 odst. 1 písm. f) zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, neodvolatelnost jednatele společnosti s ručením omezeným nepřipouští.

11 Tento názor lze opřít rovněž o usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2985/2012, které se týká odvolání člena orgánu obecně prospěšné společnosti.

12 Odmítnuto by mělo být naopak např. ujednání, že ředitel je první rok funkčního období neodvolatelný nebo že ho nelze odvolat z jiných než sjednaných důvodů.

13 Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář, Svazek I., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 923-924.

14 Obdobně viz Svejkovský, J., Deverová, L. a kol.: Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, str. 453.

15 K otázce, zda zákonodárce v tomto ustanovení použil pojem „zakládací listina“ s úmyslem vyloučit z možnosti přiznat odměnu členům správní rady také při založení ústavu pořízením pro případ smrti, lze odkázat na komentářovou literaturu.

zda lze připustit odvolání ředitele s odkazem na splnění určitých podmínek, když právní úprava nevypočítává, za jakých podmínek může být ředitel odvolán. Lze se však setkat s názory, že podmínky pro odvolání ředitele mohou být stanoveny smluvně (smlouvou o výkonu funkce) nebo vnitřním předpisem ústavu.⁷ Ani s odkazem na odbornou literaturu ve věcech obchodních společností nelze tuto problematiku spolehlivě určit, když jsou zastávány jak názory připouštějící určení důvodů pro odvolání členů statutárních orgánů,⁸ tak názory opačné.⁹ Vzhledem k tomu, že lze považovat v tomto smyslu § 410 občanského zákoníku za kogentní,¹⁰ jeví se jako důvodné stanovení podmínek pro odvolání ředitele odmítnout. Lze se tedy spíše přiklonit k **možnosti odvolat ředitele za všech okolností i bez uvedení důvodů a ujednání tomuto odporující by bylo nezbytné považovat za neplatné pro rozpor se zákonem.**¹¹ To však nevylučuje, aby byla s ředitelem sjednána určitá náhrada, nebude-li např. ve funkci alespoň po určitou dobu (např. bude-li jeho funkční období kratší než šest měsíců apod.).¹²

Kontrolní orgán ústavu

Právní úprava ústavu vzbuzuje pochybnosti i ohledně povinnosti zřídit kontrolní orgán. Lze se setkat s názory, že kontrolní orgán má být u ústavu zřízen za všech okolností. „Ze subsidiarity užití právní úpravy nadačí na právní poměry ústavu podle § 418 vyplývá, že se i pro ústav použijí § 368 odst. 1 a § 373 odst. 1. Není-li tedy zřízena dozorčí rada ústavu, vykonává její působnost revizor. Možnost existence jiného kontrolního orgánu než dozorčí rady lze dovodit i z § 408 odst. 2, který předpokládá existenci jiného orgánu obdobné povahy, jako je dozorčí rada.“¹³

K uvedenému však lze vznést určité výhrady, a to s ohledem na znění § 405 odst. 2 („Zřídí-li zakladatelské právní jednání dozorčí radu ...“), § 408 odst. 2 („... byla-li zřízena dozorčí rada nebo jiný orgán obdobné povahy ...“) a § 409 odst. 1 a 3 občanského zákoníku („... volí a odvolává členy správní rady dozorčí rada, pokud byla zřízena ... Byla-li zřízena dozorčí rada, je členství ve správní radě a v dozorčí radě neslučitelné.“). Ze všech těchto ustanovení lze nepřímou dovodit, že **ústav může zřídit dozorčí radu (či jiný kontrolní orgán), ale jeho zřízení není obligatorní.**¹⁴ Pokud by bylo ustavení revizora dle § 373 a násl. ve spojení s § 418 občanského zákoníku obligatorní i v případě ústavu, byla by nepochybně dána neslučitelnost funkcí ve smyslu § 408 odst. 2 a § 409 odst. 1 a 3 občanského zákoníku i pro revizora (srov. *byla-li zřízena*).

Určování odměny členů správní rady

V ustanovení § 414 občanského zákoníku je konstruována vyvratitelná domněnka, že výkon funkce člena správní rady je (na rozdíl od výkonu funkce ředitele ústavu) čestný, nestanoví-li zakládací listina jinak. Z uvedené konstrukce vyplývá, že přiznání odměny členům správní rady za výkon funkce není obligatorní podmínkou fungování správní rady, a pokud ji chce zakladatel osobám vykonávajícím tuto funkci přiznat, měl by tak učinit v zakládací listině.¹⁵

V takovém případě je s ohledem na absenci jakýchkoli pravidel vhodné, aby zakladatel v zakládací listině přiznal členům správní rady nejen nárok na odměnu, ale rovněž stano-

vil i konkrétní způsob, jakým bude výše odměny určena, popř. určil orgán ústavu oprávněný o výši odměny rozhodnout. Pro ústav je charakteristické, že zakladatel (na rozdíl od jiných typů právnických osob) má i po vzniku ústavu na jeho další fungování zásadní vliv. Lze proto připustit, aby to byl právě zakladatel, kdo bude odměnu určovat, přičemž není vyloučeno, aby její výše byla navázána na nějakou objektivní skutečnost (např. hospodářský výsledek).

V praxi bude ovšem docházet i k situacím, kdy zakladatel v zakládací listině pouze uvede, že člen správní rady má nárok na odměnu, ale opomene již stanovit způsob jejího určení. Řešením nicméně není využití § 418 občanského zákoníku, jelikož ani ustanovení o nadaci žádná pravidla pro přiznávání odměny členům správní rady neobsahují. Bude proto zřejmě nezbytné postupovat na základě § 163 občanského zákoníku, který upravuje tzv. zbytkovou působnost.¹⁶ Při využití tohoto pravidla by v případě absence úpravy o způsobu odměňování v zakládací listině příslušelo rozhodovat o výši odměny členů správní rady řediteli ústavu.

V případě určování odměny řediteli ústavu lze odkázat na úpravu obsaženou v § 410 občanského zákoníku, z níž lze dovodit, že sjednávání smlouvy o výkonu funkce, odměňování a poskytování dalších výhod ve vztahu k řediteli náleží správní radě, přičemž za ústav v těchto věcech projevuje vůli předseda správní rady.¹⁷

Řešení nabízené občanským zákoníkem, kdy při absenci jiné úpravy přísluší rozhodování o odměně členů správní rady řediteli, proto nelze považovat za optimální. Zřejmě totiž nelze objektivně považovat za přijatelné, aby si správní rada a ředitel vzájemně rozhodovali o výši odměny.

Určování likvidátora ústavu

Zakladatel má právo rozhodnout kdykoli v průběhu trvání ústavu i bez důvodu o jeho zrušení. V případě dobrovolného zrušení se na ústav budou vztahovat obecná ustanovení právní úpravy právnických osob, podle nichž se po zrušení právnické osoby zásadně vyžaduje její likvidace. **Občanský zákoník však neobsahuje ustanovení určující, kdo je oprávněn povolovat likvidátora, který likvidaci provede.**¹⁸

S ohledem na § 418 občanského zákoníku přichází v úvahu v prvé řadě analogický postup podle ustanovení o nadaci. Zrušení nadace je upraveno v § 376 občanského zákoníku, podle něhož je nadace zrušena, pokud zcela naplnila svůj účel; v takovém případě volí likvidátora správní rada. Odbornou literaturou je převážně zastáván názor, že orgánem oprávněným jmenovat likvidátora je na základě § 376 ve spojení s § 418 občanského zákoníku i v případě ústavu správní rada.¹⁹

Tento názor ovšem v takto zobecněné rovině nelze přijmout, neboť extenzivní aplikace § 376 občanského zákoníku je v rozporu s právní povahou ústavu. Na rozdíl od ústavu není u nadaci zásadně přípustné, aby na základě rozhodnutí jejího zakladatele, jiné osoby či orgánu nadace mohlo dojít k dobrovolnému zrušení. Aplikace § 376 občanského zákoníku přichází v úvahu pouze za předpokladu, že nastane předvídaná objektivní okolnost – dosažení účelu nadace. Toto ustanovení proto bude aplikovatelné pouze na ústavy, jejichž účel bude vymezen jako provozování společensky či hospodářsky

prospěšné činnosti směřující k dosažení určitého konkrétního cíle (např. vývoj a objevení léku na některou z civilizačních chorob, který bude ústavem skutečně vyvinut). V jiných případech nebude možné z právní úpravy nadací vycházet.

V případě likvidace ústavu proto nelze vystačit jen s odkazem na likvidaci nadace. Ani obecná ustanovení o právnických osobách nicméně tento stav neřeší, když § 189 občanského zákoníku pouze uvádí, že právnické osobě povolá likvidátora „příslušný orgán“.

Východisko je zřejmě nutné hledat v povaze dobrovolného zrušení ústavu. Proto by osobou oprávněnou k povolání likvidátora měl být ten, kdo je oprávněn rozhodnout o zrušení právnické osoby (nejedná-li se o situaci, na kterou dopadá § 376 občanského zákoníku), tj. **zakladatel, osoba jím určená v zakládací listině,²⁰ anebo za podmínek stanovených § 406 odst. 2 občanského zákoníku správní rada.**

Závěr

Z podaného výkladu je zřejmé, že je právní praxe nucena potýkat se s problematickými ustanoveními občanského zákoníku již od samého počátku existence ústavu, s ohledem na formu zakladatelského právního jednání, až po fázi ukončování činnosti, spočívající v určování likvidátora při dobrovolném zrušení ústavu. Právní úprava však neposkytuje jednoznačné odpovědi ani ohledně některých otázek týkajících se statutárního orgánu či dokonce povinnosti zřizovat kontrolní orgán. Ačkoliv nelze vyloučit, že soudy při výkladu předmětných ustanovení zaujmou jiný právní názor, může snad být výše uvedené přinejmenším upozorněním na úskalí, s nimiž se lze setkat, a kterým je možné do jisté míry se znalostí problematiky i předcházet.

✦ Prvý autor je advokátem v Praze,
druhý autor je advokátním koncipientem v Praze.

16 Ustanovení § 163 občanského zákoníku stanoví: „Statutárním orgánem náleží veškerá působnost, kterou zakladatelské právní jednání, zákon ... nesvěří jinému orgánu právnické osoby.“

17 Autoři tohoto článku nesouhlasí s tím, že by měl být § 410 občanského zákoníku vykládán jako tzv. delegace ve smyslu § 156 odst. 2 občanského zákoníku. Jednání předsedy správní rady by proto mělo vycházet z rozhodnutí správní rady jakožto kolektivního orgánu. Opačný názor in: Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář, Svazek I., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 935: „Z § 156 odst. 2 vyplývá, že o právních jednáních ústavu vůči řediteli nerozhoduje správní rada ve sboru.“

18 Stranou ponecháváme případy nuceného zrušení ústavu soudem, kdy likvidátora povolává soud.

19 K tomu srov. Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník. Komentář, Svazek I., Wolters Kluwer, Praha 2014, str. 598 a 950, či Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2014, str. 968. Odlišný názor naopak zastává Švejkský, J., Deverová, L. a kol.: Právnické osoby v novém občanském zákoníku. Komentář, C. H. Beck, Praha 2013, str. 152 a 454.

20 Autoři tohoto článku zastávají názor, že není vyloučeno, aby zakladatel v zakladatelském právním jednání přenesl tuto pravomoc na některý z orgánů ústavu, typicky např. na správní radu.

Podnikání v bytě (§ 2255 odst. 2 o. z.) v souvislostech

JUDr. STANISLAV KŘEČEK

Ustanovení § 2255 odst. 2 občanského zákoníku (dále „o. z.“), umožňující v bytě i pracovat a podnikat je novým ustanovením v našem občanském záko-

nikuí, nikoliv však novým právním názorem nebo právem nájemce bytu. Takto se chovat v bytě umožnila již dříve judikatura, např. NS 28 Cdo 964/2008 nebo NS 26 Cdo 3282/2008 a další.

Zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 964/2008 však obsahoval podmínku takové činnosti spočívající v tom, že práce v bytě „neobtěžuje vlastníka ani další nájemce nad přiměřenou míru...“ Tato formulace zdá se mi přesnější a lépe vystihující podstatu tohoto omezení, než která je uvedena v § 2255 odst. 2 o. z., totiž že „Nezpůsobí-li to zvýšené zatížení pro byt nebo dům, může nájemce v bytě i pracovat nebo podnikat.“ Odhlédneme-li od zjištění, že podle zákonodárce podnikání není práce (a naopak) zdá se mi omezení takového počinání nájemce v o. z. poněkud neurčité.

Tato neurčitost bude patrna, pokud srovnáme s mnohem přesnějším omezením povolené činnosti nájemce uvedené v § 2258 o. z., kde se stanoví, že nájemce má právo chovat v bytě zvíře jen, *nezpůsobí-li chov pronajímateli nebo ostatním obyvatelům domu obtíže nepřiměřené poměrům v domě.* Formulace „zvýšené zatížení pro byt nebo dům“ použité pro práci v bytě bude patrně vyžadovat značné úsilí při jeho výkladu. I když si lze jistě představit, že některé práce nebo podnikání v bytě by nezpůsobovaly vůbec žádné zvýšené zatížení (zvýšení oproti čemu?) v bytě nebo domě, ve většině případů tomu tak nebude (přinejmenším návštěvy klientů, zákazníků, zájemců), takže jen obecná zmínka o jakémkoliv zvýšeném zatížení nemusí být pro právní jistotu dostačující. Formulace uvedená ve shora citovaném rozsudku Nejvyššího soudu by asi byla přesnější...

Je ovšem pravdou, že důvodová zpráva k § 2255 o. z. rozsa-
h práce a podnikání v bytě tak, jak se tento pojem běžně jeví nájemcům bytů, reálně poněkud omezuje: *Zejména takové podnikání, které je ve své podstatě výkonem tzv. svobodného povolání nebo má jinak tvůrčí povahu (autoři, vynálezci apod.) nelze považovat v bytě (domě) za vyloučené. Opačně ovšem platí o provozu advokátní kanceláře, notářského úřadu, exekutorského úřadu apod.* Obávám se, že jen malá část nájemců bytů se bude zabývat „svobodným povoláním“, ale přesto chtějí v bytě přiměřeně pracovat a podnikat. **Přimlouvám se za co nejextenzivnější výklad tohoto ustanovení.** Nechápu dobře, proč by *množství osob*, před níž důvodová zpráva varuje, mělo pro

byt nebo dům představovat *zvýšené zatížení* právě jen pro práci nebo podnikání v bytě, když takové „množství osob“ může navštěvovat byt i jiného nájemce, který zde nepracuje a žádné omezení jej z tohoto důvodu nepostihuje...

Samozřejmě, pokud bude pracující nebo podnikající nájemce, stejně tak jako kterýkoliv jiný nájemce, nadměrně rušit ostatní hlukem, pachem apod., nebo zvýšeným opotřebením domu, bude to jistě nepřijatelné, ale nevidím žádný důvod, proč by na práci a podnikání v bytě měla být stanovena jiná kritéria než na jiné užívání bytu. Obtěžovat ostatní může i ten, kdo ani nepracuje (v bytě), ani zde nepodniká...

Mnohem závažnější se mi však zdá vztah tohoto ustanovení k jiným ustanovením občanského zákoníku, ale zejména k jiným zákonům především veřejného práva. Především podmiňovací způsob formulace § 2235 o. z. (*Zavazuje-li nájemní smlouva pronajímatele přenechat nájemci k zajištění bytových potřeb nájemce a případně i členů jeho domácnosti byt nebo dům, který je předmětem nájmu...*) totiž předpokládá, že byt nebo dům je možné přenechat nájemci nejen k zajištění bytových potřeb, ale i k jiným účelům. Ale o jaký jiný účel nájmu bytu nebo domu se může jednat než takový, který souvisí s prací nebo podnikáním? Pak ovšem vzniká otázka, zda „Zvláštní ustanovení o nájmu bytu“ v o. z. se vztahují na každý nájem bytu, když použití těchto ustanovení je výslovně vyloučeno jen na nájem bytu k rekreaci a na „zjevně krátkodobý“ účel nájmu (odst. 2 § 2255 o. z.: *„Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí, přenechá-li pronajímatel nájemci byt nebo dům k rekreaci nebo jinému zjevně krátkodobému účelu.“*). Domnívám se, že nikoliv. Zvláštní ustanovení o nájmu bytu je v o. z. pro ochranu slabší strany práva, pro ochranu bydlení jako jednoho ze sociálních práv a není žádný důvod, proč by tato ochrana měla být poskytována i tehdy, je-li byt užíván nikoliv k bydlení. Je to ostatně patrné i z odst. 1 § 2235 o. z., kde je stanoveno, že pokud by byt byl dán do nájmu k bydlení, *nepřihlíží se k ujednáním zkracujícím nájemcova práva podle ustanovení tohoto pododdílu.* Nebyl-li dán byt do nájmu k bydlení, tak se přihlíží. **Občanský zákoník by však měl obsahovat jednoznačné ustanovení o tom, že pokud byt není dán do nájmu za účelem bydlení, pak se na takový nájem zvláštní ustanovení o nájmu nevztahují.**

To ovšem znamená, že pokud byl byt dán do nájmu nikoliv k bydlení, posuzuje se takový nájem podle obecných ustanovení o nájmu (§ 2201-2234 o. z.), nikoliv podle *Zvláštních ustanovení o nájmu bytu.*

Krátkodobý účel nájmu bytu nás v této souvislosti nezajímá (není však jistě bez zajímavosti, jak se v praxi bude tento způsob nájmu bytu lišit od nájmu na dobu určitou), ale pokud jde o přenechání bytu „k rekreaci“, je toto podrobněji stanoveno snad v § 1852 až 1867 o. z., upravující tzv. „timeshare“, tedy dočasné užívání nemovitosti.

Za těchto okolností se pak záměr zákonodárce ohledně

odst. 2 § 2235 o. z. zdá poněkud nejasný. Pokud totiž lze dát byt do nájmu i k jiným účelům než k bydlení, pak se toto vztahuje i na nájem pro účely „timeshare“ a není třeba se o poskytnutí bytu k rekreaci zvláště v tomto ustanovení zmiňovat. K pochybnostem pak přispívá i skutečnost, že zde zákonodárce pro jeden způsob podnikání v bytě („k rekreaci“) vyloučil působnost zvláštních ustanovení o nájmu bytu, když u jiných způsobů podnikání v bytě tomu tak není. A vytvoření dvou typů krátkodobých smluv nájmu bytů (jedna na dobu určitou a jedna ke „krátkodobým účelům“), když na jednu se zvláštní ustanovení o nájmu bytu vztahují a na druhou (podle § 2235 odst. 2 o. z.) nevztahují, také k přehlednosti práva příliš nepřispívá...

V o. z. jsou tedy uvedena dvě ustanovení, která umožňují nájemci bytu, aby v něm pracoval nebo podnikal. Liší se od sebe velmi podstatně, a to v tom, že je-li byt dán do nájmu primárně za účelem bydlení (§ 2235 odst. 1), může zde nájemce sice pracovat a podnikat, ale musí zde i bydlet, a pak se na něj vztahují ustanovení směřující k ochraně nájemního práva nájemce bytu uvedené v pododdílu 2 (Zvláštní ustanovení o nájmu bytu nebo domu), zatímco pokud byt je dán do nájmu i k jiným účelům než k bydlení (jak rovněž plyne z ustanovení § 2235 odst. 1, případně 2) bydlet zde nemusí a patrně by ani neměl. A pokud tak činí, jeho bydlení, podle mého názoru, zvláštními ustanovením o. z. o nájmu bytu chráněno není, i když to v o. z. výslovně stanoveno, jak řečeno shora, není.

Z toho ovšem může v praxi vzniknout hned několik problémů. Tak např. pokud by nájemce uzavřel nájemní smlouvu na byt s tím, že jej bude užívat nikoliv k bydlení, ale k práci (např. jako ateliér k umělecké činnosti) mohl by od pronajímatele legitimně požadovat, aby, pokud se rozhodne zde i bydlet, byt byl „uznán“ jako byt i k bydlení se všemi z toho plynoucími právními důsledky? Domnívám se, že původnímu určení k bytu jako prostoru k bydlení by měla být dána vždy přednost, i když dočasně byl užíván i jinak...

Ustanovení o práci a podnikání v bytě vycházejí jistě ze správné úvahy, že práce je (snad dosud) u většiny nájemců spojena se způsobem života a není proto žádný důvod pro to, aby to, co je neoddělitelně spojeno se způsobem života nájemce, nebylo možné současně realizovat i v bytě. Jde o podobnou úvahu umožňující chov zvířete v bytě bez nějakého zvláštního pronajímatelova souhlasu. Zdá se však, že poněkud jinak by tomu mohlo být, pokud jde o souhlas jiných orgánů veřejné moci. **Jistě existuje veřejný zájem na tom, aby nemovitosti byly užívány způsobem, pro který byly stavěny a kolaudovány, avšak zdá se, že se tato zásada veřejného práva poněkud dostává do rozporu s požadavkem na smluvní volnost, kterou preferuje o. z.**

Jde především o stavební zákon, jehož ustanovení vylučují bez dalšího užívání nemovitosti k jinému účelu, než bylo vymezeno v kolaudačním rozhodnutí, v oznámení o užívání stavby nebo v kolaudačním souhlasu (§ 126 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon). **Odst. 2 § 126 tohoto právního předpisu pak stanoví důvody, pro které je třeba provést změnu v užívání stavby, pokud je stavba užívána v rozporu s kolaudací: Změna v účelu užívání stavby, v jejím provozním zařízení, ve způsobu výroby nebo v jejím podstatném rozšíření a změna v činnosti, jejíž účinky by mohly ohrozit život a veřejné zdraví, ži-**

vot a zdraví zvířat, bezpečnost nebo životní prostředí, nebo změna doby trvání dočasné stavby, je přípustná jen na základě souhlasu nebo povolení stavebního úřadu. Ustanovení § 81 není dotčeno.

Tato striktní ustanovení však byla poněkud determinována judikaturou, z níž je zřejmé, že ne každá změna ve způsobu užívání nemovitosti by také vyžadovala změnu v účelu užívání stavby podle stavebního zákona (tzv. rekolaudaci). V této souvislosti lze poukázat na starší **rozhodnutí KS v Hradci Králové ze dne 11. 12. 2001 ve věci 30 Ca 180/2001:**

I. Podle § 17 živnostenského zákona se prostor, v němž je živnost provozována, nazývá provozovnou. Sama tato skutečnost však ještě nevyvolává nutnost tzv. rekolaudace, tj. změny v užívání stavby nebo její části, v níž je živnost provozována. To je odvislé jen od povahy té které živnosti.

II. Stavbu nebo její část lze užívat jen k účelu určenému v kolaudačním rozhodnutí, popřípadě ve stavebním povolení (§ 85 stavebního zákona - dnes § 126). I takto stanovený účel užívání má ale svoji variabilitu. Realizuje-li se totiž v určitém prostoru stavby takový účel užívání, který oproti stanovenému účelu v kolaudačním rozhodnutí nevyžaduje změny v jeho stavebně technickém uspořádání, nemůže ohrozit zdraví a život nebo životní prostředí, pak k takové změně ve způsobu užívání stavby není ani třeba rozhodnutí stavebního úřadu o povolení změny v užívání stavby. Je-li proto rodinný dům stavbou pro bydlení, nemůže být tento účel užívání porušen tím, že v něm určitý omezený počet osob bydlí či je ubytován, byť jen dočasně a za úplatu. Využívání části rodinného domu k ubytovacím službám tak ještě nemění jeho stanovený účel užívání, resp. není s ním v rozporu.

Podobně nověji NSS v rozsudku ze dne 26. 6. 2008 ve věci 2 As 39/2007 vyslovil:

Nevyboč-li způsob užívání bytu z mezí daných hledisky stavebněprávními, tj. byt bude užíván k přebývání oprávněných osob způsobem odpovídajícím povaze bytu, nepřipadá v úvahu postih podle § 106 odst. 3 písm. c) in fine stavebního zákona z roku 1976. Takový postih proto zásadně nepřipadá v úvahu, ani je-li byt pronajímán krátkodobě či střednědobě a jsou-li spolu s bydlením poskytovány další doprovodné služby. (Že nejde o nikterak aktuální problém, svědčí např. rozsudek Krajského soudu v Plzni z 21. 12. 1926-706, který vyslovil: Není důvodem výpovědi dle č. 5, že vypovídaná užívá byt ke stravování asi 20 osob. Byt tím není odňat účelům bydlení, ani se nestal živnostenskou provozovnou.)

A i NS ČR v rozsudku ze dne 4. 10. 2012 ve věci 28 Cdo 1589/2012 vyslovil:

Změny v užívání stavby se ve smyslu § 85 zákona č. 50/1970 Sb. (dnes § 126) týkají změn ve způsobu užívání stavby, v jejím provozním zařízení, ve způsobu nebo podstatném rozšíření výroby, popř. činností, které by mohly ohrozit zdraví, život osob nebo životní prostředí. Při posuzování otázky, zda v konkrétním případě dochází, či naopak nedochází ke změně v užívání stavby, je třeba vycházet z požadavků zvláštních předpisů chránících veřejné zájmy. Není tedy nutné, aby schválení stavebního úřadu podléhala každá, byť sebemenší změna v užívání stavby, při níž prakticky nedochází k žádným stavebním zásahům (změna hračkárství na květinářství, změna knihkupectví na galanterii apod.). Naproti tomu však změny v užívání stavby, k nimž z povahy věci nemůže dojít bez provedení zásadních stavebních úprav, schválení stavebního úřadu podléhají..... Konečně, existuje evidentní a velmi

silný veřejný zájem na tom, aby byly užívány jen zkolaudované stavby (tedy např. nikoliv stavby postavené bez stavebního povolení a ohrožující své okolí). Odporovalo by proto smyslu celého kolaudačního řízení, pokud by kolaudační rozhodnutí bylo možno takřikajíc „vydržet“. Jinak řečeno, protiprávní stav spočívající v užívání předmětných prostor bez náležitého kolaudačního rozhodnutí nemohl být zhojen ani tím, že k němu (protiprávnímu užívání) docházelo po dobu dvaceti let.

I když se tato rozhodnutí týkají zpravidla podnikání nikoliv v bytech, ale v „provozovnách“, lze bezpochyby tyto právní názory použít k výkladu vzájemného vztahu předmětných ustanovení o. z. a stavebního zákona: pokud je byt užíván i k bydlení, a pokud podnikání věcně nevyžaduje stavební úpravy bytu, neztrácí byt samotným podnikáním v něm charakter bytu a nebude proto patrně třeba žádných formálních „rekolaudačních“ opatření.

Poněkud složitější to ovšem bude v těch případech, kdy by byt byl dán do nájmu nikoliv k bydlení (§ 2235 odst. 1), tedy pouze – nejde-li o užívání podle odst. 2 tohoto ustanovení, tedy ke krátkodobému nebo rekreačnímu využití – k výkonu práce. Pak ovšem již nejde o „práci a podnikání v bytě“, ale o práci a podnikání v prostoru, který je sice kolaudačně určen k bydlení, ale k tomu, v rozporu s kolaudačním určením, užíván není. **Rozpor s ustanovením § 126 stavebního zákona je zřejmý, ale i zde je, podle mého názoru, třeba dát přednost smluvní volnosti účastníků smlouvy o nájmu, pokud je zachován stavebnětechnický stav nemovitosti a ten žádné změny nevyžaduje. Pouze formální rekolaudace ani zde, podle mého názoru, nezbytná není.**

Tím ovšem problémy spojené s podnikáním v bytě zcela nejsou vyčerpány. Úřad veřejné ochránčyně práv byl konfrontován s případem, který se týká podnikání v bytě nikoliv nájemce, ale vlastníka bytové jednotky. Pokud by se někdo domníval, že vlastník (bytové jednotky) nemůže mít méně práv než nájemce (bytu), mýlil by se. Na v bytě pracujícího vlastníka bytové jednotky podal vlastník sousedící bytové jednotky stížnosti stavebnímu úřadu. Vadil mu pach (vůně) na chodbě domu způsobený tím, že v bytě souseda bylo provozováno kadeřnictví, a domáhal se zákazu

takové činnosti v bytě s ohledem na absenci kolaudačního rozhodnutí o místě podnikání. Stavební úřad, jemuž byla stížnost adresována, zahájil řízení o změně užívání stavby a podle § 127 odst. 1 vyzval podnikajícího vlastníka jednotky, aby doložil vlastnické právo k jednotce, resp. souhlas všech ostatních vlastníků jednotek s podnikáním v bytě, nebo usnesení shromáždění vlastníků o tom, že práce v bytě je povolena, neboť práce v bytě se, podle jeho názoru, dotýká práv třetích osob podle odst. 2 § 127 stavebního zákona. Takový souhlas ovšem vlastník jednotky k dispozici neměl a podle mého názoru ho pro účely stavebního řízení ani nepotřebuje.

Především podle § 2 odst. 4 stavebního zákona je stavbou i část stavby a vlastnictví jednotky k prokázání vlastnictví stavby zcela postačuje. A pokud jde o souhlas ostatních vlastníků jednotek s podnikáním, byl by požadavek takového souhlasu relevantní, pokud by bylo analogicky namítáno „zvýšené zatížení pro byt nebo dům“ podle § 2255 o. z., nebo spíše zásah do práv jiných vlastníků jednotek podle § 1175 odst. 1 o. z., což však s řízením podle stavebního zákona nemá nic společného. Lze zde poukázat na **rozsudek NSS ze dne 8. 10. 2014, který ve věci I AS 128/2014 vyslovil:**

Ze zákona naopak nelze vyvodit, že by stavební úřad byl oprávněn řešit také soukromoprávní dopady změny v užívání stavby, tedy například zásah změny v užívání stavby do vlastnických práv jiných osob. Jinými slovy, úprava změny v užívání stavby ve stavebním zákoně nedává stavebnímu úřadu prostor zabývat se otázkou soukromoprávního titulu k pozemku, na němž se stavba nachází, nebo postojem vlastníka tohoto pozemku k posuzované změně.

Použití tohoto právního názoru je možné analogicky, neboť zde v tomto řízení bylo rozhodováno o právu k pozemku, což však, podle mého názoru, širší platnost tohoto právního názoru nevylučuje. Nejde jen o „soukromoprávní titul k pozemku“, ale o soukromoprávní vztahy mezi vlastníky jednotek, nájemci a vlastníky bytů, k nimž rovněž stavební úřad nemá žádný zákonný „prostor“ se vyjadřovat.

Tento právní názor je však podle mého názoru relevantní i v jiné souvislosti, která se ovšem netýká podnikání v bytě. Z ustanovení § 2236 odst. 2 plyne, že nájemci nemůže být k tíži, pokud je mu dán do nájmu k bydlení i jiný prostor, než který je k bydlení určen kolaudačním rozhodnutím. Pak se ovšem takové užívání bytu dostává do rozporu s § 126 stavebního zákona tentokrát nikoliv proto, že by prostor kolaudačně určený k bydlení byl používán k práci nebo podnikání, jak jsem o tom uvažoval dosud, ale právě naopak: prostor stavebně a kolaudačně určený k jinému účelu než k bydlení je k bydlení užíván. To je ovšem další problém, který však přímo s prací nebo podnikáním v bytě nesouvisí...

✦ Autor, zástupce veřejné ochránčyně práv, se dlouhodobě zabývá bytovým právem.

**BIBELRIETHER
BRÁZDILOVÁ**

Advokáti · Rechtsanwälte
Partnerschaft mbB

Právní služby v Německu

Česky hovořící němečtí advokáti nabízejí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
00420 910 259 869
fax: 0049 851 34327

www.advokatinemecko.cz info@advokatinemecko.cz

Presumpce neviný a svoboda projevu

Informování o probíhajícím trestním řízení může vést k závažným následkům v osobním a rodinném životě osob, proti nimž se řízení vede. Tomuto zásahu nelze vždy zcela zabránit, jeho závažnost se však může odvíjet od způsobu, jakým jsou informace podávány. Je proto zejména nezbytné trvat na respektování presumpce neviný, neboť tato zásada často představuje jedinou ochranu proti mediálnímu tlaku, který s sebou informace o možné trestné činnosti přináší.

V případě, že o trestním řízení informuje tisk, je potřeba akceptovat určitou míru zjednodušení, z celkového vyznění podávané informace ovšem musí být zřejmé, že vina dotčených osob doposud nebyla prokázána.

Nález Ústavního soudu ze dne 23. 6. 2015, sp. zn. II. ÚS 577/13

Odůvodnění:

Deník Mladá fronta DNES uveřejnil článek, v němž informoval o průběhu trestního řízení vedeného proti žalobci (v řízení před Ústavním soudem v postavení vedlejšího účastníka), který byl spolu s dalšími osobami obžalován ze spáchání trestných činů kuplířství a účasti na zločinném spolčení. Přestože trestní řízení nebylo v době vydání článku skončeno, obžalovaní v něm byli označeni za kuplíře, resp. za gang kuplířů.

Vedlejší účastník se následně žalobou proti vydavatelce uvedeného deníku (stěžovatelka v řízení před Ústavním soudem) domáhal omluvy a zaplacení finanční satisfakce ve výši 10 000 Kč, neboť měl za to, že dokud věc není pravomocně skončena, mělo by na něj být v souladu se zásadou presumpce neviný nahlíženo jako na nevinného.¹

Městský soud v Praze žalobu zamítl, avšak Vrchní soud v Praze k odvolání žalobce prvostupňové rozhodnutí změnil, stěžovatelce uložil povinnost otisknout omluvu žalobci za to, že byl označen za kuplíře, a přikázal jí zdržet se ve svých článcích takových formulací, které by předjímalý konečné rozhodnutí soudu o žalobcově vině. Stěžovatelčino dovolání bylo Nejvyšším soudem zamítnuto.

Stěžovatelka se posléze obrátila na Ústavní soud, jelikož v rozhodnutích odvolacího a dovolacího soudu spatřovala porušení práva na svobodu projevu ve smyslu čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).² Stěžovatelka poukazovala na celkové vyznění článku, z něž údajně nevyplývalo, že by obžalovaní byli již odsouzeni. Označení „gang kuplířů“ představovalo pouze novinářskou zkratku, jejíž použití bylo důvodné, jelikož směřovalo vůči osobám obžalovaným z provozování prostituce, kterého se měly dopustit jako členové organizované skupiny. Pokud jde o tvrzené porušení presumpce neviný, podle stěžovatelky článek netvrdil žalobcovu vinu a k předmětným výrazům připojoval slova „podle obžaloby“ apod. Jak stěžovatelka argumentovala, zásadu presumpce neviný nelze vykládat natolik široce, že

by tím byla znemožněna diskuse o vině či nevině obžalovaných z trestné činnosti.

Ústavní soud nálezem ústavní stížnost zamítl, jelikož došel k závěru, že obecné soudy dostály své povinnosti poskytnout ochranu základním právům a svobodám.³

Ústavní soud nejprve zdůraznil význam svobody projevu v demokratické společnosti, v níž pomáhá nacházet odpovědi na otázky vyskytující se v průběhu jejího vývoje. Zajišťuje také, že politická rozhodnutí vycházející z vůle většiny nejsou výsledkem toliko svobodného, nýbrž také informovaného rozhodování. Ze svobody projevu vyplývá povinnost státu zdržet se jednání, které by jednotlivci znemožňovalo činit určité projevy nebo jímž by byl jednatel za tyto projevy sankcionován. Jak ovšem Ústavní soud uvedl, svoboda projevu není absolutní, neboť jejím uplatňováním může docházet k zásahu do základních práv jiných osob.⁴ V tu chvíli vstupuje do hry další povinnost státu, tentokrát povinnost aktivní, a sice zajistit, aby každý, do jehož práv bylo zasazeno, se mohl proti tomuto zásahu domáhat efektivní ochrany.

Může tak dojít ke střetu dvou základních práv, při němž poskytnutím ochrany jednomu z nich je částečně omezeno právo druhé. Toto omezení ale musí být přiměřené, přičemž k ověření, že tomu tak skutečně je, používá Ústavní soud pětitupňový test proporcionality.⁵ V projednávané věci však postačovalo zaměřit se pouze na jeho poslední krok, neboť vzhledem k charakteru zásahu do základního práva (soudem uložená povinnost omluvit se za uveřejnění textu a konstatování jeho protiprávnosti) nebylo o splnění prvních čtyř požadavků pochyb. Klíčovou otázkou tudíž bylo, zda s ohledem na konkrétní okolnosti bylo na místě dát přednost ochranně osobnostních práv žalobce před stěžovatelčím právem na svobodu projevu. Odpověď na tuto otázku přitom Ústavní soud ponechává na obecných soudech, podstatou řízení

1 Čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod:

Každý, proti němuž je vedeno trestní řízení, je považován za nevinného, pokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu nebyla jeho vina vyslovena.

Obdobně Čl. 6 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod:

Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.

2 Čl. 17 Listiny:

(1) Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny.

(2) Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.

(3) Cenzura je nepřipustná.

(4) Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

(5) Státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti. Podmínky provedení stanoví zákon.

3 Srov. čl. 4 Ústavy České republiky: Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.

4 Srov. výše citovaný čl. 17 odst. 4 Listiny.

5 Ústavní soud při posuzování přiměřenosti zásahu do základního práva zohledňuje

a) zda k zásahu došlo na základě zákona,

b) zda k zásahu došlo za účelem dosažení určitého legitimního cíle,

c) zda byl zásah k dosažení tohoto cíle vhodný,

d) zda byl k jeho dosažení potřebný,

e) zda je za splnění všech těchto podmínek namísto dát přednost dosažení tohoto účelu před základním právem, do něhož má být zasazeno (proporcionalita v užším smyslu).

První dva kroky Ústavní soud často posuzuje odděleně, viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 40/08 ze dne 26. 5. 2009.

o ústavní stížnosti je především kontrola, zda soudy patřičně zohlednily všechny faktory relevantní pro nalezení spravedlivé rovnováhy mezi v kolizi stojícími právy. Byť výčet těchto faktorů není omezen, v souladu s judikaturou Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva mají být v případě střetu práva na svobodu projevu s právem na ochranu osobnosti zohledněny zejména povaha, obsah a forma výroku, postavení a chování kritizované osoby, zda se výrok týká její osobní, či veřejné sféry a konečně, kdo výrok pronáší a kdy tak činí.⁶

Specifikem projednávané věci byla skutečnost, že k zásahu do žalobcových osobnostních práv mělo dojít nerespektováním presumpce nevinny. Ústavní soud se tedy zabýval významem této zásady a jejím vztahem ke svobodě projevu. Prvořadým projevem presumpce nevinny je dle Ústavního soudu povinnost orgánů činných v trestním řízení hledět na toho, proti komu se trestní řízení vede, jako na nevinného.⁷ Ze zásady presumpce nevinny nicméně plynou povinnosti i dalším státním orgánům a nepřímou také osobám soukromého práva v rámci horizontálních vztahů. Jednou z těchto povinností je postupovat při informování o probíhajícím trestním řízení tak, aby nebyla ohrožena důvěra v nestrannost rozhodování příslušných orgánů a aby nedošlo k nepřiměřenému zásahu do osobnostních práv osoby, vůči níž se trestní řízení vede.⁸

Jak totiž Ústavní soud uvedl, informace, že se určitá osoba dopustila trestného činu nebo že v tomto směru existuje důvodné podezření, má vždy potenciál zasáhnout do osobnostních práv dotčené osoby, zejména do práva na osobní čest, dobrou pověst a ochranu jména. Podle Ústavního soudu je však zásah do práv na ochranu osobnosti, spojený s informováním o možné trestné činnosti, nezbytným předpokladem toho, aby trestná činnost vůbec mohla být odhalována a trestána. Je tomu tak již proto, že informace o tom, kdo podle mínění orgánů činných v trestním řízení spáchal trestný čin, se nejpozději v době, kdy o obžalobě bude jednat soud, stane veřejnou.⁹ Postup orgánů činných v trestním řízení i trestná činnost, pro kterou se trestní řízení vede, navíc mohou být předmětem veřejného zájmu, plynoucího např.

ze závažnosti trestné činnosti či postavení osoby, jež se jí měla dopustit. Orgány činné v trestním řízení jsou tak povinny informovat o své činnosti veřejnost, která zase může tuto činnost podrobovat kritice. Svoboda projevu na tomto místě zajišťuje kontrolu výkonu veřejné moci, a dokonce i určitou protíváhu moci soudní.¹⁰

Na jednu stranu je tedy potřeba umožnit informování o možné trestné činnosti i o probíhajících trestních řízeních, na stranu druhou je při tomto informování nutné respektovat, že závěr o vině musí být procesně adekvátním způsobem prokázán v trestním řízení. Jinými slovy, presumpce nevinny nezakazuje samotnou diskusi nad trestnou činností a jejími možnými pachateli, nýbrž ovlivňuje způsob, jakým smí být tato diskuse vedena. Předmětem veřejné diskuse může být i samotná otázka viny, k níž lze zaujímat různé názory, vždy ale musí být zřejmé, že o vině rozhoduje pouze soud. Tato skutečnost nemusí být v každém projevu uvedena výslovně, musí však vyplývat z jeho kontextu a celkového vyznění.

Vyznívá-li určitý projev tak, že se někdo dopustil trestného činu, aniž by za něj byl pravomocně odsouzen, posuzuje se přípustná míra zásahu do osobnostních práv takto dotčené osoby, resp. s tím související míra omezení svobody projevu, podle všech faktorů významných v konkrétní věci (jejichž nikoli taxativní výčet byl uveden výše) a na jejich základě se rozhoduje, zda zájem na informování o trestné činnosti opodstatňuje s tím spojený zásah do osobnostních práv. Je např. nepochybné, že vyšší míru zásahu musí strpět osoba veřejně činná¹¹ nebo osoba, která sama činí otázku své viny předmětem veřejné diskuse. Jinak bude nahlíženo na výrok o možné vině pronesený představitelem státu, u nějž lze usuzovat na znalost konkrétních okolností případu, než na výrok osoby, u níž se bude zjevně jednat jen o subjektivní názor založený na veřejně dostupných informacích.¹² Obdobně bude přísněji pohlíženo na informace podávané sdělovacími prostředky, od nichž se předpokládá, že si ověří pravdivost předkládaných informací.¹³ Významné bude také to, zda učiněný výrok je vyjádřením názoru, nebo konstatováním faktu. Na konstatování faktu jsou totiž kladeny daleko přísnější nároky (viz dále), hodnotící soudy naopak požívají vysoké míry ochrany.¹⁴

Na závěr teoretických úvah Ústavní soud opětovně zdůraznil závažnost důsledků spojených s informováním o možné trestné činnosti v osobním životě dotčené osoby a potřebu pečlivě zvažovat, zda předávaná informace ve svém celku zachovává presumpci nevinny.

Ústavní soud následně tato obecná východiska aplikoval na projednávaný případ. Dle Ústavního soudu měl daný článek v Mladé frontě DNES za cíl informovat o průběhu trestního řízení, jeho předmětem tudíž nebylo hodnocení viny obžalovaných, otázkou nicméně zůstalo, zda užitím výrazů jako „kuplíři“ či „gang kuplířů“ nebyla vina obžalovaných (potažmo žalobce) čtenáři předkládána jako nesporný fakt.

Ústavní soud v tomto směru zohlednil, že článek vyšel v deníku určeném nejširší veřejnosti, v němž nelze trvat na zcela přesných skutkových tvrzeních, nýbrž je nutno akceptovat určité zjednodušení podávaných informací (tzv. novinářská zkratka). Uvedené výrazy se proto nemohou hodnotit izolovaně, ale v kontextu celého článku, na což ostatně stěžova-

6 Viz např. náleží Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 1511/13 ze dne 20. 5. 2014.

7 Od této povinnosti se pak odvíjí další principy trestního řízení, jako např. zásada *in dubio pro reo*. Viz náleží Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3395/10 ze dne 18. 8. 2012.

8 V tomto smyslu čl. 40 odst. 2 Listiny představuje podle Ústavního soudu v podstatě specifikaci práv garantovaných čl. 10 odst. 1 Listiny. Čl. 10 odst. 1 Listiny: Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

9 Srov. čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky: Jednání před soudem je ústní a veřejné; výjimky stanoví zákon. Rozsudek se vyhláší vždy veřejně.

10 Srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 23/05 ze dne 17. 7. 2007 nebo rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. 4. 1995 ve věci stížnosti č. 15974/90 Prager a Oberschlick proti Rakousku.

11 Srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 8. 7. 1986 ve věci stížnosti č. 9815/82 Lingens proti Rakousku.

12 Srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 10. 2. 1995 ve věci stížnosti č. 15175/89 *Allenet de Ribemont* proti Francii.

13 Jak ale Ústavní soud uvedl při hodnocení konkrétního článku Mladé fronty DNES, je na druhou stranu potřeba přihlídnout k tomu, komu je daná informace určena. Při informování široké veřejnosti prostřednictvím médií se proto v zásadě akceptuje určité zjednodušení předávaných informací.

14 Srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 453/03 ze dne 11. 11. 2005, náleží sp. zn. III. ÚS 359/96 ze dne 10. 7. 1997, nebo rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. 2. 1997 ve věci stížnosti č. 19983/92 *De Haes a Gijssels* proti Belgii.

telka v ústavní stížnosti poukazovala. Právě to ovšem obecné soudy dle Ústavního soudu učinily, přičemž Ústavní soud se s nimi ztotožnil v tom, že některé informace již posouvaly i celkově vyznění článku do té roviny, že se vina žalobce považovala za nespornou. Informace o probíhající řízení pak uvedený posun zmírňovaly jen částečně. Jakkoli totiž předmětné trestní řízení dle článku stále trvalo, v pozadí těchto informací bylo možno podle názoru Ústavního soudu spatřovat konstatování, že žalobce prostě kuplířem byl. Právě takto by mohl běžný čtenář, postrádající detailnější informace o probíhající řízení, celý článek vnímat, což údajně platí tím spíše za situace, kdy byl zveřejněn v celostátním deníku, k němuž čtenář přistupuje se značnou důvěrou v pravdivost předávaných informací.

Ačkoli tedy účelem uvedených formulací nebylo konstatování viny, článek s tímto závěrem nepřímou pracoval, a měl v tomto ohledu povahu konstatování faktu. V takovém případě je ovšem nezbytné, aby autor prokázal, že měl rozumný důvod spoléhat na pravdivost podané informace, že si ji v nezbytné míře ověřil a že byl ohledně její pravdivosti v dobré víře.¹⁵ V předmětném článku však byla žalobcova vina dovozena výlučně z informací zveřejněných v souvislosti s trestním řízením, resp. již ze samotné skutečnosti, že je toto řízení vedeno. Článek tak nemohl v tomto směru obstát, neboť popíral presumpci nevin.

Ústavní soud na závěr připustil, že se jedná o hraniční případ, přesto nicméně shledal silné důvody pro ochranu osobnostních práv žalobce. Poukázal v tomto směru na velkou moc médií v dnešním světě, v němž jsou lidé zahlceni nepřehledným množstvím informací, které nejsou vždy schopni zpracovat a vyhodnotit. Zveřejnění určité informace je způsobilé dotčenou osobu vystavit mediálnímu tlaku, přičemž zejména u informací o trestné činnosti mohou být následky v osobním a rodinném životě fatální. Byť těmto následkům nelze vždy zcela zabránit, zda a v jakém rozsahu k nim do-

jde, se odvíjí právě od způsobu, jakým jsou informace podávány. Přitom platí, že ačkoli osoby veřejně činné musí akceptovat zvýšenou publicitu, zároveň mají k dispozici účinné prostředky, jak této publicitě čelit. Ostatní osoby tyto možnosti zpravidla nemají, a jejich jedinou ochranou tak zůstává presumpce nevin.

Ústavní soud z uvedených důvodů v napadených rozhodnutích neshledal porušení stěžovatelských základních práv a ústavní stížnost zamítl.

Poznámka:

Byť Ústavní soud zamítnutím ústavní stížnosti přiznal v této konkrétní věci ochranu osobnostním právům vedlejšího účastníka na úkor stěžovatelských práv na svobodu projevu, lze uvedený nálezh vnímat také jako projev zásady sebeomezování (na kterou Ústavní soud často poukazuje, ale kterou se ne vždy zcela řídí). Ústavní soud totiž v popsáném nálezu opakovaně zdůraznil, že posouzení konkrétních okolností přenechává obecným soudům za podmínky, že soudy zohlední veškeré významné okolnosti a své závěry řádně odůvodní. I s ohledem na tvrzení Ústavního soudu, že se jedná o případ hraniční, tak je pravděpodobné, že by důvod ke svému zásahu neshledal ani tehdy, pokud by verdikt obecných soudů byl opačný.

✦ Rozhodnutí zaslal Mgr. PETR KILIAN, asistent soudkyně Ústavního soudu.

¹⁵ Viz např. nálezh Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 453/03 ze dne 11. 11. 2005, nebo rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 17. 12. 2004 ve věci stížnosti č. 49017/99 Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku.

K otázce náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem v případě zastavení správního řízení

Pokud bylo rozhodnutí odvolacího správního orgánu krajským soudem zrušeno z důvodu, že správní orgány se v přestupkovém řízení dopustily procesních pochybení, která mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí ve věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního], avšak pro uplynutí zákonné prekluzivní lhůty pro projednání přestupku (§ 20 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích) již nemohlo být v dalším řízení, v němž by byla napravena zjištěná procesní pochybení, pokračováno, nelze tuto okolnost klást k tíži stěžovatele a nepřiznat mu nárok na náhradu škody, spočívá-

ající ve vynaložených nákladech na právní zastoupení v průběhu přestupkového řízení podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Nález Ústavního soudu ze dne 5. května 2015, sp. zn. II. ÚS 3005/14

Odůvodnění:

Na Ústavní soud se obrátil stěžovatel, který se v řízení před obecnými soudy domáhal náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v tehdy platném znění (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“). Škoda podle názoru stěžovatele spočívala v nákladech na právní zastoupení, které vynaložil v přestupkovém řízení před správními orgány, které bylo proti němu vedeno.

Obecné soudy nárok stěžovatele na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb. shledaly nedůvodným, neboť dospěly

k závěru, že nebyly splněny zákonné podmínky pro přiznání náhrady škody. V projednávané věci nebyla podle obecných soudů splněna podmínka existence nesprávného úředního postupu, ani podmínka existence nezákonného rozhodnutí, jež by zakládalo odpovědnost státu za škodu ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 82/1998 Sb., když rozhodnutí prvostupňového správního orgánu bylo na základě stěžovatelem podaného řádného opravného prostředku zrušeno rozhodnutím odvolacího správního orgánu (byť se tak stalo poté, co předešlé rozhodnutí odvolacího orgánu bylo zrušeno krajským soudem pro vady řízení), a to nikoli z důvodu nezákonnosti prvostupňového rozhodnutí, nýbrž z důvodu uplynutí jednoleté prekluzivní lhůty k projednání přestupku.

V ústavní stížnosti stěžovatel nesouhlasil s tím, jak obecné soudy jím uplatněný nárok na náhradu škody posoudily. Stěžovatel byl přesvědčen, že obecné soudy se při svém rozhodování dostatečně nevyořadily s důsledky a závěry rozsudku krajského soudu, na jehož základě bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího správního orgánu pro vady řízení (§ 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, což mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Namísto toho pouze konstatovaly neexistenci nezákonného rozhodnutí, které by nárok na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb. činilo důvodným, neboť odvolací správní orgán následně po vydání výše uvedeného rozsudku krajského soudu přestupkové řízení zastavil podle ustanovení § 90 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 zákona České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), z důvodu marného uplynutí zákonné prekluzivní lhůty k projednání přestupku.

Stěžovatel poukazoval na to, že v průběhu správního řízení došlo k závažným pochybením, a proto také bylo rozhodnutí krajského úřadu jako odvolacího správního orgánu na základě správní žaloby stěžovatele pro vady řízení, spočívající v podstatném porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, jež mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, rozsudkem krajského soudu podle ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušeno a věc byla odvolacímu správnímu orgánu vrácena k dalšímu řízení. Vadu řízení spatřoval krajský soud v tom, že správní orgány při rozhodování o vině i sankci za uvedený přestupek nerespektovaly práva stěžovatele jako účastníka řízení, zaručená mu ustanovením § 36 správního řádu, neboť předmětná rozhodnutí vydaly, aniž by stěžovatele jako obviněného z přestupku předvolaly k ústnímu jednání a vyslechly ho, ačkoliv o to stěžovatel sám žádal. Krajský soud v souladu s ustálenou judikaturou dovodil, že k projednání přestupku musel správní orgán nařídít ústní jednání a k němu byl povinen předvolat (stěžovatele) jako obviněného z přestupku, protože ten měl v řízení osobně konat, tj. dostavit se k ústnímu jednání. Krajský soud se ztotožnil i s další námitkou stěžovatele ohledně neprovedení, resp. nevyořadání se s jím navrženými důkazními prostředky ze strany správních orgánů.

Protože správní orgány se v průběhu správního řízení do-

pustily procesních pochybení, jež mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., což ostatně konstatoval i krajský soud ve svém kasačním rozhodnutí, stěžovatel dovodil, že ve vztahu k předmětné fázi správního řízení byly naplněny podmínky odpovědnosti státu podle zákona č. 82/1998 Sb. a stěžovateli vznikl nárok na odškodnění. Rozhodnutími obecných soudů o nepřiznání náhrady škody tak podle stěžovatele byla porušena jeho ústavně zaručená práva, a to právo na spravedlivý proces a právo na náhradu škody, zaručená čl. 36 odst. 1 a odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jakož i rovnost účastníků podle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Ústavní soud na základě ústavní stížnosti stěžovatele rozsudky soudu prvního stupně i soudu odvolacího zrušil, neboť dospěl k závěru, že jimi bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces, zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, jakož i právo na náhradu škody, zaručené čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Ústavní soud se s výše uvedenými právními závěry obecných soudů o neexistenci nároku stěžovatele na náhradu škody neztotožnil, neboť neshledal interpretaci předmětných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. ústavně konformní. Zejména se Ústavní soud neztotožnil s interpretací ustanovení § 8 cit. zákona, v jejímž důsledku obecné soudy odmítly posoudit namítaná pochybení správních orgánů v předmětném přestupkovém řízení jako nesprávný úřední postup, přičemž podle jejich závěrů nemohlo jít ani o nezákonné rozhodnutí, neboť tato nebyla zrušena z důvodu nezákonnosti, nýbrž z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty.

Podle názoru Ústavního soudu obecné soudy při posuzování důvodnosti nároku stěžovatele na náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb. nevezaly v úvahu skutečnost, že krajský soud ve svém rozsudku dospěl k závěru, že správní orgány se v přestupkovém řízení vedeném proti stěžovateli dopustily procesních pochybení (omezení procesních práv stěžovatele jako účastníka řízení v pozici obviněného z přestupku), která mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., a která také byla důvodem pro zrušení rozhodnutí odvolacího správního orgánu pro vady řízení ve smyslu ustanovení § 78 odst. 1 s. ř. s. Obecné soudy při posuzování předmětné věci podle Ústavního soudu naopak čistě formalisticky vycházely ze skutečnosti, že původní meritorní rozhodnutí odvolacího správního orgánu a následně i prvostupňového správního orgánu byla formálně zrušena následně vydaným rozhodnutím odvolacího správního orgánu o zastavení řízení (podle ustanovení § 90 odst. 4 správního řádu ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 zákona o přestupcích), čímž došlo i ke zhojení původních procesních pochybení správních orgánů, která mohla mít vliv na zákonnost jejich rozhodnutí.

Podle názoru Ústavního soudu nelze klást k tíži stěžovatele skutečnost, že z důvodu uplynutí zákonné prekluzivní jednoleté lhůty pro projednání přestupku (§ 20 odst. 1 zákona o přestupcích) již nemohlo být pokračováno v dalším řízení, v němž by byla napravena procesní pochybení správních orgánů, konstatovaná krajským soudem, a které by případně vyústilo ve vydání nového meritorního rozhodnutí, nezatí-

ženého procesními vadami či nezákonností, neboť k uplynutí zákonné prekluzivní jednoroční lhůty (§ 20 odst. 1 zákona o přestupcích) došlo v předmětné věci především v důsledku procesního postupu správních orgánů, které jej zatížily procesními vadami, které mohly mít vliv na zákonnost vydaných meritorních rozhodnutí, pro která také krajský soud rozhodnutí odvolacího správního orgánu zrušil. Současně Ústavní soud poukázal i na liknavý procesní postup odvolacího správního orgánu v rámci řízení o stěžovatelem podaném odvolání, když o něm odvolací správní orgán rozhodl pouze několik dnů před uplynutím zákonné prekluzivní jednoroční lhůty pro projednání přestupku, jehož spáchání se měl stěžovatel dopustit.

Ústavní soud proto dospěl k závěru, že obecné soudy byly povinny při zkoumání předpokladů pro vznik odpovědnosti za škodu ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. a při hodnocení důvodnosti nároku stěžovatele na náhradu škody, která spočívala ve stěžovatelem vynaložených nákladech na své právní zastoupení v průběhu přestupkového řízení před správními orgány, k výše uvedeným skutečnostem přihlídnout. Ústavní soud dále zdůraznil, že uvedené platí i s ohledem na to, že právní úprava nákladů řízení ve správním řádu, příp. v zákoně o přestupcích, neukládá správnímu orgánu povinnost za situace, kdy dochází k zastavení přestupkového řízení pro uplynutí zákonné prekluzivní lhůty k projednání přestupku (podle ustanovení § 90 odst. 4 správního řádu ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 zákona o přestupcích), jakkoliv rozhodovat o nákladech tohoto řízení.

Ústavní soud proto uzavřel, že v projednávané věci se nejen právní závěry obecných soudů dostaly do extrémního rozporu s provedenými skutkovými a právními zjištěními ohledně naplnění předpokladů pro vznik odpovědnosti státu za škodu, neboť rozhodnutí odvolacího správního orgánu bylo krajským soudem skutečně zrušeno pro procesní pochybení, která mohla mít vliv na jeho zákonnost, ale obecnými soudy zvolený výklad (interpretace) příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. přímo popírá jejich smysl (účel), neboť jím a priori vyloučily odpovědnost státu za škodu, aniž by vzaly v úvahu veškeré okolnosti a předpoklady, zakládající vznik této odpovědnos-

ti. Tímto svým postupem, nerespektujícím ústavní příkaz, zakotvený v čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, a porušujícím právo stěžovatele na spravedlivý proces, zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tak obecné soudy porušily právo stěžovatele na náhradu škody, zaručené mu v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Nad rámec výše uvedeného Ústavní soud v odůvodnění svého nálezu zdůraznil, že výše uvedené právní závěry Ústavního soudu nelze v žádném případě interpretovat a zobecňovat do té míry, že by každé zahájení přestupkového řízení či procesní postup správních orgánů v jeho průběhu, které by nevyústily v pravomocné meritorní rozhodnutí správních orgánů o projednávaném přestupku, bylo možné paušálně považovat za „nesprávný úřední postup“, resp. „nezákonné rozhodnutí“, který by zakládal odpovědnost státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb. Taková interpretace by podle Ústavního soudu byla ostatně i v rozporu s dosavadní judikaturou Ústavního soudu ve vztahu k otázce odpovědnosti státu za škodu způsobenou jednotlivcům v důsledku zahájení trestního stíhání a vedení trestního řízení, které ovšem nevyústilo v pravomocný (odsuzující) rozsudek, jejíž závěry lze za použití argumentu *a maiori ad minus* aplikovat i na přestupkové řízení, které je ostatně do značné míry ovládáno i zásadami trestního řízení. Ústavní soud dále poukázal na to, že uvedené platí i pro případy podobné nyní projednávané věci, tj. kdy dojde k zastavení přestupkového řízení pro uplynutí zákonné prekluzivní lhůty k projednání přestupku (podle ustanovení § 90 odst. 4 správního řádu ve spojení s ustanovením § 20 odst. 1 zákona o přestupcích), neboť v praxi nelze vyloučit situace, kdy k uplynutí zákonné prekluzivní lhůty k projednání přestupku, a tedy i k zastavení řízení, dojde především v důsledku procesní taktiky obviněného, příp. jeho právního zástupce, založené na „obstrukčním“ jednání. Takové jednání pod rozsah ochrany, poskytované jednotlivci ústavně zaručeným právem na náhradu škody, zaručeným v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, ovšem podřadit v žádném případě nelze.

✦ JUDr. RENATA RÁZKOVÁ, Ph.D.,
asistentka soudce Ústavního soudu

ZÁKONÍK PRÁCE

- novela zákoníku práce od 1. 10. 2015
- 30 změn a doplnění
- aktualizovaný rejstřík k celému zákoníku

více informací na www.zp.sagit.cz

Náhrada nákladů řízení - dědictví - § 150 o. s. ř.

I. Ustanovení § 226 odst. 1 o. s. ř. je třeba vykládat tak, že v případě, kdy v dalším řízení po zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně dojde ke změně skutkového základu, z něhož odvolací soud při formulaci svého právního názoru vycházel, není soud prvního stupně vázán názorem odvolacího soudu vyjádřeným v jeho zrušujícím rozhodnutí.

II. Ačkoliv povinnost nahradit žalovanému náklady řízení nelze považovat za pasivum dědictví po procesní předchůdkyni žalobce, neboť tento závazek v souzené věci vznikl teprve konstitutivním rozhodnutím odvolacího soudu žalobci, lze analogicky poukázat na ustanovení § 470 odst. 1 obč. zák. č. 40/1964 Sb., z něhož se podává nespravedlnost řešení, které by žalobci umožňovalo zbavit se závazku hradit náklady řízení na základě soudem prvního stupně zjištěné nemajetnosti jeho procesní předchůdkyně a současně po ní nabýt dědictví, jehož hodnota několikrát převyšuje závazek k náhradě nákladů řízení.

III. Při úvahách o vhodnosti aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. mohou nastat situace, kdy v konkrétním případě bude na místě hledět na účastníka řízení jako na nemajetného i v případě, že vlastní určité majetkové hodnoty, protože nebude možné po něm spravedlivě požadovat zpeněžení těchto hodnot za účelem placení náhrady nákladů řízení.

**Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2015,
sp. zn. 24 Cdo 2439/2014**

Odůvodnění:

A. Předchozí průběh řízení

Procesní (a právní) předchůdkyně žalobce, paní D. T. (dále jen „žalobkyně“) se domáhala zaplacení částky 2 714 549 Kč, přičemž co do částky 2 035 911,75 Kč bylo řízení zastaveno pro zpětvzetí žaloby a ve zbylé části byla žaloba zamítnuta rozsudkem Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 20. 2. 2002, č. j. 8 C 60/2002-151. Soud prvního stupně proto rozhodoval i o nároku žalovaného na náhradu nákladů řízení a dospěl k závěru, že je na místě aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř. a výjimečně žalovanému náhradu nákladů řízení nepřiznat, neboť vzal za prokázané, že paní D. T. je důchodkyně, jejíž příjem činí 5 838 Kč měsíčně a nemá jiný majetek, pročež by přiznání náhrady nákladů řízení žalobci bylo přílišnou tvrdostí a žalovaný nepřiznáním nároku na náhradu nákladů řízení neutrpí zvláště závažnou újmu.

Krajský soud v Ostravě, jako soud odvolací, rozsudkem ze dne 23. 2. 2007, č. j. 42 Co 241/2004-323, ve věci samé rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil, změnil však výrok soudu prvního soudu o nákladech řízení, proti kterému se odvolal žalovaný, tak, že uložil žalobkyni nahradit žalovanému náklady řízení před soudem prvního stupně ve výši 41 980 Kč a dále rozhodl o povinnosti žalobkyně zaplatit žalovanému náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 53 299 Kč. V odůvodnění svého rozhodnutí v uvedeném směru uvedl, že sociální poměry žalobkyně samy o sobě nemohou být důvodem zvláštního zřetele hodným pro aplikaci § 150 o. s. ř. a nepřiznání náhra-

dy nákladů řízení žalovanému, který uspěl, a dále, že odvolací soud jiné důvody pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. neshledal.

Nejvyšší soud usnesením ze dne 8. 4. 2009, č. j. 28 Cdo 3903/2007-368, odmítl dovolání žalobkyně a uložil jí povinnost nahradit žalovanému náklady dovolacího řízení ve výši 12 023 Kč.

Ústavní soud nálezem ze dne 12. 1. 2012, č. j. I. ÚS 1759/09-382, odmítl ústavní stížnost žalobkyně směřující do merita věci, ale zrušil výrok dovolacího soudu o náhradě nákladů dovolacího řízení a rovněž výroky odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně i odvolacím soudem. V odůvodnění svého nálezu uvedl, že sdílí „názor soudu prvního stupně, který rozhodl s odvoláním na § 150 o. s. ř. tak, že se žalovanému vůči stěžovatelce-žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. Ten uvedl, že po posouzení předmětné věci, která se týkala nároků spojených s restitucí a po zhodnocení sociální situace žalobkyně, jež je důchodkyně, její příjem činí 5 838 Kč měsíčně a nemá jiný majetek, shledal, že jsou tu důvody hodné zvláštního zřetele, a náhradu nákladů řízení nepřiznal.“ Dále odkázal na svou ustálenou judikaturu o tom, že soud musí své rozhodnutí aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř. řádně a přesvědčivě odůvodnit, a o tom, že součástí práva na spravedlivý proces je vytvoření prostoru pro to, aby účastník řízení mohl uplatňovat námítky a argumenty k eventuálnímu uplatnění ustanovení § 150 o. s. ř. Nakonec uvedl: „Vezmou-li se v úvahu složitost celého případu, jeho návaznost na restituční spor, zřejmě nemajetnost stěžovatelky a další stěžejní okolnosti věci, vede to Ústavní soud nutně k názoru, že ve věci by bylo skutečně nepřiměřeně tvrdé trvat na tom, aby stěžovatelka nesla veškeré náklady řízení. Podle Ústavního soudu ve zkoumaném případě, se zřetelem k jeho zvláštnostem – jak plyne již z argumentů shora uvedených – lze tedy důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 150 o. s. ř. shledat.“

Dne 31. 12. 2011 však žalobkyně zemřela a jejím procesním nástupcem se stal její syn MUDr. P. T.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31. 1. 2014, č. j. 71 Co 48/2012-440, opětovně rozhodl o nákladech řízení, a to tak, že žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému částku 63 319 Kč jako náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně a částku 71 445 Kč jako náhradu nákladů řízení před odvolacím soudem. Dovolací soud uvádí, že ke zvýšení přiznané náhrady nákladů řízení oproti prvnímu rozhodnutí odvolacího soudu došlo jednak z důvodu jejich přepočtu podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve smyslu nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, jímž byla zrušena vyhláška č. 484/2000 Sb., a dále z důvodu dalších úkonů právní služby ve věci. V odůvodnění svého rozhodnutí odvolací soud uvedl, že hospodaření žalovaného podléhá veřejné kontrole a vlastnické právo žalovaného má standardní zákonný obsah i ochranu. Dále poukázal na skutečnost, že žalobkyně nebyla osobou nemajetnou, když čistá hodnota dědictví představovala částku 946 723,62 Kč. Z uvedeného důvodu ani procesní nástupce – dědic žalobkyně, MUDr. P. T., není osobou nemajetnou, když navíc vystupuje jako společník a jednatel řady obchodních společností. Nakonec uvedl, že ani v okolnostech sporu, které vedly žalobkyni k uplatnění nároku, neshledal důvody, pro které by žalovanému neměl být přiznán nárok na náhradu nákladů řízení.

B. Dovolání

Proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 1. 2014, č. j. 71 Co 48/2012-440, podal žalobce dovolání, v němž namítl:

- a) záhlaví usnesení odvolacího soudu trpí vadami v označení žalobce.
- b) výroky napadeného rozhodnutí jsou neurčité. Z výroku I. není zřejmé, které rozhodnutí soudů obou stupňů je jím měněno, a dále není z výroků zřejmé, zda částka náhrady nákladů řízení v nich stanovená již obsahuje DPH nebo ne.
- c) náklady řízení žalovaného nebyly účelně vynaložené a odvolací soud je vypočetl nesprávně, neboť nerespektoval náleze Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 1759/09, podle něhož bylo na místě v souzené věci aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř.
- d) odvolací soud nevytvořil pro účastníky řízení procesní prostor k tomu, aby se vyjádřili k možnému uplatnění ustanovení § 150 o. s. ř. Žalobce nemohl v tomto směru uplatnit žádné námítky a důkazy ve svůj prospěch.
- e) částka, která byla přisouzena žalovanému jako náhrada nákladů řízení, představuje pouze zlomek rozpočtu města Příbor a na druhou stranu bude mít zaplacení této částky devastující dopad na sociální poměry žalobce. Nelze pominout ani skutečnost, že by spor dopadl ve prospěch žalující strany, pokud by se soudy obou stupňů vypořádaly s důkazy předloženými žalobkyní a respektovaly znění platných zákonů.
- f) Skutečnost, že je žalobce jednatelem a společníkem obchodních společností nemá oporu v provedeném dokazování, neboť v uvedeném směru nebyl proveden žádný listinný důkaz.
- g) Odvolací soud určil náhradu nákladů řízení podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., v jiném, než platném znění, neboť nezohlednil její novelu vyhláškou č. 390/2013 Sb.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že žalobce nenastoluje žádnou právní otázku, která by mohla ve smyslu § 237 o. s. ř. založit přípustnost dovolání. Náklady řízení byly žalovaným vynaloženy účelně a označení žalobce v záhlaví rozhodnutí odvolacího soudu je správné, což lze doložit mj. důkazy o jeho bydlišti uvedeném v obchodním rejstříku. Ani námitka nerespektování nálezu Ústavního soudu není důvodná, neboť pro rozhodnutí odvolacího soudu byl rozhodný skutkový stav v době vyhlášení jeho rozhodnutí, takže odvolací soud rozhodl s ohledem na majetkové a sociální poměry žalobce. Uvedené rozhodnutí odvolacího soudu odpovídá nálezům Ústavního soudu, podle nichž je aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. výjimečným opatřením, které musí být řádně odůvodněno. V souzené věci přitom nejsou podmínky pro uplatnění ustanovení § 150 o. s. ř., neboť se nejedná o bagatelní spor, ani o spor, kde by výše náhrady nákladů řízení mnohonásobně převyšovala žalovanou částku, jedná se o problematiku, která přesahuje běžnou právní agendu žalovaného, a nepřiznání náhrady nákladů řízení ovlivňuje majetkovou situaci žalovaného – města.

C. Přípustnost a důvodnost

Dovolací soud zjistil, že dovolání je včasné, podané oprávněnou osobou zastoupenou advokátem, že splňuje formální obsahové znaky předepsané v § 241a odst. 2 o. s. ř.

Podle § 237 o. s. ř. „je dovolání přípustné proti každému roz-

hodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlí od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.“

K námítkám stran aplikace § 150 o. s. ř. [sub c), d), e)]

Námitka dovolatele, že odvolací soud nevytvořil procesní prostor pro účastníky řízení k tomu, aby se vyjádřili k možnému uplatnění § 150 o. s. ř. [sub d)] zakládá přípustnost dovolání. V uvedeném směru je třeba vyjít z ustálené judikatury Ústavního soudu, kterou převzal i dovolací soud, podle níž musí obecné soudy poskytnout účastníkům řízení procesní prostor k tomu, aby se vyjádřili k možnému uplatnění ustanovení § 150 o. s. ř. v rozhodnutí o náhradě nákladů řízení (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. II. ÚS 828/06, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2234/2014, náleze Ústavního soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 1378/07, náleze Ústavního soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. IV. ÚS 2259/13, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2567/2014). Je třeba uvést, že citovaná judikatura se vztahuje primárně k situacím, kdy obecný soud zvažuje aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. Jinými slovy, uvedená judikatura klade důraz na možnost účastníka, v jehož neprospěch soud zvažuje aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř., vznést tvrzení a případně navrhnout důkazy proti vhodnosti aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. V souzené věci je situace sice odlišná tím, že nebyl poskytnut prostor žalobci pro uplatnění tvrzení a důkazu ve prospěch aplikace § 150 o. s. ř., je však třeba vycházet z nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 1759/09, kterým bylo zrušeno předchozí rozhodnutí odvolacího soudu a dovolacího soudu o nákladech řízení, podle něhož měl odvolací soud v souzené věci aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř. ve vztahu k povinnosti žalobkyně nahradit náklady řízení žalovanému. Ústavní soud v tomto nálezu uvedl: „Ústavní soud sdílí v tomto směru názor soudu prvního stupně, který rozhodl s odvoláním na § 150 o. s. ř. tak, že se žalovanému vůči stěžovatelce-žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. Ten uvedl, že po posouzení předmětné věci, která se týkala nároků spojených s restitucí a po zhodnocení sociální situace žalobkyně, jež je důchodkyně, její příjem činí 5 838 Kč měsíčně a nemá jiný majetek, shledal, že jsou tu důvody hodné zvláštního zřetele a náhradu nákladů řízení nepřiznal. Poukázal i na to, že uložení povinnosti náhrady nákladů řízení by bylo vůči stěžovatelce nepřiměřenou tvrdostí a žalované město Příbor nepřiznáním této náhrady zvláště závažnou újmu neutrpí.“, a dále: „Vezmou-li se v úvahu složitost celého případu, jeho návaznost na restituční spor, zřejmá nemajetnost stěžovatelky a další stěžejní okolnosti věci, vede to Ústavní soud nutně k názoru, že ve věci by bylo skutečně nepřiměřeně tvrdé trvat na tom, aby stěžovatelka nesla veškeré náklady řízení. Podle Ústavního soudu ve zkoumaném případě, se zřetelem k jeho zvláštnostem – jak plyne již z argumentů shora uvedených – lze tedy důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 150 o. s. ř. shledat.“ Měl-li žalobce, resp. jeho procesní předchůdkyně, za to, že zde jsou dány důvody pro uplatnění ustanovení § 150 o. s. ř. a v uvedeném směru jeho procesní předchůdkyně uspěla v řízení před Ústavním soudem, měl odvolací

soud žalobci poskytnout procesní prostor k vyjádření, jestliže navzdory nálezu Ústavního soudu zvažoval neuplatnění ustanovení § 150 o. s. ř., ačkoliv mohl žalobce uplatnění § 150 o. s. ř. legitimně očekávat právě s ohledem na úspěch své procesní předchůdkyně v řízení před Ústavním soudem. Naproti tomu, odvolací soud rozhodl bez jednání vycházející zejména z vyjádření žalovaného k okolnostem rozhodným pro případnou aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. (srov. č. l. 425-428), přičemž však z obsahu spisu se nepodává, že by uvedené vyjádření žalovaného bylo doručeno žalobci, aby měl možnost vyjádřit se k němu a vznést tvrzení, případně navrhnout důkazy ve svůj prospěch. Uvedený postup tedy navíc odporuje i ustanovení § 118a odst. 2 o. s. ř., podle něhož předseda senátu vyzve účastníka k doplnění vyličení rozhodných skutečností, má-li za to, že věc je možné po právní stránce posoudit jinak než podle účastnickova právního názoru (srov. např. výše citovaný náleze Ústavního soudu ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. II. ÚS 828/06, nebo náleze Ústavního soudu ze dne 23. 11. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2738/10).

Navzdory výše uvedenému nesprávnému právnímu posouzení procesní právní otázky je rozhodnutí odvolacího soudu věcně správné, neboť je založeno na skutkovém zjištění, že žalobci po jeho procesní předchůdkyni připadlo dědictví, jehož čistá hodnota je 946 723,62 Kč, a proto není dán stěžejní důvod pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. v souzené věci – nemajetnost žalobce. Přitom hlavním důvodem aplikace § 150 o. s. ř. v souzené věci byla právě nemajetnost žalobkyně, když v uvedeném směru Ústavní soud ve svém nálezu uvedl: „*Ústavní soud sdílí v tomto směru názor soudu prvního stupně, který rozhodl s odvoláním na § 150 o. s. ř. tak, že se žalovanému vůči stěžovatelce-žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává. Ten uvedl, že po posouzení předmětné věci, která se týkala nároků spojených s restitucí a po zhodnocení sociální situace žalobkyně, jež je důchodkyně, její příjem činí 5 838 Kč měsíčně a nemá jiný majetek, shledal, že jsou tu důvody hodné zvláštního zřetele a náhradu nákladů řízení nepřiznal.*“ A na jiném místě: „*Vezmou-li se v úvahu složitost celého případu, jeho návaznost na restituční spor, zřejmá nemajetnost stěžovatelky a další stěžejní okolnosti věci, vede to Ústavní soud nutně k názoru, že ve věci by bylo skutečně nepřiměřeně tvrdé trvat na tom, aby stěžovatelka nesla veškeré náklady řízení.*“

I v jiných rozhodnutích Ústavní soud uvedl, že typickým důvodem pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř. jsou majetkové a sociální poměry účastníků řízení (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 13. 9. 2006, sp. zn. I. ÚS 191/06, náleze Ústavního soudu ze dne 10. 6. 2010, sp. zn. II. ÚS 2189/09, náleze Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2012, sp. zn. I. ÚS 42/11, náleze Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. IV. ÚS 129/06). Ačkoliv je rozhodnutí o nákladech řízení konstitutivním rozhodnutím (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 7. 2010, sp. zn. 21 Cdo 1520/2009, uveřejněné pod číslem 67/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2009, sp. zn. 20 Cdo 1932/2007) a závazek k úhradě nákladů řízení tak vznikl žalobci, nikoliv jeho procesní předchůdkyni, dovolací soud vychází z názoru, že nelze nevidět spojitost řízení ve věci a závazku nahradit žalovanému náklady řízení s procesní předchůdkyní žalobce a tudíž i s dědictvím, které po ní nabylo. Jinými slovy, ačkoliv povinnost nahradit žalovanému náklady řízení nelze považovat za pasivum dědictví po procesní předchůdkyni žalobce, neboť tento závazek vznikl teprve kon-

stitutivním rozhodnutím odvolacího soudu žalobci, lze analogicky poukázat na ustanovení § 470 odst. 1 obč. zák., podle něhož dědic odpovídá za zůstavitelovy dluhy do výše ceny nabytého dědictví. Předemslané ustanovení sice nelze na souzenou věc přímo aplikovat, nicméně se z něj podává nespravedlnost řešení, které by žalobci umožňovalo zbavit se závazku hradit náklady řízení na základě soudem prvního stupně zjištěné nemajetnosti jeho procesní předchůdkyně a současně po ní nabytého dědictví, jehož hodnota několikrát převyšuje závazek k náhradě nákladů řízení. Dovolací soud tak dospěl k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je věcně správné a spravedlivé, zejména zváží-li se konstantní judikatura Ústavního soudu ukládající soudům v rámci procesu nalézání práva usilovat o nalezení spravedlivého řešení (srov. např. náleze Ústavního soudu ze dne 5. 12. 2002, sp. zn. IV. ÚS 267/02, nebo náleze Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11-2 bod 88).

Dovolací soud v této souvislosti dále uvádí, že si je vědom skutečnosti, že z vlastnictví majetkové hodnoty nelze mechanicky dovodit dostatečnou majetnost účastníka řízení (srov. obdobně náleze Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 121/11), a proto ani v souzené věci nelze mechanicky přistupovat k hodnocení významu dědictví nabytého žalobcem pro závěr o možnosti aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. Dovolací soud si je rovněž vědom skutečnosti, že náleze Ústavního soudu ze dne 17. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 121/11, se týká posuzování majetkové situace účastníka řízení za účelem rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků a nelze jej beze všeho vztáhnout na posuzování majetkových poměrů účastníka řízení za účelem zvážení aplikace ustanovení § 150 o. s. ř., neboť rozhodnutím o osvobození jednoho účastníka řízení od soudních poplatků není druhý z účastníků dotčen, zatímco v případě aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. získává jeden z účastníků řízení výhodu na úkor druhého. Náleze však má svou relevanci i pro úvahy o aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř., neboť mohou nastat situace, kdy bude v konkrétním případě na místě hledět na účastníka řízení za účelem posouzení vhodnosti aplikace § 150 o. s. ř. jako na nemajetného i v případě, že vlastní určité majetkové hodnoty, protože nebude možné po něm spravedlivě požadovat zpeněžení těchto hodnot za účelem placení náhrady nákladů řízení. V souzené věci se však o takovou situaci nejedná, neboť žalobce zdědil vesměs buď finanční prostředky, nebo hodnoty, jejichž zpeněžení po něm lze spravedlivě požadovat (spoluvlastnické podíly na pozemcích vedených v katastru nemovitostí jako orná půda, zahrada, ostatní plocha).

Protože dovolatel neměl procesní prostor uplatnit své námitky ve prospěch aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. v řízení před odvolacím soudem, zabýval se dovolací soud dále jeho námitkou, v níž uvádí konkrétní skutečnosti, z nichž dovozuje vhodnost aplikace § 150 o. s. ř. v souzené věci [sub e)]. Vychází-li dovolatel z úvahy, že povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení žalovanému jej zasáhne víc, než by žalovaného zasáhla situace, kdy by mu nebyla přiznána náhrada nákladů řízení, dovolací soud uvádí, že „*okolnosti hodné zvláštního zřetele, kdy soud nemusí výjimečně náhradu nákladů řízení přiznat, nelze spatřovat pouze v tom, že by jejich přiznání přivodilo žalobkyni větší újmu, než žalovanému.*“ (srov. náleze Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2008, sp. zn. I. ÚS 2862/07, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 2941/2013, usnesení Nejvyššího soudu

ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 3172/2013). Důvodem, pro který by mělo být v souzené věci aplikováno ustanovení § 150 o. s. ř., není ani přesvědčení žalobce o tom, že měl ve věci samé uspět, neboť se jedná o pouhou spekulaci a názor účastníka řízení. Dovolací soud nevylučuje, že v konkrétním případě může nastat situace, kdy účastník v soudním řízení neuspěje z důvodů, které budou odůvodňovat aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř., nicméně v souzené věci dovolací soud takové důvody neshledal a dovolatel žádné ani nenamítl.

Namítá-li dovolatel nerespektování nálezu Ústavního soudu odvolacím soudem [sub c)], je třeba vycházet z nálezů Ústavního soudu, podle nichž je vázanost obecných soudů nálezem Ústavního soudu v konkrétní věci vázaností obdobnou vázanosti mezi soudními instancemi rozhodujícími v téže věci, pro niž je v civilním řízení stěžejní ustanovení § 226 o. s. ř. (srov. náleží pléna Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/06, náleží Ústavního soudu ze dne 18. 11. 1998, sp. zn. I. ÚS 77/97). Ustanovení § 226 odst. 1 o. s. ř. je přitom třeba vykládat tak, že v případě, kdy v dalším řízení po zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně dojde ke změně skutkového základu, z něhož odvolací soud při formulaci svého právního názoru vycházel, není soud prvního stupně vázán názorem odvolacího soudu vyjádřeným v jeho zrušujícím rozhodnutí (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1797-1798, David, L.; Ištváněk, F.; Javůrková, N.; Kasíková, M.; Lavický, P. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. II. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR a. s., 2009, s. 1174). Pokud tedy odvolací soud rozhodl v rozporu se závazným právním názorem Ústavního soudu z důvodu nově zjištěných skutkových okolností věci, neboť zjistil, že žalobkyně nebyla nemajetná a že jejím procesním nástupci po ní připadlo dědictví v čisté hodnotě 946 723,62 Kč, nebyl jeho postup nesprávný.

Ze všech výše uvedených důvodů proto dovolací soud uzavírá, že rozhodnutí odvolacího soudu, jímž uložil žalobci povinnost nahradit žalovanému náklady řízení, je věcně správné a v uvedeném směru žádná z námitek dovolatele [sub c), d), e)] nezakládá důvodnost dovolání.

K ostatním námítkám

Pokud dovolatel namítá, že závěr odvolacího soudu o účasti žalobce v několika obchodních společnostech nemá oporu v provedeném dokazování [sub f)], není tato námitka důvodná už proto, že dovolání lze odůvodnit toliko nesprávným právním posouzením věci (srov. § 241a odst. 1 o. s. ř.), a nikoliv nesprávným skutkovým zjištěním. Nadto dovolací soud uvádí, že dovolatel opomíjí ustanovení § 121 o. s. ř., podle něhož se neprokazují mj. skutečnosti známé soudu z jeho úřední činnosti. Konečně tuto námitku dovolací soud považuje za nedůvodnou proto, že rozhodující pro řešení otázky aplikace § 150 o. s. ř. je podle dovolacího soudu skutečnost, že žalobce po své procesní předchůdkyni nabyl dědictví, jehož hodnota mu dovoluje zaplatit náklady tohoto řízení, včetně nákladů řízení, která vedla jeho procesní předchůdkyně, jak již bylo výše rozvedeno.

Dále se dovolací soud zabýval námitkou dovolatele stran jeho nesprávného označení v záhlaví napadeného rozhodnutí [sub a)]. Uvedená námitka však nenastoluje žádnou právní otázku, na které by napadené rozhodnutí záviselo, a nejedná se ani o vadu, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci

ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř., neboť výsledek řízení by nemohl být jiný, kdyby této vady nebylo (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1759/2011, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2289/2012).

Námitka stran neurčitosti výroků napadeného rozhodnutí [sub b)] není důvodná, neboť z výroku I. napadeného výroku je zřejmé, že je jím měněno odvoláním napadené rozhodnutí soudu prvního stupně, přičemž v souzené věci bylo vydáno jen jediné rozhodnutí soudu prvního stupně. Jde-li o otázku, zda částka náhrady nákladů řízení již obsahuje DPH nebo ne, není tato otázka rozhodná, neboť podstatné je, že je ve výroci napadeného rozhodnutí uvedena konkrétní částka, kterou je žalobce povinen plnit. Právě uvedenou částku je totiž žalobce povinen žalovanému na náhradě nákladů řízení zaplatit bez ohledu na skutečnost, zda tato částka obsahuje DPH, či nikoliv.

Důvodná není ani námitka dovolatele stran nezohlednění novely vyhlášky č. 177/1996 Sb. při rozhodování odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení [sub g)]. Název dovolatele, že měl odvolací soud postupovat podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 390/2013 Sb., je nesprávný, neboť podle přechodných ustanovení vyhlášky č. 390/2013 Sb. náleží advokátovi za služby poskytnuté před její účinností odměna podle právních předpisů účinných do doby účinnosti vyhlášky č. 390/2013 Sb.

Dovolatel vznesl i námítky k meritu věci, které však nelze v rámci předmětného dovolacího řízení zohlednit, neboť ve věci samé již bylo pravomocně rozhodnuto a dovolání i ústavní stížnost žalobkyně (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2012, č. j. I. ÚS 1759/09-382, usnesením Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2009, č. j. 28 Cdo 3903/2007-368) byly odmítnuty.

Protože je dovolání přípustné, zabýval se dovolací soud ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. otázkou, zda odvolací řízení netrpí některou z vad uvedených v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., případně jinou vadou řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a existenci žádné vady ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. neshledal.

S ohledem na náleží Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12, vyhlášený dne 7. 5. 2013 pod č. 116/2013 Sb., rozhodl Nejvyšší soud o nákladech dovolacího řízení podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Žalobci, jehož dovolání bylo zamítnuto, uložil dovolací soud povinnost zaplatit žalovanému účelně vynaložené náklady, které mu vznikly v souvislosti s podáním vyjádření k dovolání prostřednictvím advokáta. Činí-li tarifní hodnota 134 764 Kč (výše náhrady nákladů řízení, ke které byl žalobce napadeným rozhodnutím zavázán), sestávají tyto náklady z odměny advokáta ve výši 6 500 Kč (§ 1 odst. 2 věty první, § 6 odst. 1, § 9 odst. 1, § 7 bod 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), z paušální částky náhrady hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč (§ 2 odst. 1, § 13 odst. 1, 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění) a 21% DPH (§ 137 odst. 3 o. s. ř., § 21 odst. 1 a odst. 5 a § 37 odst. 1 zákona č. 235/2004 Sb.) ve výši 1 428 Kč. Platební místo a lhůta ke splnění povinnosti byly stanoveny dle § 149 odst. 1 a § 160 odst. 1 o. s. ř.

Nejvyšší soud České republiky z výše uvedených důvodů dovolání žalobce bez jednání (§ 243a odst. 1 o. s. ř.) zamítl podle § 243d písm. a) o. s. ř.

❖ Rozhodnutí zaslal a právní větou opatřil

JUDr. ONDŘEJ MICHNA, MBA, LL.A., advokát v Novém Jičíně.

**Drašík, Fremr, Durdík,
Růžička, Sotolář a kol.:**

Trestní zákoník. Komentář

Wolters Kluwer, Praha 2015,
2 svazky, 3 264 stran, 4 499 Kč.

Jako velké překvapení se objevil v prodejnách odborné literatury nový podrobný komentář k trestnímu zákoníku, vydaný nakladatelstvím Wolters Kluwer. Byl napsán v době, kdy uplynulo od nabytí účinnosti trestního zákoníku pět let. Tento časový odstup umožnil kolektivu autorů předložit ve své právní pomůcce poznatky z aplikace nového trestního zákoníku, a to zejména i formou nové autentické judikatury, a zároveň zajistil, že při zpracování komentáře nemusela být většina závažných otázek výkladu jednotlivých nových institutů trestního práva hmotného řešena „uměle“, když bylo zřejmé, že rozhodný výklad musí vzejít z řešení konkrétních případů soudy a dalšími orgány činnými v trestním řízení. Tím nechci říci, že by autoři nebyli přesto postaveni i před zcela nové problémy, vždyť trestní zákoník byl od svého vzniku dotčen četnými změnami.

Autoři jsou uznávanými odborníky zejména v oblasti justice. Vedle zpracovatelů uvedených na deskách knihy jsou dalšími autory nového komentáře JUDr. Pavla Augustinová, JUDr. Vladimír Král, JUDr. Radek Šmerda, Ph.D., JUDr. Vladimír Vondruška, JUDr. Vladimír Vočka, Ph.D., JUDr. Pavel Zelenka, JUDr. Jana Zezulová a JUDr. Zbyněk Žďárský. Úvodem komentáře je uvedeno i pracovní zařazení autorů a také část trestního zákoníku, které zpracovali.

Komentář je rozdělen na dvě knihy. Nejde ale, jak tomu bývá u komentářů k trestnímu právu hmotnému a učebnic tohoto právního odvětví obvyklé, o rozdělení na část obecnou a část zvláštní. Autoři rozdělili své dílo na dva přibližně stejně rozsáhlé celky. První obsahuje obecnou část a hlavu I. až V. zvláštní části trestního zákoníku. Důvodem byla zjevně snaha o vyváženost velikosti knih. Zvláštní část by vyšla poměrně obsáhlá a neprakticky velká. Komentář obsahuje také, jak je obvyklé, věcný rejstřík. Nadto byl do příloh komentáře zařazen přehled společných hesel trestního zákoní-

ku, který má sloužit pro snazší orientaci v nejdůležitějších definicích pojmů používaných trestním zákoníkem. Vhodným počinem je také zařazení přílohy ke stanovisku Nejvyššího soudu uveřejněného pod č. 15/2014 Sb. rozh. tr., která stanoví hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících pro účely trestního zákoníku.

Zpracovatelé komentáře zvolili jednotnou strukturu výkladu obvyklou u podobných publikací. Ta umožňuje snadnou orientaci zejména u jednotlivých ustanovení obecné části i skutkových podstat trestných činů (stránky jsou označeny nejen pořadovými čísly, ale i jednotlivými paragrafy zákoníku). Na výklad konkrétních ustanovení navazuje relevantní judikatura. Následuje rozbor vztahu probíraných ustanovení k ostatním ustanovením trestního zákoníku, dále jsou uvedeny i související předpisy a základní literatura. Výklad je členěn nejen na samotná ustanovení, ale i na jejich odstavce, popřípadě i písmena. Podle mého názoru zvolené zpracování komentáře vzhledem ke své přehlednosti usnadní jeho využití právníkům, kteří se zabývají trestním právem, ale i ostatní odborné veřejnosti pro orientaci v tomto právním oboru.

Jednotliví autoři přistupovali ke zpracování svých částí mnohdy odlišně, pokud jde o obsažnost výkladu. U některých je podaný výklad relativně stručný, omezený na potřebné informace, jiní zase jdou ve výkladu trestního zákoníku hlouběji, jejich části jsou delší a blíží se učebnicovému, popř. vědeckému stylu výkladu. Nicméně je nutno uvést,

že čtenář získá ve všech případech informace, které bude pro svou práci potřebovat. Autor předmluvy ke komentáři k tomu uvedl, že zvláštní pozornost ve výkladu zvláštní části byla věnována oblastem kriminality, které jsou v centru celospolečenského zájmu. Jde např. o oblast hospodářské trestné činnosti, trestných činů proti životnímu prostředí. Probírány jsou takové skutkové podstaty, jejichž výklad a aplikace činí v praxi problémy, nebo nové skutkové podstaty, u kterých ještě chybí judikatura. Proto je jejich výklad obsáhlejší, podrobnější. Co je podstatné, autoři nikterak při zpracování komentáře nevybočují ze zavedené praxe soudů i obecně uznávaných právních názorů v právní nauce.

Použitá judikatura sestává především (řazeno podle významu) z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, Ústavního soudu a rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněných ve Sbirce soudních rozhodnutí a stanovisek. V rámci výkladu jednotlivých ustanovení jsou využívána i další nepublikovaná instruktivní rozhodnutí soudů České republiky, zejména Nejvyššího. Ojedinele i rozhodnutí uveřejněná v Bulletinu bývalého Nejvyššího soudu České republiky. Použitelná judikatura k dřívějším trestním zákonům je uvedena v původním znění a doplněna odkazem na konkrétní ustanovení trestního zákoníku. Tento způsob autentizace starší judikatury pokládám za vhodnější, než přímo v textu rozhodnutí, vykládajícího skutkovou podstatu trestného činu uvedeného v trestním zákoně, uvádět číslo paragrafu odpovídající skutkové podstatě trestního zákoníku, jako by se výklad od počátku týkal jeho. Pokud jde o rozhodnutí uveřejněná v tzv. zelené sbírce, jsou uvedena rozhodnutí do konce roku 2014 a některá i z roku 2015.

Jestliže jsem v úvodu recenze hovořil v souvislosti s vydáním nového podrobného komentáře o velkém překvapení, měl jsem na mysli skutečnost, že zatím v České republice tradičně existoval jeden velký komentář k trestnímu právu hmotnému, který byl chápán (podle úrovně právního vědomí jednotlivých uživatelů) více či méně jako jakýsi oficiální výklad trestního zákona, resp. zákoníku. Ostatní podobné pomůcky byly spíše texty trestních zákonů s poznámkami a judikaturou, popř. stručné komentáře. Mám samozřejmě na mysli komentář na-

kladatelství C. H. Beck, který volně navazoval na komentáře, jejichž vydávání v období do roku 1989 organizoval bývalý Nejvyšší soud ČSSR. Ty byly ve svém významu pro praxi rovněž podobně osamoceny. Bude zajímavé sledovat, jak si nový podrobný komentář k trestnímu zákoníku bude vést na trhu odborné literatury i v praxi orgánů činných v trestním řízení, advokátů, pracovníků Probační a mediační služby a příslušníků Vězeňské služby. Podle mého názoru má k úspěchu všechny předpoklady. Je to stejně jako jeho „konkurent“ úctyhodné rozsáhlé autorské dílo.

✦ JUDr. KAREL HASCH, předseda senátu Nejvyššího soudu

Markéta Selucká, Lukáš Hadamčík:

Nájem bytu a domu po rekodifikaci soukromého práva

Wolters Kluwer, a. s., Praha 2015, 264 stran, 475 Kč.

Již více než rok jsou účinné právní předpisy přijaté v rámci rekodifikace soukromého práva. Jedná se o nejvýznamnější změnu právního řádu od počátku 90. let minulého století, která má dopad takřka na všechny oblasti lidského života. V této souvislosti se dočkala významných změn i právní úprava nájmu za účelem uspokojování bytových potřeb, tedy nájem domu či bytu. Změna právní úpravy nájemních vztahů s sebou přinesla, ostatně jako každá změna, i snížení právní jistoty adresátů práva a řadu otázek. Jaké právní předpisy se aplikují na nájemní vztah vzniklý před nabytím účinnosti nového občanského zákoníku? Za jakých podmínek je možné ukončit nájemní vztah? Je možné zakázat nájemci chov domácích mazlíčků v bytě?

Výše nastiněné otázky a řadu dalších zodpovídá tandem odborníků z Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Markéta Selucká a Lukáš Hadamčík, akademici specializující se na právní úpravu nájmu a ochrany slabší smluvní strany, zareagovali na společenskou poptávku po souhrnné publikaci, zabývající se ze-

jména praktickými aspekty právní úpravy nájemních vztahů. Cílem autorů bylo přiblížit čtenářům novou právní úpravu, zodpovědět otázky vztahující se k diskutovaným či sporným bodům nové právní úpravy nájemních vztahů a poukázat na starší relativně ustálenou rozhodovací praxi, jež by mohla být aplikovatelná i nyní. Svě odborné názory však podávají nenásilnou formou bez ambice poskytnout „jediné správné řešení“, neboť, jak sami správně zdůrazňují – závazný výklad přinese až ustálená rozhodovací praxe soudů.

Deklarovaný záměr autorů byl naplněn, neboť *Nájem bytu a domu po rekodifikaci soukromého práva* je skutečně srozumitelnou publikací, ve které je vedle důrazu na praktické aspekty předmětné problematiky nabídnut též obsáhlý právně-teoretický exkurz. Nesporným přínosem je použití různých výkladových metod pro jednotlivá ustanovení nového občanského zákoníku, díky čemuž čtenář získá možnost širšího pochopení odlišných názorových proudů a ve spojení s odkazem na dřívější judikaturu může sám předjímat, jaký výklad v soudní praxi převáží.

Recenzovaná publikace je logicky strukturována do pěti částí, ve kterých jsou rozebírány jednotlivé právní aspekty nájemního vztahu. **První část seznamuje čtenáře se vznikem nájmu domu a bytu**, přičemž je kladen důraz na nájemní smlouvu jako nejčastější právní důvod vzniku nájemního vztahu. Opomenuty však nezůstávají ani jiné způsoby vzniku nájmu, konkrétně vydržení nájemního práva, vznik nájmu manželovi nájemce,

přistoupení k nájemní smlouvě či vznik nájmu přímo ze zákona.

Druhá část publikace se věnuje právům a povinnostem mezi pronajímatelem a nájemcem. V rámci těchto dvou částí se autoři zabírají jedním z nejdiskutovanějších bodů u právní úpravy nájemních vztahů, a to rozsahem možného odchýlení se smluvních stran od zákonné úpravy. Tvůrci nového občanského zákoníku sice vystavěli kodex na zásadě dispozitivnosti a respektování smluvní volnosti stran, avšak právní úprava nájmu bytu a domu v zásadě nepřipouští smluvní odchýlení se v neprospěch slabší strany, tedy nájemce. Autoři poskytují komplexní zdůvodnění nutnosti ochrany nájemníků a předkládají klíč pro nalezení přípustného odchýlení se od znění zákona.

Třetí část monografie je věnována zákonu nájemního vztahu, jakožto v praxi nejproblematictějšímu momentu spojenému s nájemním vztahem. O tom, že skončení nájmu bývá v praxi velice sporné, svědčí nejen množství autory zpracované judikatury, ale i prostor věnovaný tomuto tématu v rámci publikace – tato část zabírá téměř polovinu celkového rozsahu.

V předposlední kapitole autoři neopomněli rozebrat specifika zvláštních typů nájmu bytu či domu, za které občanský zákoník považuje nájem služebního bytu (domu) a nájem bytu zvláštního určení. Konečně **v poslední části publikace je zpracován případ nájemního vztahu, kdy je předmětem nájmu družstevní byt.**

Závěrem lze tedy shrnout, že dvojici autorů se povedlo vytvořit čtivou publikaci, jež srozumitelným způsobem přibližuje problematiku nové právní úpravy nájmu bytu a domu po rekodifikaci soukromého práva. Velkým přínosem jsou prezentované výkladové metody k jednotlivým ustanovením. Ty nutí čtenáře především k zamyšlení a formulování vlastního názoru, který výklad by mohl převážet. Monografie bude dozajista přínosná pro každého, kdo se s právní úpravou nájemních vztahů setkává, ať už z pozice právního laika v postavení nájemníka či pronajímatele, nebo z pozice odborníka z řad soudců, advokátů či akademiků.

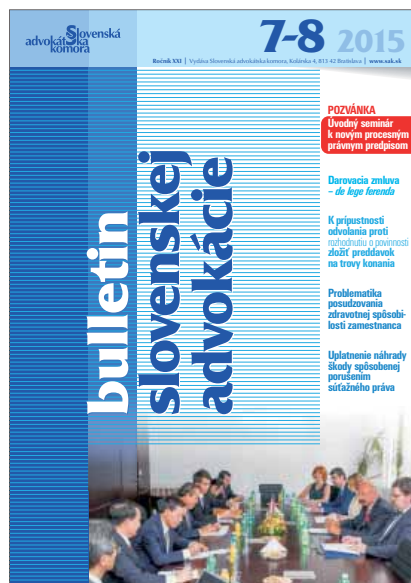
✦ Mgr. VLASTIMIL VITOUK, doktorand na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 7-8/2015

**JUDr. Ľuba Berezňaninová,
Dip. Mgmt.:**
K prípustnosti odvolania proti rozhodnutiu o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania podľa § 141a OSP, I. časť

V predloženom príspevku sa autorka zaoberá problémom výkladu a aplikácie § 202 odst. 3 písm. q) OSP (zák. č. 99/1963 Sb., občanský súdny rád, ve znění pozdějších předpisů - pozn. red.), pojednávajícím o prípustnosti odvolání proti rozhodnutí soudu o povinnosti složit zálohu na náklady řízení ve smyslu § 141a OSP. Praxe odvolacích soudů při výkladu tohoto ustanovení je nejednotná. Existují rozhodnutí s dvěma odlišnými přístupy. K výkladu § 202 odst. 3 písm. q) OSP se v několika svých rozhodnutích vyjádřil i Nejvyšší soud SR. Právní názor, který k prezentované problematice uvedl, však autorka považuje za předčas-

ný a neúplný. Nejvyšší soud se, podle jejího názoru, při hledání řešení zkoumané problematiky nevypořádal s klíčovými výkladovými pravidly a právními argumenty, které jím nabídnutou právní argumentaci minimálně podkopávají, ne-li zcela vyvrací.

JUDr. Anton Ukropec:
Darovacia zmluva - de lege ferenda

Autor se v článku věnuje právní úpravě darovacích smlouvy s cílem poukázat na některé nedostatky v její právní úpravě a zároveň se pokouší navrhnout jejich možná řešení. Zvláště se věnuje povaze, předmětu a formě darování, a také právu dárce požadovat vrácení daru. Při hodnocení platné právní úpravy darovacích smlouvy autor využívá poznatky z několika zahraničních právních úprav.

Mgr. Peter Kotira, PhD.:
Problematika posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnanca po prijatí zákona č. 204/2014 Z.z.

V príspevku se autor zabývá nejprve stručnou analýzou staronové zákonné povinnosti, která uložila všem zaměstnavatelům zajistit pro své zaměstnance pracovní zdravotní službu, a to buď vlastními zaměstnanci, nebo dodavatelským způsobem. Autor přibližuje, jakou odbornou způsobilost musí mít zaměstnanci, aby jejich prostřednictvím mohl zaměstnavatel pracovní zdravotní službu zajistit. Dále se zabývá zdravotní způsobilostí k výkonu pracovní činnosti zaměstnancem, který byl uznán invalidním a byl mu přiznán invalidní důchod. V poslední části příspěvku autor poukazuje na skutečnost, že změny, které přinesl zákon č. 204/2014 Z. z., se v praxi spojují s vícerymi problematickými otázkami, které se snaží za pomoci dostupné české a slovenské judikatury vyřešit.

JUDr. Andrej Králik, LL.M., PhD.:
Uplatnenie náhrady škody spôsobenej porušením súťažného práva

Článek představuje nové způsoby soukromoprávního prosazování práva hospodářské soutěže. Soustřeďuje se na nedávno kodifikovaný způsob náhrady škody způsobené porušením soutěžního práva. Autor zkoumá jeho právní zakotvení, postavení v systému prosazování soutěžního práva i formy a způsoby jeho uplatňování.

Bulletin advokacie online

V posledních dnech byly na Bulletinu advokacie online www.bulletin-advokacie.cz publikovány tyto exkluzivní články:

- Snaha o zakázané těžení ze zdánlivé absence výslovné legislativní úpravy a nebezpečná situace pro poskytovatele služeb informační společnosti
- Kohabitace v Evropě
- Problematika institutu nestrannosti a nepodjatosti v Rakousku
- Církevní restituce: Vypořádání práv a povinností vázoucích na věci
- Unifikace a standardizace stavebního smluvního práva
- Formální a obsahové náležitosti výpovědi z nájmu bytu ze strany pronajímatele
- Zákon o krajích: statut člena zastupitelstva
- Trestní zákon: Užití zákona účinného v době rozhodování
- Změna okolností, aneb „nejvytlučovanější ustanovení“

Dante a krize středního věku

(čtení z prvního zpěvu Pekla)

„Kde v půli život náš je se svou poutí,
procházet bylo mi tak temným lesem,
že pravý směr jsem nemoh' uhodnouti.“

Touto tercínou začíná Dantova Božská komedie. O. F. Babler, jehož překladu zde používáme, a četní jiní znalci z toho činili důvtipné závěry,

kdy začal Dante své veledilo psát. My se spokojíme konstatováním, že i on si okolo pětatřicítiky prodělal svou krizi středního věku, jako skoro každý před ním i po něm. Všichni jsme procházeli temným lesem a nevěděli, kudy kam. Ovčáčka to teprve čeká. Jenom Zeman to nikdy nepostihlo, a že by něco nemohl uhodnout, mu nehrozí.

Krize středního věku je ale jev nikoliv pouze ontogenetický, nýbrž i fylogenetický. Týká se i celých společenství. Po uplynutí jisté doby je ve společnosti najednou všechno jinak. Vezměte si to teď, čtvrtstoletí po listopadu 1989.

Hospody se změnilly v alergologicko-dietetická výzkumná pracoviště a protikuřácké léčebny. Čistírny a žehlírny teď slečnám i páním spíná trika a trhají jim džíny, zejména na kolenou a na zadku. Bez díry na zadnici nejste dnes ani sexy, ani cool. Trafikanika mi místo modrých Spart vnutila coffee to go a pokrm krokodýl. V tramvaji jsem kafe použil jako coffee to pour on people a krokodýla připlácl jedné starší dámě na kostým, protože jsem stál a ještě musel obsluhovat i chytrý telefon a hloupá sluchátka.

Vlády bývají v půli se svou poutí už po dvou letech. Ministři nemohou v temném lese uhodnout pravý směr a dostávají neuvěřitelné nápady. Tak Marie Terezie Valachová prý zavede povinnou školní docházku a do škol osnovy. Tik Tak bude vybírat mýto nejen na hranicích každého panství, ale i na chodnicích a polních pěšinách, jak už to taky kdysi bývalo. Řízení mýtného provozu však bude probíhat ze stacionární družice Kellner Outů a nedoplatky se budou vykazovat přímo do exekučního úřadu v Přerově. Tamtéž bude směřováno i bábišné z registračních pokladen, a bude exekvováno bez ohledu na případné zaplacení.

V půli se svou poutí je i pražský magistrát. Dříve tam jako radní zasedali ctihodní pražští měšťané ve 3. nebo 4. generaci, dnes abyste pražské radní a radnice sháněli v Moravskoslezském kraji nebo i v cizině. Když teď v Oděse vzal gubernátora Saakašvili, snad by prezidentovi poradci Nejedlý a Jie Tien-Ming našli pro Prahu v Moskvě i nějakého Džugašviliho, který by to tu stabilizoval.

Nu, a my Češi jsme se v půli se svou poutí změnilli z migrantů na strážce svých národních zájmů. Prodali jsme Číňanům budovu Živnobanky, S. K. Slavii a pivovar Lobkowitz, zrušíme těžební limity a soustředíme se na vykrmené maďarské bagouny, čabajky a bikavér. Nějací syrští migranti nám mohou být ukra-

deni. Ještě by nám vyžrali naše sociální dávky a stále stoupající minimální mzdy. A ke Středulovi do odborů, to ne! Že se nestydíme? A jako za co? Stydět se má ta neschopná EU a NATO. Místo co by nás až do roztrhání těla bránili před Syřany, sudetáky, Habsburky, a vůbec Němčoury a Rakušáky, a předcházeli si nás tučnými dotacemi, chtějí nacpat všechno do hladových krků těch negramotů a obsadit jimi naše pracovní místa v celé Evropě. A když jim nabízíme pomoc ve Středomoří pod velením admirála Zemana v bačkorách na nafukovacím člunu, ještě to odmítanou, nevděčníci. Tak tohle říkají nejen Klaus a Zeman, ale i náš osvědčený oligarchiát jako Vítek, Řebíček a Kellner, a kdoví jestli ne i sám Rittig a Babiš. My svým elitám věříme! Pryč s tyrany a zrádci všemi! Pryč s migranty, Putnou, rektory a akademiky!

Říkáte si, „to se ti to, dědku, žertuje, když máš před sebou už jen ten výlet do pekel a v lepším případě do očiště“.

Nu, nemyslete si, ani Dante neměl tu cestu do Pekla jednoduchou. V cestě mu stály šelmy jako pardál a lev, ale nejhorší byla na kost vyhublá vlčice. „Šelma zlá povahou a plná zrady, již ukojit se nikdy nepodaří, neb syta ještě více zuří hladu“. Nenažranost se Dantovi už v r. 1300 přičila, to je vidět. A co teprve shánčlivost! „Ten, který pořád lakotí a shání, když přijde doba ztrát a prodělává, dává se do nářku a bédování.“ Dante mohl klidně dodat „...jak se to Čechům v Bruselu vždy stává“.

Dantovým ideálem byl tajemný Chrť. Kdo by to měl být, nevěděli ani první Dantův vykladač, životopisec a obdivovatel Giovanni Boccaccio. Není to jasné ani dnes. „Chrť o statcích a o penězích neví, jsa z těch, jež láska, ctnost a moudrost kuly...“. Jednoho dne se všemi těmi nenažranci a šmejdy zatočí, protože je to zkrátka pravdoláskař a havlista, co vysedává po pražských lumpenkavárnách.

Vedle Chrta měl Dante pro uhodnutí správného směru ještě i přítele. Byl to antický básník Vergilius, který se zničehonic v lese objevil. Ale přítel, to není ten, kdo ti dá pověstný Havlíčkův „mouky pytel“, ale naopak ten, kdo ti dá Havlíčkovu pohrdanou „radu“. Vergiliova rada zněla, neboj se šelem. „Pak vykročil. Já za ním šel, kam ved' mě.“

Komentované čtení z prvního zpěvu Pekla snad bylo užitečné.

V naší fylogenetické krizi středního věku hledíme přítele. Není ani v Moskvě, ani v Pekingu. Dost by se jich našlo v Bruselu. Vybereme si správného? Půjďme za ním s trochou pokory tam, kam nás povede? Byť by to bylo ke kvótám migrantů?

Nevim. Krize středního věku přece jen chvíli trvá, než se naše zbytnělé sebevědomí uzdraví. Ale jednou to skončit musí.

Září 2015

✿ KAREL ČERMÁK

seriál:

Dění v regionech

Advokáti na severní Moravě

JUDr. ALEŠ VÍDENSKÝ,
regionální představitel ČAK
v Severomoravském regionu

... bo Ostrava je region razovity ...

Úvodem mi dovoluete poznámku, že psaní jiných textů než právních podání a rozborů či upomínek mi činí určité obtíže.

Ale snad sdělení níže uvedená alespoň přispějí k informovanosti o advokacii a činnosti regionálního střediska na severní Moravě.

Výstižná úvodní zkratka místního barda Jaromíra Nohavíci charakterizuje nemalou část severní Moravy. Kraje, který nezaujímá pouze Ostrava, ale který můžeme najít podél a poblíž čtyř nejvýznamnějších řek, Odry, Ostravice, Opavy a Olše; o řeku Moravu jsme přišli zřízením Olomouckého kraje a o Bečvu zřízením Zlínského kraje. Kraj charakterizují nejen řeky, ale i Jeseníky a Beskydy, přičemž i o tato pohoří se dělíme s již jmenovanými kraji. Regionální středisko České advokátní komory vykonává činnost nejen pro advokáty, ale i obyvatele okresů Ostrava, Bruntál, Opava, Karviná, Frýdek-Místek a Nový Jičín, přičemž okresy Šumperk a Přerov (Olomoucký kraj) spadají pod Krajský soud v Ostravě–pobočka Olomouc; i okres Vsetín patří soudně také pod tuto pobočku, ovšem zařazen je do Zlínského kraje. Tady je vidět, že územní samosprávné jednotky neodpovídají původním soudním krajům a ani působnost regionálních představitelů není totožná s kraji jako územními samosprávnými jednotkami.

Specifikem severní Moravy je díky Hlučínsku (území, které Republice československé připadlo po první světové válce od Německa – nikoli po rozpadlém Rakousko-Uhersku) i to, že se v „civilních kauzách“ můžeme setkat nejen se starým právem rakouským, ale i s právem německým. Sám jsem

měl případ týkající se výkonu práva ze služebnosti, jehož obsah soudy posuzovaly podle práva rakouského, tedy podle nám známého ABGB, zatímco jej měly posuzovat podle práva německého (BGB z roku 1896), protože služebnost byla zřízena v roce 1906 v obci Hošťálkovice, které tehdy nebyly v rakousko-uherské monarchii, ale v Německém císařství.

Advokátů na severní Moravě je přibližně 700, pouze v Ostravě jich je kolem 320, přičemž v době mého nástupu do pracovního poměru u mého prvního zaměstnavatele – Krajského sdružení advokátů v Ostravě na konci osmdesátých let 20. století, jich bylo necelých třicet a snad bych je dokázal i vyjmenovat. Obrovský počet advokátů tak s sebou přináší i dříve neznámou a nezažívanou konkurenci a stále bdění nad dodržováním pravidel profesionální etiky.

Regionální středisko severní Moravy se snaží naplňovat úkoly, které mu náleží dle organizačního řádu, a to především podílet se na zajišťování právní pomoci osobám, které se nemohou domoci právní pomoci, podílí se na dalším vzdělávání advokátů a organizuje společenské, kulturní a sportovní akce.

Bezplatnou právní pomoc zajišťuje, nikoli poskytuje, regionální představitel tím, že na základě písemné žádosti žadatele určí advokáta v blízkosti bydliště žadatele k poskytnutí drobné informativní porady s tím, že žadatelé také poskytnou podrobnou písemnou informaci o tom, co bezplatné právní poradenství zahrnuje, a že nenahrazuje zastoupení. Tam, kde je to nutné, odkáže žadatele přímo na Českou advokátní komoru, pobočku v Brně, tam, kde je to možné a jde o tzv. „banalitu“ (ale co je v dnešní době banalita), zvláště při dotazu učiněném elektronicky, sám tuto informativní poradou regionální představitel poskytne. Samozřejmě se nedá odpovídat na všechny dotazy a přes 70 % dotazů a žádostí se týká exekucí a je mnohdy téměř nadlidský úkol žadateli vysvětlit, že jeho dotaz přichází v tu nejméně pro něho příznivou chvíli, tedy pozdě. Žadatelé jsou také informováni o možnosti využít bezplatného právního zastoupení podle občanského soudního řádu či trestního řádu, nikoli jen u nutných obhajob. Při přepisování textu mi však moje asistentka připomíná, že tyto žádosti chodí „furt“.

Účastníci 10. jubilejního právního plesu v Ostravě zpívají s Hanou Zagorovou „...je naprosto nezbytné, aby nebe bylo blankytné...“.

Dovolte mi, abych na tomto místě poděkoval všem kolegyním a kolegům, kteří na základě mého určení bezplatnou právní informativní pomoc poskytli, ale i těm, kteří ji poskytují mnohdy jaksi automaticky, jde-li pouze o informativní poradu. Ale výkon advokacie není jen služba klientovi a služba právu, ale také nárok na slušnou odměnu. Proto není na místě bezplatné právní pomoci využívat a dokonce zneužívat, protože dle nového občanského zákoníku ani darování není zadarmo. Je za vděk a je upraveno odvolání daru pro nevďek. Takže i já se mnohdy žadatelů o bezplatnou právní pomoc, kteří přicházejí neohlášení, bez žádosti a udivení, že jim bezplatná právní pomoc není poskytnuta ihned a nejsou přivítáni s otevřenou náručí, ptám, zda si mohou dovolit za poradu zaplatit třeba 500 Kč, oni jsou mnohdy udiveni, a odpovídají, že takovou částku by zaplatili, ale že jejich představa o výši honoráře byla diametrálně odlišná od této částky. Pověst co do odměňování máme díky médiím nevalnou, ale i tato sdělení mohou žadatelům o právní pomoc naši práci přiblížit a vysvětlit jim, že na splátky se nemusí pořídít televizor, automobil či dům na hypotéku, ale i právní služba. Co si máte pomyslet o žadateli žádajícím právní pomoc při posouzení úvěrové a zástavní smlouvy včetně všeobecných úvěrových podmínek pro čerpání milionových částek? Ale jsou i jiné případy.

Regionální představitel určí průměrně tři advokáty měsíčně pro poskytnutí drobné informativní porady, průměrně u dvou žadatelů poskytne tuto drobnou poradu sám a učiní pět písemných odpovědí. Pro úplnost chci uvést, že po setkání se zaměstnanci informačního centra Krajského soudu v Ostravě se počet žadatelů snížil, protože jsou uvědoměni o pravidlech poskytování bezplatné právní pomoci; poklesl počet těch přesvědčených, že mu ji poskytnu sám a hned.

Tím, že jsem navrhl jako své zástupce Mgr. Sylvu Pahutovou a Mgr. Pavla Otipku, jsem si obrazně „píchl sérum do žil“. Jim oběma patří hlavní dík za rozšíření seminářů a vzdělávacích akcí v regionu, které mají doplňkový charakter k akcím

pořádaným ČAK v Praze a Brně. Vzdělávací agentury se předhánějí v nabídkách školení a seminářů, ty však nejsou mnohdy primárně zaměřeny na činnost advokátů. Hmotné právo si advokát přečte sám a snad mu porozumí. Jeho doménou by měla být znalost pravidel hry, tedy procesních předpisů, znáte to – jak žalovat? Vzdělávací akce by měly být zaměřeny právě na ty otázky, které jsou pro advokáty důležité. Na severní Moravě jsme tak absolvovali třídní seminář k novému občanskému zákoníku, výjezdní školení v hotelu Sepetná na Ostravici v Beskydech k otázkám obchodních korporací a závazkového práva, kterých se zúčastnilo více než stovka kolegyně a kolegů. Školení na Ostravici bylo pro některé účastníky na bázi dobrovolnosti spojeno i s výplazem na nejvyšší horu Beskyd – Lysou horu, a slezem za stmívání a tmy se svítilkami či blikajícími čelovkami na hlavě.

Díky seminářu „Společné jmění manželů v novém občanském zákoníku“, konaném v bývalém plynojemu – multifunkční hale Gong v Dolní oblasti Vítkovic, nabyli posluchači nejen nutné informace, ale také se seznámili s unikátní industriální architekturou bývalého průmyslového závodu vysokých pecí.

Co do počtu organizují mí kolegové přibližně pět vzdělávacích akcí ročně, a rádi přivítáme jakékoli náměty na témata, která vás zajímají. Měli jsme občana, katastr, směnky, trestní odpovědnost atd.; možná by stálo za úvahu i některá témata s přihlédnutím k tomu, že NOZ je aplikován již druhý rok, opakovat.

Věřím, že mým zástupcům zůstane zachován optimismus a vzdělávací akce budou probíhat stejně kvalitně i v budoucnu.

Na sněmu České advokátní komory v Praze v roce 2005 se při oddechu od sněmovního jednání v japonské zahradě TOP Hotelu Praha zrodila myšlenka, **uspořádat na zkoušku v Ostravě právní ples, na který by nebyli pozváni pouze advokáti, ale všechny právní profese v regionu.** Po prvních nesmělých krůčcích, kdy jsme začínali v Hotelu Polský dům v Ostravě (bohužel dnes zavřeném, ale disponujícím nejkrásnějším secesním sálem v Ostravě vůbec) jsme přes Hotel Atom (dnes

Vyhlášení výsledků
5. ročníku lyžařského závodu
„Beskydská lyža“.

Clarion Kongres Hotel) zakotvili v Hotelu Imperial, kde se letos konal **jubilejní 10. ročník**.

Večerem nás provázela bývalá MISS České republiky Monika Židková, k tanci a poslechu zpívala rodačka z Ostravy-Petřkovic Hana Zagorová a Petr Rezek. Při hitech „já jsem duhová víla“ a „je naprosto nezbytné, aby nebe bylo blankytné“ parket doslova praskal ve švech. Netajím se tím, že jsem již chtěl na pořádání tradičních právnických plesů rezignovat, ale našli se kolegové, kteří mě přesvědčují, že v tradici je nutné pokračovat a že rádi převezmou žezlo k organizování této akce; pro informaci uvádím, že plesu se zúčastňuje obvykle 300 osob nejen z řad advokátů, ale také soudců, státních zástupců, exekutorů, notářů, zahraničních kolegů především ze Slovenska, ale i představitelé samosprávy Moravskoslezského kraje.

Další akcí konanou již tradičně v zimním období je „Beskydská lyža“, letos proběhl úspěšný 5. ročník. Sluší se poděkovat iniciátorům myšlenky bratrům Klegovým, mladým advokátům, a jejich kamarádovi Pavlu Bryndovi, za organizování této akce, která získává pravidelné místo v kalendáři sportovních akcí pořádaných Českou advokátní komorou. Akce se koná v Beskydech v Areálu SKI Park Gruň, vybaveném novou dvousedáčkovou lanovkou. Letos bylo přívětivé počasí a v zasněženém areálu byla připravena takřka profesionální trať s digitální časomírou. Všichni závodníci měli možnost dvou měřených kol, z nichž se vždy to lepší počítalo. Nebudu jmenovat jednotlivé vítěze, ale mezi advokátními kanceláře-

kteří se uskutečnil dne 4. září 2015 v areálu FC Odra v Ostravě-Petřkovicích a o kterém bude podrobněji informovat kolega Radim Miketa.

V době psaní tohoto příspěvku vrcholí oslavy 25. výročí obnovení nezávislosti české advokacie a ještě na toto téma bude náš časopis publikovat množství příspěvků a úvah. Já si přeji, aby advokátní stav byl sebevědomý, suverénní a aby uměl vytáhnout řepu, jak tomu bylo v pohádce o velké řepě. Aby i množství sólistů se dokázalo sjednotit při potřebách prosazování oprávněných zájmů advokacie. Podle organizačního řádu má také regionální představitel zprostředkovávat informace mezi advokáty a advokátními koncipienty v regionu a představenstvem, případně jinými orgány Komory. Proto prosím o zaslání námětů, připomínek a problémů, abych mohl já i moji zástupci naplňovat i tento úkol.

Závěrem mi dovoluji uvést jeden příběh, jehož aktuálnost se projevuje v dnešní době při diskusích o odívání advokátů. V prvním desetiletí 21. století v parném létě šel nejmenovaný kolega do jednací síně číslo 14 Krajského soudu v Ostravě ve drahých kalhotách, košili s krátkým rukávem a vázankou a po pěti minutách od zahájení ústního jednání se vrátil s tím, že předseda odvolacího senátu shledal v absenci svrchní části oděvu – saka překážku dalšího jednání. Po desetiminutovém přerušení jednání a návratu kolegy do jednací síně v saku bylo možné v přerušeném jednání pokračovat.

Važme si sebe navzájem, važme si sami sebe. Buďme advokáty, kterým nechybí svrchní část oděvu.

Severní Morava

regionální představitel

JUDr. Aleš Videnský
AK Sokolská tř. 22
702 00 Ostrava
tel.: 596 116 901
e-mail: advokatkanco@akostrava.cz

zástupci

Mgr. Pavel Otipka
Poštovní 1794/17
702 00 Ostrava
tel.: 596 117 710
e-mail: advokat@otipka.cz

Mgr. Sylva Pahutová
Dlouhá 53/6
702 00 Ostrava
tel.: 596 114 019-20
e-mail: ak@ak-ostrava.cz

Z kárné praxe

Je kárným proviněním, jestliže advokát zdrží část plnění určeného klientovi s odůvodněním, že čeká na konečné vyúčtování.

Kárný příkaz ze dne 26. 6. 2015 ve věci K 18/2015

Kárně obviněný JUDr. J. K.

se dopustil kárného provinění tím,

že poté, co mu jako právnímu zástupci oprávněného Ř., s. r. o., v exekučním řízení poukázal soudní exekutor postupně v době od 20. 4. 2012 do 23. 10. 2012 na jeho depozitní účet částku v celkové výši 108 076,44 Kč jako vymožené částečné plnění určené oprávněnému, a poté, co ho oprávněný vyzval k vydání přijatého plnění, část finančních prostředků ve výši 38 518,93 Kč si bez souhlasu oprávněného ponechal a přes jeho opakované výzvy mu nejméně do 25. 8. 2014 tuto částku nevydal s tím, že vydání této částky váže až na skončení exekuce, na konečné vyúčtování a na ukončení zastupování,

tedy

- nechránil práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval

důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržel pravidla profesionální etiky ukládající mu

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost plnit převzaté závazky,
- povinnost dát přednost oprávněným zájmům klienta před vlastními zájmy,
- povinnost peníze a jiné hodnoty, které převzal ke stanovenému účelu, opatřovat s péčí řádného hospodáře a nepoužít je jinak než ke stanovenému účelu,

čímž porušil

- § 16 odst. 1, 2 zákona o advokacii,
- § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1, 2, čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 etického kodexu.

Za to se mu dle § 32 odst. 3 písm. a) s přihlédnutím k § 34a odst. 2 zákona číslo 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

napomenutí.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře částku 8 000 Kč jako náhradu nákladů kárného řízení ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet České advokátní komory.

✦ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

LIBERIS®

Vše na jednom místě
s unikátním systémem LIBERIS®!

Komentáře autorů odborných publikací k paragrafům

Srovnání problematiky z pohledu různých odborníků

Osvětlení výkladu, souvislostí a pojmů paragrafu

Databáze více než 300 zapracovaných právních titulů

V případě zájmu či dotazů nás neváhejte kontaktovat: klientske.centrum@atlasconsulting.cz

www.codexisadvokacie.cz

+420 596 613 333

Z jednání představenstva ČAK

PŘEDSTAVENSTVO ČAK SE VE DNECH 14. A 15. ZÁŘÍ 2015 SEŠLO NA SVÉ 21. SCHŮZI V TOMTO VOLEBNÍM OBDOBÍ V SÍDLE ČAK, KAŇKOVĚ PALÁCI V PRAZE. JAKO PRAVIDELNĚ PROJEDNALI ČLENOVÉ PŘEDSTAVENSTVA ČAK NEJPRVE POZASTAVENÍ VÝKONU ADVOKACIE NĚKTERÝM KOLEGŮM – ADVOKÁTŮM ČI VYŠKRTNUTÍ ZE SEZNAMU ADVOKÁTŮ.

Místopředseda ČAK pro legislativu JUDr. Vladimír Papež předložil mimo jiné informaci k právní úpravě institutu kontrolního hlášení podle § 101c-101i zákona o DPH. Představenstvo uložilo předsedovi ČAK projednat tuto úpravu s prezidentem Hospodářské komory ČR. Odbor vnější a vnitřní legislativy ČAK informoval o pozměňovacím návrhu k pozměňovacímu návrhu poslance Mgr. Martina Plíška k vládnímu návrhu zákona, jímž se mění zákon o ochraně spotřebitele. Předseda ČAK k tomu doplnil ještě informaci o svém jednání s předsedou sněmovního ústavněprávního výboru na toto téma – o spolupráci ČAK na textaci pozměňovacího návrhu tak, aby kontrolu vykonávala ČAK jako profesní komora s povinným členstvím.

Člen představenstva ČAK JUDr. Michal Žizlavský informoval o zasedání odborné sekce pro insolvenční právo a podrobně odůvodnil doporučení upřesnit stanovisko okruhu osob oprávněných zprostit advokáta mlčenlivosti. Toto stanovisko bude následně postoupeno i kontrolní radě a kárné a odvolací kárné komisi k projednání.

Představenstvo ČAK dále vzalo na vědomí informace o jednáních MSp ČR ve věci bezplatné právní pomoci a pověřilo JUDr. Svejkovského jednáním v těchto záležitostech. Dále bylo rozhodnuto, že příští zasedání představenstva se bude zabývat návrhem změny zákona o insolvenčních správcích, který má zavést kárnou pravomoc Nejvyššího správního soudu nad všemi insolvenčními správci, tedy i nad těmi, kteří jsou advokáty.

Představenstvo ČAK vzalo na vědomí nové informace ohledně připravované evropské legislativy k ochraně osobních údajů, mezinárodní odbor byl pověřen tuto problematiku dále mo-

nitovat. Představenstvo ČAK souhlasilo s pokračováním překladu Newsletteru CCBE do českého jazyka a s jeho distribucí tak, jako dosud. Souhlasilo rovněž s širším informováním advokátní veřejnosti o dění v evropských institucích a legislativě, které mezinárodní odbor pravidelně zpracovává.

Představenstvo ČAK schválilo plán vstupních školení pro advokátní koncipienty a rámcový program seminářů pro advokátní koncipienty na rok 2016. JUDr. Miketa, člen představenstva a předseda výboru pro výchovu a vzdělávání, zároveň zrekapituloval stávající stav – **ti koncipienti, kteří nestihli absolvovat povinné semináře dle předchozí úpravy, mají možnost své povinnosti dodatečně splnit a je jim individuálně povolován odlišný režim.** S ohledem na to navrhl nepřijímat žádná další opatření v organizaci výchovy koncipientů. Plán vstupních školení bude zveřejněn ve Věstníku ČAK, stejně jako rámcový program seminářů.

Člen představenstva a předseda rozpočtového a hospodářského výboru JUDr. František Smejkal seznámil ostatní s **čerpáním rozpočtu ČAK za rok 2014.** U kapitoly výnosy byl vývoj pozitivní, stejně tak lze pozitivně hodnotit i rozpočtové kapitálové náklady. **Díky úsporám došlo k tomu, že rozpočet nebyl zcela vyčerpán.** Konkrétní čísla, stejně jako u čerpání rozpočtu sociálního fondu ČAK za rok 2014 (též přebytkový) a zúčtování fondu koncipientů za rok 2014 (mírný přebytek), budou publikována ve Věstníku ČAK.

Představenstvo ČAK souhlasilo předběžně s návrhem na zvýšení rozpočtu jednotlivých regionů na rok 2016 na částku 350 000 Kč.

Členové představenstva ČAK vzali na vědomí zprávu veřejné ochránkyně práv ve věci přístupu obětí diskriminace ke spravedlnosti. Představenstvo uložilo odboru matriky vytvořit do seznamu právního zaměření ve veřejně přístupné evidenci advokátů obor antidiskriminační právo. Odboru výchovy a vzdělávání představenstvo uložilo analyzovat možnosti zařazení antidiskriminačního práva do přednášených témat.

Podrobný zápis z 21. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním koncipientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/ Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika/Orgány_Komory/Představenstvo/Zápis_z_jednání).

 icha

Průběh a výsledky advokátních zkoušek, uznávacích zkoušek a zkoušek způsobilosti konaných v I. pololetí roku 2015

ADVOKÁTNÍ ZKOUŠKY SE V I. POLOLETÍ 2015 KONALY VE TŘECH ZKUŠEBNÍCH TERMÍNECH, A TO V MĚSÍCÍCH LEDEN AŽ ÚNOR, BŘEZEN AŽ DUBEN A KVĚTEN AŽ ČERVEN.

V těchto zkušebních termínech se písemné části advokátních zkoušek podrobilo 447 uchazečů o vykonání advokátní zkoušky, ústní části advokátních zkoušek 463. Rozdílný počet uchazečů u písemné a ústní části zkoušky vyplývá z toho, že 16 uchazečů skládalo opravňující zkoušku ze zkušebních oborů, u nichž není stanovena písemná část zkoušky.

U advokátních zkoušek ve zkušebním termínu leden-únor 2015 uspěli z celkového počtu 139 uchazečů 104 uchazeči, z toho 12 uchazečů s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 75 %. Neuspělo 35 uchazečů, což činí 25 %. U advokátních zkoušek ve zkušebním termínu březen-duben 2015 uspělo z celkového počtu 180 uchazečů 132 uchazečů, z toho 25 s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 73 %. Neúspěšnost se rovná 27 %, neuspělo 48 uchazečů. Ve zkušebním termínu advokátních zkoušek květen-červen 2015 z celkového počtu 144 uchazečů uspěli 104 uchazeči, z toho 25 s prospěchem výtečným. Úspěšnost zkoušek činila 72 %. Neuspělo 40 uchazečů, což činí 28 %.

Podle zkušebních oborů bylo ve všech konaných zkušebních termínech 41 uchazečů neúspěšných z oboru předpisy upravující poskytování právních služeb, 54 uchazečů z oboru ústavní a správní právo, 60 uchazečů z oboru trestní právo, 49 uchazečů z oboru občanské, rodinné a pracovní právo a 51 uchazečů z oboru obchodní právo.

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu leden-únor 2015 prospěli výtečně:

- JUDr. PhDr. Josef Benda
- Mgr. Karolína Brosková
- Mgr. Vojtěch Bureš
- Mgr. Michaela Dosedlová
- JUDr. Martin Havel
- JUDr. Václav Král
- Mgr. Bc. Jarmila Mateřanková
- Mgr. Jan Mitrega
- Mgr. Bc. Lukáš Topinka
- Mgr. Dalibor Vagenknecht
- Mgr. Magda Vavrušková
- Mgr. Anna Vejmelková

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu březen-duben 2015 prospěli výtečně:

- Mgr. Jan Bajer
- Mgr. Ondřej Dušek
- Mgr. Jana Hašková
- Mgr. Nikola Hlavatá

- Mgr. Irena Chudomelová
- Mgr. Tomáš Kessler
- Mgr. Sabina Krajičková
- Mgr. Petr Kubiček
- Mgr. Radka Lörincová
- Mgr. Hana Machýčková
- Mgr. Tomáš Mirčevský
- JUDr. Petr Miroš
- Mgr. Tomáš Mravec
- Mgr. Lukáš Mrázek
- Mgr. Magda Němcová
- Mgr. Markéta Nováková
- Mgr. Antonín Pospíšil
- Mgr. Martina Řehková
- Mgr. Jan Sádlo
- Mgr. Petr Sailer
- Mgr. Kateřina Šilerová
- Mgr. Dalibor Šlauf
- JUDr. Jakub Tomšej
- Mgr. Petra Vaisová
- JUDr. Lucie Vrbová

Při advokátních zkouškách ve zkušebním termínu květen-červen 2015 prospěli výtečně:

- Mgr. Ondřej Bartoň
- JUDr. Mgr. Zuzana Černecká
- Mgr. Jakub Háj
- Mgr. Lenka Kramolišová
- Mgr. Julie Krénová
- Mgr. Zuzana Kriaková
- Mgr. Ondřej Kús
- Mgr. Eva Kúsová
- Mgr. Alice Nytrová
- Mgr. Jakub Olšina
- Mgr. Anežka Potyszová
- Mgr. Milan Priložný
- Mgr. Zdeňka Roháčová
- Mgr. Michal Rojček
- Mgr. Arnošt Ryšavý
- Mgr. Linda Skoupá
- Mgr. Zuzana Slonková
- Mgr. Bc. Filip Spina
- Mgr. Jan Súra
- JUDr. Radek Šmerda
- Mgr. Milan Šperl
- Mgr. Kateřina Šrucová
- Bc. Mgr. Martin Tomášek
- Mgr. Jan Votočka
- JUDr. Zuzana Weisová

Uznávací zkoušky se v I. pololetí 2015 uskutečnily ve zkušebním termínu červen 2015. Ke zkoušce podalo přihlášku celkem pět uchazečů, dva oprávnění poskytovat právní služby v Ruské federaci, dva v USA, jeden na Ukrajině. Ke zkoušce se dostavili čtyři uchazeči, z nichž tři prospěli. Zkoušku skládali v českém a anglickém jazyce.

Golfový turnaj advokátů ADVO-CUP již podeváté

DNE 12. 6. 2015 SE NA GOLFOVÉM HŘIŠTI GOLF CLUB BENÁTKY NAD JIZEROU USKUTEČNIL JIŽ 9. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ ADVO-CUP, POŘÁDANÝ ZÁPADOČESKÝM REGIONEM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

Tento rok si počasí připravilo pro účastníky tropické podmínky, se kterými se však padesátka hráčů vypořádala se ctí.

Hráči byli rozděleni do tří kategorií, v nichž se stejně jako v minulých ročnících soutěžilo na stablefordové body. Přestože vítězství ve všech kategoriích si odnesli muži, ani ženy se nenechaly zahanbit. V první kategorii HCP 0 – 20 se na třetím místě umístil Jan Dajbich, druhé místo patřilo Renatě Hovorkové a vítězem se stal Roman Krměčák. Ve druhé kategorii HCP 20,1 – 30 patřilo třetí místo Alexandru Klimešovi, druhá skončila Martina Jankovská a na nejvyšším stupínku stanul Petr Gallat. V poslední ka-

tegorii HCP 30,1 – 54 skončila třetí Daniela Filipová, druhý byl Juraj Dulík a vítězem se s úctyhodnými 49 stablefordovými body stal Martin Kůs.

Vložené soutěže longest drive a nearest to pin byly rozděleny zvláště pro ženy a muže. Longest drive o nejdlejší odpal na jamce č. 17 se podařilo ukořistit Aleši Eppingerovi, mezi ženami předvedla nejdlejší ránu Karolina Spozdilová. Ve druhé vložené soutěži nearest to pin, která proběhla na 7. jamce, se nejvíce zadařilo Petru Šlaufovi a Petře Synek Vislocké.

Všichni umístění si odnesli poháry a drobné dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry.

Na tomto místě organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, regionální zastupkyni ČAK JUDr. Julii Šindelářové za podporu a pomoc při organizaci a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

Závěrem je vzhledem k širokým pozitivním ohlasům možné konstatovat, že tradice turnaje ADVO-CUP bude pokračovat i v roce 2016. Podrobnosti o konání se všichni dozvědí prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

✿ Organizátoři JUDr. KRISTÝNA SPURNÁ
a JUDr. RADEK SPURNÝ

informace a zajímavosti

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Vzdělávacím a školicím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

v úterý 3. listopadu 2015

Ochrana osobnosti podle nového občanského zákoníku

Lektor: JUDr. Tomáš Novosad, soudce Městského soudu v Praze

ve čtvrtek 12. listopadu 2015

Vznik a skončení pracovního poměru ve světle nové judikatury

Lektor: JUDr. Ladislav Jouza, advokát, rozhodce pracovních sporů podle oprávnění Ministerstva práce a sociálních věcí, spoluautor zákoníku práce, zákona o zaměstnanosti a dalších pracovněprávních předpisů

ve středu 18. listopadu 2015

Wolters Kluwer, a. s., U Nákladového nádraží 6, Praha 3 ASPI – systém právních informací

Lektor: Mgr. Marcel Bumbalík, Wolters Kluwer, a. s.

ve čtvrtek 26. listopadu 2015

Přestupkové právo v judikatuře Nejvyššího správního soudu

Lektor: doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., LL.M., S.J.D., soudce Nejvyššího správního soudu

ve čtvrtek 3. prosince 2015

Nájem bytů a dalších prostor v novém občanském zákoníku

Lektorka: JUDr. Pavla Schödelbauerová, vedoucí právního oddělení v odboru politiky bydlení Ministerstva pro místní rozvoj ČR, spoluautorka zákonů a autorka a spoluautorka publikací v oblasti bydlení

ve čtvrtek 10. prosince 2015

- 1. Vybrané otázky vypořádání společného jmění manželů v NOZ**
- 2. Modifikace společného jmění manželů rozhodnutím soudu**
- 3. Společné jmění manželů a odklony peněz při vypořádání SJM**
- 4. Aktuální judikatura Nejvyššího soudu ke společnému jmění**

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

ve středu 16. prosince 2015

Etika a kárná odpovědnost advokáta

Lektor: JUDr. Bohuslav Sedlatý, předseda odvolací kárné komise ČAK, lektor advokátní etiky

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Seminář pro advokáty pořádaný regionem Západní Čechy ve Zruči-Senci

ve čtvrtek 5. – pátek 6. listopadu 2015

Společné jmění manželů po rekodifikaci, podílové spoluvlastnictví po rekodifikaci, právní režim stavby

Lektor: Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce.

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

ve středu 4. listopadu 2015

Obchodní korporace (obchodní společnosti a družstva) po rekodifikaci

Lektor: JUDr. Filip Cileček, předseda senátu Nejvyššího soudu

v pondělí 30. listopadu 2015

Náhrada nemajetkové újmy, náhrada škody na zdraví

Lektor: JUDr. Jaroslav Svejkovský, advokát, člen Legislativní rady vlády v letech 2006 až 2014

ve čtvrtek 19. listopadu 2015

Etika a kárná odpovědnost advokáta

Lektor: JUDr. Bohuslav Sedlatý, předseda odvolací kárné komise ČAK, lektor advokátní etiky

ve středu 2. prosince 2015

Vlastnictví bytů a nebytových prostorů

Lektor: JUDr. Adam Zítek, Ph.D., advokát

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném **Pro advokáty/Vzdělávání advokátů/Vzdělávací akce ČAK**. Telefonické informace: 542 514 401 – pí Tereza Quittová.

Pozvánka na Krakonošův pohár 2016

Dobrý den, vážení závodníci tradičního Krakonošova poháru, dovoluji mi vás pozvat na 32. ročník naší sportovní a společenské kratochvíle na běžkách.

Závod KRAKONOŠŮV POHÁR 2016 se koná v sobotu 6. února 2016 od 11.00 hodin ve Špindlerově Mlýně.

Prezence závodníků na osmikilometrovou trasu stopy BUĎ FIT (poblíž restaurace Myslivna) započne o 20 minut dříve, tj. od 10.40 hodin.

Nově bude vyhlášení výsledků kategorií na začátku společného večera od 17.30 hodin.

Závod je určen pro **advokáty/advokátky a advokátní koncipienty/koncipientky zapsané na seznamu ČAK**, popř. jejich rodinné příslušníky.

Ostatní závodníci jsou vítáni, nicméně se mohou zúčastnit pouze mimo soutěž.

Chcete-li přijet, uhradte **startovné ve výši 200 Kč/osoba** na účet Mileny Zeithamlové číslo 221442101/0100 u Komerční banky Praha 10, s použitím variabilního symbolu „0602“.

Ubytování pro tento ročník nabízí na páteční a sobotní noc 5. 2. a 6. 2. 2016 VZ Bedřichov s rezervací do 7. prosince 2015.

ČAK přispěje „věrným“ (nejméně již pětkrát závodícím a včas přihlášeným) zájemcům příspěvek na ubytování v hotelu **VZ Bedřichov** na sobotní noc 6. 2. 2016 (popř. na páteční noc 5. 2. 2016) ve výši 500 Kč/na noc a závodníka.

Rezervace ubytování v uvedených cenách je možná pouze vyplněním **přihlášky on-line** a musí být zpětně potvrzena (více na přihlášce).

Přihlášku i další informace najdete na: <http://www.action-m.com/krakonosuvpohar/>

Přihlášku, prosím, odešlete nejpozději **do 16. ledna 2016!**

Nezapomeňte informovat a pozvat i kolegy.

Za organizátory Milena Zeithamlová

Agentura Action M, Vršovická 68, 101 00 Praha 10, mobil 602 324951, tel. 267 312 333, www.action-m.com

Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes – zpráva z konference

Trestné činy proti životu a zdraví představují bezpochyby jedny z nejzávažnějších skutkových podstat, neboť se dotýkají těch nejzákladnějších životních hodnot. Náleží k těm trestným činům, které byly pro svou vysokou nebezpečnost od pradávna trestněprávně postihovány, tento postih se však v průběhu věků měnil.

Nad nejrůznějšími jevy spojenými s právní úpravou postihování trestné činnosti, směřující proti životu a zdraví člověka od počátků až do současnosti, se zamysleli účastníci konference s názvem „Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes“, která se konala 27. května 2015 na půdě brněnské právnické fakulty.

Květnové setkávání právních historiků, specialistů na trestní právo z České a Slovenské republiky, jakož i odborníků z trestněprávní praxe (vyšetřovatelů, soudních znalců či lékařů) u vybraných otázek trestního práva vytvořilo již určitou tradici, neboť navázalo na dvě předchozí velice úspěšné konference, zorganizované katedrou dějin státu a práva a katedrou trestního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a Evropskou společností pro právní dějiny (*The European Society for History of Law*), které se věnovaly problematice korupce¹ a sexuálním trestným činům.² Je nutné ocenit, že se na těchto brněnských konferencích nesetkávají jen akademičtí pracovníci, nýbrž i odborníci z praxe, kteří zde mají možnost prezentovat své zkušenosti se stíháním kriminality.

Stejně jako v minulých letech byl o letošní téma konference nebývale vysoký zájem, proto byli organizátoři nuceni vybrat devatenáct nejzajímavějších referátů, které zazněly ve čtyřech konferenčních blocích, ostatní budou publikovány v písemné podobě v připravované kolektivní monografii.

Přítomné účastníky konference za pořádající instituci přivítali vedoucí katedry dějin státu a práva prof. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc., a vedoucí katedry trestního práva doc. JUDr. Věra Kalvodová, Dr., kteří také moderovali jednotlivé bloky přednášek.

První blok byl věnován právní historii a zahájila ho doc. JUDr. Jarmila Bednaříková, CSc., z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně příspěvkem, ve kterém nastínila ochranu života a zdraví v zákonících doby Karla Velikého a srovnala právní úpravu v jednotlivých barbarských zákonících, přičemž zdůraznila trestněprávní ochranu slabých či představitelů církve, jež se projevovala ve dvojnásobné výši kompozice (wehrgeldu).

Nejstarším právním dějinám věnoval svou pozornost rovněž doc. JUDr. PhDr. Tomáš Gábriš, Ph.D., LL.M., MA, z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který se zaměřil na vybrané trestné činy proti životu a zdraví v před-

cyrilometodějském a cyrilometodějském právu. Zkoumal, zda se pojmy vražda, zabití či ublížení na zdraví nacházely ve slovanských právních památkách, a poukázal na jejich odlišný význam již v právu této historické etapy vývoje.

Do období feudalismu se přenesla Mgr. et Mgr. Lenka Šmidová Malárová z Právnické fakulty Masarykovy univerzity s příspěvkem „Delikty proti životu a zdraví v Knize právních naučení z roku 1471“. Zabývala se znaky skutkové podstaty vraždy a usmrcení člověka dle feudálního trestního práva, a zmínila dobové důkazní prostředky, jako byly např. ordály či přísahy na kříž.

Stejnému období, avšak se zaměřením na písemné prameny městského práva, se věnovala Mgr. Alica Virdzeková ze stejného pracoviště, která poukázala na odlišnou (soukromoprávní) povahu deliktů ve středověku a uvedla některé specifické druhy trestů, jako bylo např. probodnutí kůlem či zahrabání za živa pro ženy nebo oběšení pro muže. Své závěry pak za využití údajů ze smolných knih demonstrovala na příkladech několika konkrétních českých měst.

Postih trestných činů proti životu a zdraví dle uherského práva na příkladu středověké Bratislavy představil doc. PhDr. Vladimír Segeš, Ph.D., z Vojenského historického ústavu v Bratislavě, který nejprve stručně popsal uherský právní systém a jeho některé základní prameny práva. Poté se zaměřil na útok na lidský život jako nejtěžší hrdelní zločin, přičemž upozornil, že uherské feudální trestní právo nerozlišovalo mezi zabitím a vraždou.

První blok příspěvků zakončil a do období raného novověku přítomně zavedl Mgr. Jaroslav Dibelka, Ph.D., z Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, který analyzoval subjektivní aplikaci městského práva na případech infanticidia na panstvích Třeboň a Smečno.

Druhý blok příspěvků, který náležel rovněž právní historii, zahájila Mgr. Blanka Szeghyová, Ph.D., z Historického ústavu Slovenské akademie věd v Bratislavě. Ve svém vystoupení se zaměřila na rozbor soudní praxe v uherských městech v raném novověku, přičemž ukázala, jakým způsobem soudy posuzovaly trestné činy proti životu a zdraví a jaké faktory (polehčující a přitěžující okolnosti) braly při rozhodování v úvahu.

Další dva příspěvky náležely právní archeologii. V prvním z nich se Mgr. Renáta Přichystalová, Ph.D., z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně zaměřila na stopy hmotné povahy po násilných činech spáchaných v raném středověku, uvedla příklady a dokumentovala je na fotografiích z vykopávek.

1 Z této konference byl vydán sborník Schelle, K., Tauchen, J. (eds.): Korupce – včera a dnes: sborník z kolokvia pořádaného katedrou dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a The European Society for History of Law, KEY Publishing, Ostrava 2013, 224 stran.

2 Z této konference byla vydána kolektivní monografie Schelle, K., Tauchen, J. a kol.: Sexuální trestné činy včera a dnes, KEY Publishing, Ostrava 2014, 448 stran.

Velký zájem publika vzbudil se svým vystoupením prof. PhDr. Josef Unger, CSc., z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, který ve svém profesním životě zkoumal stovky popravišť na Moravě a přítomným představil podobu tišnovské šibenice z 18. století. Na základě snímků z odkrývacích prací si posluchači mohli udělat obrázek o tom, jak takové popraviště místo vypadalo.

Období starších dějin ve svém příspěvku opustil Mgr. Miroslav Nemeč z Historického ústavu Slovenské akademie věd v Bratislavě, jenž analyzoval rozhodovací činnost lipovského stolického soudu v 18. století.

Poslední vystoupení druhého bloku náleželo Mgr. Alexandře Letkové z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Představila přípravu a přijetí zákona o právnosti jednání souvisejících s bojem o znovunabytí svobody Čechů a Slováků č. 115/1946 Sb., který je krátce nazýván jen jako „amnestijní zákon“. Jednalo se o velice kontroverzní právní normu, jež přispěla k tomu, aby po skončení druhé světové války nebyly postiženy některé excesy spáchané v období tzv. divokého odsunu na německém obyvatelstvu.

Třetí blok příspěvků zahájila JUDr. Věra Říhová z katedry trestního práva, kriminalistiky a forenzních disciplín Vysoké školy Karlovy Vary, která srovnala trestněprávní ochranu života nedospělých osob ve čtyřech historických obdobích od roku 1852 do současnosti.

Vývoji a současné úpravě postihování trestného činu vraždy se věnoval doc. JUDr. Josef Kuchta, CSc., jenž na závěr svého vystoupení konstatoval, že vražda byla vždy stíhána přísnými tresty, avšak právní úprava v určitých obdobích kolísala a v poslední době je možné pozorovat v této oblasti dekriminizační trendy.

Následující tři příspěvky posluchače velice zaujaly, neboť byly vypracovány na základě příkladů z praxe. Přehled znalecké činnosti v oblasti forenzní antropologie, jeho současný stav a směry dalšího vývoje představila RNDr. Petra Urbanová, Ph.D., z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity

v Brně. Přítomně seznámila se znaleckou činností forenzního antropologa. Činnost soudního znalce při vyšetřování vraždy dvou milenců popsal psycholog v. v. Mgr. PhDr. Andrej Franek ze Společnosti pro trestné právo a kriminologii v Žilině. Kriminologickou analýzou úmyslných usmrcení se zabývala Mgr. Lenka Staňková z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, která svůj příspěvek založila na statistikách pocházejících z padesáti případů řešených krajskými soudy.

Poslední blok příspěvků zahájil JUDr. Pavol Kádek, Ph.D., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě, který se zabýval trestněprávní odpovědností za neoprávněný odběr lidských orgánů, tkání a buněk a ilegální transplantace ex vivo a ex mortuo.

Srovnání vybraných trestných činů proti životu a zdraví (vraždy, mučení a jiného krutého zacházení) v Polsku, Maďarsku, Chorvatsku, jakož i v České a Slovenské republice provedla doc. JUDr. Margita Prokeiová, Ph.D., z Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Závěr celé konference náležel JUDr. Petru Osinovi, Ph.D., z Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, který se věnoval trestným činům proti životu a zdraví v islámském právu.

U většiny pronesených příspěvků probíhala živá diskuse, která ukázala, že organizování pravidelných setkání právních historiků, pozitivistů a odborníků z praxe má smysl a je tedy i do budoucna velmi žádoucí. Již pro příští rok proto organizátoři připravují konferenci s názvem „Hospodářské trestné činy včera a dnes“, která volně naváže na výše zmíněné předchozí akce.

Nutno ještě na závěr připomenout, že s příspěvky z letošní konference, doplněnými o pojednání od autorů, kteří z kapacitních důvodů nemohli na konferenci přímo vystoupit, se bude moci seznámit jak odborná právnícká, tak i nejširší veřejnost v připravované kolektivní monografii.

❖ JUDr. JAROMÍR TAUCHEN, Ph.D., LL.M., Eur.Integration (Dresden), odborný asistent na katedře dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Hudební pozvánka na 3. ročník festivalu „Kultura v srdci Prahy“

Jednota pro zvelebení hudby v Čechách, spolek působící při Pražské konzervatoři, pořádá již 3. ročník festivalu KULTURA V SRDCI PRAHY.

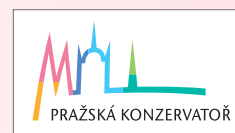
Stejně jako v loňském roce ve spolupráci s Českou advokátní komorou si dovoluje Jednota pro zvelebení hudby v Čechách, spolek působící při Pražské konzervatoři, nabídnout advokátům zdarma vstup na třetí koncert cyklu se zcela mimořádnou dramaturgií.

Pod názvem **Koncert k počtě Apollona** si v **pondělí 23. listopadu 2015 od 19 hodin** můžete v premiéře poslechnout v nových prostorách koncertního sálu konzervatoře (Dvořákovo nábř. 2, Praha 1) **světovou premiéru úpravy skladby Arnolda Schönberga *Kol Nidrei* pro smyčcové kvarteto, pěvecký sbor, recitátora, dva akordeony a bicí v úpravě Tomáše Hály.**

Účinkovat bude renomované Kvarteto Apollon, mladý pěvecký sbor PUNKT, akordeonisté Ladislav Horák a Markéta Laštovičková a židovský duchovní Peter Györi.

Ve druhé části koncertu zazní hudba argentinského mistra tanga Astora Piazzolly a pražského skladatele Eduarda Douši. Celý festival je podpořen Hlavním městem Prahou, MČ Praha 1, Nadací Český hudební fond a Nadací Život umělce.

Místa je možno rezervovat na e-mailové adrese jednota@prgcons.cz nebo na telefonu 222 327 206.

POZVÁNKA NA 2. ROČNÍK TENISOVÉHO TURNAJE VE ČTYŘHŘE

O VÁNOČNÍ POHÁR ČESKÉ A SLOVENSKÉ ADVOKACIE

osobní záštitu nad turnajem převzal předseda České advokátní komory **JUDr. Martin Vychopen**
a předseda Slovenské advokátní komory **JUDr. Lubomír Hreždovič**

Termín: **27. 11. – 28. 11. 2015**

Místo: **Park Holiday Congress & Wellness Hotel, Praha–Benice**

Harmonogram: **pátek**
08:00 příjezd a registrace účastníků
09:00 oficiální zahájení turnaje
12:00 oběd
18:00 ukončení prvního hracího dne, exhibice hostů
19:00 večerní část - přivítání účastníků, raut, kulturní program, degustace vín
sobota
09:00 zahájení druhého hracího dne
13:00 slavnostní vyhlášení vítězů

Host: **Bohdan Ulihrach** (bývalý 22. hráč světa a daviscupový reprezentant ČR)

Startovné: 900 Kč (v rámci turnaje jsou zajištěny nápoje, občerstvení a večerní program),
doprovod a nehrající účastníci 500 Kč

Registrace: **registraci** potvrďte emailem na: zajickova@zizlavsky.cz

V rámci turnaje je možnost se ubytovat v Park Holiday Congress & Wellness Hotel za zvýhodněnou cenu 2.200,- Kč/os. za dvoulůžkový pokoj a 1.950,- Kč/os. za jednolůžkový pokoj. Kontakt na objednání ubytování: recepce@parkholiday.cz, do objednávky uvést promo code: „tenisový turnaj“.

organizace turnaje

ZIZLAVSKY

partneři turnaje

Deloitte.

KPMG

**Equity
Solutions**
APPRAISALS

Regionální střeďisko
PRAHA

asociace insolvenčních správců

Dallmayr
CAFE & BAR

JONATHAN!
www.rakety-online.cz

M.KRÁL & SPOL.
GREATEST WINES OF THE WORLD

Olorio
vino z srdce

PROFIMEDICA®

Právníkovy zápisky

letní měsíce jsou obdobím, kdy rodiče i prarodiče zvláště často přemýšlejí o vzdělání svých potomků, snaží se k němu různými způsoby přispívat a slovu prázdniny tak upírají jeho prvoplánový smysl. Takové obecné tvrzení se pokusím demonstrovat na skutečnostech, které jsem ve svém okolí nedávno zaznamenal.

Šestiletý předškolák si hraje na zahrádce a zřizuje si tam krám se spotřebním zbožím. Jeho prodejním sortimentem jsou „krámy“ z domácnosti. O nich se rodiče i prarodiče již delší dobu dohadují, zda jsou to předměty nepotřebné a k vyhození, nebo snad přece jen mohou mít určitý užitečný účel. Takové věci by měly zaujmout zákazníka; tuto roli chlapeček přidělil svému dědečkovi. Ten se v běžném rodinném provozu vyhýbá obchodům se spotřebním zbožím, v dětské hře však docela rád převzal pozici nakupujícího. Napadlo ho totiž, že by i takto mohl rozvíjet hošíkovu finanční gramotnost. Přistoupí proto k „obchodu“ (nabízené předměty jsou přivázané k větším stromu) a vybere si porcelánovou misku s uloženým ouškem. Klouček jakožto „prodáváč“ vezme misku do rukou a ocení ji na deset korun. „Zákazník“ – veden svým vzdělávacím záměrem – praví: *Já ale bohužel s sebou nemám peníze.* „Prodáváč“ převrací misku v ruce a je v rozpacích. Dědeček stále sleduje svůj výchovný cíl a sykne: *Ted musíš říct: Na dluh neprodáváme.* „Prodáváč“ to volky nevolky opakuje a v rozpacích sleduje, jak „zákazník“ odchází. Náhle se klukova tvář rozjasní a on zvolá: *Pane, pane! Tamhle máte bankomat!* Nyní je v rozpacích dědeček. Potlačuje smích a neví, zda se má radovat z potomkovy obchodnické obratnosti, nebo být zklamán z toho, že v lekci z finanční gramotnosti ho kdosi předběhnul.

Již jsem tu naznačil, jak nejednoznačně si může počínat ten, kdo rozlišuje věci užitečné a neužitečné či dokonce škodlivé. K těm druhým osobně řadím dětské hračky, které napodobují palné zbraně nejrůznějšího druhu. Podivuji se pak počínání rodičů, kteří dětem takové hračky kupují a pak jim příkazují: *Nemířte s tím na nikoho! Přestaňte už s tím strašným rachotem!* Sám pro sebe si říkám: *A co jako by děti s tím měly dělat? Drbat se na zádech? Proč jste jim to tedy kupovali.*

Jak už tak jsem právnícký paranoik, mnohé domýšlím do katastrofických konců. Snadno si představím, že ten, kdo dnes „pifá“ dětskou napodobeninou revolveru, by jednou mohl kolem sebe chrlit skutečné olovo. Lék proti takto orientovanému myšlení pak nehledám v tabletkách, ale u svého oblíbeného spisovatele Chestertona. Ten ve svých pamětech uvažoval o rozdílech mezi dětskou hrou a pozdějším životem a napsal, že skutečné dítě „nesměšuje fakta a výmysly. Prostě výmysly miluje. Předvádí je, protože je ještě nedovede napsat nebo si je přečíst, ale nikdy nedovolí, aby překryly jeho zdravou morálku. Pro dítě neexistuje větší protiklad než hra na zloděje a skutečná krádež sladkostí. I kdyby si na zloděje hrálo od rána do večera, nebude ani o fous víc věřit, že krást je správné... Hrával jsem si v koutě zahrady na zloděje celé hodiny,

ale moje hra neměla nikdy ani trochu společného s pokusem ukradnout tatínkovi z pokoje novou krabici s barvami... I když jsem svůj svět zaplňoval draky, nikdy jsem ani na okamžik nezapochoyboval o tom, že povinností hrdinů je s draky bojovat.“¹ Chesterton pak chválí tradiční mravokárné příběhy a dodává: „Dnes je tak běžné, že se to stalo zvykem, vyjadřovat pohrdání nad mravokárnými příběhy pro děti, těmi nemoderními příběhy o hříšnosti a zlodějství, jenže jak si vybavují jejich starodávnou atmosféru, nemohu než dosvědčit jejich psychologický účinek.“ Ve vnitřním rozhovoru jsem pak Chestertonovi namítl, že každý člověk nemusí uvažovat jako on, že dnešní děti nemívají vždy vytvořeny zdravou morálku, že nejsou „krmeny“ tradičními mravoličnými příběhy a že ve svých představách nebojují s vícehlavými draky. Jen mírně mne uklidnilo, když jsem zjistil, že dvanáctiletý pubertáček od sousedů si s potěšením čte v Erbenově Kytici.

V klubu seniorů se přetrásala zpráva o tom, že se mají přepisovat čítanky tak, aby byly genderově vyrovnané. Prý se tím dokonce zabývá ministerstvo, které se má starat o rovné lidské příležitosti. Kdosi přinesl časopis Reflex (číslo 32 z letošního roku) a četl, jak si tam dobírají klasickou větu z čítánek o Emě (popřípadě mámě), která myje mísu. Napříště by prý mísu měl čistit Jirka.

Ke slovu se prodrala jedna z přítomných dam, která se ráda blýskne svou pamětí: *Já se písmenka učila podle zvláštní knížky. Jestli se nepletu, napsal ji Ondřej Sekora a jmenovala se snad Slabikář Ferdy Mravence. Ke každému písmenku tam byla říkánka, kde se to písmenko vyskytovalo zvláště často. Například: Amálka papala papáníčko, pokapala kanapičko. – Beruška běžela v brekotu, byla bosa bez botů. – Gala galoše jsou z gummy, golman góly chytat umí. – Cácorca capala cestičkou, pocákala ji celičkou. – Dudák dudal dům od domu, darů dosti dones domů. – Chocholoušek chocholatý s chocholouškou chce do chaty.* Nad posledním z těch veršů jejich recitátorka znamenala, že zejména pánové se pošklebují, a proto rychle zamířila ke konci svého výstupu. Se zvýrazněnou sykavkou říkala: *Zubr se zas zubí, že zebrou zebou zuby.* Podnítila pak dosti živou debatu, ve které několik účastníků oběho pohlaví tvrdilo, že ony verše jsou jasně mužsky šovinistické. Paní vychovaná oněmi říkánkami oponovala, že i další spolužačky, co se učily číst ze stejného zdroje, se v životě dobře prosadily a nejsou z nich žádné uťápnuté puťky.

Seniorská sedánka pak dospěla (v různém významu toho slova) ke kompromisu. Genderová vyrovnanost v čítankách – proč ne. Snad jsou ale věci aktuálnější a naléhavější, v nichž by se mělo usilovat o rovnost pohlaví.

✿ prof. PETR HAJN

1 Chesterton, G. K.: Autobiografie, přeložila Jana Kuchtová, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2007, str. 33.

PROBOHA, TÁTO, OVLÁDEJ SE! MLČENLIVOST ADVOKÁTA JE ZASE V TAHU!

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- řečník Václav Kosmovec, který působil v první polovině 16. století v Kutné Hoře, byl původně vyučeným pivovarníkem? V článku, který byl poprvé publikován v časopise Zlatá Praha roku 1890, poukazyval regionální historik Josef Šimek na to, že podle dochovaných pramenů Kosmovec „byl hbitý řečník, obratný, někdy i nestoudný pracovník, jenž neváhal zastávat sebe bídější čin. Byl vzezření dobromyslného a všude také za dobráka se vydával; ale nikdo mu toho nevěřil. Mnozí lidé, chtějí ho pozlobiti, říkali o něm, že kousal.“ Více o dobových kutnohorských advokátech i příslušnicích dalších profesí se lze dočíst ve dvoudílném sborníku prací Josefa Šimka *Kutná Hora v XV. a XVI. století* (Kutná Hora: Vydavatelství a nakladatelství Martin Bartoš - Kuttna, 2014).

- Jednota advokátů československých v listopadu 1932 protestovala proti osnově zákona o finančních prokuraturách? „Finanční prokuratury jsou zbytkem starého královského fiskálního úřadu a v demokratickém státu není důvodu pro udržování jejich existence,“ psalo se ve stanovisku pro ústavněprávní výbor Senátu Národního shromáždění. „Nejvyšší centrální úřady mají svoje právní oddělení. Zastupování státu v jeho soukromoprávních sporech náleží v demokratickém státu advokacii. Toto stanovisko jest cizinou takřka všeobecně

uznáváno. Jako zadává stát dodávky soukromým podnikatelům, má býti i právní zastoupení státu v jeho soukromoprávních záležitostech zadáváno soukromým podnikatelům-advokátům. Advokacie jest dnes zdaňována nemožnou výší, finanční úřady postupují proti ní co nejostřeji a zasluhuje, aby jí stát poskytl možnost rozvoje existence, nikoliv, aby proti zvýšeným požadavkům byl rozsah její působnosti zúžován.“ Osnova předpokládala zastupování zemí a okresů finančními prokuraturami, nevylučovala ani vydání vládního nařízení, jež by stanovilo, že „finanční prokuratury mají zastupovati i obce, po případě i jiné právnické osoby nebo jmění, neboť pojem veřejného zájmu jest velmi široký.“ Text „nejostřejšího protestu“ je k dispozici v časopise Česká advokacie.

- advokátem byl i poslední britský starosta New Yorku David Mathews? Za války za nezávislost Mathews (1739-1800) patřil k lojalistům (*loyalist*), kteří zůstali věrní Koruně. Byl dokonce obviňován ze spiknutí, které mělo za cíl atentát na George Washingtona. Není divu, že po válce emigroval do Nového Skotska a jeho majetek byl konfiskován.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Aktuelles

Rede des Präsidenten der Tschechischen Rechtsanwaltskammer JUDr. Martin Vychopeň bei der 25-Jahr-Feier der Erneuerung der Unabhängigkeit der tschechischen Rechtsanwaltschaft..... 3

Begrüßungsrede der Präsidentin der CCBE Marie Slazak..... 6

Begrüßungsrede des 1. Vizepräsidenten der CCBE Michel Benichou..... 7

Die Konferenz über das Thema der Schweigepflicht der Rechtsanwälte hat die Feier eröffnet Ivana Cihlářová..... 8

Das freie und unabhängige Vierteljahrhundert wurde gefeiert icha..... 12

Begrüßungsreden der Präsidenten einiger Rechtsanwaltskammern..... 16

Den Kaňka-Palast schmücken die neuen Statuen des Sankt Yvo und des Viktorin Kornel von Všehrdy Ivana Cihlářová..... 18

Informationen über den Galaabend des Juristen des Jahres 2015 icha..... 20

Aufforderung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer zu den Rechtsanwälten..... 25

Aktuell im Recht Hana Rýdlová..... 26

Einladung zum 4. Jahrgang der Konferenz „Das neue Privatrecht“..... 27

Vertretung eines überschuldeten Klienten Michal Žižlavský..... 28

Konferenz über die aktuellen Probleme der Verteidigung..... 28

Informationen über die Pflichtgebühren der Rechtsanwälte für das Jahr 2016..... 30

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Straftaten im Zusammenhang mit der Vergabe und Realisierung der öffentlichen Aufträge Pavel Šámal..... 33

Juristische Ethik an den Universitäten und in der beruflichen Weiterbildung Jan Kober..... 46

Noch über das Disziplinarverfahren der Rechtsanwälte, der Richter und der Staatsanwälte Tomáš Friedel..... 49

Institution – Mängel der Rechtsregelung in der Praxis Jiří Duba, Kateřina Šveřepová..... 53

Unternehmen in der Wohnung (§ 2255 Abs. 2 BGB) in Zusammenhängen..... 56

Stanislav Křeček

Aus der Judikatur

Präsumtion der Unschuld und die Redefreiheit..... 59

Zur Frage des Ersatzes des Schadens, der bei der Ausübung öffentlicher Gewalt infolge eines unrichtigen Amtswegs im Falle der Einstellung des Verwaltungsverfahrens entstanden ist..... 61

Verfahrenskostensatz – Erbschaft – § 150 Zivilprozessordnung..... 64

Aus der Fachliteratur

Draštík, Fremr, Durdík, Růžička, Sotolář und Koll.: Das Strafgesetzbuch. Kommentar (Karel Hasch)..... 68

Markéta Selucká, Lukáš Hadamčík: Wohnungs- und Hausmiete nach der Rekodifizierung des Privatrechts (Vlastimil Vitoul)..... 69

Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt..... 70

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Dante und die Krise im mittleren Erwachsenenalter (Lesung aus dem ersten Gesang Hölle)..... 71

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Das Geschehen in Regionen: Rechtsanwälte in Nordmähren Aleš Vídenský..... 72

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka..... 75

Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltschaft icha..... 76

Verlauf und Ergebnisse der Anwaltsprüfungen, Anerkennungsprüfungen und Befähigungsprüfungen, die im I. Halbjahr 2015 stattgefunden haben..... 77

Golf-Turnier der Rechtsanwälte ADVO-CUP schon zum neunten Mal Kristýna Spurná, Radek Spurný..... 78

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwarter in den Ausbildungs- und Schulungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer..... 79

Einladung zum Růbezah-Pokal 2016..... 80

Straftaten gegen Leben und Gesundheit gestern und heute – Bericht aus der Konferenz Jaromír Tauchen..... 81

Einladung zum 3. Jahrgang des Festivals „Kultur im Herzen Prags“..... 82

Einladung zum 2. Tennis-Turnier (Doppelspiel) „Um den Weihnachtspokal der tschechischen und slowakischen Rechtsanwaltschaft“..... 83

Zum Schluss

Notizen eines Juristen Petr Hajn..... 84

Eine Zeichnung von Lubomír Lichý..... 85

Wissen Sie, dass... Stanislav Balík..... 85

Inhaltsverzeichnis..... 86

Zusammenfassung/Summary..... 87

Table of Contents..... 88

Pavel Šámal: Straftaten im Zusammenhang mit der Vergabe und Realisierung der öffentlichen Aufträge

Der Autor analysiert die gesetzlichen Zeichen des Tatbestands der Straftaten, die sich auf die öffentlichen Aufträge beziehen, also gesetzliche Zeichen der Straftat der Verletzung der Vorschriften über die Regeln des Wirtschaftswettbewerbs, der Straftat der Vorteils-gewährung bei der Vergabe eines öffentlichen Auftrags bei einer öffentlichen Ausschreibung oder Versteigerung und der Straftat der Machenschaft bei der Vergabe eines öffentlichen Auftrags und bei einer öffentlichen Ausschreibung, ferner die gesetzlichen Zeichen der Tatbestände in Bezug auf das Gesetz Nr. 137/2006 Sb. über die öffentlichen Aufträge. Ein Teil des Artikels wird den Betrachtungen des Autors über interessante Entscheidungen des Obersten Gerichts betreffend die öffentlichen Aufträge gewidmet. Im Zusammenhang mit der strafrechtlichen Verantwortlichkeit im Bereich der öffentlichen Aufträge weist der Autor zum Schluss auf das Prinzip der Subsidiarität der Strafrepession hin.

Jan Kober: Juristische Ethik an den Universitäten und in der beruflichen Weiterbildung

Der Artikel widmet sich der Frage der Anwesenheit des Unterrichts der juristischen (beruflichen) Ethik im Rahmen des Unterrichts an den juristischen Fakultäten und in der beruflichen Weiterbildung der künftigen Rechtsanwälte, wobei er die Auffassung in den ausgewählten fremden Ländern vergleicht. Die Kenntnis des breiten Spektrums der ausländischen Herantretungsweisen kann zu einer allmählichen kritischen Findung der optimalen Form der Eingliederung der juristischen Ethik in den Unterricht und die berufliche Weiterbildung bei uns zu Hause beitragen.

Tomáš Friedel: Noch über das Disziplinarverfahren der Rechtsanwälte, der Richter und der Staatsanwälte

Der Text ist die Reaktion auf den Artikel, der im Bulletin der Rechtsanwaltschaft Nr. 1-2, Jahrgang 2015 mit dem Titel „Disziplinarverfahren der Rechtsanwälte, der Richter und der Staatsanwälte bzw. wird allen mit demselben Maße gemessen?“ veröffentlicht wurde. Der Text ist als Beitrag zu einem interessanten Thema der Disziplinarverantwortung der juristischen Berufe gedacht, wobei der Hauptsinn ist, auf die Fallen hinzuweisen, die das Vergleichen der Disziplinarpraxen der einzelnen juristischen Berufe bringen kann.

Jiří Duba, Kateřina Šveřepová: Institution – Mängel der Rechtsregelung in der Praxis

Der Artikel beschäftigt sich mit den ausgewählten Institutions-Aspekten, die in der Rechtspraxis laut Erfahrungen Probleme verursachen. Als grundsätzlich kann insbesondere der Verweis auf die ähnliche Anwendung der Bestimmungen über die Stiftung betrachtet werden. In einer Reihe von Fällen wird nämlich strittig sein, ob die Bestimmungen über die Stiftung eben auch für die Institution verwendet werden, oder nicht. Die Mehrdeutigkeit wird auch durch die Kommentar-Literatur bestätigt, die in einer Reihe von Fällen keine Einigung findet. Die Rechtsregelung gibt unter anderem keine Antwort auf die Form der Gründungsrechtshandlung und verursacht Anwendungsprobleme auch im Hinblick auf

die Ernennung und Abberufung des Direktors der Institution. Der Artikel widmet sich ferner der Pflicht bzgl. der Errichtung des Kontrollorgans, der Problematik der Bestimmung des Entgelts der Verwaltungsratsmitglieder und der Bestimmung des Liquidators der Institution bei einer freiwilligen Auflösung der Institution. Die Autoren des Artikels bieten in allen Fällen eine Lösung an, von der sie meinen, sie sei rechtlich am besten vertretbar.

Stanislav Křeček: Unternehmen in der Wohnung (§ 2255 Abs. 2 BGB) in Zusammenhängen

Der Autor behandelt die Bestimmungen des Bürgerlichen Gesetzbuches (§ 2255 Abs. 2), die die Arbeit und unternehmerische Aktivitäten neu in der Wohnung ermöglichen, und zwar sowohl in Bezug auf die anderen Bestimmungen des BGB als auch auf die Vorschriften des öffentlichen Rechts (Baugesetz). Er nimmt an, dass der Motivenbericht, der die Arbeit in der Wohnung lediglich für „freie Berufe“ eingrenzt, nicht die reale Situation der Wohnungsmieter erfasst, die größere Möglichkeiten erwarten, die Wohnung auch für die Arbeit und das Unternehmen zu nutzen. Er betrachtet die unklare Beziehung zwischen dem Recht und der Pflicht des Mieters, der die Wohnung zu Wohnzwecken gemietet hat (und der in dieser Wohnung auch arbeiten oder unternehmen darf) und der Situation, wo der Mieter die Wohnung auch zu einem anderen Zweck als das Wohnen gemietet hat, wie es der § 2235 Abs. 1 BGB ermöglicht. Er würde eindeutige Bestimmungen über den Schutz jener begrüßen, die die Wohnung zum Wohnen, gegenüber einer anderen Nutzung, nutzen. Der Autor zitiert auch einige Entscheidungen der Gerichte, die, laut seiner Meinung, die Bestimmungen des Baugesetzes einschränken, welche die Nutzung der Immobilie in anderen als baumäßig bestimmten Weisen ausschließen, nämlich zugunsten der Vertragsfreiheit der Teilnehmer der Mietverhältnisse.

Pavel Šámal: Crimes associated with public procurement and implementation of public contracts

The author discusses in detail the legal elements of crimes associated with public contracts, i.e. elements of the crime of infringement of competition regulations, the crime of negotiating a benefit in awarding a public contract, in a public tender procedure and public auction, and the crime of collusion in awarding a public contract and in a public tender procedure, this is bodies of crime related to Act No. 137/2006 Sb., on Public Procurement. A part of the article deals with the author's reflections on interesting decisions of the Supreme Court regarding public procurement. Finally, the author recalls the principle of subsidiarity of criminal repression in the context of criminal liability in the area of public procurement.

Jan Kober: Legal ethics in universities and professional training

The article deals with the issue of presence of legal (occupational) ethics in tuition at law schools and in the training of future lawyers, comparing the concept in selected foreign countries. Awareness of a wide spectrum

of foreign approaches may help gradually critically find an optimal form of integration of legal ethics in the classroom and in professional training.

Tomáš Friedel: More about disciplinary proceedings with lawyers, judges and prosecutors

The text is a response to an article published in the Bulletin of the Czech Bar Association No. 1-2, 2015 titled "Disciplinary proceedings for lawyers, judges and prosecutors, or Is everyone measured with the same yardstick?". The text is to be a contribution to the interesting topic of disciplinary liability of legal professions and its main purpose is to point out the pitfalls a comparison of individual legal professions may bring.

Jiří Duba, Kateřina Šveřepová: Institute – shortcomings of the legislation in practice

The article deals with selected aspects of institute which, in the authors' experience, cause problems in practice. A major issue can be considered mainly the reference to analogous application of the provision on foundations. Indeed, it will be doubtful in many cases whether provisions on foundations are to be applied also to institutes or not. The ambiguity is confirmed also by commentary literature, which disagrees in many cases. Among other things, the legislation does not give an answer to the form of founding legal acts and causes application problems concerning the appointment and dismissal of the institute's director. Moreover, the article deals with the obligation to establish a supervisory body, the issue of determination of remuneration of members of the administrative board and appointment of an institute liquidator in the case of voluntary dissolution of an institute. In all cases, the authors offer solutions they consider to be best legally defensible.

Stanislav Křeček: Business activities in an apartment (§ 2255 (2) of the Civil Code) in the context

The author examines the provision of the Civil Code (§ 2255 (2)) which now allows work and business activities in an apartment, both in the relation to other provisions of the CC and to public law regulations (Building Act). He believes that the explanatory memorandum limiting work in an apartment only to "liberal professions" does not capture the actual situation of tenants, who expect greater possibilities of using apartments also for work and business. The author reflects on an ambiguous relationship between the rights and obligations of a tenant who leased an apartment for the purpose of housing (and who is also allowed to work or carry out business activities there) and a situation where a tenant has leased an apartment for a purpose other than housing as allowed by § 2235 (1) of the CC. He would welcome a more explicit provision on the protection of rights of those using their apartment for housing as opposed to other uses of apartments. The author also quotes some court decisions which, in his opinion, limit the provisions of the Building Act, which exclude uses of property for purposes other than those permitted by the occupancy permit in favour of freedom of contract of parties to lease relationships.

Current News

Speech of the CBA President JUDr. Martin Vychopeň in celebration of 25 years of restoration of independence of the legal profession in the Czech Republic 3

Welcome speech of the CCBE President Maria Slazak 6

Welcome speech of the CCBE 1st Vice-President Michel Benichou..... 7

Conference on lawyer’s secrecy has launched celebrations Ivana Cihlářová..... 8

A free and independent quarter-century has been celebrated icha 12

Welcome speeches of presidents of some bar associations 16

Kaňka Palace decorated by new statues of St. Yves and Viktorin Kornel from Všehrdu Ivana Cihlářová..... 18

Information about the Lawyer of the Year 2015 gala evening icha 20

Call of the CBA Board on lawyers 25

Currently in law Hana Rýdlová..... 26

Invitation to the 4th year of conference „New private law” 27

Representation of an insolvent client Michal Žižlavský 28

Conference on the current issues in defence..... 28

Information about lawyers’ mandatory payments for 2016 30

Legal Theory and Practice

Articles

Crimes associated with public procurement and implementation of public contracts Pavel Šámal 33

Legal ethics in universities and professional training Jan Kober..... 46

More about disciplinary proceedings with lawyers, judges and prosecutors Tomáš Friedel 49

Institute – shortcomings of the legislation in practice Jiří Duba, Kateřina Šveřepová 53

Business activities in an apartment (§ 2255 (2) of the Civil Code) in the context Stanislav Křeček 56

Judicial Decisions

Presumption of innocence and freedom of speech 59

On the issue of compensation of damage caused in the exercise of public authority by incorrect official procedure in the case of discontinuance of an administrative procedure 61

Recovery of costs of proceedings—heritage; § 150 of the Code of Civil Procedure 64

Professional Literature

Drašík, Fremr, Durdik, Růžička, Sotolář et al.: **Criminal Code. Commentary** (Karel Hasch) 68

Markéta Selucká, Lukáš Hadamčík: **Lease of an apartment or a house after the recodification of private law** (Vlastimil Vitoul)..... 69

Bulletin of the Slovak Bar Association brings... 70

Legal Profession

Karel Čermák’s Column

Dante and the midlife crisis (a reading from the first Canto of the Inferno) 71

Czech Legal Profession

Events in the Regions: Lawyers in Northern Moravia Aleš Videnský 72

Disciplinary Practice Jan Syka 75

Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors icha 76

Course and results of bar exams, bar exams for foreign-educated lawyers and aptitude tests held in the 1st half of 2015..... 77

Lawyers’ golf tournament ADVO-CUP already for the ninth time Kristýna Spurná, Radek Spurný 78

Information and Points of Interest

You should know

Lectures and seminars for lawyers and legal trainees at the educational and training centres of the Czech Bar Association 79

Invitation to the Rüberzahl Cup 2016 80

Crimes against life and health yesterday and today – report from a conference Jaromír Tauchen 81

Invitation to the 3rd year of festival „Culture in the Heart of Prague”..... 82

Invitation to 2. Annual tennis tournament of doubles „Christmas Cup of the Czech and Slovak Legal Professions” 83

Finally

Lawyer’s Diary Petr Hajn 84

Drawing by Lubomír Lichý 85

Did you know that... Stanislav Balík 85

Inhaltsverzeichnis..... 86

Zusammenfassung/Summary 87

Table of Contents 88

ÚSPĚCH NAŠICH KLIENTŮ MLUVÍ ZA NÁS

PRAHA
BRATISLAVA
MOSKVA

DO NAŠEHO TÝMU PŘIJMEME
ADVOKÁTY, ADVOKÁTNÍ KONCIPIENTY A STUDENTY

Nabízíme příležitost pro talentované a energické právníky, kteří mají ambici stát se součástí dynamického prostředí renomované advokátní kanceláře.

Požadujeme:

- motivaci k osobnímu i profesnímu rozvoji
- skvělou úroveň odborných znalostí, samostatnost a logické myšlení
- vynikající znalost AJ (znalost RJ nebo NJ výhodou)
- proaktivní přístup, komunikativnost, schopnost práce v týmu

Nabízíme:

- možnost stát se špičkovým a komplexním právníkem
- práci s významnou národní i mezinárodní klientelou
- zázemí prominentní advokátní kanceláře s vedoucím postavením
- platové ohodnocení odpovídající schopnostem

Svůj životopis v českém a anglickém jazyce zašlete na e-mailovou adresu kariera@bbh.cz.

- Bankovní, finanční a pojišťovací právo
- Kapitálový trh
- M&A, korporátní právo
- Insolvence a restrukturalizace
- Soudní spory, rozhodčí a jiná řízení
- Právo nemovitostí
- Soutěžní právo
- IT/IP
- Energetické právo
- Rekodifikace soukromého práva

www.bbh.cz/kariera

Vítek a Mrázek
společná advokátní kancelář

V současnosti hledáme

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA / KONCIPIENTKU

se znalostí anglického jazyka (znalost německého jazyka výhodou)

STUDENTA / STUDENTKU 4. nebo 5. ročníku právnické fakulty

se znalostí anglického jazyka (znalost německého jazyka výhodou)
na administrativní a drobné právní práce

Požadujeme:

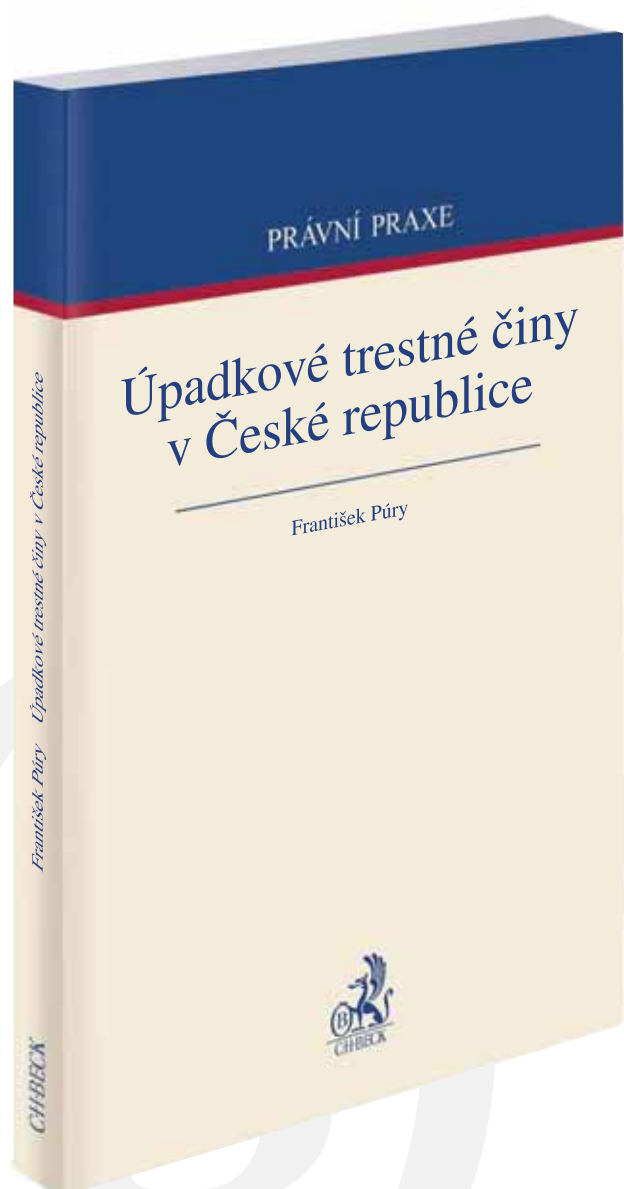
- > vysokou úroveň odborných znalostí
- > schopnost samostatného uvažování i týmové práce
- > ochotu k vysokému pracovnímu nasazení (časovou nezávislost)
- > výbornou znalost anglického jazyka (znalost německého jazyka výhodou)

Nabízíme:

- > zajímavou práci v oboru obchodního práva s tuzemskou i zahraniční klientelou
- > možnost profesního růstu
- > dobré finanční ohodnocení
- > příjemné pracovní prostředí

V případě zájmu zašlete svůj životopis v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu sak@advokatvam.cz. Více podrobností o naší advokátní kanceláři naleznete na našich webových stránkách: www.vitek-mrazek.cz.

NOVINKA C. H. BECK

František Púry

Úpadkové trestné činy v České republice

- Monografie týkající se problematiky úpadkových trestných činů je první publikací tohoto zaměření na českém trhu.
- Přináší podrobný výklad skutkových podstat trestných činů poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku, porušení povinnosti v insolvenčním řízení a pletich v insolvenčním řízení.
- Upozorňuje na možnost spáchání dalších trestných činů souvisejících s právními vztahy mezi věřiteli a dlužníky, s řešením úpadku dlužníka a s insolvenčním řízením.

*2015, brožované, 248 stran
cena 490 Kč, obj. číslo PP112*

Objednávejte na www.beck.cz

Nakladatelství C. H. Beck, s. r. o., Jungmannova 34, 110 00 Praha 1, tel.: 273 139 219, e-mail: beck@beck.cz